

Aadressiandmete käsiraamat

Downloaded 05.10.2026

Viimati uuendatud 22.08.2025

Sisukord

Sissejuhatus	3
Tänusõnad	3
Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm	4
1. Mõisted	5
2. Viited	10
2.1. Õigusaktide loetelu	10
2.2. Selgitusi õigusaktide juurde	12
2.3. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon	12
2.4. Soovitused kohanime kohta	13
2.5. Soovitused katastriüksuste nimede kohta	13
2.6. Viiteid internetiallikatele	14
2.7. Keelenõu saab Eesti Keele Instituudist	14
3. Õigusaktide kohta ADS-i käsiraamatu vaatest	15
3.1. Avaliku teabe seadus	15
3.2. Ruumiandmete seadus	16
3.3. ADS-i määrus	16
3.4. Kohanimeseadus	21
3.5. Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus	24
3.6. 2017. aasta haldusreform	26
4. Vajadus kohanime järele	27
4.1. Teemärgid on meil veres	28
4.2. Milleks korrastada aadressiandmeid	30
4.3. Kohanimi ja aadress - kõik ju teavad, mis need on	30
4.4. Probleemidest aadressiandmete korrastamisel	31
4.5. Nimed ja numbrid siltidel elavad oma elu	31
4.6. Siltide kultuur	33
4.7. Mõistetes on segadus	43
4.8. Osa süsteemist on inimeste peas	46
4.9. Soovides on vastuolu	47
5. ADS riigi infosüsteemi osana	48
5.1. ADS-i haldussüsteem	49
5.2. ADS ruumiandmete seaduse (RaS) käsitluses	51
5.3. Andmekvaliteedi tagamine	51
5.4. ADS-i toimimine	52
5.5. ADS-i teenused	53
5.6. ADS-i avalik päringu- e tärkrakendus	55
5.7. ADS-i avalik kaardirakendus	55
6. Andmed ADS-is	56
6.1. Ametlikud aadressiandmed	57
6.2. Ametlike aadressiandmete vastutusala	58
6.3. Mitteametlikud aadressiandmed	59
6.4. Mitteametlike andmete kogumine	61
6.5 Andmekorrastused kohalikes omavalitsustes	62
7. Mis on aadressiandmed	62
7.1. Kohanime tähtsus ja tähenduslikkus	63
7.2. Kohanimed aadressiandmete süsteemis	64

7.3. Koha-aadressi struktuurielemendid e komponentide tasemed	65
7.4. Aadressipuu	68
7.5. Lähiaadress	71
7.6. Kohanimed ja koha-aadressid kaardil	73
8. Kohanimekorraldus	74
9. Kohanimede ja koha-aadresside haldustegevus	78
9.1. Tööprotsess kohalikes omavalitsustes	78
9.2. Töö põhimõtted	79
9.3. Koostöö omavalitsuses	79
9.4. Koostöö omavalitsuste vahel	81
9.5. Tööetapid	81
9.6. Haldusmenetlus	82
9.7. Õigusakti koostamine ja edastamine	84
9.8. Ebaseadusliku ehitise adresseerimine ja seadusliku ehitise tegelik kasutusotstarve	85
9.9. Kuhu mida esitada	87
9.10. Kohanimede määramine ja korrastamine	88
9.11. Kohanimede korrastamise töökäik	89
9.12. Kohanimeregistrist väljavõtte tegemine	90
9.13. Aadressiandmete päringurakendusest väljavõtte tegemine	93
9.14. Ajalooliste andmete kasutamine	95
10. Koha-aadresside määramine ja korrastamine	99
10.1. Koha-aadressi registreerimine	100
10.2. Koha-aadressi muutmise ja kehtetuks tunnistamine	101
10.3. Koha-aadressi muutmise kohustus	102
10.4. Koha-aadressi muutmise võimalus	103
10.5. Koha-aadressi kehtetuks tunnistamine	103
10.6. Koha-aadressi määramise haldusmenetlus	104
10.7. Koha-aadressi määramise õigusakt	105
11. Kohanimele esitatavad nõuded	106
11.1. Kohanime keelsus	109
11.2. Oma- ja võõrsõnad, võõrkeelsed sõnad	110
11.3. Kuidas võõrsõnalist nime ära tunda?	111
11.4. Kuidas võõrkeelset nime ära tunda?	112
11.5. Eesti vähemusrahvuste asualad	112
11.6. Kohanime õigekirjutus	114
11.7. Kirjaviis	115
11.8. Vana kirjaviisi reeglid	116
11.9. Kuidas vana kirjaviisi ära tunda?	117
11.10. Võrumaa kohanimede kirjutamise reegleid	117
11.11. Kas on vaja ühtlustada murdelist ja kirjakeelset nime?	118
11.12. Omastav kääne	119
11.13. Nimeobjekti liik ja liigisõna	120
11.14. Üldjuhul üheosalisus	120
11.15. Põhi- ja rööpnimi	121
11.16. Kohanimede samanimelisuse piirang	122
11.17. Pühendusnimi	123
11.18. Isiku järgi määratud kohanimi	124
11.19. Numbrite kasutamine kohanimes	125

11.20. Suur ja väike täht kohanimes	126
11.21. Lühendid	126
11.22. Pühendusnimega liikluspindade nimede lühendamine	127
11.23. Hargtäiendid	128
11.24. Hargtäiendi vorm	129
11.25. Tagatäiend	129
12. Kohanimede kokku- ja lahkukirjutamine	130
12.1. Erinevalt üldreeglist	130
12.2. Üldreegel parkide korral	132
12.3. Erandid parkide korral	133
13. Väikekohtadest ja liikluspindadest	133
13.1. Väikekoha nimi	134
13.2. Väikekoha nime liigisõnad	135
13.3. Liikluspinna nimi	136
13.3.1 Liikluspinna nime muutmine	137
13.4. Liikluspinna nime liigisõnad	138
13.5. Põhireeglid väikekoha ruumilise paiknemise kohta	143
13.6. Liikluspinna ruumilise paiknemise reeglid	144
13.7. Näiteid liikluspinna paiknemise kohta	145
13.8. Liikluspind omavalitsuste piiril	152
13.9. Nummerdamine	154
13.10. Nummerdamine väikekohtades	155
13.11. Liikluspinnajärgne nummerdamine	156
13.12. Veel numbrite omistamisest	161
13.13. Tee nimi ja liikluspinna nimi	164
13.14. Teeregistri teede nimetused	166
14. Kohanime määramise õigusakt	168
14.1 Naksitralli Vallavolikogu otsus	169
14.2. Ennemuistse Vallavolikogu otsus	169
14.3. Asukohakaart (asendiplaan)	170
14.4. Kuidas teha asukohakaarti	171
14.5. X-GiS-i vahenditega	172
15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded	173
15.1. Ajaloolise talunime säilitamine	174
15.2. Unikaalaadress	177
15.3. Unikaalaadress tiheasustuses	178
15.4. Unikaalaadress hajaasustuses	180
15.5. Katastriüksuse nime unikaalsuse tekitamine	181
15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses	182
15.7. Unikaalaadressi nõudega alad	183
15.8. Paralleelaadress	185
15.9. Suur ja väike täht koha-aadressides	188
15.10. Tähtlisandi kasutamine maaüksuse lähiaadressis	188
16. Levinud vead koha-aadressides	189
16.1. Ei ole eestikeelne	189
16.2. Kokku- ja lahkukirjutamise vead	190
16.3. Nimetuum või liigisõna ei ole õiges käändes	191
16.4. Unikaalsusnõue ei ole täidetud	192
16.5. Eksitavalt sarnased koha-aadressid	193

16.6. Koha-aadress sisaldab parasiitsõnu	193
16.7. Keelatud kirjavahemärkide kasutamine	193
16.8. Kaldkriipsu ja sidekriipsu vale kasutamine	194
16.9. Numbrite ekslik kasutamine	194
16.10. Liigisõna või selle lühendi ärajätmine	195
16.11. Ebaotstarbekalt pikad nimed	196
16.12. Üksikute suurtähtede ja Rooma numbrite kasutamine	197
16.13. Lühendite kasutamine	197
16.14. Asulanime tarbetu kordamine lähiaadressis	198
16.15. Liigisõnade eksitav kasutamine	199
16.16. Avalikustamisele mittekuuluv info	200
16.17. Üheülbalised, sisutud koha-aadressid	201
17. Maaüksuse lähiaadress	204
17.1. Maaüksuse lähiaadressi (sh nime) muutmine	207
17.2. Kinnistu nimi ei ole koha-aadressi osa	208
17.3. Juurdelõigete adresseerimine	209
17.4. Maaüksuste kohanimed	210
17.5. Maaüksuse kohanime liigisõnad	211
17.6. Vana kirjaviis maaüksuste kohanimes	212
17.7. Maaüksuste nimede rändamine	212
17.8. Maaüksuste nimede nummerdamine	213
17.9. Nimetuuma kokkukirjutus	214
17.10. Hoonestatud maaüksused	215
17.11. Parkide ja haljasalade maaüksused	215
17.12. Avalike teede maaüksused	216
17.13. Riigimaanteede maaüksused	217
17.14. Liikluspinna nimega teedest	219
17.15. Riigimaanteede maaüksuse nime näiteid	219
17.16. Ristmikud	221
17.17. Teede laiendamise maaüksused	221
17.18. Kohaliku tee maaüksused	222
17.19. Liikluspinna maaüksus	223
17.20. Teed ja liikluspinnad väikekohas	225
17.21. Kergliiklusteed, jalgteed, kõnniteed	226
17.22. Majadevahelised juurdepääsuteed	227
17.23. Riigile kuuluvad metsamaad	229
17.24. Karjäärid	234
17.25. Veekogude maaüksused	235
17.26. Veeteede navigatsioonimärkide maaüksused	236
17.27. Raudtee maaüksused	238
17.28. Rail Baltica kiirraudteemaaüksused	240
17.29. Riigipiiriäärsed maad	242
17.30. Gaasirajatiste maaüksused	242
17.31. Päikesepaneelide maaüksused	244
18. Hoone ja hooneosa koha-aadress	245
18.1. Hoonete adresseerimine	245
18.2. Üks hoone ühel maaüksusel	247
18.3. Ridaelamud ja teised liithooned	248
18.4. Komplekshooned	250
18.5. Mitu hoonet ühel maaüksusel	254

18.6. Üks hoone mitmel maaüksusel	256
18.7. Hooneosade (sh korterite, äriruumide ja garaažibokside) adresseerimine	259
18.8. Vähi hooneosa, millele aadress määrata	261
18.9. Tubade aadressid	262
19. Näiteid omavalitsustest	263
19.1. Tööprotsess Sindi linna näitel	263
19.2. Tööprotsess Harku valla näitel	266
19.3. Tööprotsess Raasiku valla näitel	267
20. Aadressiandmed teistes registrites	268
20.1. Aadressiandmed maaregistris	268
20.2. Aadressiandmed ehitisregistris	269
20.3. Aadressiandmed rahvastikuregistris	269
20.4. Aadressiandmete kooskõla erinevates registrites	270
20.5. Korteriomandite numbrid ja aadressid Kinnistusraamatus	273
20.6. Aadressiandmed ärireistris	277
20.7. Teede andmed teeregistris	277
20.8. Aadressiandmed postisüsteemis	280
20.9 Google`i veebikaardil aadressi muutmine	281
21. Infosüsteemide arendajatele ja suurkasutajatele	281
21.1. ADS-i X-tee teenused	282
21.2. Maainfosüsteemi X-tee teenused	284
21.3. Kohanimeregistri X-tee teenused	284
21.4. Andmetöötlus ADS-is	285
21.5. Süsteemi liidestamine ADS-iga	285
21.6. ADS-iga liidestumise juhend	288
21.7. Integreeritav aadressiotsing (In-ADS)	289
21.8. ADS-i andmete kasutamine	290

Sissejuhatus

Aadressiandmete valdkond on mahukas ning tekitab rohkesti küsimusi kõigil, kes sellega tihedamalt kokku puutuvad.

Mõnele küsimusele ei olegi nii lihtne lühidalt vastata.

- ✓ Mis on vahet koha-aadressil ja aadressikohal?
- ✓ Kuidas määrata aadressid mitmele elamule, mis asuvad ühel maaüksusel?
- ✓ Kuidas adresseerida korruselamut, mis asub mitmel maaüksusel?
- ✓ Kuidas ma saan oma talunime muuta?
- ✓ Kuidas kõige paremini tagada, et määratud aadress aitaks kohta üles leida?
- ✓ Miks peab koha-aadresse korrastama?
- ✓ Miks ei või jääda sama aadress, mis on kogu aeg olnud?

ADS-i käsiraamatusse on koondatud nii eeltoodud küsimuste vastused kui ka paljud teised teemad koos selgituste, soovitude, näidete ja joonistega.

Raamatu koostamisel on lähtutud peamiselt küsimustest, mis on üles kerkinud Maa- ja ruumiameti ja kohalike omavalitsuste suhtluses. Kasutatud on Peeter Pälli, Evar Saare jt autorite materjale.

Täiendame käsiraamatut pidevalt.

Viimati uuendatud 30.12.2024

Tänuõnad

Raamatu koostamisel on kasutatud hulgaliselt erinevate ettekannete materjale ning abiks on olnud Siseministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Eesti Keele Instituudi, Võru Instituudi, Transpordiameti,

Veeteede Ameti, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Raudtee, Eesti Posti (Omniva) jt asutuste töötajad.

Maa- ja Ruumiamet tänab kõiki, kes on raamatu koostamisel abiks olnud!

Peeter Päll, Eesti Keele Instituut
Sven Pöder, Keskkonnaministeerium
Aule Kikas, Siseministeerium
Tõnis Rüütel, Siseministeerium
Kadri Teller-Sepp, Rahandusministeerium
Evar Saar, Võru Instituut
Kadri Ollo, AS Datel
Heiki Valk, Tartu Ülikool
Malle Hunt, Veeteede Amet
Priit Kask, Riigimetsa Majandamise Keskus
Imbi Salmistu, AS Eesti Raudtee
Roman Bogdanovits, AS Eesti Gaas
Jaan Ingermaa, Transpordiamet
Tõnu Tänav, Politsei- ja Piirivalveamet
Valentina Konks, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Tatjana Allik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Jaanus Sulakatko, AS Datel
Kalle Arula, Riigi Infosüsteemi Amet
Elsa Neeme Riigi Infosüsteemi Amet
Mari Käis, AS Eesti Post
Ilona Semidor, Raasiku Vallavalitsus
Natalia Akerberg, Sindi Linnavalitsus
Mari Viilop, Harku Vallavalitsus
Enel Pungas, Siseministeerium
Aire Leht, Siseministeerium
Ervin Ambach, Põhja-Eesti Päästkeskus
Priit Potisepp, Statistikaamet
Diana Makarenko-Piirsalu, Statistikaamet
Kristi Lehto, Statistikaamet
Ethel Maasing, Statistikaamet
Must OÜ, 2011 ADS käsiraamatu projekti meeskond
Omavalitsuste ja riigiasutuste ametnikud, kelle õlul on igapäevane töö kohanime ja koha-aadressidega
Palju tänu ka kõigile neile, kes on aadressiandmete ja kohanime valdkonna teemadel kaasa mõelnud ning aidanud vastavaid infosüsteeme ja õigusakte arendada. Samuti täname kõiki, kes on neil teemadel koosolekuid ja teabeüritusi korraldanud.

Nende inimesteta ei oleks ADS selline nagu ta täna on.

Viimati uuendatud 13.12.2024

Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm

Aadressiandmete käsiraamatu sihtrühm on:

- kohalike omavalitsuste teenistujad, kes tegelevad kohanime ja koha-aadresside määramise ja muutmisega;
- erinevate andmekogude, registrite ja infosüsteemide haldajad ja registrikannete tegijad, kes tegelevad aadressiandmetega (nt ehitisregistri, rahvastikuregistri, äriregistri pidajad);
- erasektori infosüsteemide haldajad;
- taristu teenuseid (nt elekter, gaas, vesi, side) pakkuvate ettevõtete töötajad, kes tegelevad aadressiandmetega;
- haridusasutused, kus koolitatakse avaliku halduse või infosüsteemide haldamisega tegelevaid spetsialiste;
- avalikus sektoris töötavad inimesed, kelle igapäevatöös on oluline osa kohanimedel ja koha-aadressidel (nt päästeamet, politsei, kiirabi, statistikaamet);
- kinnisvara valdkonnaga tegelevad erasektori töötajad (nt maamõõtjad, notarid, kinnisvaramaaklerid, kinnisvaraarendajad, planeeringute koostajad);
- posti- ja logistikateenustega tegelevad inimesed;
- infotehnoloogia arendajad, kes arendavad aadressiandmeid töötlevat tarkvara;
- kõik inimesed, kes on huvitatud kohanime ja koha-aadresside valdkonnast.

Viimati uuendatud 25.04.2022

1. Mõisted

- **Aadress** on objekti asukohale osutav kirje või tunnus objekti leidmiseks geograafilises ruumis. Selles raamatus käsitleme üksnes geograafilisi aadresse (vt ka [geograafiline aadress](#)).
- **Aadressiandmed** on andmed, mille abil kirjeldatakse ning määratakse aadressiobjekti asukoht. Siia hulka kuuluvad nii koha-aadressid kui ka näiteks aadressiobjekti ruumikuju.
- **Aadressiandmete süsteem** (ADS) on organisatsiooniliste, tehniliste ja õiguslike vahendite raamistik, mis tagab aadressiobjektide ühese identifitseerimise nii nende asukohas kui ka erinevates andmekogudes ning koha-aadresside määramise ja aadressiandmete töötlemise ühtse korralduse. Aadressiandmete süsteem on ruumiandmete infrastruktuuri aluseks ja kindlustab andmekogude pidamist.
- **Aadressikoht** on:
  - **Ehitusseadustiku** (§ 92 ja 93) tähenduses tee (edaspidi *liikluspind*), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis. Aadressikoha nime võib määrata ka tee lõigule.
  - Asulast väiksem maa-ala (edaspidi *väikekoht* - lühend *vkt*), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis. Väikekohas asuv tee võib olla kasutusel iseseisva aadressikohana liikluspinna tähenduses.
- **Aadressiobjekt** on maaga seotud objekt, millele on määratud aadress või millele aadressi

määramise kohustus või võimalus tuleneb õigusaktist (vt ka [geograafiline aadressiobjekt](#)). Selles raamatus käsitleme peamiselt liikluspindade ja väikekohtade kohanime määramist ning maaüksuste, hoonete ja hooneosade adresseerimise küsimusi. Aadressiobjekti asukoht maa suhtes ei muutu ajas ja seega on sellisel objektil olemas kindel asukoht geograafilises ruumis. Ajalist muutumatust saab muidugi vaadelda suhtelisena inimeste kestust arvesse võttes, sest pikemate ajaloikude (aastasade ja -tuhandete) vältel toimuvad muudatused kõigi objektidega varem või hiljem.

- **Aadressisubjekt** on elusolend või ese, mille asukoht on muutuv (nt inimene, loom, lind, auto jne) ja mille asu-, elu-, tegevuskohta jne saab määrata aadressiobjekti kaudu, kus see elusolend või ese parajasti asub.
- **Aadressitoimingud** on koha-aadressi määramine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine ning koha-aadressiga seotud aadressiandmete muutmine. Näiteks kui hoonel ei ole koha-aadressi ning kohaliku omavalitsuse töötaja sisestab koha-aadressi koos vajalike andmetega ADS-i ja kinnitab selle, siis on aadressitoiming tehtud ja uus koha-aadress muutub ametlikuks.
- **EHAK** – Eesti haldus- ja asustusüksuste klassifikaator, mis on ette nähtud territoriaalse paiknevuse tähistamiseks. EHAK-isse kantakse maakonnad, omavalitsused (linnad, vallad) ja asustusüksused (külad, alevid, alevikud, vallasisesed linnad ja linnasisesed linnad). EHAK-it haldab Statistikaamet. Kõige värskem info klassifikaatorite kohta on kättesaadav Statistikaameti hallataval [klassifikaatorite nimistu veebilehel](#). EHAK muudatused registreeritakse KNR-is ja ADS-is hiljemalt 1 kuu jooksul peale kehtestamist.
- **Eksonüüm** – kohanimi, mida kasutatakse (oma) keelealast väljaspool oleva koha kohta; traditsiooniline omakeelne väliskohanimi. Nt Berliin, Viin, Riia.
- **Endonüüm** – kohalik nimi, vastaval keelealal kohapeal kasutatav nimi (*Berlin, Warszawa, Wien, Helsinki/Helsingfors*).
- **Erilisand** on lähiaadressi osa, mis koosneb aadressinumbri (numberlisand) ja vajadusel sellele lisatavast eristavast numbrist või tähest (tähtlisand) ning korteri või muu hooneosa numbrist. Lähiaadress ei või koosneda ainult erilisandist. Näiteks *Pikk tn 23a* puhul on erilisand *23a*, milles omakorda *23* on numberlisand ja *a* on tähtlisand. Lähiaadressi *Masina tn 56/2* puhul on erilisand *56/2*, mis koosneb krundi numbrist ja sellele kaldkriipsu järel lisatud hoonet eristavast numbrist *2*.
- **ETAK (Eesti topograafia andmekogu)** – on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, millesse kantakse üldist tähtsust omavate topograafiliste nähtuste ruumiandmed ning andmed, mis kirjeldavad nende nähtuste sisu, suhteid ja konteksti. ETAK-i väljundiks on topograafilised kaardid, mida kasutatakse näiteks [Maa- ja Ruumiameti kaardirakendustes](#) (hübriidkaart, põhikaart jne).
- **Gazetteer-teenus** – on kas koha- või aadressinimistu veebiteenus, mida pakutakse erinevate kasutusõiguste ja otsingukomplektidega X-tee kaudu ja avalikes kaardirakendustes. Gazetteer-teenuses on ühendatud tekstiline ja ruumilise asukoha otsingumootor võimalikult kiireteks päringuteks. Näiteks kui avada [aadressiandmete kaardirakendus](#) ja teha seal aadressipäring, siis kasutataksegi vastavat *gazetteer*-teenust, mis võimaldab leitud tulemusi ka kaardil vaadata. Maa- ja Ruumiamet pakub kõigile tasuta ka integreeritavat aadressiotsingu teenust [In-ADS](#).
- **Geograafiline aadress** (edaspidi *aadress*) on objekti asukohale osutav kirje või tunnus objekti leidmiseks geograafilises ruumis. Tegu on kõige laiemas mõttes aadressiga, mis on määratud füüsilisele reaalmaailma objektile. Geograafilise aadressi mõiste defineerimine on oluline, eristamaks seda aadresside muudest tähendustest. Näiteks kasutatakse mõistet *aadress* tavakeeles samuti võrguaadressi (ka IP-aadress), elektronposti aadressi või informaatikas mäluaadressi tähenduses.
- **Geograafiline aadressiobjekt** (edaspidi *aadressiobjekt*) on maaga seotud objekt, millele on määratud aadress või millele aadressi määramise kohustus või võimalus tuleneb õigusaktist. Seega tegeleme

selles raamatus peamiselt maaüksuste, hoonete ja hooneosade (sh korterite) adresseerimise teemadega.

- **Geoportaal (Maa-ja Ruumiameti geoportaal)** on veebileht, mis võimaldab internetikeskkonnas keskset juurdepääsu ruumiandmetele ning nendega seotud teabele ja teenustele. Maa- ja Ruumiameti geoportaali haldab Maa- ja Ruumiamet ja selle kaudu saab ligi nii **kohanimeregistri**, **aadressiandmete süsteemi** kui ka paljudele teistele teenustele. Maa- ja Ruumiameti geoportalis on eelkõige andmed ja teenused, mida haldab Maa- ja Ruumiamet või mida haldab Maa- ja Ruumiamet koostöös teiste riigiasutustega. Lisaks on Maa- ja Ruumiameti poolt loodud ka **Eesti geoportaal**, mille kaudu on kättesaadavad teenused, mida pakuvad või hakkavad tulevikus pakkuma lisaks Maa- ja Ruumiametile kõik need teabevaldajad, kellel on INSPIRE direktiivist tulenev kohustus teha kättesaadavaks nende poolt hallatavad keskkonnavalased ruumiandmed.
- **In-ADS** on aadressiandmete süsteemi andmeid sisaldav integreeritav aadressiotsingu kasutajaliides, mida on võimalik lihtsalt paigutada erinevatesse veebipõhistesse infosüsteemidesse. Lisaks tavaotsingule on komponendi abil võimalik otsingus leitud vasted salvestada tarbivasse infosüsteemi. In-ADS sisaldab ka kaardikomponenti ning aadressi ja objekti otsing võib olla nii teksti- kui ka kaardipõhine.
- **Hargtäiend** on kohanime täiendav osa, mis eristab korduvaid kohanimesid. Näiteks *Suure-Jaani* puhul on hargtäiend *Suure* (samuti *Suur-Kaare* tänav, *Vana-Võidu* alevik jne).
- **Katastriüksus** on katastris iseseisva üksusena registreeritud maatükk (e maaüksus). Katastriüksuste eristamiseks kasutatakse unikaalseid katastritunnuseid, millel on kindel struktuur. Näiteks: 14504:099:0399.
- **Kinnistu** on kinnistusraamatusse iseseisva üksusena kantud: 1) kinnisasi (maatükk); 2) hoonestusõigus; 3) korteriomand; 4) korterihoonestusõigus.
- **Kinnistu nimi (NB! mõiste esineb kahes eri tähenduses)** on:
  - **kinnistusraamatu esimesse jakku (katastriandmetesse) kantud maatüki (katastriüksuse) nimi**, mille määrab kohalik omavalitsus. See nimi on ühtlasi katastriüksuse lähiaadress. Ühes registriosas võib olla mitu katastriüksust ja igal katastriüksusel võib olla erinev nimi või näiteks tänavajärgne aadress ning ühte registriosasse kantud katastriüksused võivad asuda erinevates haldus- ja asustusüksustes;
  - **kinnistusraamatu registriosa pealkirja ossa kantud nimi**, mille määras kuni 2013. aasta 1. juulini kinnistu omanik sõltumatult omavalitsusest ja mis võib kokku langeda ühe või mitme sellesse registriosas kantud maaüksuse lähiaadressiga, kuid ei tarvitse ühegagi kokku langeda. Iga kinnistusraamatusse kantud kinnisasi kohta avatakse iseseisev registriosa ja sellele antakse eraldi number (kinnistu number). Kinnistu registriosa eristamiseks on olemas registriosa number ning avalikus teabelevis kinnistu registriosa nime kasutada ei ole vaja. **Alates 2013. aasta 1. juulist kinnistusraamatu pealkirja ossa uusi kinnistute nimesid ei kanta** (sest **kinnistusraamatu seaduse** § 12 punkt 4 muudeti kehtetuks). Varem sisestatud kinnistu nimesid automaatselt tühiseks ei muudeta. Kinnistu omanik saab alates nimetatud kuupäevast muuta kinnistu nime andmehälja üksnes tühjaks.
- **Koha-aadress** on territooriumi haldusjaotuse hierarhiast ja ametlikest kohanimedest lähtuv aadressiobjekti tekstilis-numbriline kirje (nt *Marja maakond*, *Mustika vald*, *Seemne küla*, *Mammur*; *Taristu maakond*, *Rongi linn*, *Piilupardi linnaosa*, *Siku tn 26*).
- **Kohanimeobjekt** on looduslik või inimtekkeline geograafiline objekt, millele on määratud ametlik kohanimi. Näiteks on kohanimeobjektid jõed, järved, mäed, orud, saared, bussipeatused jne. Aadressisüsteemi seisukohast on kõige olulisemad kohanimeobjektid maakonnad, linnad, vallad, külad, alevid, alevikud, teed, liikluspinnad, väikekohad ja katastriüksused.
- **Kohanimi (e toponüüm)** on geograafilise objekti (nt asula, soo, mere, jõe vm) nimi.

Kohanimeobjektile õigusaktiga määratud nimi või kohanimenõukogu otsusega kinnitatud nimi on **ametlik kohanimi**. Nimeobjektile saab olla ainult üks ametlik kohanimi ja mõnel juhul ka üks ametlik rööpnimi (näiteks Tuksi / Bergsby küla). Kui objektile on kasutusel veel nimesid, siis need on **mitteametlikud kohanimed**. Näiteks Haanja vallas asub järv, mille ametlik nimi on *Mäe-Tilga järv*, aga rahvasuus on kasutusel ka mitteametlik nimi *Valgejärv*.

- **Liigisõna** on kohanime koostisosa, mis tähistab nimeobjekti liiki, nt *tänav, linn, mägi, saar* (*Kullerkupu tänav, Pirita jõgi, Karksi küla* jne). Maaüksuste, talude ja hoonete korral on liigisõna juurdemõeldav ja seda üldjuhul ei kirjutata ametlikesse registritesse ega kaartidele. Näiteks *Männiku talu* asemel määratakse ja registreeritakse katastriüksuse nimena *Männiku*, samal katastriüksusel asuv elamu registreeritakse ehitisregistris samuti nimega *Männiku*, mitte *Männiku elamu*.
- **Liikluspind** on [ehitusseadustiku](#) (§ 92 ja 93) tähenduses tee (nt *tänav, allee, põik* jne), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis. Aadressikoha nime võib määrata ka tee lõigule (vt ka [aadressikoht](#)).
- **Lähiaadress** on koha-aadressi osa, mis koosneb väikekoha olemasolul selle nimest koos liigisõna ja erilisandiga (*Vikerkaare vkt 3*), aadressiobjekti nimest (*Raja*) või liikluspinna nimest, liikluspinna liigisõnast ja erilisandist (*Kuuse tn 10*). Ka väikekohas võib olla omakorda liikluspindasid, sel juhul on lähiaadressiks väikekoha nimi, liikluspinna nimi ja erilisand (*Päikese vkt, Pilve tn 4*).
- **Maaüksus (maatükk)** on maa- või veeala piiritletud osa. Maaüksus ei pruugi olla katastris registreeritud. Kui maaüksus registreeritakse katastris, siis nimetatakse teda katastriüksuseks.
- **Nimetuum** on kohanimi ilma liigisõna ja hargtäiendita (nt *Pärna allee, Sõpruse puiestee*).
- **Normaliseeritud koha-aadress** on koha-aadressi struktuurielementidest (ehk komponentidest) koosnev ja ärireeglitele vastav tekstiline aadress. Andmekogudes on sageli sisestatud vabatekstilisi aadresse, millest inimene saab küll aru, kuid masintöötlusel võib ilmuda probleeme. Näiteks pisike kirjaviga (*Tartu asemel Tattru*) või struktuurielementide vales järjekorras esitamine (*Mustivere küla, Muuga tee 1, Viljandimaa*) ei ole inimese jaoks üldjuhul probleem, kuid andmekogudes peavad andmed vastama kindlatele reeglitele, et neid saaks automaatselt töödelda. Selleks viiakse nad normaliseeritud kujule (kindlas järjekorras, standardse kirja-pildiga, kõrvaldatakse liigsed tühikud ning standardiseeritakse kirjavahemärkide ja lühendite kasutus). Näiteks aadress *Aia 16, Tallinn* on normaliseeritud kujul: *Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Aia tn 16*.
- **Ortofoto** on maapinna georefereeritud kujutis, mis on talletatud satelliitidel või lennuvahenditel asuvate sensorite abil. Ortofotosid saab vaadata Maa- ja Ruumiameti [geoportaal](#)is X-GIS-i kaardirakendustes, olemas on metainfo pildistamise aja kohta ning on võimalik võrrelda eri ajal tehtud fotosid. Maa- ja Ruumiamet pakub ka lennukilt tehtud **kaldfotosid**, mida on alates 2006. aastast kokku kogutud üle 1,28 miljoni (2017. aasta seisuga). Fotod on tehtud Maa- ja Ruumiameti kaardistuslendude ajal, mis toimuvad igal aastal ortofotode ja kõrgusmodelite tootmiseks (vt [fotoladu](#)).
- **Paralleelaadressid** on ühele aadressiobjektile määratud mitu koha-aadressi, mis on üksteise suhtes võrdsed. Näiteks võib olla tänavanurgal asuval maaüksusele määratud paralleelaadressid mõlema tänava järgi: *Pikk tn 10 // Pargi tn 3*. Paralleelaadresse võib määrata üksnes vajaduse korral (majal on mitu peast erinevatelt tänavatelt, maaüksusel asub mitu elamut, sama liikluspinna ääres asub pikem hoone, millel on samalt liikluspinnalt mitu peasissekäiku). Põliste talunimede säilitamiseks on võimalik määrata maaüksuse paralleelaadressiks ka nimi (*Kase tn 5 // Kõrboja*), kuid hoone aadressis sellisel juhul nime kasutada ei saa. (vt ka [15.8. Paralleelaadress](#)).
- **Pühendusnimi** on kellegi mälestuseks või austuseks määratud kohanimi, nt *Oskar Lutsu tänav*. Pühendusnimede hulka ei ole soovitatav kasutusmugavuse tõttu väga suureks paisutada. Lugupeetud inimeste austamiseks on palju teisigi võimalusi.
- **Riiklik kohanimeregister (KNR)** on register, mille pidamise eesmärk on Eesti kohanimede kohta

teabe kogumine ja selle registreerimine, töötlemine ja säilitamine ning kasutajatele kättesaadavaks tegemine. Vastutav töötleja on Maa- ja Ruumiamet, volitatud töötleja Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus. (KNR-iga saab tutvuda avalike rakenduste kaudu: [kaardirakendus](#) ja [päringurakendus](#)).

- **Ruumiaadress** on aadressiobjekti arvutuslik (analüütiline) aadress, mis saadakse aadressiobjekti ruumikujude ja haldus- ning asustusüksuste ruumikujude analüüsimisel. Ruumiaadress koosneb haldus- ja asustusüksuste nimedest koos liigisõnadega ning vastavatest ruumilise osakaalu protsentidest 0,01% täpsusega.
- **Ruumiandmed** on andmed, sealhulgas andmekogudes hallatavad andmed, mis otseselt või kaudselt osutavad konkreetsele asukohale või geograafilisele alale, ja mis kirjeldavad ruumiobjektide asukohta (sh koha-aadress), omadusi ja kuju geograafilises ruumis.
- **Ruumikuju** on ruumiobjekti geomeetiline kuju. Ruumiandmekogus ei ole näiteks mitte maja ise, vaid andmekogus hoitakse tema ruumikuju (tavakasutaja jaoks on ruumikuju nt hoone kujutis kaardil).
- **Ruumiobjekt** on konkreetse asukoha või geograafilise alaga seotud reaalmailma nähtuse abstraktne kujutis (nt kaardil kujutatud tee).
- **Rööpnimi** on erandjuhtudel määratav teine kohanimi (nt külanimi *Aulepa* / *Dirslätt*). Nimeobjekt, mis ei ole haldusüksus, tänav ega väljak, võib olla kaks ametlikku nime, millest üks on põhi- ja teine rööpnimi. Rööpnime määramiseks peab kohalik omavalitsus taotlema nõusolekut riigihalduse ministrilt. Minister teeb otsuse pärast seda, kui on saanud arvamuse kohanimenõukogult.
- Talu on tavaliselt ühele perekonnale kuuluv elupaik ja väike maamajand, mis hõlmab maavalduse koos eluhoonete, abihoonete, nii majandatavate (aed, põllud, karjamaad, heinamaad, mets) kui ka mittemajandatavate kooslustega (nt soo, ka osa metsa) koos nende elanikega (sealhulgas kodu- ja metsloomadega). Talu võib olla naturaalmajanduslik või spetsialiseeruda mõne põllumajandus-, loomakasvatuse- või aiandussaaduse tootmisele. Tänapäeval on paljud talud spetsialiseerunud turismile. Mõningatel juhtudel nimetatakse taluks ka suuremat äriettevõtet, mille tegevus ei ole enam eelkirjeldatuga kooskõlas, vaid on tunduvalt laiem (nii territooriumi, töötajate arvu kui ka tegevusvaldkondade osas), sel juhul on pigem tegu äriettevõtte nimega, mille nime kasutamine on juba palju laiem ega ole seotud kindla kohaga. Üldiselt on tänapäeva talu käsitletav nii majandusüksuse kui ka kindla kohanimeobjektina. Segaduste vältimiseks jäetakse liigisõna *tal* ametlikest kohanimedest välja. Tavasuhtluses ja nt kirjaümbrikutel võib seda julgesti kasutada. Samas tuleb arvestada, et kaugeltki mitte kõiki hajaasustuses olevaid majapidamisi ei saa automaatselt nimetada taludeks.
- **Unikaalaadress** on koha-aadress, mille tekstilis-numbriline kuju on unikaalne samaliigiliste unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide hulgas. Mitmel sama liiki unikaalaadressi nõudval aadressiobjekt, mis ei või olla sama koha-aadress (näiteks ei või olla sama aadress kahel elamul) (vt ka [15.2. Unikaalaadress](#)).
- **Unikaalaadressi nõudega ala** (UN-ala) on olemasolev või kavandatud selgelt piiritletav tiheasustusega või kompaktse asustusega ala. UN-alade piire haldab Maa- ja Ruumiamet aadressiandmete süsteemis ja nendel aladel asuvad maaüksused peavad olema unikaalse koha-aadressiga (üldjuhul peavad alal olema määratud liikluspinnad või väikekohad).
- **Väikekoht** on asulast väiksem maa-ala (nt paik, kant, piirkond, keskus, aiandusühistu, suvilaühistu, garaažiühistu jne), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis (nt *Vikerkaare vkt 8*). Väikekohas asuv tee võib olla kasutusel iseseisva aadressikohana liikluspinna tähenduses. Väikekoha lühend on *vkt* (vt ka [aadressiobjekt](#)).
- **X-GIS** on avatud standarditele tuginev terviklik ja laiendatav kaardiserver, mille baasfunktsionaalsusele saab vastavalt vajadusele konfigureerida juurde lisavõimalusi, lisada uusi andmekihte ja koostada [kaardirakendusi](#). X-GIS-is on realiseeritud nii aadressiandmete kui ka kohanimeregistri [kaardirakendused](#).

- [X-tee](#) on Eesti riigi põhilisi andmebaase ühendav andmevahetuskiht. **Aadressiandmete süsteemi** ja **kohanimeregistri** andmete kohta on loodud suur hulk erinevaid X-tee teenuseid nii andmete tarbijatele kui ka andmete esitajatele (vt ka **21.1. ADS-i X-tee teenused**).

Viimati uuendatud 21.08.2025

2. Viited

Peatükis anname lühiülevaate valdkonna õigusaktidest ja muudest taustateabe viidetest.

Viimati uuendatud 26.04.2022

2.1. Õigusaktide loetelu

- **Aadressiandmete süsteem avaneb uues vahekaardis** – 1. juulil 2021. a jõustus hetkel kehtiv **keskkonnaministri avaneb uues vahekaardis** 16. juuni 2021. a määrus nr 32 "Aadressiandmete süsteem" (edaspidi *ADS-i määrus*), mis sätestab aadressiandmete süsteemi, sealhulgas koha-aadresside määramise ja esitamise, aadressiandmete töötlemise ja aadressiteenuste osutamise ühtsed põhimõtted. Nimetatud määrusega kehtestatud muudatustega saab tutvuda **seletuskirjas avaneb uues vahekaardis**. Aadressiandmete süsteemi haldamisega tegeleb Maa- ja Ruumiamet (vt **seletuskiri avaneb uues vahekaardis**).
- **Keeleseadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 23.02.2011. a (RT I, 18.03.2011,1), jõustunud 1.07.2011. a. Seaduses reguleeritakse eesti keele ja võõrkeelte kasutamist suulises ja kirjalikus asjaajamises, avalikus teabes ja teeninduses, eesti viipekeele ja viibeldud eesti keele kasutamist, eesti keele oskuse nõudeid ja hindamist, seaduses ja seaduse alusel sätestatud nõuete täitmise riiklikku järelevalvet ning vastutust seaduse nõuete rikkumise eest.

Keeleseaduse § 3 määratleb eesti keele staatuse:

(1) *Eesti riigikeel on eesti keel.*

(2) *Eesti viipekeel on iseseisev keel ning viibeldud eesti keel on eesti keele esinemiskuju.*

(3) *Riik toetab eesti keele piirkondlike erikujude (edaspidi murdekeel) kaitset, kasutamist ja arendamist.*

Keeleseadusest tulenevalt peavad Eesti koha-aadressid vastama eesti keele reeglitele, samuti peab

vastama reeglitele õigusaktide sõnastus. Koha-aadressides ja kohanimeses on lubatud kasutada murdekeelseid sõnu, sest ka murded on eesti keele osa.

- **Eesti kirjakeele normi rakendamise kord avaneb uues vahekaardis** – Vabariigi Valitsuse 9. juuni 2011. a määrus nr 71. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimeses asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks Eesti Keele Instituudi poole.
- **Kohanimeseadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 5.11.2003. a (RT I 2003, 73, 485), jõustunud 1.07.2004. a. Kohanimeseadus reguleerib Eesti kohanimeses määramist ja kasutamist ning selle üle järelevalve tegemist.
- **Kohanimeses eestikeelsuse kindlakstegemise kord avaneb uues vahekaardis** – Vabariigi Valitsuse 22. juuni 2004. a määrus nr 226.
- **Kohanimeses vormistamise ja kasutamise kord avaneb uues vahekaardis** – riigihalduse ministri 15.01.2016. a määrus nr 2.
- **Riikliku kohanimerregistri pidamise põhimäärus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud keskkonnaministri 07. detsembri 2020. a määrusega nr 57, jõustunud 11.12.2020. a.
- **Nimeteadusliku usaldusasutuse määramine avaneb uues vahekaardis** – Vabariigi Valitsuse 07.03.2005. a korraldus nr 124, mille kohaselt määratakse nimeteaduslikuks usaldusasutuseks Eesti Keele Instituut. Eesti Keele Instituut annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimeses asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks **Eesti Keele Instituudi poole avaneb uues vahekaardis**.
- **Kohanimeses transkribeerimist ja translitereerimist reeglistava tähetabeli kehtestamine avaneb uues vahekaardis** – haridus- ja teadusministri 20. novembri 2008. a määrus nr 64, millega kinnitatakse tähetabel Eesti kohanimeses kirjutamiseks vene tähestikus. Eesti kohanimeses kirjutamisel muus mitteladina tähestikus, mille kohta tähetabel puudub, on nimekuju fikseerimise aluseks nimeteadusliku usaldusasutuse (EKI) ekspertiis.
- **Haldusmenetluse seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 6.06.2001. a (RT I 2001, 58, 354), jõustunud 1.01.2002. a. Haldusmenetluse seadus on suunatud isiku õiguste kaitse tagamisele ühtlase, isiku osalust ja kohtulikku kontrolli võimaldava haldusmenetluse korra loomise teel.
- **Avaliku teabe seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 15.11.2000. a (RT I 2000, 92, 597), jõustunud 1.01.2001. a.
- **Maakatastriseadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 12.10.1994. a (RT I 1994, 74, 1324), jõustunud 8.11.1994. a (v.a § 3, mis jõustus 1.01.1995. a).
- **Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 22.02.1995. a (RT I 1995, 29, 356), jõustunud 27.03.1995. a, osaliselt 1.09.1995. a.
- **Asustusüksuse liigi, nime ja lahkmejoonte määramise alused ja kord avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud Vabariigi Valitsuse 25. novembri 2004. a määrusega nr 335 (**RT I 2004, 82, 550 avaneb uues vahekaardis**), jõustunud 05.12.2004. a.
- **Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 2.06.1993. a (RT I 1993, 37, 558), jõustunud vastavalt §-le 67.
- **Ehitusseadustik avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 11.02.2015. a (RT I, 05.03.2015, 1), jõustunud 1.07.2015. Ehitusseadustik reguleerib ehitise kavandamist, ehitamist, kasutamist ja korrashoidu ning ehitisregistri pidamise põhialuseid. Seadustik sätestab muuhulgas ka tee suhtes esitatavad nõuded, tee omaniku ja liikleja õigused ja kohustused ning vastutuse liiklusohutusnõuete rikkumise eest, reguleerib teehoiu, tee kasutuse ja kaitse korraldamist ja rahastamist ning inimeste ja keskkonna kaitset liiklusest tulenevate ohtude eest. Muuhulgas reguleerib ehitusseadustik ka teede

tähistamist siltide ja suunaviitadega.

- **Ruumiandmete seadus avaneb uues vahekaardis** – vastu võetud 17.02.2011. a (RT I, 28.02.2011, 2), jõustunud 10.03.2011. a.

Viimati uuendatud 21.08.2025

2.2. Selgitusi õigusaktide juurde

- **ADS-i määruse seletuskiri avaneb uues vahekaardis** – avab **aadressiandmete süsteemi avaneb uues vahekaardis** määruse sätteid, andes lisaselgitusi ja näiteid.
- **Digitaalsete halduspiiride tekkelugu avaneb uues vahekaardis** – selgitav materjal, millest saab ülevaate, kuidas haldus- ja asustusüksuste piirid on tekkinud ning viited õigusaktidele, mis reguleerivad haldus- ja asustusüksuste piiride muutmist.
- **Ruumiandmete seaduse seletuskiri avaneb uues vahekaardis** – avab ruumiandmete seaduse sätteid, andes lisaselgitusi.
- **Kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse muutmise seletuskiri avaneb uues vahekaardis** - annab selgitused 2013. aasta märtsis tehtud muudatustele kohanimeseaduse ja kinnistusraamatu seaduse sätetes.

Viimati uuendatud 03.05.2022

2.3. ADS-i haldussüsteemi tehniline dokumentatsioon

- **ADS-iga liidestumise juhend** - juhendmaterjal ametlike aadressiandmete süsteemseks kasutamiseks oma andmete sidumisel ja uuendamisel. Liidestumise juhendi lisa: **Liidestumise seosmudelid**.
- **ADS-i spetsifikatsioon** – analüüsidokument, mille alusel ADS-i haldussüsteem on loodud. Annab detailse kirjelduse süsteemi ülesehituse ja X-tee teenuste kohta. Seda dokumenti täiendatakse pidevalt vastavalt tehtud tarkvaraarendustele.
- Veel täiendavaid materjale ADS-i infosüsteemi kohta vt **Maa- ja Ruumiameti geoportaalist**.
- **In-ADS komponendi kasutusjuhend** - In-ADS-i veebiteenus on aadressiandmete süsteemi (ADS-i) andmeid kasutava integreeritava aadressiotsinguga, mida on võimalik lihtsalt paigutada erinevatesse veebipõhistesse infosüsteemidesse. In-ADS-is on alati kõige täpsemad ja ajakohasemad aadressid, sest tänu igaõistele uuendamistele jõuavad sinna kõik aadressiandmete süsteemis tehtud muudatused.
- **In-ADS geoportaal**.

- In-ADS komponendi [arendusjuhend](#).
- In-ADS komponendi [kasutustingimused](#).

Viimati uuendatud 12.08.2025

2.4. Soovitused kohanimede kohta

Üldised nõuded kohanimedele on sätestatud [kohanimeseaduses](#). Kuid keerukamatel juhtudel on abiks head nõuanded, millest suur osa on käesolevas raamatus kirjas (vt alates peatükist "**11. Kohanimele esitatavad nõuded**"). Soovitusi kohanimede valiku kohta annab [regionaal - ja põllumajandusministeeriumi](#) valitsemisalas tegutsev [kohanimenõukogu](#). Kohanimenõukogu on nõuandev organ kohanimekorralduse probleemide läbitöötamiseks ning selleteemalise tegevuse suunamiseks.

Lisaks annab soovitusi ning eksperthinnanguid [Eesti Keele Instituut](#), kes annab nõu kirjakeele normi kohta ning on kohanimede asjus eksperdihinnanguid andev ja tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus. Kui kellelgi on kahtlusi, kas määratav kohanimi või koha-aadress vastab keeleliselt nõuetele, siis on võimalik pöörduda seisukoha saamiseks Eesti Keele Instituudi poole.

Valik täiendavaid materjale nii uuemast ajast kui varasemast ajaloost on viidatud ka Maa- ja Ruumiameti [Geoportalis](#).

- Kohanimesid hakati eestindama juba 1930-ndatel aastatel, selle kohta paar artiklit [Digarist](#):
  - [Päewaleht](#), 8. juuli 1936: "[Talunimed olgu eestipärased](#)"
  - [Postimees](#), 31. jaanuar 1935: "[Rein pole siiski eesti nimi](#)"

Viimati uuendatud 12.08.2025

2.5. Soovitused katastriüksuste nimede kohta

- [Soovitusi riigimaanteid teenindavate katastriüksuste nimede kohta](#) – Maanteeameti (alates 01.01.2021 Transpordiameti) ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele riigimaanteid teenindavate maaüksuste nimede määramisel.
- [Põhimõtteid katastriüksuse nime määramiseks raudteemaa katastriüksusel](#) – Eesti Raudtee AS-i ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele raudteid teenindavate maaüksuste nimede määramisel.

- RMK valduses olevate katastriüksuste koha-aadresside määramist käsitleme peatükis: "**17.23. Riigile kuuluvad metsamaad**".
- **Veeteede Ameti soovitusel navigatsioonimärkide katastriüksustele nime määramiseks** – Transpordiameti (endine Veeteede amet) ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele navigatsioonimärke teenindavate maaüksuste nimede määramisel.
- **Põhimõtted katastriüksuste lähiaadresside (sh. nimede) määramiseks AS Eesti Gaasi valduses olevatele katastriüksustele** – AS Eesti Gaasi ja Maa-ameti koostöös valminud juhenddokument omavalitsustele AS Eesti Gaasi valduses olevate maaüksuste lähiaadresside määramisel.

Viimati uuendatud 11.01.2023

2.6. Viiteid internetiallikatele

- Kohanimenõukogu kodulehekülg: www.eki.ee/knn
- Kohanimekorraldus: <https://www.fin.ee/kohanimekorraldus/>
- Kohanimed internetis: www.eki.ee/knn/lingid.htm; www.eki.ee/nimeselts/bib
- Eesti kohanimeraamatu veebiversioon: <https://www.eki.ee/dict/knr/>
- Ajaloolise Võrumaa kohanimede (kotussõnimede) andmebaasi (**AVKA**) andmed on kättesaadavad **kohanimeregistri avaliku rakenduse kaudu**
- **Aadressiandmete info Maa- ja Ruumiameti geoportaal**
- Aadressiandmete **kaardirakendus**
- Aadressiandmete **päringurakendus (koos kaardiga)**
- **Kohanimeregistri info Maa- ja Ruumiameti geoportaal**
- Kohanimeregistri **kaardirakendus**
- Kohanimeregistri **päringurakendus**
- Korduma kippuvad küsimused **ajakirjandusest**

Viimati uuendatud 21.08.2025

2.7. Keelenõu saab Eesti Keele Instituudist

Kohanimede ja koha-aadresside määramisel ja korrastamisel ning õigusaktide sõnastamisel tekib sageli keelelisi küsimusi. Sel puhul on abiks Eesti Keele Instituut (EKI). Keelenõuanne on tasuta.

- Keelenõuanne töötab igal tööpäeval kl 9–13 telefonil 631 3731.
- Küsimustele saab vastuseid otsida aadressil <https://keeleabi.eki.ee/>.

- Küsimusi võib esitada ka [kirjalikult](#).

 **EESTI
KEELE
INSTITUUT**

[Avaleht](#) [Küsi meili teel](#) [Otsi meie veebist ▼](#) [Keelenõuandest ▼](#)

- ▶ Sõnaveeb
- ▶ EKI teatmik
- ▶ ÕS 2018
- ▶ Eesti keele seletav sõnaraamat (2009)
- ▶ Eesti keele käsiraamat (2020)
- ▶ Isikunimeandmebaas
- ▶ Kohanimeandmebaas
- ▶ Emakeele Seltsi keeletoimkond

Keelenõuanne uueneb: 22. aprillist 2022 on ajakohaseim keeleinfo **EKI teatmik**, mis sisaldab ka 2019. aastal ilmunud õigekirjaosa. Uue ilme ja sisu saab ka **Keelenõuvakk**. Mõlemat andmekogu täiendame pidevalt. Vanemad allikad ja senine Keelenõuvakk on arhiveeritud.

Keelenõuande telefonil 631 3731 vastatakse tööpäeviti kl 9–13.

Keelenõu saab ka meili teel või kirjaga aadressil Eesti Keele Instituut, Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

[Mida keelenõuandest küsida?](#) [Kontrolli oma teadmisi: testid](#)

Sel teemal on EKI teinud ka abistava [video](#).

Viimati uuendatud 20.12.2022

3. Õigusaktide kohta ADS-i käsiraamatu vaatest

Peatükis avame pisut avaliku teabe seaduse, ruumandmete seaduse, aadressiandmete süsteemi määruse, kohanimeaaduse ja Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse sisu ning anname ülevaate 2017. aasta haldusreformist.

Viimati uuendatud 11.01.2023

3.1. Avaliku teabe seadus

Avaliku teabe seadus avaneb uues vahekaardis on üks **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** kehtestamise alustest. Teiseks aluseks on **ruumiandmete seadus avaneb uues vahekaardis**. Avaliku teabe seadus määratleb ADS-i riigi infosüsteemi tugisüsteemina ning annab Vabariigi Valitsusele volituse kehtestada ADS-i määrus. Ühtlasi sätestab avaliku teabe seaduse §43⁹, et riigi infosüsteemi kindlustavate süsteemide, sealhulgas ADS-i kasutamine on kohustuslik riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogude pidamisel.

See tähendab, et kui andmekogusse sisestatakse aadressiandmeid, siis tuleb kasutada aadressiandmete süsteemiga seotud andmeid. Sel viisil tagatakse, et aadressi alusel on võimalik õige koht üles leida ja igakordsel aadresside muutmisel hoitakse kokku inimeste aega (muudatused on automaatsed).

Viimati uuendatud 17.07.2024

3.2. Ruumiandmete seadus

Ruumiandmete seadus sisaldab järgmisi olulisi sätteid:

- ADS on ruumiandmete infrastruktuuri põhikomponent ning ühtlasi on ADS ruumiandmete infrastruktuuri alus ja kindlustab andmekogude pidamist, seadus reguleerib ADS-i haldamise üldpõhimõtteid;
- ADS-i toimimise seisukohast olulisemate mõistete määratlused;
- millistele objektidele tuleb koha-aadress määrata, milline on koha-aadressi struktuur ja üldnõuded koha-aadressi määramisele;
- koha-aadressi määraja on kohalik omavalitsus, kes ühtlasi vastutab koha-aadresside korrastamise eest;
- koha-aadresside määramise korra üldpõhimõtted.

Maa- ja Ruumiameti eesmärk on, et aadressiandmed oleksid kvaliteetselt hallatud. Anname omavalitsustele nõu, abistame sobivate koha-aadresside määramisel ning korrastamisel.

Viimati uuendatud 11.01.2023

3.3. ADS-i määrus

Aadressiandmete süsteem loodi 2007. aastal kehtima hakanud ADS-i määruse alusel. 2011. aastal hakkas kehtima ruumiandmete seadus ning seejärel kehtestas Vabariigi Valitsus 8. oktoobril 2015 uue aadressiandmete süsteemi määruse, („**Aadressiandmete süsteem avaneb uues vahekaardis**”), kus reguleeriti nii aadresside määramist kui ADS-i infosüsteemi pidamist.

ADS- määruse 2015. aasta redaktsioon viidi kooskõlla ruumiandmete seaduses sätestatuga (vt lisaks **määruse seletuskirja avaneb uues vahekaardis**).

Pärast seda on määrust muudetud kahel korral:

- **[28.09.2017 avaneb uues vahekaardis](#)**(jõustunud 06.10.2017) - vaata **[seletuskirja avaneb uues vahekaardis](#)**
- **[04.01.2018 avaneb uues vahekaardis](#)**(jõustunud 01.02.2018) - vaata **[seletuskirja avaneb uues vahekaardis](#)**.

16.06.2021. kehtestas uue ADS-määruse keskkonnaminister:

- **[16.06.2021 avaneb uues vahekaardis](#)** (jõustunud 01.07.2021) vaata **[seletuskirja avaneb uues vahekaardis](#)**

Pärast seda on määrust muudetud ühel korral:

- **[03.12.2022 avaneb uues vahekaardis](#)**(jõustunud 12.12.2022) - vaata **[seletuskirja avaneb uues vahekaardis](#)****avaneb uues vahekaardis avaneb uues vahekaardis avaneb uues vahekaardis avaneb uues vahekaardis** b- see on hetkel kehtiv.

Ruumiandmete seaduse ja ADS määruse sätetest tulenevalt teeb Maa- ja Ruumiamet järgmist:

- nõustab, suunab ja juhendab kohalike omavalitsuste töötajaid aadresside määramisel ja korrastamisel;
- koostab juhendmaterjale (õppevideod, kirjalikud juhendid, käsiraamat ja slaidid);
- korraldab koolitusi;
- valmistab ette aadressiandmete korrastamise menetlusi aadressiandmete menetlusrakenduses;
- teeb kvaliteedikontrolle, juhhib koha-aadressi määrajate tähelepanu andmetele, mida on vaja parandada;
- loob tehnilised eeldused aadressiandmete haldamiseks (korraldab ADS-i infosüsteemi tarkvara arendustöid ning andmete automaattöötlust, mis vähendavad omavalitsuste käsitöö mahtu).

Kommenteerime siinkohal mõningaid sätteid:

1) Kohanimesid puudutav regulatsioon on sätestatud peamiselt **[kohanimeseaduses avaneb uues vahekaardis](#)** ning **[kohanime vormistamise ja kasutamise korras avaneb uues vahekaardis](#)**, mistõttu on

aadressiandmete süsteemi määrustest suur enamus kohanimedega regulatsioonist välja jäetud.

2) **Aadressiandmete süsteemi avaneb uues vahekaardis** § 13 lõikes 4 on toodud regulatsioon, milliseid lühendeid, ebakohaseid sümboliteid ja sidesõnu, asesõnu ning arvsõnu koha-aadressis ei kasutata. Näiteks ebakohaste sümbolitena ei kasutata koolonit, jutumärke ja võrdlusmärke.

Sama paragrahvi lõikes 4¹ punktis 2 on toodud kirjeldus, milliseid piisava eristusvõimetega ega juurdemõeldavaid sõnu maaüksuse ega hoone nimes ja sealhulgas ka käändes ei kasutata. Näiteks ei kasutata sõnu „number”, „krunt”, „maatükk”, „maaüksus”, „katastriüksus”, „talu”, „maja”, „kodu”. Sama lõike punktis 2 on toodud kirjeldus, et milliseid liigisõnu ei kasutata maakonna, omavalitsuse, asustusüksuse, liikluspinnaga ega väikekoha nimetuumana. Nimetuumana ei kasutata liigisõnu „tänav”, „tee”, „puiestee”, „maantee”, „ringtee”, „allee”, „põik”, „väikekoht”, „küla”, „vald”, „linn”, „alev” ja „alevik”. Punktis 2 sätestatud ei kohaldata enne 2022. aasta 12. detsembrit määratud koha-aadressidele.

Sama paragrahvi lõikes 4² on toodud, et eelpooltoodud lõikes 4¹ nimetatud sõnade kasutamine on lubatud maaüksuse nimes, millel asub samanimeline liikluspind või teeregistris registreeritud tee.

Näidetena toodud loetelu ei ole lõplik, sest selliseid piisava erisuseta (eristusvõimetega) sõnu on kindlasti veel. Seda, milline on piisava erisuseta sõna konkreetse objekti puhul, saab öelda Eesti Keele Instituut (EKI).

3) **Aadressiandmete süsteemi avaneb uues vahekaardis** § 14 reguleerib paralleelaadressi esitamist. Võrdse struktuuriga paralleelaadressid esitatakse tähestiku järjekorras. Nõue on eelkõige tehniline, sest olenemata sellest, millises järjekorras paralleelaadressid ADS-i sisestatakse, muudab ADS aadresside järjekorra vastavalt reeglile. Samuti kehtib reegel, et kui üheks paralleelaadressiks on tänava (liikluspinnaga) järgne aadress ja teiseks nimi, siis tänavajärgne aadress esitatakse esimesena.

4) § 15 täpsustab liikluspinnaga all asuva maaüksuse nime määramist. Üldpõhimõte on lõike 1 kohaselt, et tee maaüksuse nimi määratakse kas liikluspinnaga nime või teeregistri tee nime kasutades. Ristuvate teede maaüksuste nimes tuleb kasutada üldjuhul selle tee nime, mille number teeregistris on väiksem. Ristmike maaüksuste korral on lubatud ka liikluspinnaga nime kasutamine.

5) § 15 lõike 4 regulatsiooni kohaselt peab koha-aadressi määrama selle liikluspinnaga järgi, mille kaudu on juurdepääs aadressiolekile (näiteks hoonele).

See puudutab paljusid maaomanikke, kelle hoonele on juurdepääs ühelt tänavalt, kuid soovitakse kasutada teise tänava järgset aadressi. Määruse kohaselt tuleb kasutada selle tänava aadressi, millelt on elamule juurdepääs.

6) § 16 reguleerib maaüksusele koha-aadressi määramist. Lõikes 1 sätestatakse, et hoonestamata ja hoonestamisele mittekuuluva maaüksuse nimes on lubatud kasutada eristavaid lisandeid (nt L – liikluspinnad (nt Kase tänav L2));

7) § 17 lõige 1 sätestab üldnõuded, et hoonele tuleb määrata ainult üks koha-aadress ning hoone ja hoonealuse maaüksuse koha-aadressid peavad olema kooskõlas. Hoone paralleelaadressid on lubatud lg 3 ja 4 kohaste erandite korral (kui hoonel on mitu sissepääsu või kui ta asub mitmel maaüksusel ning mõlemalt on eraldi sissepääsud).

8) § 18 sätestab hooneosade (sh korterite) adresseerimise nõuded. Täpsustatud on keerukamate hoonete

(nn komplekshoonete) hooneosade adresseerimist.

Tehniliselt võib üks EHR hoone olla ADS-is registreeritud mitme hoonena (nn korpused), milles olevad hooneosad tuleb adresseerida unikaalselt. Samuti on võimalik EHR-is ühe hooneosana (nt ühiselamu toana) käsitletud eluruumi ADS-is käsitleda mitme hooneosana, vastavalt sellele, milline on eluruumi eri tubade eristamise vajadus aadressi alusel (nt rahvastikuregistris elukoha registreerimisel).

Lõike 6 kohaselt ei või hooneosal olla paralleelaadresse, st kui hoonel on paralleelaadress, siis hooneosale peab määrama ainult ühe aadressi vastavalt sellele, millisest välisuksest sellesse korterisse pääseb.

Veel reguleerib ADS määrus andmevahetuse koosseisud teiste andmekogudega ja täpsustab andmekogude liidestumise tingimused.

Alates 2017. aasta oktoobrist hakkasid kehtima järgmised täiendused:

1. Aadressiandmete süsteemi andmekoosseisu lisati unikaalaadressi nõudega alad (nn UN-alad) – neil aladel asuvatel maaüksustel peab olema selline aadress, mida ei ole ühelgi teisel maaüksusel ehk siis aadress ei tohi kattuda ühegi teise aadressiga.

Varem sobisid sellisteks aladeks linnad, alevid ja alevikud, kuid peale 2017. aasta haldusreformi tekkis Eestisse viis linna, mille koosseisu kuuluvad ka hajaasustusega külad, seega ei saa enam varasemat lähenemist jätkata. Sellised linnad on: Tartu, Pärnu, Haapsalu, Narva-Jõesuu ja Paide.

Unikaalaadressi nõudega alade käsitus toodi sisse ruumiandmete seaduse muudatusega märtsis 2017.

Sisuliselt asendati ruumiandmete seaduses tiheasustusala ja detailplaneeringu kohustusega ala määratlus unikaalaadressi nõudega ala nimetusega, et leevendada nõudeid ja tagada aadressiobjektide parem leitavus.

Näiteks kui varasemalt olid kõik linnade, alevite, alevike (detailplaneeringu kohustusega) alal asuvad maaüksused automaatselt unikaalaadressi nõudvad, siis nüüd kehtib unikaalaadressi nõue vaid selgelt piiritletaval tiheasustusega või kompaktse asustusega alal ehk seal, kus on vaja tõepoolest kiiresti orienteeruda.

Unikaalaadressi nõudega ala võib olla suurem või väiksem kui linn, alev või alevik. Samuti võib tiheasustuse või kompaktse asustuse ehk unikaalaadressi nõudega ala olla ka linnadest, alevitest ja alevikest väljaspool (nt külade keskustes).

Regulatsioon jätab senisest rohkem kaalutlusvõimalusi aadressi määrajatele (kohalikule omavalitsusele). Nn UN-alade piirid ei ole ranged, nende määramisel lähtutakse eelkõige olukorrast. Arvestatakse majade paiknemise tihedust ja teisi asjaolusid (sh planeeritud ehitisi).

2. Täpsustatati ADS-ile ehitisregistri poolt esitatud andmete koosseisu. Praktikas on tekitanud segadust olukord, kus hoonet või hooneosa veel ei ole, kuid ehitisregistrisse on kantud ehitusluba või on esitatud ehitusteatis.

Täpsustuse kohaselt tuleb hoone ja korteri andmed esitada ADS-i infosüsteemi ka juhul, kui tegu on alles ehitusloaga või ehitusteatisega ning objekti ennast veel ei ole. Ehitusloa alusel loetakse ADS-i infosüsteemis uus hoone või hooneosa juba olemasolevaks aadressiobjektiks, sest selline objekt vajab aadressi juba ehitamise ajal.

Näiteks on ka ehitusjärgus olevas hoones toimuva õnnetusjuhtumi korral vaja teada, millises hoones juhtum aset leidis. Samuti tehakse tihti kinnisvaratehinguid selliste korteritega, mida veel ei ole valmis ehitatud.

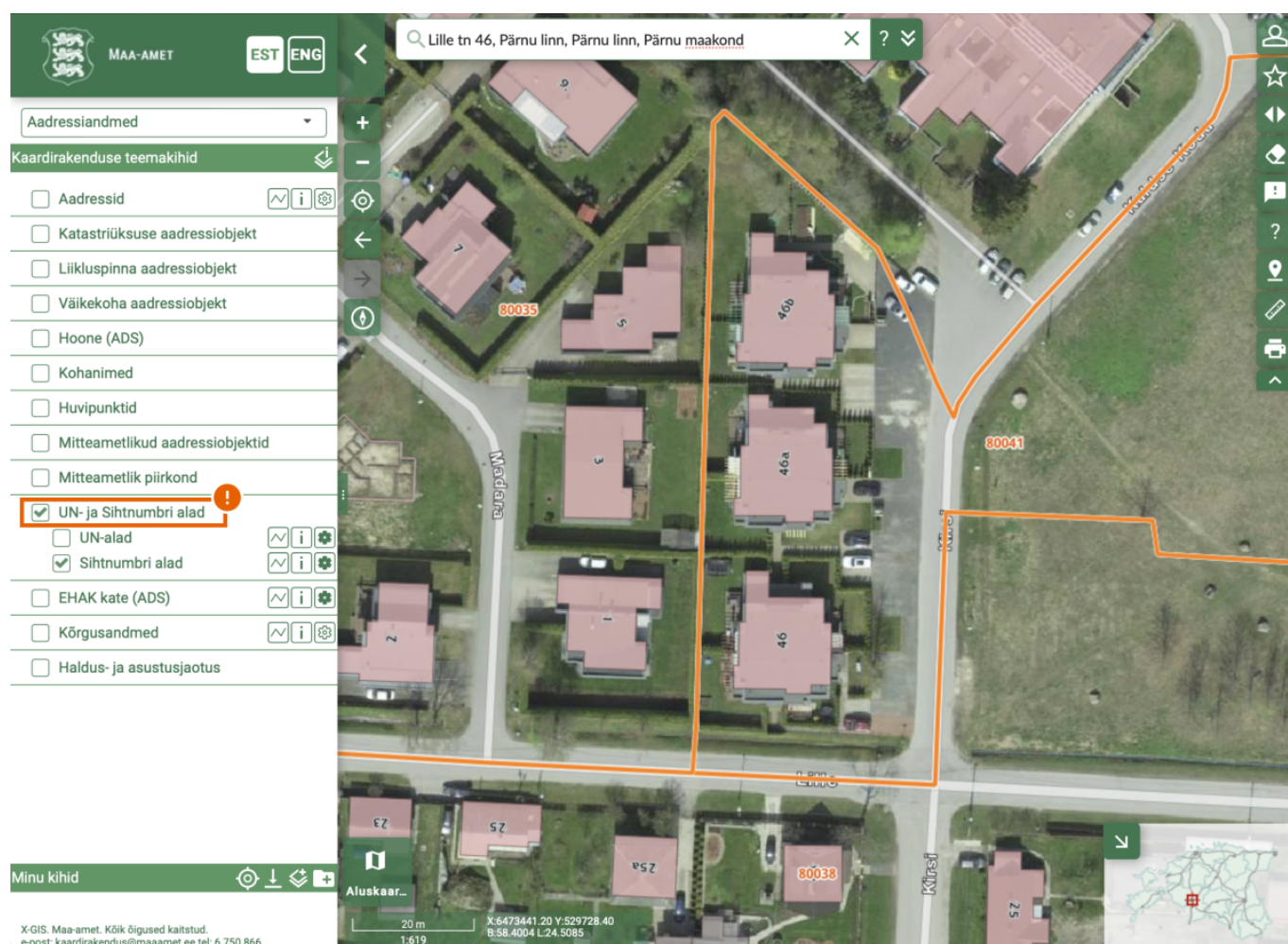
Seetõttu on vaja ka ehitatavate hoonete ja hooneosade eristamist aadressi alusel samaväärsena juba valmis ehitistega.

3. Aadressiandmete süsteemi lisatakse **posti sihtnumbrid** (ehk indeksid). Seda soovisid paljud eraettevõtted ja olulised andmetarbijad nagu näiteks rahvastikuregister, äriregister ja teised laialt kasutatavad registrid.

Sihtnumbrid on aadressiandmete osa nii tavaliste kirjade, postkaartide ja pakkide läkitamise kui ka masspostituste puhul, näiteks valijakaartide saatmisel, mida tehakse rahvastikuregistri andmete alusel.

Posti sihtnumbrid on leitavad ADS-i **päringutes avaneb uues vahekaardis** ja kaardil (**aladena avaneb uues vahekaardis**). Sihtnumbreid saab koos ADS-i andmetega alla laadida **csv faili kujul avaneb uues vahekaardis**. **Geoportaali avalehel avaneb uues vahekaardis** aadresside päringuid tehes kuvatakse ka sihtnumbrit.

Sihtnumbrid **ADS-i avalikus kaadirakenduses avaneb uues vahekaardis**:

4. ADS-i infosüsteemi andmeandjate hulka lisati äriregister. Selle muudatusega viiakse määrus kooskõlla äriseadustiku § 62 lõike 5 uue sõnastusega.

Muudatus tuleneb vajadusest tagada äriregistriga andmete seosinfo vahetamine nagu see on rahvastikuregistriga. Nimelt sätestab ruumiandmete seaduse § 43 lõike 2 punkt 3, et juriidiliste isikute asukohahooned on unikaalaadressi nõudega.

Seega on ADS-i infosüsteemis teadmine, millised hooned on juriidiliste isikutega seotud. Teada on ka, millise juriidilise isikuga on tegemist. See info on oluline ka omavalitsustele aadressimuudatuste tegemisel, et oleks tagatud kõigi puudutatud isikute teavitamine.

5. Täpsustati mitmes asustusüksuses asuvatele maaüksustele koha-aadressi määramist. Katastriüksusele asustusüksuse valiku võimalused on lahti kirjutatud nelja eraldi punktina, mis tagab üheselt mõistetavuse, kuidas taolisel juhul asustusüksuse määramine toimub.

St kui varem oli võimalik valida kas hoonete asukoha järgse või kõige suurema osakaaluga asustusüksuse vahel, siis nüüd on neli võimalust:

- 1) maaüksusel asuva aadressiobjekti asukohajärgne asustusüksus;
- 2) maaüksusel asuva aadressiobjekti olemasolul eelistatakse asustusüksust, kust on peamine juurdepääs maaüksusel asuvale aadressiobjektile ja mille koosseisu maaüksus koos aadressiobjektidega tunnetuslikult kuulub;
- 3) aadressiobjekti puudumisel eelistatakse asustusüksust, kust on peamine juurdepääs maaüksusele;
- 4) aadressiobjekti ja püsiva juurdepääsu puudumisel või valikute võrdväarsuse korral eelistatakse asustusüksust, kus asub kõige suurem osa selle maaüksuse territooriumist.

6. Lisati täiendav nn komplekshoonete reegel. Komplekshooned on sellised hooned, mis koosnevad mitmest maapealsest ja maa-alusest osast ja mida ADS-i infosüsteemis käsitletakse mitme eraldi hoonena. Ehitisregistris käsitletakse sellist ehitist ühe hoonena.

Komplekshoone maapealsed osad on nähtavad mitme erineva hoonena (korpusena), kuid neid ühendab maa-alune osa (nt garaaž).

ADS määrase kohaselt ei tohi vähemalt hoone ühes korpuses asuvate korterite (ja teiste hooneosade) numbrid korduda. Varasemas sõnastuses ei olnud üheselt mõistetav, kas hooneosade unikaalse nummerdamise nõue käis ehitisregistri hoone kohta tervikuna (st komplekshoone kõigile korpustele korraga) või ADS-i infosüsteemi kantud hoonele (korpusele ehk ehitisregistris oleva ruumikuju piires olevatele hooneosadele).

7. Muudeti § 18 lõiget 4 ning viidi see kooskõlla uue ruumiandmete seadusega ja Eestis levinud praktikaga, et korteri ümberehitamisel mitmeks korteriks (st jagamisel) võib korteri numbrile lisada ka tähtlisandi, nt 10a ja 10b (varem oli lubatud vaid kaldkriipsu järele lisatav number, nt 10/1 ja 10/2).

Ühtlasi viidi aadressiandmete süsteemi määrus kooskõlla vahepeal muutunud ruumiandmete seaduse, rahvastikuregistri seaduse, mittetulundusühingute seaduse, ehitusseadustiku ja äriseadustikuga.

Alates 2018 veebruarist lisandus ADS-ile volitatud töötleja: Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (KeMIT), kes aitab Maa- ja Ruumiametil teha arendustöid ning hallata ADS-i infosüsteemi tehnilist taristut.

Viimati uuendatud 21.08.2025

3.4. Kohanimeseadus

Kohanimeseaduses on sätestatud: valdkonnas kasutatavad põhimõisted (kohanimi, liigisõna, nimetuum, hargtäiend, kohanimeobjekt jne), kohanime määramise regulatsioon, nõuded kohanimedele, kohanimede kasutamise, kohanimeregistri pidamise regulatsioon, kohanimenõukogu ja nimeteadusliku usaldusasutuse peamised ülesanded, nimevaidluste lahendamine ja järelevalve ning vastutus.

Tänu seaduse täpsustamisele hakati kohanimeregistrisse kandma ka maaüksuste nimesid. 2020. aasta novembri seisuga on **kohanimeregistris** umbes **149 800** maaüksuse kohanime. Neist umbes **40 000** on hoonestamata maaüksuste nimed.

Kohanimeseaduse kohaselt on kohanime nõudvad objektid:

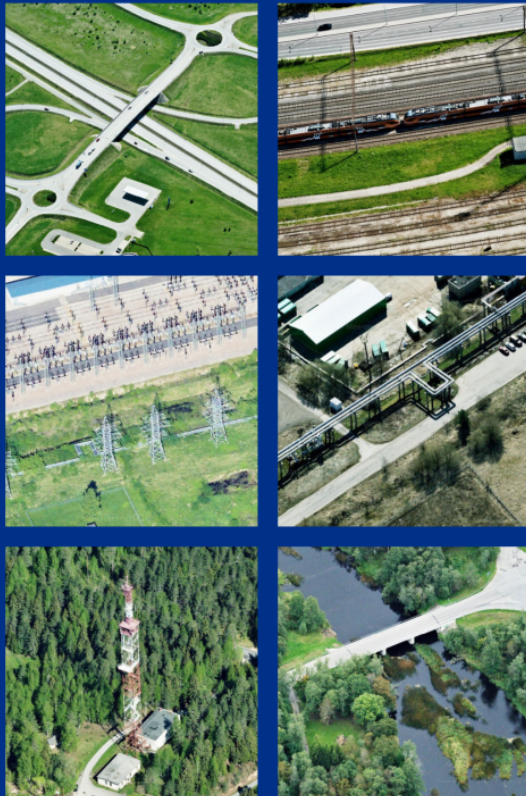
1. haldusüksus;
2. osavald ja linnaosa;
3. asustusüksus;
4. aadressikoht ruumiandmete seaduse tähenduses, näiteks tee, tänav, väljak, väikekoht;
5. raudteejaam, rongi- või muu ühissõidukipeatus, lennuväli või -jaam, sadam;
6. maaüksus, välja arvatud allpool toodud juhtudel.

Kohanime ei ole vaja määrata katastriüksustele:

1. mida adresseeritakse aadressikoha (näiteks tänava või väikekoha) järgi;
2. mis on tehnilist objekti (taristu rajatisi) teenindavad;
3. mis asuvad hajaasustuses ja millel ei paikne hooneid (näiteks metskondade maaüksused);
4. mis ei moodusta iseseisvalt kasutatavat kinnisasja.

Tehnilisi objekte teenindavad maaüksused

Aadressikoha järgi adresseeritud maaüksused

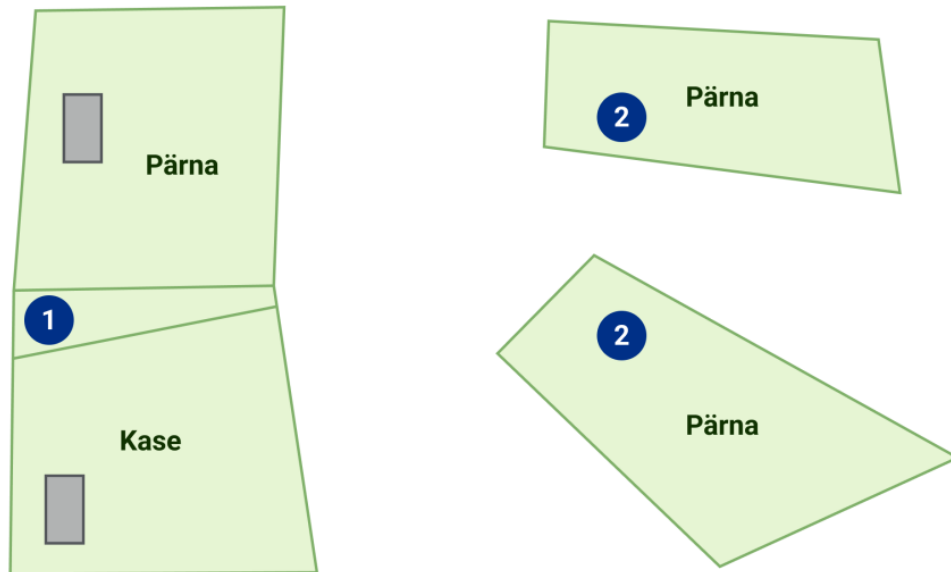
8	6	4	2
Pargi tn			
7	5	3	1

Kokkuvõtteks saab öelda, et kohanimetõhustamine on pigem erand, mis kehtib hajaasustuses asuvatele maaüksustele, millel asuvad hooned – need on tavatähenduses nt talud (väike maamajand) või muud hoonestatud maaüksused (hajaasustuses asuvate eramute või suvilate maa vmt).

Hoonestatud maaüksuse nn lahustükil (hoonestamata põllu- ja metsatükid) võib olla kas hoonestatud maaüksusega sama nimi, erinev nimi või on selline üksus ilma lähiaadressita. Kui aga hoonestamata üksusele on kohanimi määratud, siis registreerime ka selle kohanimeregistris.

Kohanime ei vaja ka sellised maaüksused, mis ei moodusta eraldiseisvat kinnisasja ja mis kuuluvad kokku ühega naaberüksustest.

- 1 Maaüksus, mis ei moodusta iseseisvat kinnisasja. Üldjuhul tuleks selline vahetükk ühega naabermaaüksustest kokku liita.

- 2 Pärna talu hoonestamata lahustükid võivad olla hoonestatud põhitükiga sama nimega, kuni nad kuuluvad põhitükiga samasse kinnistusraamatu registriossa.

Samas kehtib põhimõte, et kui kohanimi määratakse kohanimekohustuse üksusele, peab kohanimi ikkagi kohanime nõuetele vastama.

Maaüksusele kohanime määramisega seondub ka kinnistu nime käsitus. Kohanimeseadusest on kinnistu mõiste välja jäetud, sest see tekitas pigem segadust (vt lisaks peatükki „17.2. Kinnistu nimi ei ole kohaaadressi osa”).

Kohanime määraja oma haldusterritooriumile jäävale nimeobjektile on üldjuhul kohalik omavalitsus, kes korraldab kohanime määramise, tehes vastava otsuse kas omal algatusel või füüsilise või juriidilise isiku ettepanekul.

Viimati uuendatud 21.08.2025

3.5. Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses on sätestatud Eesti territooriumi haldusjaotus, haldusterritoriaalse korralduse muutmise ning haldusüksuste piiride ja nimede muutmise alused ja kord.

Teiste sõnadega reguleerib seadus maakondade, valdade ja linnade paiknemise ning nende piiride ja nimede muutmise reegleid.

Seaduse viimane redaktsioon hakkas kehtima 1. jaanuari 2018 ning samal ajal jõustus täielikult ka 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimiste käigus ette valmistatud **haldusreform**.

Seaduse kohaselt jaotub Eesti territoorium haldusüksusteks, mis on: **maakonnad, vallad ja linnad**. Vallas ja linnas võib moodustada vastavalt osavaldu ja linnaosi, kuid need ei ole selle seaduse tähenduses haldusüksused.

Asustusüksused:

1) Vald ja linn jagunevad asustusüksusteks.

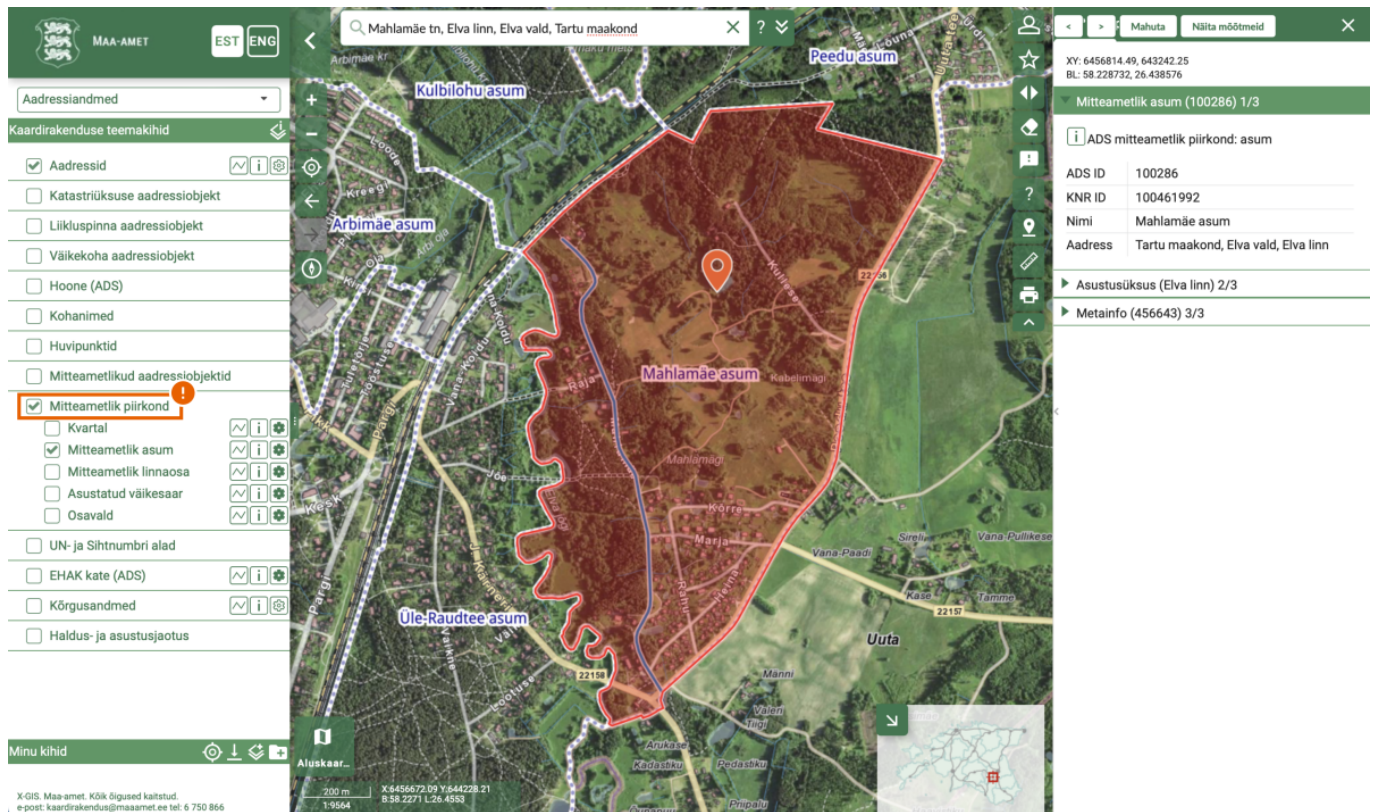
2) Asustusüksused on asulad, milleks on **linnad, külad, alevikud ja alevid**.

3) **Enamasti on linn haldusüksusena samades piirides ka asula**. Nendes haldusüksustes on ainult üks sama nime kandev asustusüksus. Selliseid linnu on peale haldusreformi Eestis 10: **Keila, Kohtla-Järve, Loksa, Maardu, Narva, Rakvere, Sillamäe, Tallinn, Viljandi ning Võru linn**. Koha-aadressides nende linnade nimesid ei korrata. Näiteks: *Ida-Viru maakond, Narva linn, Peetri plats 3*.

4) **Viie linna puhul linn haldusüksusena ei ole samades piirides asula**. Nende linnade puhul on haldusüksus suurem kui sama nime kandev asustusüksus ja haldusüksusesse jääb veel mitmeid teisi asustusüksusi (nt külasid). Need linnad on: **Haapsalu, Narva-Jõesuu, Paide, Pärnu ning Tartu linn**. Kuna haldusüksuse nimi käib laiemal territooriumi osa kohta kui asula nimi ning haldusüksuses võivad nt tänavanimed korduda, siis peab nende linnade koha-aadressides linna nime kordama ka asula nimena. Näiteks: *Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Pargi tn 4 ja Tartu maakond, Tartu linn, Ilmatsalu alevik, Pargi tee 4*.

Peale viimast seaduse muudatust ei loeta linna **asumeid** enam asustusüksusteks. Asumid on kultuurilised üksused ja aitavad hoida ning edendada kogukondade identiteeti. Asumile saab määrata kohanime, kuid koha-aadressis see ei kajastu. Aadressiandmete süsteemis on asumite, mitteametlike linnaosade ja muude nn **piirkonnanimede** (sh osavaldade) piirid kaardil nähtavad ja nende alusel saab teha päringuid.

Elva asumid **ADS-i avalikus kaardirakenduses**:

Kõik muudatused haldus- ja asustusüksuse piirides, liigis või nimes, mis on õigusaktidega kinnitatud, tehakse esmalt statistikaameti poolt **Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatoris** (lühidalt EHAK-is). Seejärel teeb Maa- ja Ruumiamet muudatused maakatastri kaardil ja kohanimeregis ja aadressiandmete süsteemis. Kõik ülejäänud andmekogud saavad tasuta muudatusi võtta aadressiandmete süsteemist automaatselt teenuste kaudu või väljavõtetena alla laadida.

Viimati uuendatud 21.08.2025

3.6. 2017. aasta haldusreform

Haldusreformi läbiviimist juhtis Rahandusministeerium. Vaata täpsemalt: <https://haldusreform.fin.ee/>

Alljärgnevalt anname (eelkõige infosüsteemide haldajate vaatest) ülevaate, mis Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatoris (lühidalt EHAK-is) seoses 2017. aasta haldusreformiga muutus:

- Kõik 15 maakonda jäid nimeliselt alles, kuid 11 maakonna klassifikaatori kood muutus (sest nende maakondade piirid muutusid).
- Senise 213 omavalitsuse asemel jäi alles 79 (64 valda ja 15 linna). Muudatused ei puudutanud 27 omavalitsust. Tekkis 52 uut omavalitsust, millele omistati uued koodid, sõltumata sellest, kas varasem omavalitsuse nimi jäi kasutusse või mitte. Uus kood omistati, sest omavalitsuse piirid

muutusi.

- 15 varasemat omavalitsuslikku linna muutusi linnadeks asustusüksustena ja said seega uued koodid (liikusi EHAK-is madalamale tasemele).
- Aadresside struktuur jäi samaks ja kodeerimissüsteem ei muutunud. Arvestada tuleb, et alates haldusreformist saab linnades olla linnasiseseid linna, külasid, alevaid ja alevikke. Linnasiseseid linna ehk nn linna-linnasid on 5: Tartu, Pärnu, Haapsalu, Narva-Jõesuu, Paide.
- 8 varasemat omavalitsust jaotusi mitme uue omavalitsuse vahel asustusüksuste kaupa. St ei toimunud mitte lihtne omavalitsuste liitumine (1+n), vaid osa külasid liitusid mõne teise naabervallaga. Enamasti liikusid üksikud külad naaberomavalitsusse, kuid näiteks Puka vald jaotus 3 uue omavalitsuse vahel ning mõned Kohtla-Järve linnaosad liideti naaberomavalitsusega nüüd juba asustusüksustena.
- Reformi käigus osad külad ühinesid või liideti naaberkülaga kokku ja mõned külad ennistati. Paljudel küladel muudeti nime, sest samas omavalitsuses ei või olla mitut samanimelist küla.

Ülevaattetabel haldusreformiga seotud muudatustest on kättesaadav [siit](#). Täiendavat tehnilist informatsiooni saab Maa- ja Ruumiameti [geoportaalist](#).

Haldus- ja asustusüksuste piirid on kättesaadavad [siit](#).

Viimati uuendatud 21.08.2025

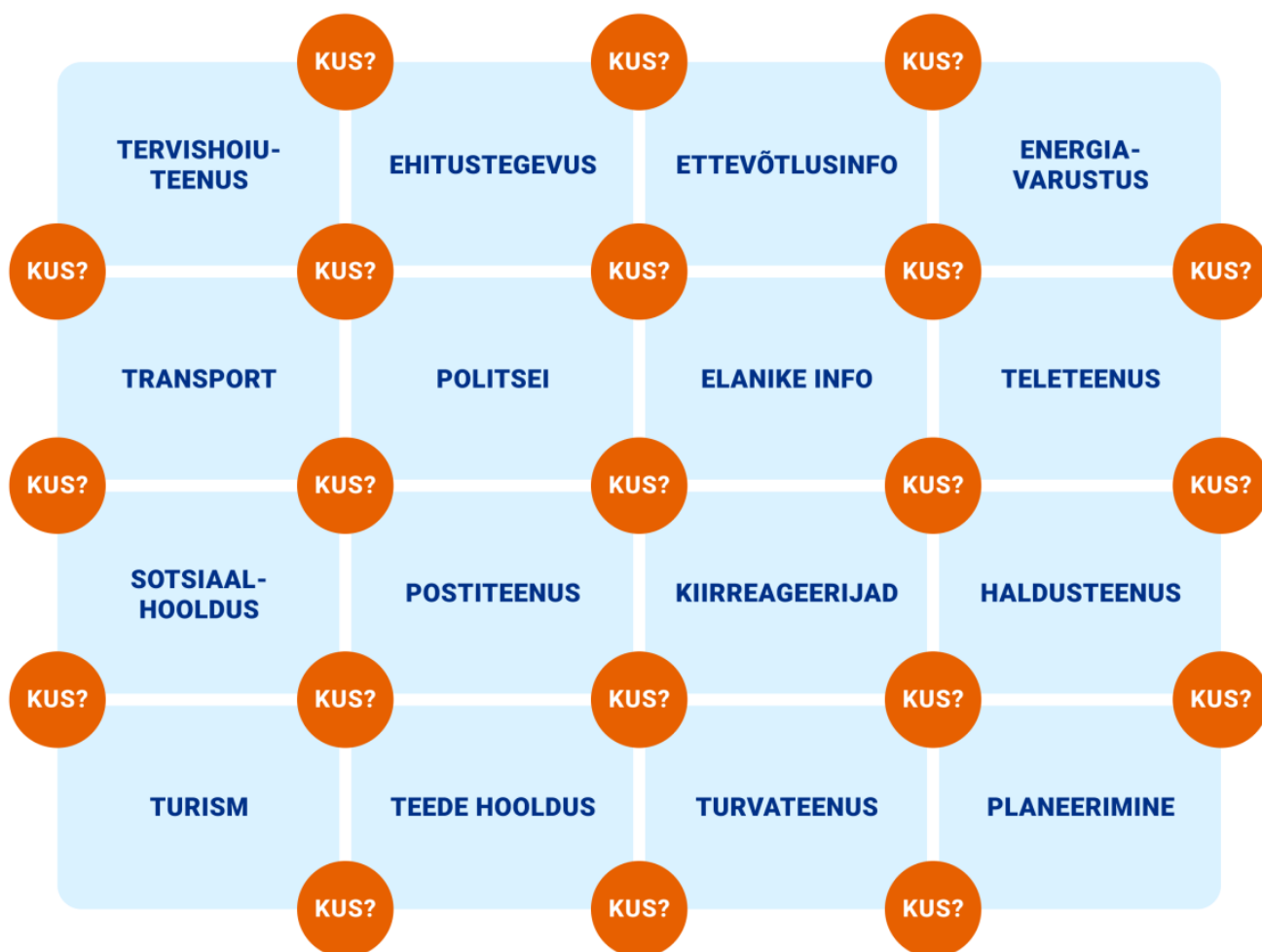
4. Vajadus kohanimede järele

Mikk Sarv on öelnud, rääkides oma blogis ökoloogilisest jalajäljest:

... on oluline veel peatuda sellel, kuidas maa ja maastik inimest kõnetavad. Selle kahekõne jäljeks on kohanimed ning inimeste jaoks olulised ja väega paigad maastikus. Maa vajab inimest samuti, nagu inimene vajab maad.

Kohanimed ja aadressiandmed on sidusandmed enamiku teiste valdkondade andmete vahel. Mistahes valdkonna teenuse või andmetega tegeletakse, varem või hiljem tekivad küsimused *kus?* ja *kuhu?*.

Võib küll arvata, et tänapäeva maailmas saab enamiku asju ära ajada ilma kuhugi kohale minemata interneti teel, kuid niipea, kui tegu on reaalse inimesega, kellel on vaja kuhugi minna, või esemega, mida on vaja kuhugi viia, tulevad ikkagi mängu samad küsimused.

Masinatega andmete töötlemisel ei ole oluline, kas aadressiks märgitakse mingi suvaline sümbolite jada või kaunis sõna. Samas on inimese jaoks vägagi tähtis, mis on tema aadress, mille järgi teda leitakse. Keegi ei soovi, et tema aadressil oleks halvustav kõla. Sageli soovitakse näiteks arvu 13 vältida. Seepärast ei ole suvaline sümbolite jada aadressi asemel inimeste maailmas kuigi hea lahend. Ja selleks ongi vaja kohanimesid ja koha-aadresse.

Koha-aadress ei ole kellegi isiklik omand, vaid kuulub avalikku ruumi, teenindades nii hoone, korteri ja maaüksuse omanikku kui ka kõiki teisi inimesi, kes selle objekti andmeid kasutavad, siis ei kehti maa- või majaomaniku piiramatud võim kohanime või koha-aadressi valikul.

Arvestama peab avalike huvide ja seadustega. Kuigi kohanime roll on eelkõige koha tähistamine (sh leitavuse tagamine), saame lisaks öelda, et Eesti riik on põhiseaduse kohaselt loodud muu hulgas eesti keele, kultuuri ja rahvuse säilimise eesmärgiga. Seega peab ka kohanime ja koha-aadresside valikul järgima nii keele kui kultuuri nõudeid, sest nad on avaliku keeleruumi osa.

4.1. Teemärgid on meil veres

Kohalikel elanikel on teemärgid n-ö veres ning nad ei vaja oma tuntud keskkonnas liikumiseks mingeid aadresse. Kellelgi ei ole ju tuttavas ümbruses liikumiseks vaja maakaarti ega kompassi.

Rändlinnud leiavad samuti kohad üles ilma kohanimesid teadmata ja sõnu kasutamata.

Niipea, kui mängu tulevad inimühiskonna loodud keerukamad ülesanded ja võõras keskkond, kus tuleb koht üles leida, peab kasutama sõnu. Siinjuures võib teatud juhtudel piisata sellistest teadmistest, et tädi Maali elab suure tamme juures kollases majas, selle juures on lapiline kuri koer ja lõhnav floksipeenar ning talvel kolib tädi Maali linna õe juurde. Küsi küla vahel kellelt tahad, kõik võivad seletada, mingeid aadresse siin vaja ei ole.

Tänapäevane elutempo ei võimalda pidevalt kohalike inimeste küsitlemisega tegeleda, vaid eeldab juba kogutud info olemasolu registrites ja kaartidel. Lisaks on maal inimasustus üsna hõre ja küsida ei ole kelleltki, samuti võib olla vaja kohale minna öösel, kui inimesi liigub väga vähe.

Sageli on ülimalt oluline koha **kiire** ülesleidmine. Näiteks kui on vaja seletada kiirabiauto juhile, kus tädi Maali elab, siis on väga tähtis suuta seostada asukohta looduses kaardiga, mida kiirabi kohalejõudmiseks kasutab.

Oluline on tagada kohanimed ja koha-aadresside info kaartidel ning asjaolu, et kaardil olev nimi oleks ka kohalikele inimestele teada. Nimed teeb meeldejäävaks aga see, kui need antakse kohta tõeliselt iseloomustava teabe alusel ja kui neid kasutatakse pikka aega, ning mis kõige olulisem: **tähistatakse ka looduses vastavate siltidega.**

Sageli väidetakse, et kõik on juba 30 aasta jooksul välja kujunenud ega taheta midagi muuta. Soovitame vaadelda asju pikemas perspektiivis. Järgida tuleb põhimõtet, et hästi tehtud asjade korral on need kasutuskõlblikud ka 200 aastat ja rohkemgi peale valmistamist ega tekita kellelegi lisaprobleeme, samas kui läbimõttlemata ajutised lahendused, mis esmapilgul kuidagi töötavad, tekitavad kõigile, kes nendega kokku

puutuvad, kui mitte tõsiseid probleeme, siis vähemalt hämmingut ja arusaamatusi.

Viimati uuendatud 30.12.2022

4.2. Milleks korrastada aadressiandmeid

Kui seadustest tulenevad nõuded kõrvale jätta ja vaadelda aadresside korrastamise vajadust lihtsalt terve mõistuse seisukohast, siis võiksime piltlikult välja tuua mõned eluvaldkonnad, kus koha-aadressi kohaleviiv funktsioon on inimestele, vara, riigi toimimise, oodatud külaliste kohalejõudmise, postisaadetiste sihtkohta jõudmise, turisminduse toimimise ja muu jaoks kriitilise tähtsusega.

**On olukordi, kus
korrektne aadress on
lausa hädavajalik.**

**Kui sul on ükskõik, kus sa
oled, ei saa sa ära eksida...**

Lõpuks võime tõdeda, et ainul juhul, kui teil on ükskõik, kus te viibite, pole koha-aadress ja kohanimi vajalikud.

Viimati uuendatud 20.12.2022

4.3. Kohanimi ja aadress - kõik ju teavad, mis need on

Iga inimene puutub elus kokku paljude kohanimede ja aadressidega. Seepärast arvab ka enamik inimesi, et need on iseenesestmõistetavalt olemas ja neid ei ole vaja muuta. Kui aga ehitustegevuse käigus olukord muutub, tuleb ka aadresse muuta.

Kuidas siiski tagada, et kohanimed ja koha-aadressid täidaksid kohaleviivat funktsiooni ja samas sobiksid ka kultuuriliselt keskkonda? See nõuab süsteemset mõtlemist ning valdkonna ja piirkonna ajaloo ning kultuuri põhjalikku tundmist. Kindlasti eeldab see ka valdkonna mõistetest ühtset arusaamist.

Viimati uuendatud 11.01.2023

4.4. Probleemidest aadressiandmete korrastamisel

Aadresside määramisel ja korrastamisel tekib hulgaliselt küsimusi. Käsitleme neist mõningaid.

Nimed ja numbrid siltidel elavad oma elu ning tekitavad segadust ja takistusi andmete korrastamisel. Mõistetes tuleb ette arusaamatusi ja seetõttu ei ole suhtluspartnerile (näiteks omavalitsuse ametnikule või maaomanikule) sageli arusaadav, millest üldse jutt käib. Osa andmeid ei ole üheski registris registreeritud, vaid on ainult kohalikele inimestele teada, seega ei ole need andmed kaasatud ühtsesse süsteemi ning seepärast jääb osa analüüside ja otsuste tegemiseks vajalikku teavet puudu.

Aadressiandmed ja kohanimed kuuluvad üldise kultuuri hulka ning olukorda saab muuta üksnes üldise teadlikkuse kasvu kaudu nagu iga teiseigi valdkonna puhul.

Viimati uuendatud 25.04.2022

4.5. Nimed ja numbrid siltidel elavad oma elu

Ametlik aadress on kohaliku omavalitsuse määrata, sildid majadele paneb enamikus omavalitsustes iga omanik ise (vastavalt omavalitsuse poolt kehtestatud regulatsioonile). Paar näidet selle kohta, kuidas inimesed oma aadressi suhtuvad (pildid on tehtud 2011. aastal):

KATASTRIÜKSUSE AADRESS:
Harju maakond, Viimsi vald,
Kelvingi küla, Eha tee 22

KATASTRIÜKSUSE AADRESS:
Harju maakond, Viimsi vald, Kelvingi küla,
Meresihi tee 45 // Roo tee 10

Ilmekalt näitab inimese suhtumist koha-aadressidesse, kohanimesedesse ja ilmselt veel paljudesse asjadesse tema postkast. Siinkohal üks näide:

Võtab aega, et inimeste suhtumist ja arusaamu muuta, kuid ühiste jõupingutustega on see siiski võimalik. Õigete siltide ja viitade panemine aianurkadele, postkastidele, hoonetele, trepikodadele ja korteritele on ülimalt oluline. Tegu ei ole formaalse küsimusega, vaid need sildid võivad päästa inimesid – seda kinnitab päästeamet meile igal kohtumisel.

Eestis valitseb olukord, kus majade tähistus on suuresti puudulik, selle tagajärjel ei jõua abistajad aga tihti piisavalt kiiresti abivajajani. Abistajad võivad olla nii kiirabi, päästemeeskond kui ka politsei. Maa- ja

Ruumiamet üritab aidata sellele probleemile lahendusi leida, kuid esialgu piirduakse eelkõige teavitustööga. Loodame, et appi tulevad ka kodanikualgatuslikud tegevused, näiteks „Teeme ära” kampaania. Tulevikus on kavas see oluline valdkond siiski ka seadustega reguleerida.

Nii nagu kunagi hakati suitsutaredele korstnaid ehitama ja põllu peal käimise asemel kemmergukultuuri edendama, on saanud täissuutsetatud kontoritest ja baaridest puhta õhuga ruumid, autodes kasutatakse laste turvatoole jne. See kõik on võtnud oma aja, kuid praegu on need asjad juba iseenesestmõistetavad. Soovime jõuda ka selleni, et koha-aadress ja kohanimi ning silt viiksid kohale.

Ühe rõõmustava näitena saame tuua siinkohal selle, et mitmeid aastaid oli Tallinna ja Tartut ühendaval maaneel Emajõe sillal sildid SUUR EMAJÕGI, 2014. aastal vahetati sildid ära ja nüüd vastab sildil olev kiri ka kohanimeregistris olevale ametlikule nimele: Emajõgi.

Siltide kaudu kinnistuvad paljud nimed inimeste mällu. Seega võib sildi kirjutaja osutada tunduvalt tähtsamaks kohanimemäärajaks kui kõik selleks valitud ja seatud asutused ja inimesed koos oma teooriate, raamatute ja registritega kokku. Seepärast on oluline, et kui mingi nimi või aadress kehtestatakse, muudetakse ära ka vastavad sildid ja viidad ning paigutatakse vajaduse korral ka uusi. Vastasel juhul ei tarvitse nimi ja aadress ikkagi toimida.

Teeseaduse kohaselt peab sildid ja viidad teedele paigutama ja kohanimed kirjutama vastavalt kohanimeregistris olevale nimekujule.

Viimati uuendatud 11.01.2023

4.6. Siltide kultuur

Sageli leiavad inimesed, et aadressi ei saa muuta, sest sildid on juba olemas ja uute tegemine on kallis. Siltide paigutamine hoonetele on ülitähtis kiireks koha leidmiseks. Toome paar näidet siltidest, mille paigaldamine ilmselt ei olnud kulukas, kuid koha leiab nende abil hõlpsasti (kuigi esteetiline pool jätab ilmselt soovida). Eratee algusesse on paigutatud viit, mis näitab, millise numbriga hooneteni selle kaudu pääseb:

Mõnikord on silt küll paigaldatud, kuid selle eest ei ole hiljem hoolt kantud. Sellisel juhul ei tarvitse hooneid enam üles leida. Pealegi peab arvestama, et taoline ligipääsule viitav silt oleks nähtav mõlemalt poolt tulijale:

Selline number postkastil ei maksa ilmselt omanikule kuigi palju, kuid toimib koha leidmisel väga edukalt.

Väga hästi toimiv, kuigi mitte väga kena silt majal aitab kohta edukalt leida:

Mõnikord on tuntud objektide aadressiks ka hajaasustuses määratud liikluspinna järgne aadress, kuigi enamik inimesi teavad kohta ikka pigem selle objekti nime järgi (seda aga koha-aadressis ei kajastata):

Sildi võib paigutada ka akna taha – nõnda ei ole karta selle hävimist loodusjõudude ega ka vandaalitsejate tegevuse tagajärjel. Samuti on taoline silt ilmselt mõnevõrra odavam maja seinalle paigutatavast sildist.

Hajaasustuses on tavaliselt aadressideks nimed. Kuigi ametlikus koha-aadressis juurdemõeldavat sõna **tal**u välja ei kirjutata, võib postkastile ja näiteks kirjaümbrikule selle julgesti kirjutada.

Ühe probleemide grupi moodustavad sellised juhtumid, kus ühel maaüksusel asub mitu eluhoonet. Näiteks **Raadiku tn 8** Tallinnas. Ehitisregistris ja seega ka ADS-i infosüsteemis olid pikka aega kõigi sellel maaüksusel paiknevate hoonete aadressiks Raadiku tn 8. Andmed hoonete siltidel ja andmekogudes ei kattu, sest inimesed teavad olevat hoonetel erinevad aadressid: Raadiku tn 8/1; Raadiku tn 8/2 jne. 2014. aasta sügisel on nende hoonete andmed ka registrites korrastatud.

Kaldfotolt (2021):

Juhul kui andmed registrites ei ole korrastatud, siis neis hoonetes ei pruugi inimesed õigeaegselt politsei või päästeteenistuse abi saada, sest teatavad oma aadressi majadele paigutatud siltide järgi. Samas ei leia neid andmeid vastavatest registritest, kui omaavalitsus ei ole neid registritesse sisestanud.

Kui hoonetel olevad sildid ei lähe kokku registrites olevate andmetega, võib juhtuda, et nende majade elanike post satub valesse postkasti. Õnneks jääb selliseid probleeme üha vähemaks.

Viimati uuendatud 11.01.2023

4.7. Mõistetes on segadus

Sageli valitseb inimeste arusaamades segadus, kui räägitakse kohanime ja koha-aadressiga seonduvatest mõistetest. Koha-aadressina mõistetakse ja kasutatakse segiläbi alljärgnevat.

- **Talu nimi**

Talu on Eestis laialt levinud liigisõna maal asuvale majapidamisele (elukoht koos kõrvalhoonete ja maaga). Kuna liigisõna **tal** ei ole läbi ajaloo kaartidele ega registritesse kantud, siis on ta traditsiooniliselt juurdemõeldav ega vaja ka tänapäeval ametlikes aadressides väljakirjutamist.

Seega talu nimi ei ole sageli üheski registris kirjas ja eksisteerib pigem traditsioonides ja inimeste teadvuses, mõnikord ka ettevõtete nimedes ja siltidel.

Kui analüüsisime (aastal 2015) äriregistrisse kantud ettevõtete nimesid, milles esineb sõna **tal**, siis selliseid

on kokku umbes 4700. Nende hulgast ainult 1/5 on sellised, mis on sama nimega leitavad ka aadressiandmete süsteemist maaüksuste nimedena.

Seega saamegi väita, et kuna registrites talu nime enamasti ei registreerita ja asukohaga kaardil ei seostata, siis ei saa seda kasutada koha leidmiseks. Äriregistri näitel võib talu nimi juhuslikult kokku langeda katastriüksuse nimega – kui sellel üksusel tau päriselt tegutseb, siis saab seda nime kasutada aadressiandmetes.

Sageli (4/5 juhtudest) on aga talu nimi ja katastriüksuse nimi täiesti erinevad:

KATASTRIÜKSUSE AADRESS:

Viljandi maakond, Karksi vald, Tuhalaane küla, Metsanurga

Tänapäevases käsitluses on talu pigem majandusüksus, mis võib, aga ei pruugi olla ühe pere omandis. Samuti ei tegutse tänapäeval sellised majandusüksused mitte ühes kohas, vaid kasutavad oma tegevuses paljude erinevate nimedega maaüksusi. Seega ei saagi talu kui majandusüksust seostada ainult ühe kohanimega. (vt lisaks peatükki "[1. Mõisted](#)").

Samas on oluline rõhutada, et liigisõna **tal**u lisamine maal asuva maaüksuse (elupaiga) nimele on täiesti loomulik käitumine ning see, et seda liigisõna registritesse ja kaardile ei kanta, ei ole kasutamise juures takistuseks. Samuti võib liigisõna kirjutada nimetuumaga kokku (nt Metsatalu). Sel juhul muutub see liigisõna

juba nimetuuma osaks ja on ka ametlikes registrites ja kaartidel olemas. Samas tuleb jälgida, et sel juhul nimi liiga pikaks ei veniks (nt Jaani-Mardiotsatalu).

- **Firma nimi**

Äriregistris registreeritud ettevõtte nimi ei ole lihtsal meetodil kaardiga seostatav, seega on ta koha leidmiseks sobimatu. Mõnel juhul võib firma nimi langeda kokku katastriüksuse aadressiga, sel juhul saab seda kasutada ka koha leidmiseks. Kuna aga ettevõtete nimedele ei laiene samad nõudmised nagu kohanimedele ja koha-aadressidele, siis võib juhtuda, et peale koha-aadressi korrastamist firma nimi ja koha-aadress enam kokku ei lange. See on ka sageli üks probleem, mille pärast maaomanikud katastriüksuse nime muutmisele vastu seisavad.

Seaduse kohaselt tuleb ainult firma ärihuvides pandud vöörapärane koha-aadress ära muuta, kui ei ole muid põhjendusi, miks keeleliselt võõras nimi peab alles jääma.

- **Ärinimi**

Ärinimi on kirjutatud näiteks poe sildile, see ei tarvitse olla üheski riiklikus registris. Selline nimi ei ole lihtsal meetodil kaardiga seostatav, seega on ta koha leidmiseks sobimatu. Kohalike elanike jaoks on selline siltidel põhinev kohaleidmise süsteem suurepärane, paraku ei sobi see aga kaugemalt tulijaile.

Kui sildil olev nimi vastab koha-aadressi nõuetele, võib selle ka kehtestada katastriüksuse nimena, kuid siiski ei ole soovitatav igakordse ärinime vahetamise puhul hakata koha-aadressi muutama.

- **Toote nimi**

Toote nimi on kirjas toodetel ja firma reklaamsiltidel ning seda levitatakse meedias. Sellised nimed võivad olla küll siltide vahendusel jällegi kohalikele inimestele teada ning toimida ka kohalejõudmiseks abistavalt, kuid kohanimena ega koha-aadressina neid siiski käsitleda ei saa.

Probleem on sama mis ärinimede korral: toodete nimed ei ole üldjuhul väga püsivad ning ei ole mõistlik iga sildile kirjutatud nime kohanimena kehtestada.

- **Inimese nimi**

Üsna levinud on, et kohta nimetatakse seal elavate inimeste järgi. Inimese nimi on kirjutatud ka postkastile ja majasildile ning seda peetaksegi kohanimeks ehk talu nimeks.

Kui majja tulevad järgmised inimesed, siis hakatakse kasutama nende nime. Selline traditsioon õigustas end ehk varasematel aegadel talu esmaasukate korral ja sel ajal, kui sama nimega pere elas kaua aega (mitme põlvkonna vältel) ühes kohas. Siis jäigi see perenimi talule külge ja registreeriti registrites. Tänapäeval tuleks valida sobivamad talunimed.

Endisaegsete talude korral oleks nüüd aeg otsida üles vana kohanimi, kasutada seda (lisades vajadusel hargtäiendi) ja jätta nimi igakordse uue omaniku (või omaniku nimemuutuse) korral muutmata.

- **Kinnistusraamatu registriosa nimi, nn kinnistu nimi**

Seda andmevälja täideti kinnistusraamatus kuni 2013. aasta 1. juulini. See võib kokku langeda katastriüksuse lähiaadressiga, aga ei pruugi. Kinnistu registriosa pealkirja ossa kirjutatud kinnistu

nimi ei ole otseselt seostatav üheselt mõistetava asukohaga kaardil, sest ühte kinnistu registriosas võib kuuluda mitu katastriüksust ja igaühel neist võib olla erinev aadress.

Seejuures võivad ühte registriosas kuuluvad katastriüksused asuda ka eri maakondades. Omanik võib osta juurde maaüksusi ja lisada need samasse registriosas, müüa osa registriosas olevatest maaüksustest.

Registriosas nime (kinnistu nime) saab alates 2013 aasta 1. juulist muuta üksnes tühjaks, mingeid muid muudatusi selle andmeväljaga teha ei saa. Seega ei sõltu kinnistu nimi sellest, millise koha-aadressiga on parajasti registriosas kuuluvad maaüksused.

Kui kinnistu registriosas nimi langeb kokku kõigi sellesse registriosas kuuluvate katastriüksuste nimedega, siis on see kasutatav nende maaüksuste leidmisel, kuid samas võidakse leida ühe otsitava koha asemel mitu kohta. Seega ei ole kinnistu nime puhul tegelikult tegu mitte koha-aadressi ega kohanimega, vaid kohtade komplekti ühisnimetajaga (vt lisaks peatükki „**17.2. Kinnistu nimi ei ole koha-aadressi osa**”).

- **Katastriüksuse lähiaadress, sealhulgas katastriüksuse nimi**

See on ainuke andmerühm siin käsitletuist, mida saab üheselt siduda kaardil asukohaga ning kasutada koha leidmisel. Veelgi täpsemalt on võimalik kohta leida hoone lähiaadressi järgi, juhul kui on olemas ka hoone asukohaandmed. Enamasti langevad hoone ja tema aluse maaüksuse (katastriüksuse) koha-aadressid kokku.

Eelkirjeldatud segadus on tingitud sellest, et koha-aadresside ja osaliselt ka kohanime rakenduslikus valdkonnas puudusid reeglid kuni 2007. aastani.

Tänu riigi infosüsteemi arengule on aastal 2018 olukord märgatavalt paranenud. **Aadressiandmed** on kõigile tasuta kättesaadavad ning erinevad registrid kasutavad aadressiandmete süsteemist pärit aadresse.

Viimati uuendatud 30.12.2022

4.8. Osa süsteemist on inimeste peas

Infosüsteemide rajamise üks mõte on, et üksikute inimeste peas olev teave kogutakse kokku ning tehakse suuremale hulgale inimestele kättesaadavaks. Selline toimimine annab ühiskonna arengule suure hulga eeliseid.

Väiksema kogukonna kohaliku elu korraldamiseks piisab sageli, kui kasutusel on nn folkloorsed, suust suhu levivad kohanimed ja aadressid. Nende hulka kuuluvad ka eelnimetatud isikupõhised, firmade või füüsiliste isikute nimed, toodete nimed ja siltidel olevad nimed, mida ei ole registritesse kantud, kuid kaasaegse riigi ja äri sektori toimimiseks sellest ei piisa.

Keskselt toimiv aadresside ja kohanime süsteem on paljude riikide arengusihiks, on rõõm tõdeda, et Eesti

saab olla selles teenäitaja.

Viimati uuendatud 25.04.2022

4.9. Soovides on vastuolu

On veel üks vastuolu, mis takistab aadressiandmete korrastamist ja inimeste andmetega seostamist infosüsteemides. **Inimestel on kaks vastukäivat soovi.**

1. Tahan kõiki teenuseid üha kvaliteetsemalt ja kiiremini saada!
  - Las riik ehitab meile siia tee, las omavalitsus ehitab meile siia lasteaia ...
  - Meil oleks siia vaja uut vee- ja kanalisatsioonitrassi ning elektriliini – nii palju inimesi on juurde kolinud.
  - Tahan saada riigilt ja omavalitsuselt teavitusi oma elukoha lähiümbruse kohta, näiteks kui midagi ehitama hakatakse või on liikluskorralduse muutus.
  - Miks meil registripõhist rahvaloendust ei tehta – arenenud riikides (Saksamaal, Norras jm) loendatakse inimesed ja eluruumid üle ilma inimesi tülitamata.
2. Ma ei avalda enda asukohta (elukohta) ega hoonete andmeid riigile.
  - Rahvastikuregistrisse ma küll oma õiget elukohta ei ütle, pole riigi ega valla asi, kus ma elan.
  - Mul ei olegi kindlat elukohta, kord olen siin, kord seal.
  - Ehitisregistris tahetakse ju riigilõivu saada, ma saan oma sauna elumajaks ümber ehitada ka ilma ehitusloata.

Sellises olukorras on aga keerukas kvaliteetseid teenuseid pakkuda. Paraku ei saa tänapäeva teadmiste tasemel ilma asukohainfota paljusid teenuseid osutada.

Registrite andmete põhjal tehakse arvestused, kui palju ühes või teises piirkonnas inimesi elab, mis võivad olla nende igapäevased vajadused (näiteks kas on rohkelt lastega noori peresid või on pigem vanemad inimesed). Maksutulude laekumine sõltub sellest, kuhu inimese elukoht on rahvastikuregistris registreeritud jne.

Inimeste kartus registris registreeritud ja üle loetud saada on sageli takistuseks avaliku sektori teenuse saamisel.

Loomulikult ei ole inimesed ammu enam sunnismaised ja elavadki kord suvilas, kord linnas, ja tulevikus võiksid registrite tehnilised võimalused tagada ka selle info töödeldavuse. Siiski on ka praegu võimalik määratleda üks elukoht peamisena ja nende andmete alusel saaksid riik ja omavalitsus inimestega suhelda, nende vajadustega arvestada ning plaane teha.

Lisaks eeltoodule on valede või puudulike registriandmete korral tegu ka otseste lisakuludega andmete täiendava korrastamise ja kogumise tõttu. Näiteks rahva ja eluruumide loenduse tegemiseks kulutas riik 2011. aastal umbes 19–25 € iga inimese kohta. Iga rahvaloenduse kulud kasvavad võrreldes eelmisega kordades. Üle maailma on igakordne kulude kasv umbes 10-kordne. Seega 2021. aasta rahvaloenduse kulud

korrapärase andmete tõttu on üsna oluline kulu meie kõigi ühisest rahakotist.

Tänapäeva ühiskonna paremaks toimimiseks on vajalik, et info registrites oleks kvaliteetne igas mõttes, nii täielikkuse kui ka sisulise õigsuse poolest, ning lisaks on muidugi oluline info tekkelugu. Ühtlasi on vajalik, et ühiskonna hoiakud toetaksid heal tasemel registrite toimimist. See tagab ühiskonna jätkusuutlikuma toimimise ja aitab kulusid kokku hoida.

Andmekvaliteedi osas on aastatel 2013-2020 astunud tubli samm edasi. Kui 2010. aasta alguse seisuga oli ainult umbes 80% inimestest rahvastikuregistri hoone tasemel aadresside alusel ADS-is olevate hoonete või katastriüksuste aadressidega seostatavad, siis 2020. a lõpus saame öelda, et seostatud on juba üle 99% rahvastikuregistri aadressidest ning oleme ka teiste riikide võrdluses selles osas esirinnas.

Üldine andmekvaliteet üha paraneb tänu omavalitsuste järjepidevale ja tõhusale tööle.

Viimati uuendatud 11.01.2023

5. ADS riigi infosüsteemi osana

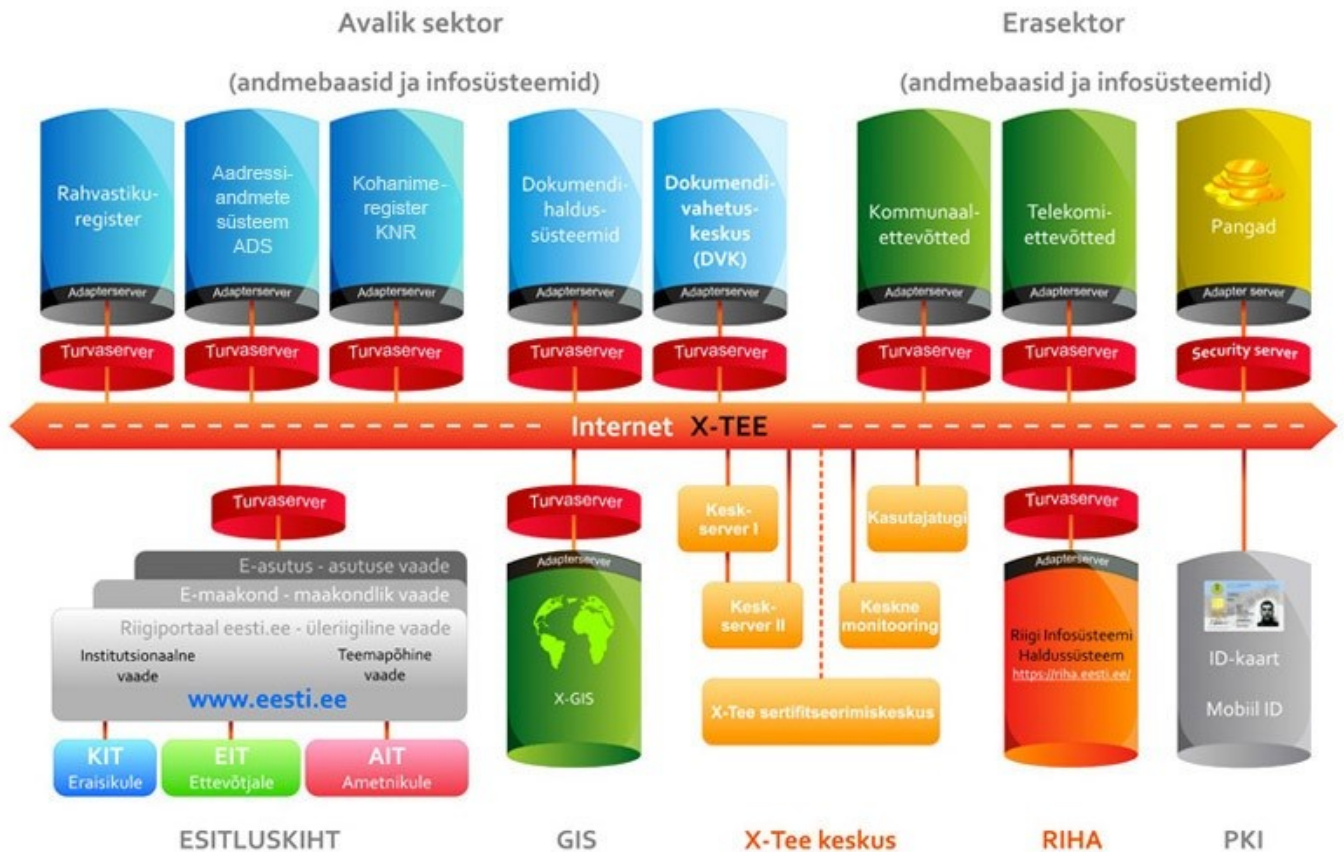
Aadressiandmete süsteem on üks oluline lüli hästi toimiva infoühiskonna ülesehitamisel. ADS on riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude tugisüsteem ja ruumiandmete infrastruktuuri põhikomponent ning ühtlasi on ADS ruumiandmete infrastruktuuri alus ja kindlustab andmekogude pidamist.

ADS-is kogutakse ja töödeldakse aadressiandmeid. ADS-i ülesandeks on tagada aadresside ühetaoline määramine ja kasutamine. Kui omavalitsus on näiteks hoonele aadressi määranud või seda muutnud, siis see teave peab jõudma kõikide registriteni ADS-i kaudu automaatselt ning kaob andmete käsitööna muutmise vajadus. Samuti ei pea tulevikus kliendid pärast omavalitsuse tehtud aadressimuudatust erinevate asutuste vahet käima, et muuta ära oma aadress kas registriandmetes või lepingutes. See peab toimuma automaatselt andmevahetuse korras.

Seega tugisüsteemina tagab ADS, et kõik aadressiandmed koos muudatustega on ühest kohast kõigile kättesaadavad. Samuti on ADS-i ülesandeks tagada aadresside määramise kvaliteet – näiteks peavad maaüksuste ja hoonete aadressid olema omavahel kooskõlas ja ühe muutmine peab üldjuhul kaasa tooma ka teise muutmise.

Andmevahetus erinevate süsteemiosade vahel käib **X-tee kaudu**. Avalikkuse teavitamiseks on loodud **avalikud teenused** internetis.

Eesti eRiigi infrastruktuur

Avaliku sektori andmekogude hulka kuuluvad lisaks joonisel toodutele ka maaregister, kinnistusraamat, ehitisregister ja palju teised.

Viimati uuendatud 20.12.2022

5.1. ADS-i haldussüsteem

ADS-i eesmärk:

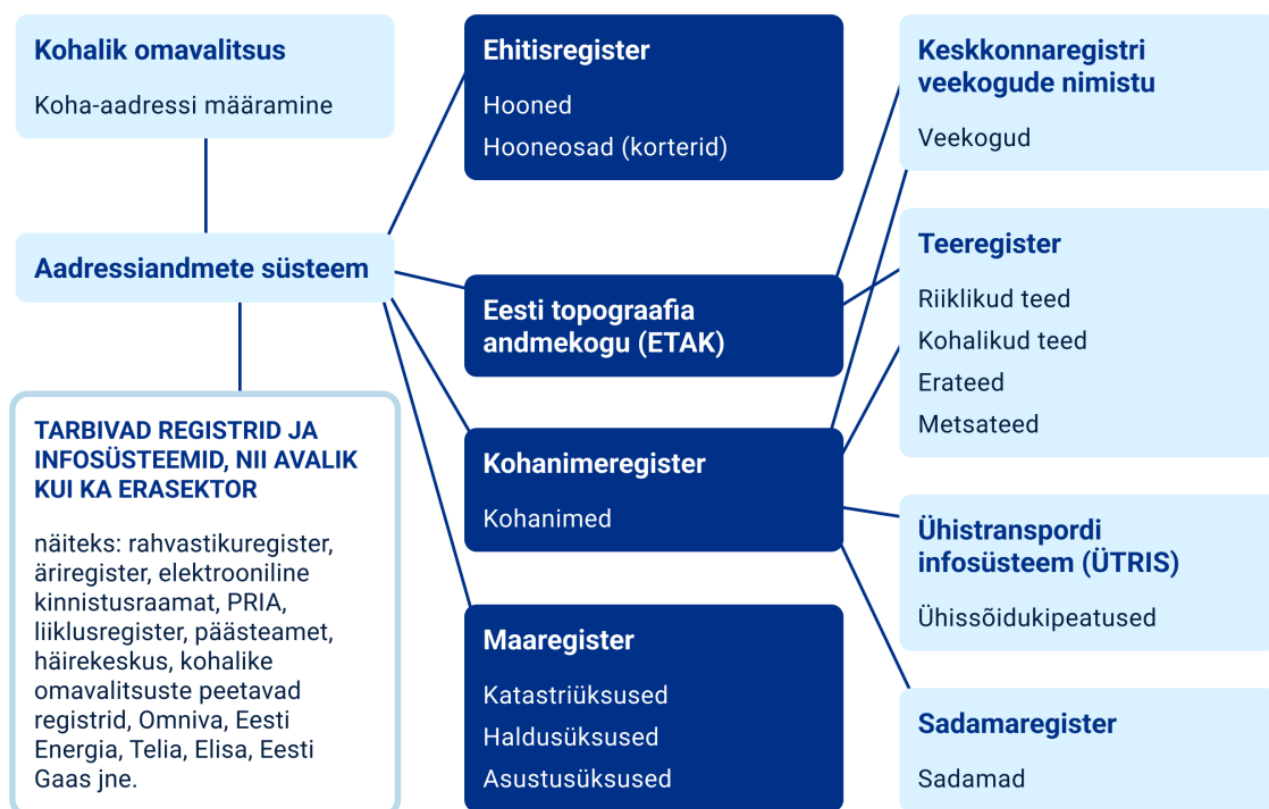
- tagada aadressiobjektide ühene identifitseerimine nii objektide asukohas kui ka andmete alusel erinevates registrites;
- tagada koha-aadresside määramise ja aadressiandmete töötlemise funktsioonide ühetaoline korraldus.

Selleks tagatakse andmete kasutamise võimalus **X-tee teenuste** ja **avalike teenuste** kaudu.

Alates 2012. aasta algusest hakkas ADS toimima registrina ning kõik maaüksuste ja suur enamik hoonete ja hooneosade (nt korterite) koha-aadresse tuleb nüüd omavalitsustel sisestada ADS-i menetlusrakendusse.

Lisaks annavad ADS-ile andmeid need registrid, mis peavad maaga seotud objektide andmeid oma põhiandmetena (nt ehitisregister ja kohanimeregister). Kõik ülejäänud registrid on tarbivad registrid, mille kaudu andmed ADS-i ei laeku, kuid kõik avaliku sektori hallatavad (riigi infosüsteemi kuuluvad) andmekogud peavad kasutama ADS-is olevaid aadressiandmeid.

Loomulikult pakume ADS-i teenuseid ka erasektori tarbijatele, ADS-i andmed ja teenused on kõigile tasuta kättesaadavad.

Joonise keskmises osas on kastikeses kujutatud andmeid andvad andmekogud. Kõige olulisemad nendest on maaregister (maa-, haldus- ja asustusüksused), ehitisregister (hooned ja hooneosad), kohanimeregister (liikluspindade ja väikekohtade kohanimed) ja Eesti topograafiline andmekogu (ETAK, teede ja hoonete ning teiste objektide ruumikujud).

Praeguseks on täielikult liidestunud andmeid andvad registrid: maaregister, kohanimeregister, ehitisregister ja ETAK. Tarbivate registrite hulk on umbes 60.

Andmeid tarbivatest registritest on ADS-i jaoks olulisemad rahvastikuregister ja äriregister, sest nende andmete korrastamisel saab olulisel määral parandada andmekvaliteeti ka ADS-is, kasutades erinevaid kontrollimehhanisme.

- ADS on andmekogude pidamist kindlustav süsteem.
- Riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude pidajad peavad vastavalt ruumiandmete seadusele

kasutama aadresside töötlemiseks ADS-i haldussüsteemi alates **1. märtsist 2012. a.**

- ADS-i haldussüsteemis on ametlikud aadressiandmed.
- Aadressiandmed, mida ADS-i haldussüsteemis ei ole, ei ole ametlikud aadressiandmed.

Viimati uuendatud 11.01.2023

5.2. ADS ruumiandmete seaduse (RaS) käsitluses

Ruumiandmete seaduse käsitluses on Aadressiandmete süsteem alates 2012. aasta 1. jaanuarist sisuliselt register. Omavalitsused esitavad ADS-i otse, ilma teiste registrite vahenduseta andmeid. Ruumiandmete seadusega on koha-aadressi määramise kohustus antud kohalikele omavalitsustele.

Tänu ruumiandmete seadusele on muutunud aadressiandmed paremini kontrollitavaks ja kvaliteetsemaks. Toome siinkohal ära mõned kõige olulisemad põhimõtted aadressiandmete kohta.

- Üheski registris ei tohi tekkida uut Eesti koha-aadressi enne, kui see on ADS-is registreeritud (varem tekkisid koha-aadressid maaregistri ja ehitisregistri kaudu kontrollimatult).
  - RaS § 42: *Maaüksusel maakatastriseaduse tähenduses (edaspidi maaüksus) ja hoonel peab olema määratud koha-aadress. § 55 lõige 4: Koha-aadressita maaüksuse koha-aadress tuleb määrata enne kohaliku omavalitsuse haldusakti vastuvõtmist selle aadressiobjekti moodustamise kohta.*
  - Hooneosade koha-aadressi peab määrama juhul, kui tegemist on eluruumiga või kui selle eristamine aadressi alusel on vajalik muul põhjusel. § 55 lõige 4: **Uue hoone** koha-aadress tuleb määrata hiljemalt enne selle hoone püstitamiseks ehitusloa andmist, korteri ja muu hooneosa koha-aadress tuleb määrata hiljemalt enne hoone kasutusloa andmist või vahetult pärast ehitusteatise esitamist.
- Varem määratud koha-aadressid on ruumiandmete seaduse rakendussätete alusel registreeritud ADS-is automaatselt. Sellest tulenevalt lisandus 2012. aasta alguses ADS-i hulgaliselt uusi aadresse ning aadressiobjekte (hooneid ja hooneosi), mida varem käsitleti mitteametlikena.
- Ruumiandmete seaduse § 48 sätestab kõige olulisemad nõuded koha-aadressi osas järgmiselt: *Koha-aadress peab tagama objekti leidmise geograafilises ruumis, olema minimaalselt vajaliku pikkusega, vastama kultuuritavadele ja keelenõuetele ning olema kooskõlas aadressiandmete süsteemiga.*

Viimati uuendatud 11.01.2023

5.3. Andmekvaliteedi tagamine

Koha-aadresside määramisel ja korrastamisel on võtmepositsioonil kohalikud omavalitsused. Maa- ja Ruumiamet eelkõige nõustab omavalitsusi ja toetab nende tegevust koha-aadresside korrastamisel.

Aadressiandmete korrastamine on vajalik seetõttu, et riik kannatab majanduslikku kahju, kui kohanimed ja koha-aadresse nõuetele vastavaks ei muudeta. Kui aadressiandmed ei ole korrastatud ja ühtlustatud, siis ei saa registrite vahel andmeid seostada. Andmevahetus on takistatud, toimub samade andmete mitmekordne kogumine ning riigi infosüsteem ei toimi. Kõik need asjaolud toovad riigile kaasa hulgaliselt lisakulutusi.

Registrite andmete kvaliteedist ja seostatavusest saab üsna hea ülevaate riigi statistika tootmise käigus. Näiteks ei ole võimalik registripõhine rahva ja eluruumide loendamine ja teised statistikatööd, kui aadressiandmeid ei korrastata. Rahvaloendused toimuvad vastavalt Eurostati ettepanekule edaspidi üha tihedamalt ning ka Eestis on kavas teiste arenenud riikide eeskujul üle minna registripõhisele loendusele. Seetõttu on eriti oluline, et andmeid oleks võimalik võtta registritest ilma inimesi tülitamata.

Selleks, et aadressiandmed saaksid piisavalt kiiresti korrastatud ja edaspidine andmete kvaliteet oleks jätkusuutlik, tuleb tagada:

- kõigi osapoolte ühtne informeerimine (koolituste ja infomaterjalide olemasolu);
- mentortegevus (iga ametniku toetamine tema tegevuses, nõustamine jne);
- omavalitsuste rahastamine (Vabariigi Valitsus on aastatel 2013-2021 eraldanud andmete korrastamiseks vahendid);
- andmete tootmise ja korrastamise tegevuse koordineerimine.

Viimati uuendatud 30.12.2022

5.4. ADS-i toimimine

ADS-i toimimise eest vastutab Maa- ja Ruumiamet, kes:

- tagab infosüsteemi toimimise ja arendamise;
- tagab aadressiobjektide koha-aadresside, liikide, ruumiaadresside, aadressipunktide ja ruumikujudega seotud metaandmete hoidmise ja koha-aadresside väljastamise teenuste kaudu;
- peab aadressiobjektide liikide klassifikaatorit;
- teeb aadressiandmete ja aadressiobjektide ruumiandmete analüüse ning loob koha-aadresside ja aadressiobjektide vahel seosed;
- toodab aadressiobjektide ruumiaadresse;
- tuvastab ebakorrektselt määratud aadressid ning teavitab nendest vastavat aadressiandmete vastutavat töötajat ja koha-aadressi määrajat (s.o omavalitsust);
- tuvastab koha-aadresside muudatuste vajadused ning teavitab nendest vastavaid omavalitsusi ja registreid (näiteks kui muutub tänavanimi, siis on vaja ADS-is vastavate hoonete ja korterite koha-

aadressid muuta);

- pakub avalikke ja X-tee teenuseid aadressiandmete kasutamiseks, sh tagab võimaluse andmeid vabalt alla laadida;
- toodab järgnevussuhete infot nii koha-aadressi struktuurielementide kui ka koha-aadresside puhul ning tagab selle info kättesaadavuse (aadressimuudatuste korral saab teada ka varasema aadressi);
- kogub peale ametlike aadressiandmete ka **mitteametlikke** (näiteks asumite, mitteametlike linnaosade, kvartalite jmt nimed ning piirid; hoonete nimed nt "Linnahall" ja "Plasku") ;
- suunab ja juhendab kohalike omavalitsuste töötajaid aadresside määramisel ja korrastamisel;
- koostab juhendmaterjale (õppevideod, kirjalikud juhendid ja slaidid);
- korraldab koolitusi;
- teeb aadressimuudatused juhul, kui muutub haldus- või asustusjaotus.

Viimati uuendatud 30.12.2022

5.5. ADS-i teenused

ADS-i puhul pakub Maa- ja Ruumiamet nii avalikke veebiteenuseid (päringu- ja kaarditeenus) kui ka infosüsteemide omavaheliseks suhtluseks mõeldud X-tee teenuseid (X-tee teenuste kohta vt peatükist "**21.1. ADS-i X-tee teenused**"). ADS-i avalikud teenused on kättesaadavad Maa- ja Ruumiameti **geoportaal**is:

5.6. ADS-i avalik päringu- e tärkrakendus

See **rakendus** on loodud kohalike omavalitsuste ja avalikkuse jaoks suuremahulisemate päringute tegemiseks. Rakenduses on võimalik teha erinevaid päringuid, otsida aadressiobjekte, komponente ning andmeid alla laadida. Samuti on võimalus aadressi **normaliseerida ja geokodeerida**. **Normaliseerimine** on vabatekstina sisestatud aadressi muutmine vastavate komponentide olemasolul nõuetele vastavaks normitud aadressiks. Kui täpset vastet ei ole, pakub normaliseerija võimaliku aadressi vaste.

Geokodeerija töötab analoogselt normaliseerijaga, kuid lisaks pakub ka objekti asukohainfot kaardil (koordinaate).

Päringurakenduses saab:

- teha päringuid nii aadresside, objektide kui ka aadressi struktuurielementide (komponentide) kohta;
- alla laadida ADS-i väljavõtteid terve Eesti ja ka omavalitsuste kaupa;
- vaadata objektide detailandmeid;
- vaadata aadressiobjekte kaardiaknas (juhul, kui objekti ruumiandmed on olemas);
- aadresse normaliseerida ja geokodeerida (sisestada saab nii üksiku aadressi kui ka tabelandmed).

Aadresside otsing Kohanimede otsing

Otsingu valikud kasuta otsingus kaardil valitud ulatust

Aadress tekstina

Aadressi tasemetena

Aadressi tasemetena valik rakendub kogu aadressitektiga

Aadressiobjekti liik

Unikaalaadressi nõue

Jah Ei

Versiooni olek

Kelluv	Olet	Tuhustatud	Ajalooline

Kahtis koopäeval pp.kk.aaaa

Tunnus päritoluregistris ADS-OID Sihtnumber ADR ID ETAK ID Versiooni ID

Tühjenda väljad Otsi

Otsingu tulemus

Vaata valitud kaarti Laadi alla CSV Laadi alla JSON

O/I/D	ADS-OID	Objekti liik	Tunnus päritoluregistris	Täis-aadress	Unikaalaadressi nõue	Versiooni ID	Versiooni olek	Seosed teistes registrites	Tegevused

ADS-i tärkrakendus on oluline abivahend koha-aadresside korrastamisel (vt lisaks peatükki „**10. Koha-aadresside määramine ja korrastamine**“). Rohkem võimalusi on aadressiandmete menetlusrakenduses, mis on koha-aadressi määrajate (kohalike omavalitsuste) ja Maa- ja Ruumiameti töövahend.

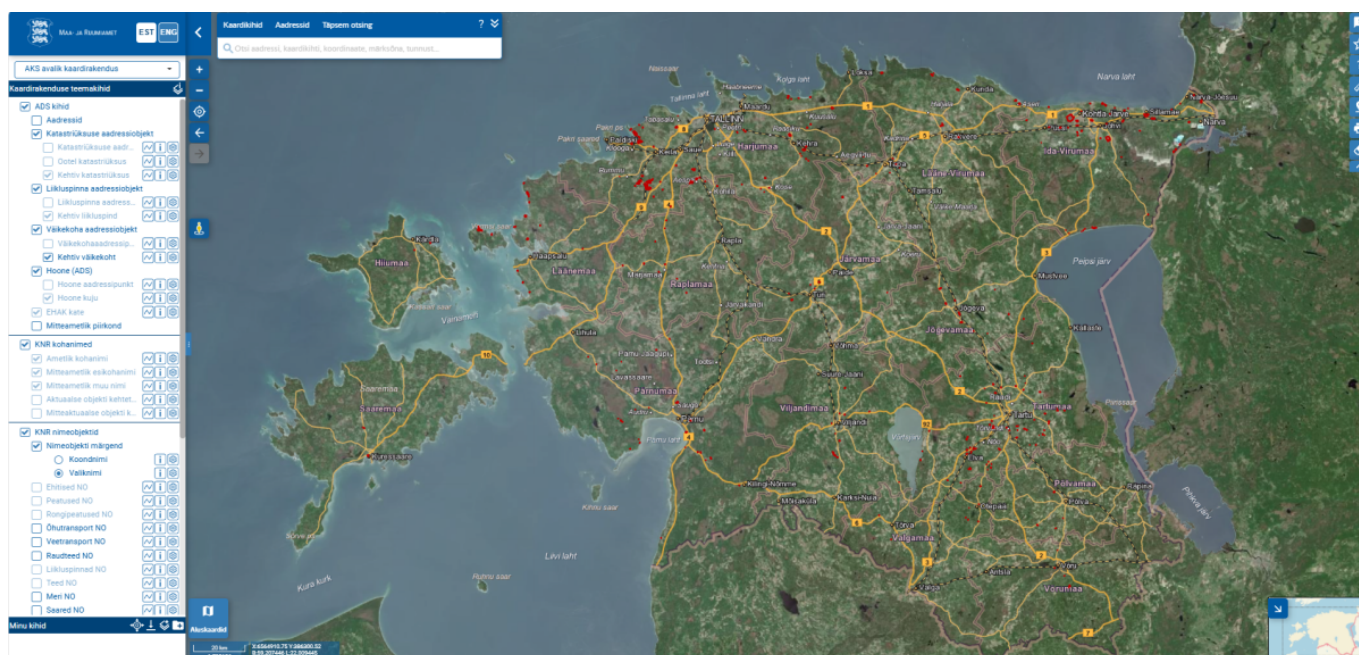

5.7. ADS-i avalik kaardirakendus

ADS-i kaardirakenduses on võimalik kasutada kõiki Maa- ja Ruumiameti X-GIS kaardirakenduste mugavusi: teha erinevaid aadressipäringuid, aadressiandmeid kaardil vaadelda ning koostada kaarditrükiseid. Täpsemalt infot saab X-GIS võimalustest Maa- ja Ruumiameti [Geoportaalist](#).

Eraldi on vaadeldavad hooned, katastriüksused, haldus- ja asustusüksused ning kohanimed.

- Saab vaadelda andmeid kaardil.
- Saab teha kiireid päringuid aadressiobjektide kohta, millel on olemas asukohaandmed.
- Saab teha kaarditrükiseid.
- Saab vaadelda tänapäevaseid ja [ajaloolisi kaarte](#).

Viimati uuendatud 25.04.2022

6. Andmed ADS-is

Aadressiandmete mahust Eestis annab hea ülevaate objektide arv.

2025. aasta augusti seisuga on ADS-is 2,41 miljonit objekti:

- **988 100** hoonet (paljud hooned on ADS-is topelt, tegelikult on hooneid tõenäoliselt tunduvalt vähem - kaardistusandmete alusel umbes **745 400**. Maa- ja Ruumiamet ja omavalitsused tegelevad topeltkirjete ühendamisega);
- **562 500** hooneosa (korterit ja muud adresseeritavat hooneosa);

- **773 500** katastriüksust;
  - **15** maakonda;
  - **79** omavalitsust (omavalitsuslikud linnad ja vallad);
  - **4 694** asustusüksust (külad, vallasisesed linnad, alevid, alevikud);
  - **13** linnaosa;
- **18 359** aadressikohta, neist:
  - **17 762** liikluspinda (nt tänavad, puisteed);
  - **597** väikekohta (nt endised aiandusühistud, suvilaühistud).

Aadressiobjektile võib olla mitu aadressi (paralleelaadressid) ja üks aadress võib olla omistatud mitmele objektile (näiteks katastriüksus ja sellel asuv hoone on tavaliselt sama aadressiga). Paralleelaadressiga objektide osakaal on **0,4 %** kõigist objektidest. Üldine soovitus on paralleelaadresside osakaalu veelgi vähendada. Samas võib paralleelaadresse lisanduda, kui näiteks soovitakse miljööväärtuslikel aladel endist talunime taastada.

Ametlikud aadressiandmed jõuavad aadressiandmete infosüsteemi peamiselt aadressiandmete menetlusrakenduse ja ehitisregistri kaudu. Kandeid teevad **kohalikud omavalitsused**. Liikluspindade ja väikekohtade andmed esitatakse **kohanimeregistri** ning haldus- ja asustusüksused maakatastri kaudu.

Viimati uuendatud 22.08.2025

6.1. Ametlikud aadressiandmed

Ametlikke aadressiandmeid esitavad ADS-i infosüsteemi lisaks kohalikele omavalitsustele kuus registrit:

- maakataster (e-Kataster),
- ehitisregister (EHR);
- kohanimeregister (KNR);
- äriregister (ÄR);
- kinnistusraamat (KR);
- rahvastikuregister (RR).

Maa- ja Ruumiamet:

- uuendab igakuiselt Eesti Posti andmete alusel ADS-is ka sihtnumbrite andmeid (koos sihtnumbri aladega);
- haldab unikaalaadressi alade andmeid.

Aadressiandmeid kasutavad X-tee kaudu umbes 60 klienti, sealhulgas mitmed IT asutused, kus võib neid andmeid tarbida omakorda mitu registrit. Avaliku sektori registritele on ametlike aadressiandmete kasutamine kohustuslik.

Avalike rakenduste (sh In-ADS) kaudu andmete tarbimist ei autoriseerita, seetõttu ei ole tarbijate arv teada.

Lisaks ametlikele aadressiandmetele on ADS-i kogutud ka mitteametlikke andmeid. Näiteks linnade asumite nimesid (nt Kassisaba) või mitteametlikke linnaosade nimesid (nt Tammelinn), hoonete nimesid (nt Ühisministeerium, Tasku, Laev, Solaris jne). Neid andmeid hakati ADS-i lisama 2018. aastal.

Viimati uuendatud 11.01.2023

6.2. Ametlike aadressiandmete vastutusala

Ametlike aadressiandmete õigsuse ja korrektsuse eest vastutab kohanime või koha-aadressi määraja, üldjuhul on andmete määraja ja esitaja kohalik omavalitsus.

Maaüksuste aadressid esitab omavalitsus aadressiandmete süsteemi menetlusrakenduse kaudu otse, ilma teiste registrite vahendusega. Maakatastrisse laekuvad aadressiandmed automaatselt - katastripidaja teeb andmete vastuvõtmiseks tehnilise katastrikande.

Koha-aadress peab ADS-is olema registreeritud **enne üksuse registreerimist maakatastris**. Maakatastrist kantakse maaüksuste aadressimuudatused kinnistusraamatusse automaatselt.

Ehitisregistris registreeritud hoonete ja hooneosade andmeid saab muuta ADS-i menetlusrakenduses ja need muudatused kantakse automaatselt ehitisregistrisse. Samuti saab aadressitoiminguid teha ehitisregistri kaudu. Sel juhul esitatakse hoonete ja hooneosade aadressiandmed automaatselt ADS-i.

Ruumiandmete seaduse alusel peavad omavalitsused hoonete andmed esitama ADS-i **enne ehitusloa väljastamist ehitisregistris või hooneosa puhul enne kasutusloa väljastamist**.

Lisaks ehitisregistrile laekuvad hoonete kaardistusandmed ADS-i infosüsteemi ka **Eesti topograafia andmekogu (ETAK)** kaudu.

Kõikidel looduses olemas olevatel (kaardistamisel tuvastatud) hoonetel peab olema koha-aadress sõltumata sellest, kas hoone on ehitisregistris kajastatud või mitte. Sama nõue kehtib ka aadressi alusel eristamist vajavate hooneosade puhul. Koha-aadressi registreerib kohalik omavalitsus aadressiandmete menetlusrakenduses.

Kohanimed väikekohtadele ja liikluspindadele määrab omavalitsus ning esitab õigusaktid kohanimeregistri pidajale (Maa- ja Ruumiamet). Kohanimeregistris tehakse kanne ja andmed laekuvad automaatselt ADS-i.

Haldus- ja asustusüksuste andmed laekuvad ADS-i maakatastri kaudu.

ADS teavitab muudatustest, andmeprobleemidest ja mittevastavustest omavalitsusi menetlusrakenduse kaudu.

Aadressiandmete tarbijaid teavitatakse kas X-tee kaudu või vajadusel näiteks e-kirja teel. ADS-i andmete väljavõtted on tasuta allalaetavad **ADS-i avaliku rakenduse** kaudu.

Viimati uuendatud 30.12.2022

6.3. Mitteametlikud aadressiandmed

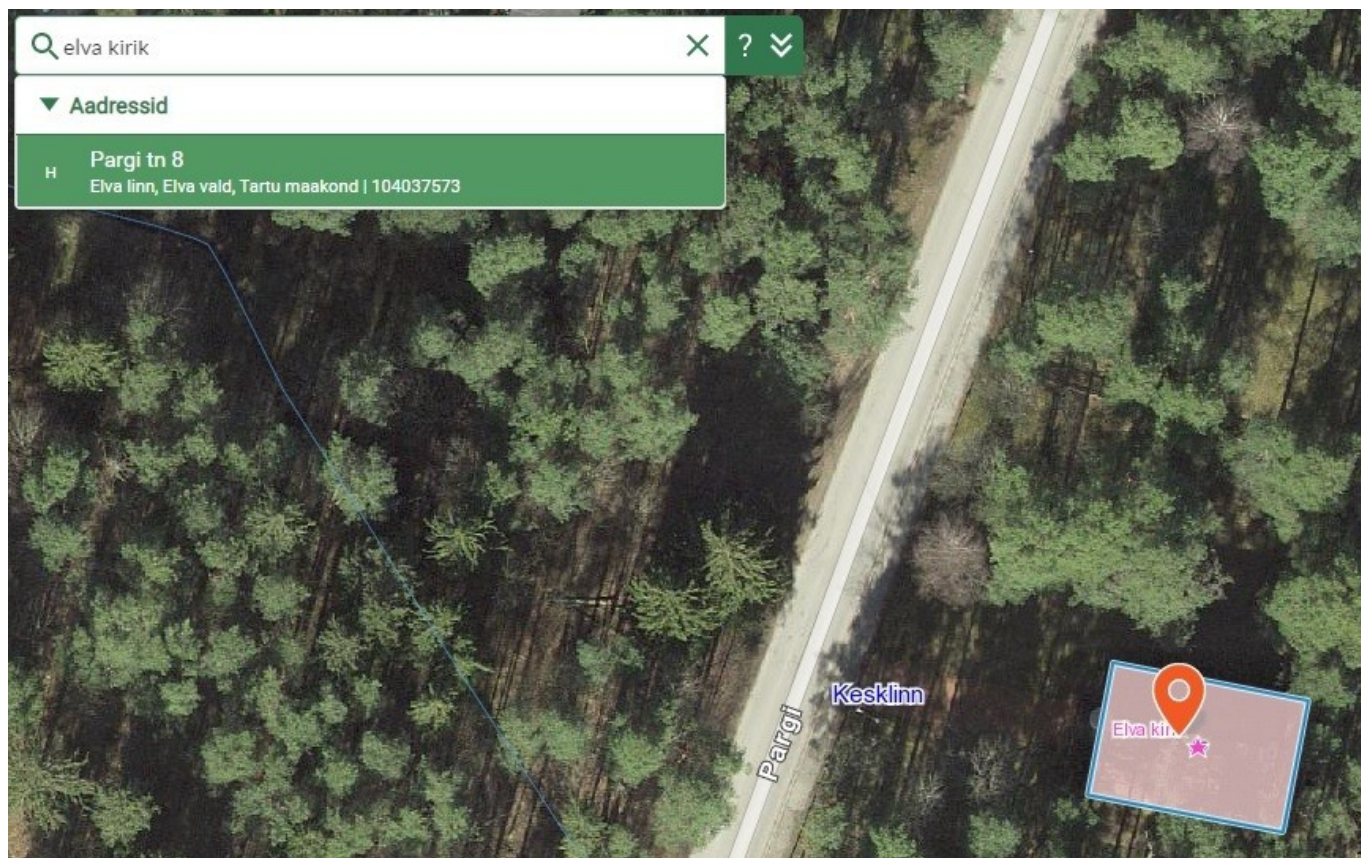
Aadressiandmete süsteemi kantakse lisaks ametlikele aadressidele ja aadressiobjektidele ka mitteametlikke aadressiandmeid.

Mitteametlikku andmetekihti kasutatakse ADS-is taustaandmete hoidmiseks ja päringute vastustes. Näiteks saab In-ADS-is ka hoone nime järgi päringut teha.

Näide **mitteametlikest aadressiandmetest Elva linnas:**

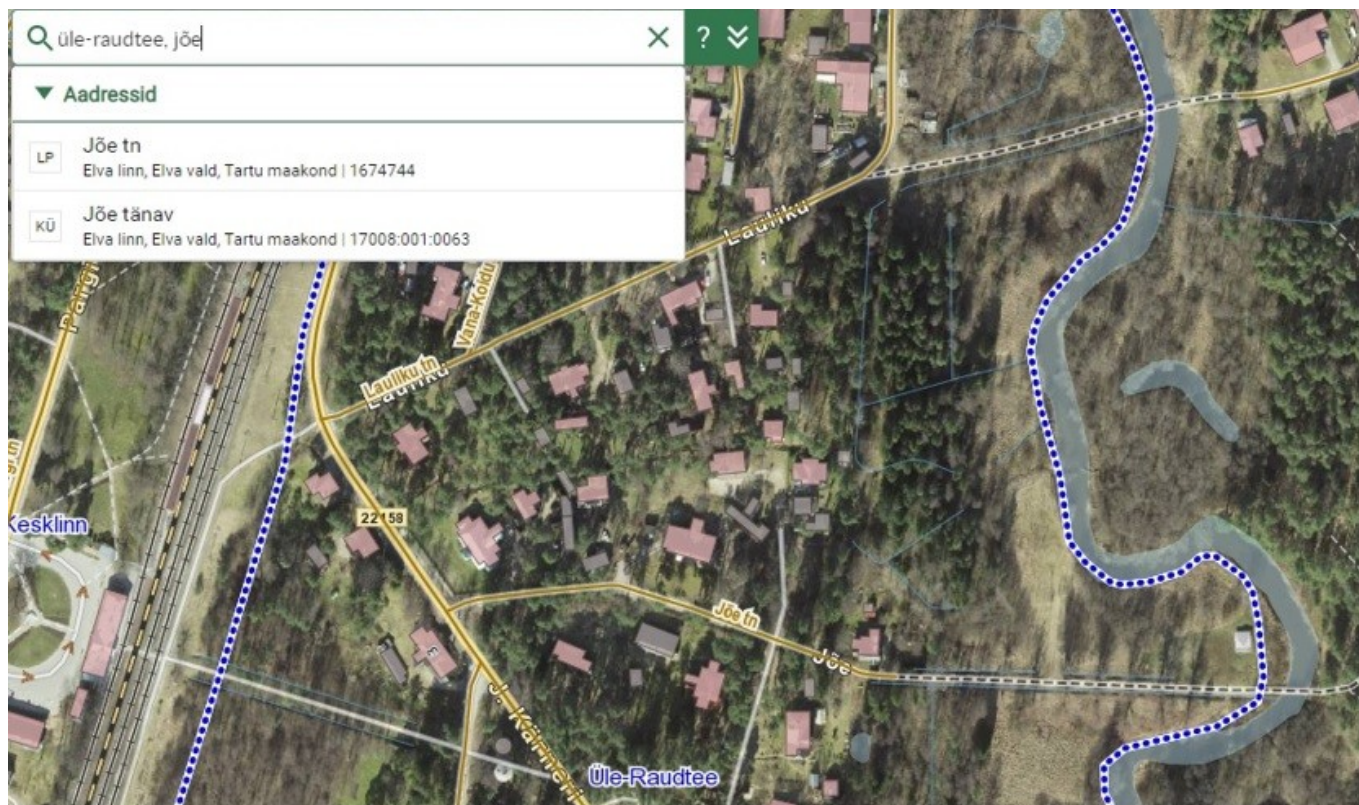
In-ADS-is saab mitteametlike aadressiandmete alusel objekte otsida. Näiteks otsing "Elva kirik" annab vastuse: Pargi tn 8, Elva linn, Elva vald, Tartu maakond

Samuti saab vastuse, kui pärida tänava nime koos mitteametliku linnaosaga (päringu tulemused piiratakse mitteametliku linnaosaga).

Näiteks pärides: "üle-raudtee, jõe" - vastuses ei ole kõik Jõe tänavad üle Eesti vaid ainult Elva Üle-Raudtee mitteametlikus linnaosas olev Jõe tänav: Jõe tn, Elva linn, Elva vald, Tartu maakond

Viimati uuendatud 30.12.2022

6.4. Mitteametlike andmete kogumine

Esimene mitteametlike aadressiandmete kogumise ja korrastamise projekt toimus 2009. aasta augustist kuni 2010. aasta juunini. Maa- ja Ruumiameti (kuni 2025 Maa-amet) partnerid olid AS Eesti Post ja AS Regio.

- Koguti kokku ja korrastati Eesti hoonete ruumiandmed (asukohaandmed kaardil, sh x- ja y-koordinaadid), koha-aadressid, kasutusotstarbed, tüübid, hooneosade (sh korterite) andmed ning seostati võimaluse korral EHR-i hoonetega.
- Leitud seosed EHR-i andmetega kasutati ära EHR-i andmete korrastamiseks. Umbes 8% EHR-i hoonetest said omale ruumikujud.
- Andmed, mida seostada ei õnnestunud, viidi esmalt ADS-i mitteametlikule kihile, 2012. aastal ametlikule kihile.
- Käivitati andmevahetus ETAK-i ja ADS-i vahel. EHR-is saab ametlikule kihile viidud andmeid ka edaspidi kasutada.

Alates 2018. aastast on ADS-i kogutud erinevaid mitteametlikke aadressiandmeid. Tegemist on eelkõige huviobjektide andmetega (hoonete nimed sh nt kirikute, perearstikeskuste, raamatukogude, koolide ja lasteaedade nimed), aga kogutakse ka mitteametlike linnaosade, asumite, kvartalite, asustatud väikesaarte jt objektide andmeid, mis on aadressiotsingutes olulised.

Aastal 2021 tehakse arendustöid ka loodusnimede lisamiseks In-ADS-i teenusesse mitteametlike andmete hulka, näiteks järvede, mägede, jõgede jne kohanimed.

6.5 Andmekorrastused kohalikes omavalitsustes

Tänu Ruumiandmete seaduse kehtestamisele on Eesti õigusraamistik aadressiandmete valdkonnas hästi reguleeritud ja seetõttu on õnnestunud andmekvaliteeti oluliselt tõsta.

Aastatel 2013 kuni 2021 tegid omavalitsused korda suure hulga kõige olulisematest andmetest. Kõige olulisemad aadressiandmed on eluhoonete, korterite ja nt ettevõtete tegutsemise hoonete (sh ühiskondlikud hooned, kauplused, nn ärimajad) andmed.

Tööde hoogustumisele aitas oluliselt kaasa Vabariigi Valitsuse poolt eraldatud toetus omavalitsustele tehtud andmekorrastuste eest. Väga hästi on edenenud eluhoonete ja eluruumide aadresside korrastamine ja oluliselt on paranenud aadressiandmed ka rahvastikuregistris ja ehitisregistris.

Kui 2013. aasta alguses oli ADS-is kokku umbes 2 miljonit andmeviga, siis 2021. aasta augustiks on neist korrastatud juba ligi 1,7 miljonit. Järele jäänud 0,3 miljonist andmevigadest suure enamuse (231 000) moodustasid mitteelukondlikud hooned, millel puudub ehitisregistris ruumikuju. Paljud vead on seotud ka hoonestamata katastriüksustega, mille andmevead on vähem kriitilised.

Elukondlike hoonete ja korterite andmete korrastamine aastatel 2013-2021 on olnud edukas ja enamus omavalitsusi on sellega tõhusalt tegelenud. 2021. aasta keskel on jäänud teha umbes 19 000 elukondliku hoone või korteri andmekorrastust ning umbes 10 000 olulisema maaüksuse andmekorrastust.

Omavalitsused on kinnitanud, et tänu elukondlike hoonete ja korterite andmete korrastamisele on korrastatud ka suur hulk mitteelukondlike hoonete andmeid.

Andmete korrastamise mõju ühes registris toob kaasa andmete korrastumise mitmes teises registris ning seega paraneb kogu infoühiskonna toimimine tervikuna.

Veelgi väärtuslikum on andmekorrastuse mõju registripidajate omavahelisele suhtlusele ning andmetega tegelevate inimeste teadlikkus, mida toob kaasa ühes või teises registris tehtav muudatus.

ADS-i tarkvara arendustega on lisatud mitmeid uusi võimalusi erinevate registrite andmete seoste uurimiseks ja jälgimiseks ning lisatud on kvaliteedikontrolle, nii et uute vigade juurde tekitamine on järjest enam tõkestatud.

7. Mis on aadressiandmed

Selles peatükis selgitame täpsemalt, mis on aadressiandmed. Kõige üldisemalt võib öelda, et aadressiandmed on andmed, mille alusel saab objekti reaalmaailmas leida. Siia hulka kuuluvad nii ruumilised asukohaandmed (nt x-, y- ja z-koordinaadid), kirjeldavad andmed (kohanimed, koha-aadressid) kui ka ajalised andmed (aasta, kuupäev, kellaaeg).

Käsiraamatus käsitleme aadressidena üksnes geograafilisi aadresse, kuigi mõistet aadress kasutatakse veel näiteks võrguaadressi (ka IP-aadress), elektronposti aadressi või informaatikas mäluaadressi tähenduses.

Kitsamalt käsitletakse aadressiandmetena kindlat hulka andmeid, milleks on:

- aadressides kasutatavad **kohanimed** (nt haldus- ja asustusüksuste nimed ning tänavate nimed) ja koha-aadressid;
- **aadressiobjektide liigid** (vastavalt ADS-i haldussüsteemis hallatavale aadressiobjekti liikide klassifikaatorile, eelkõige liikluspinnad (nt tänavad); elamud, mitteamud, hooneosad (nt korterid) ja katastriüksused);
- **aadressipunkti x- ja y-koordinaat**. Sama aadress võib olla mitmel objektil, kuid kuvamaks aadresse kaardil, valitakse üks esinduspunkt;
- objekti **ruumikuju** andmed. See on kogu objekti kujutis. Lihtsustatult öelduna näiteks hoone puhul tavaliselt nelinurk kaardil;
- aadressiobjekti unikaalne tehniline **identifikaator** (nt ADS-i objekti identifikaator ADS-OID, katastritunnus, ETAK-i identifikaator ja ehitisregistri kood);
- **aadressiandmete kehtivuse algus- ja lõpuaeg**. Ajaliselt on määratud, millal konkreetne aadress mingi objektiga seotud on või oli;
- aadressiobjekti andmete kehtivuse algus ja andmete kehtetuks tunnistamise korral kehtivuse lõpu kuupäev. Kuna aadress ei saa eksisteerida ilma et oleks teada, millise objekti aadressiga on tegemist, siis käsitletakse aadressiandmetena ka **objekti kehtivuse infot**. Kui katastriüksus jagatakse ja tekivad kaks või enam uut katastriüksust, siis esialgne katastriüksus muutub kehtetuks ja selle aadress võidakse anda ühele uutest katastriüksustest.

Kõiki neid andmeid tuleb vaadelda komplektis. Esmalt keskendume **kohanimedele ja koha-aadressidele**. Kindlasti käsitleme ka ruumilise paiknemise (ruumikuju) küsimusi.

Viimati uuendatud 30.12.2022

7.1. Kohanime tähtsus ja tähenduslikkus

Kohanimed on aadressiandmete alusandmed. Põlised kohanimed on oluline ajalooallikas, kuid seda üksnes juhul, kui kohanimi on läbi aja säilinud. Kohaga õiges seoses olev ja hästi hoitud kohanimi kajastab sageli olulist infot konkreetse paiga kohta. Laiemas regionaalses plaanis kajastab kohanimi kunagist etnokultuurilist

identiteeti, näiteks hiied, kantsimäed, kalmed jmt.

Kohanimed on osa lokaalset identiteeti loovast märgisüsteemist. Samuti on kohanimi oluline orienteerumisvõrgustiku pidepunkt.

Hästi määratud kohanimi viitab koha tähenduslikkusele:

- kohaga seotud isikule;
- kohaga seotud sündmusele;
- koha välimusele;
- koha otstarbele;
- koha omadustele;
- koha paiknemisele millegi suhtes jne.

Soovitame kohanimemäärajatel lähtuda eeltoodud põhimõtetest.

Viimati uuendatud 25.04.2022

7.2. Kohanimed aadressiandmete süsteemis

Kohanimed ja koha-aadressid aadressiandmete süsteemis on omavahel tihedalt seotud. Üldiselt saame öelda, et koha-aadress koosnebki peamiselt kohanimedest, millele on vajaduse korral lisatud eriliseid (numbreid, tähti ja nende kombinatsioone).

Selles raamatus käsitletakse eelkõige aadressiandmete süsteemis olulisi kohanimed. Kohanimede korrastamine loob hea eelduse koha-aadresside korrastamiseks.

Definitsiooni kohaselt on koha-aadress territooriumi haldusjaotuse hierarhiast ja ametlikest kohanimedest lähtuv aadressiobjekti tekstilis-numbriline kirje.

Näiteks:

Marja maakond, Maasika vald, Varre küla, Mammu

Taristu maakond, Rongi linn, Piilupardi linnaosa, Siku tn 26

Muinasjutu maakond, Leiutajate vald, Sea küla, Helmi väikekoht 3

Seega igas koha-aadressis on maakonna ja omavalitsuse nimi, mis on ühtlasi ka kohanimed. Kui omavalitsus jaotub veel ka linnaosadeks või asustusüksusteks (nt küla, alev, alevik), siis on needki kohustuslikud koha-aadressi osad ja samal ajal on tegu kohanimedega. Koha-aadressi osa on paljudel juhtudel ka väikekoha nimi ja liikluspinna nimi, mis on samuti kohanimed. Kohanimed on sageli antud ka maaüksustele. Sellisel juhul koosneb maaüksuse koha-aadress ainult kohanimedest.

Võttes kohanimede ja koha-aadresside käsitleluse võrdluseks näiteks muna, siis tuuma (munakollase) moodustavad kohanimed ja ülejäänud (munavalge) osa koha-aadressid.

**Kohanimed määratakse
kohanimeobjektidele.**

Näiteks on kohanimeobjektid allikad, jõed, järved, mäed, orud, saared, sood, pargid, haldus- ja asustusüksused, tänavad ning maaüksused (Raja, Kõrboja jt).

Kohanimeobjektid on ka need maaüksused, millele määratakse kohanimi. **Kõik kohanimeobjektid on aadressiobjektid.**

Kõik Eesti koha-aadressid tuginevad kohanimedele.

Esmane on haldus- ja asustusjaotus ning sellele lisatakse lähiaadress kas tänava või muu aadressikoha järgi või nimi.

Kui maaüksusele määratakse nimi, siis peab see üldjuhul vastama kohanime nõuetele.

Viimati uuendatud 11.01.2023

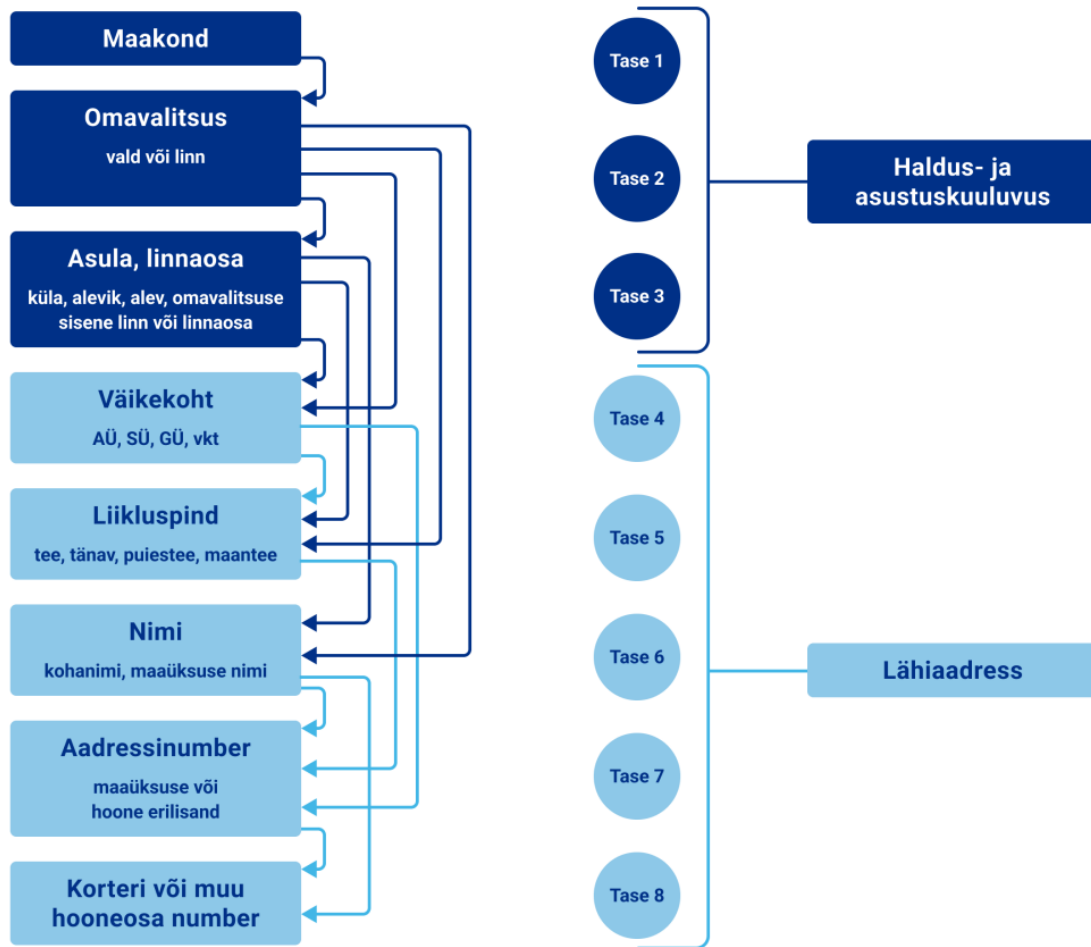
7.3. Koha-aadressi struktuurielemendid e komponentide tasemed

Ruumiandmete seaduse § 45 lõike 1 kohaselt on koha-aadressi struktuurielemendid järgmised:

1. maakonna nimi – nt *Põlva maakond*;
2. omavalitsusüksuse nimi – nt *Rapla vald, Võru linn*;
3. asustusüksuse või linnaosa nimi – nt *Salutaguse küla, Järva-Jaani alev, Kiisa alevik, Antsla linn, Mustamäe linnaosa*;
4. väikekoha nimi – nt *Linda väikekoht*;
5. liikluspinna nimi – nt *Pikk tänav, Kase allee, Mäe põik*;
6. aadressiobjekti nimi – nt *Uuetoa, Taganurga, Tamme tänav L1, Topsis juurdelõige*;
7. aadressiobjekti number (edaspidi *aadressinumber*) ja sellele vajaduse korral lisatav täht (tähtlisand) – nt *Pikk tn 2, Pärna allee 2a, Lubja tn 1/2, Uuetoa/2*;
8. korteri või muu hooneosa number – nt *Pikk tn 2-8; Kase allee 6a-3; Tamme põik*

Koha-aadressi struktuurielement ei ole osavalla (näiteks Tudu osavald) ega asumi (näiteks Lilleküla asum) nimi, seega neid nimesid ei kasutata koha-aadressides. Tegu on mitteametlike piirkondade nimedega, mille alusel saab aadressiotsinguid täpsustada, kuid aadressis nad ei sisaldu.

Varasemas käsitluses on struktuurielemente nimetatud ka aadressi komponentideks. Nii on see ADS-i infosüsteemis ka jäänud. Infosüsteemi ülesehituse seisukohast vaadeldakse komponente tasemetena.

Joonisel on nooltega näidatud struktuurielementide omavahelised võimalikud seosed (aadressimustrid). Esimesed kolm taset on haldus- ja asustusüksuste nimed. Tasemetete 4–8 struktuurielemendid on **lähiaadressi elemendid**. See tähendab, et nendest elementidest võib moodustuda lähiaadress.

Mõned näited aadressimustritest:

- 1, 2, 5, 7 – maakond, omaavalitsus (omavalitsuslik linn), asula (omavalitsuse sisene linn ehk linn asustusüksusena), liikluspind (tänav), aadressinumber (näiteks *Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Turu tn 2*);

Komponendi tase

1 → Tartu maakond

2 → Tartu linn

3 → Tartu linn

5 → Turu tn

7 → 2

- 1, 2, 3, 5, 7 – maakond, omavalitsus (linn), asula (linnaosa), liikluspind (tee), aadressinumber (näiteks *Harju maakond, Tallinn, Mustamäe linnaosa, Mustamäe tee 51*);

Komponendi tase

1 → Harju maakond

2 → Tallinn

3 → Mustamäe linnaosa

5 → Mustamäe tee

7 → 51

- 1, 2, 3, 6 – maakond, omavalitsus (vald), asula (küla), nimi (näiteks *Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Kaude küla, Kangru*);

Komponendi tase

1 → Jõgeva maakond

2 → Jõgeva vald

3 → Kaule küla

6 → Kangru

- 1, 2, 3, 6, 7, 8 – maakond, omavalitsus (vald), asula (küla), nimi, aadressinumber, hooneosa number (näiteks *Jõgeva maakond, Jõgeva vald, Kaude küla, Kangru/1-1*).

Komponendi tase

1 → Jõgeva maakond

2 → Jõgeva vald

3 → Kaule küla

6 → Kangru

7 → 1

8 → 1

Keelatud on näiteks muster 1, 2, 5, 6 – sest tase 6 võib järgneda ainult kas tasemele 2 (omavalitsuslik linn) või 3 (asula). Tase 8 (korterit või muu hooneosa number) võib järgneda ainult tasemetele 6 või 7.

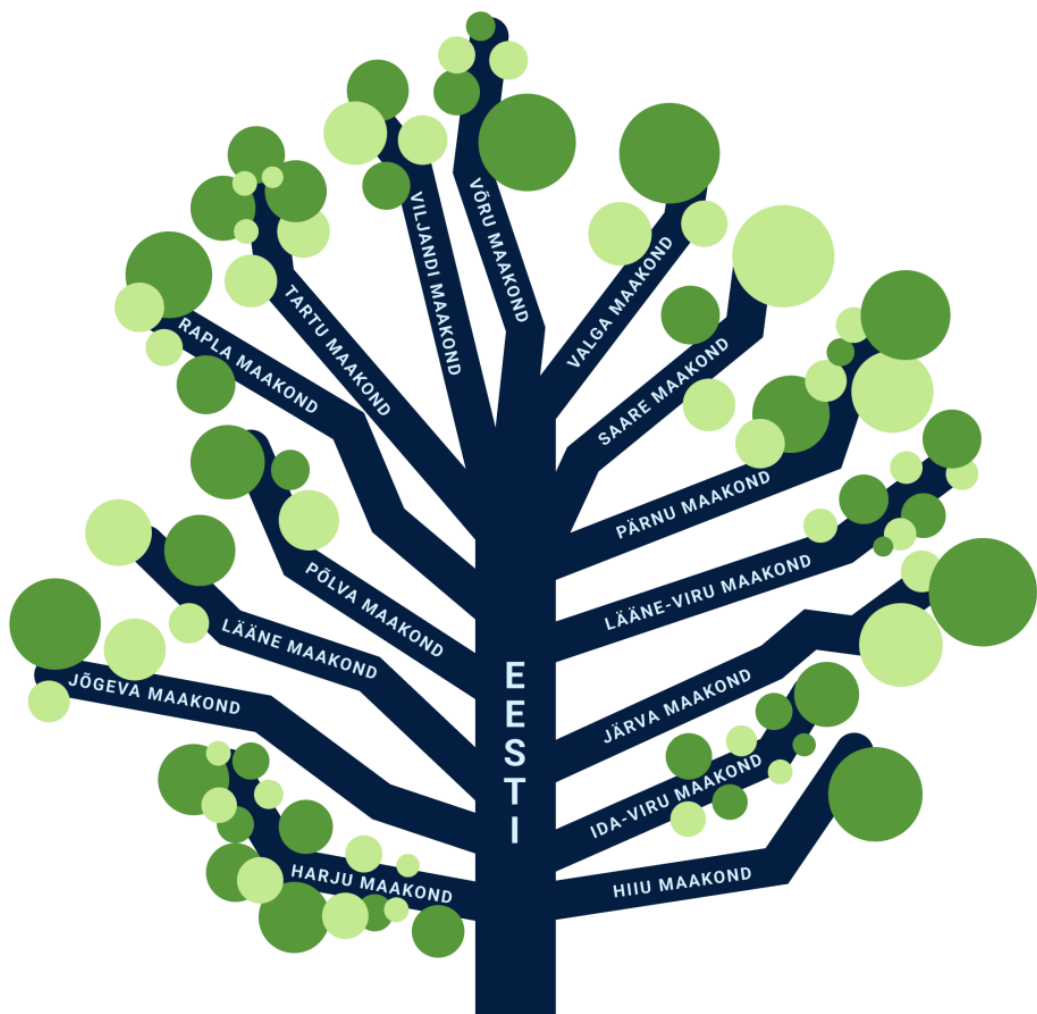
Struktuurielementides kasutatakse ametlikke kohanimesid. Ruumiandmete seaduse § 49 sätestab, et Eesti haldus- ja asustusüksuste nimede esitamisel koha-aadressis kasutatakse **Eesti haldus- ja asustusüksuste klassifikaatoris** esinevat nimekuju ilma lühendamata. Koha-aadressis kasutatavateks kohanimedeks on ainult ametlikud kohanimed kohanimeseaduse tähenduses. Ametlikud kohanimed leiab **Kohanimeregistrist** (kasutades staatuse filtrit "ametlik").

Viimati uuendatud 11.01.2023

7.4. Aadressipuu

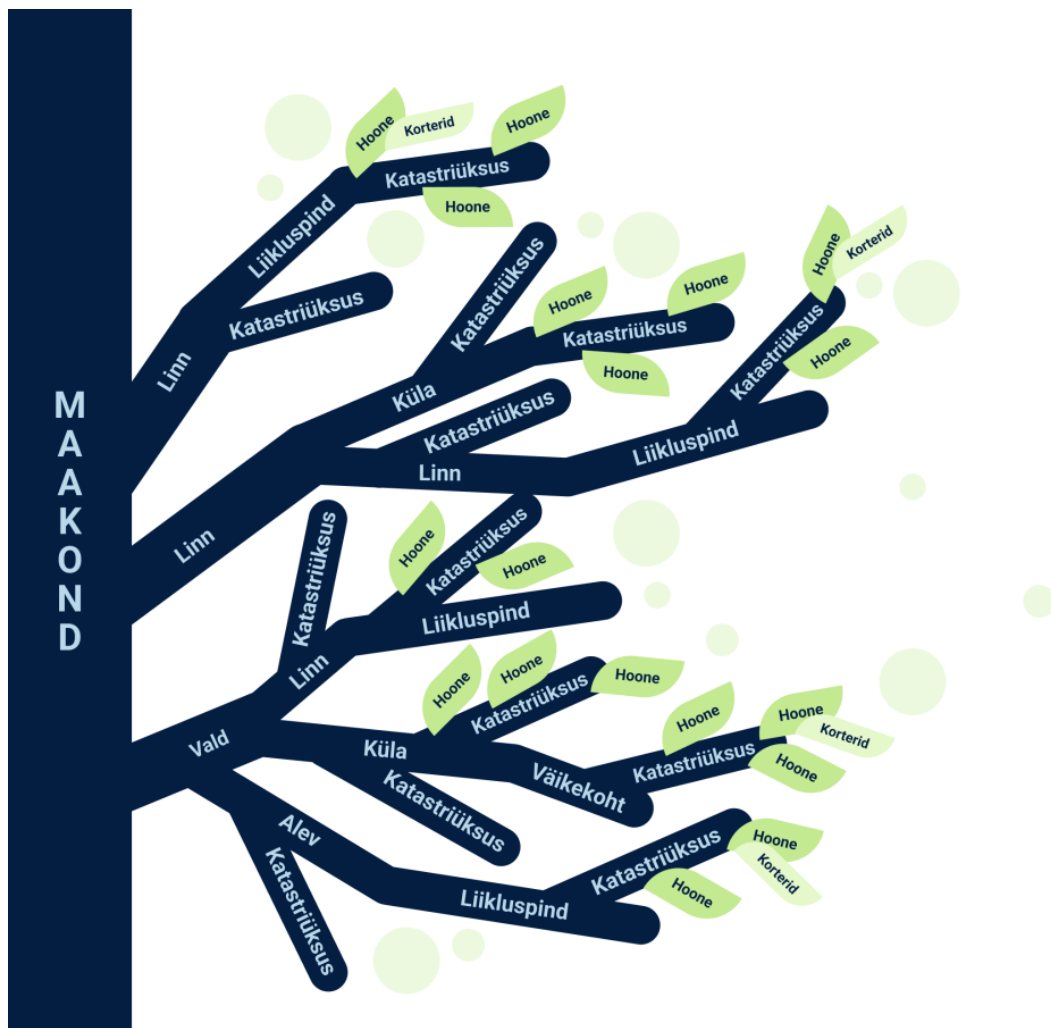
Koha-aadresside struktuurset ülesehitust võib vaadelda ka puuna. Selline võiks välja näha Eesti kujuteldava aadressipuu tüvi koos põhiokstega.

Aadressi kolme esimese taseme komponendid on nagu puu tüvi ja suured oksad:
tase 0 – riik (ADS-is ei käsitleta komponendina, sest süsteemis on ainult Eesti aadressid);
tase 1 – maakond;
tase 2 – omavalitsus (vald või omavalitsuslik linn).
Nende kolme esimese taseme puhul on tegu kohanimeobjektidega.

Ja aadressipuu väiksemad oksad (struktuurielemendid või komponendid) kuni lehtedeni välja:

Tase 3 – asula (küla, alevik, alev, omavalitsuse sisene linn) ja linnaosa.

Tase 4 – väikekoht (nt aiandusühistu, suvilaühistu).

Tase 5 – liikluspind (nt tänav, puiestee, tee).

Tase 6 – maaüksuse nimi (võib olla kohanimi või tehniline nimi).

Tase 7 – aadressinumber (maaüksuse või hoone number vajaduse korral koos eristava numbriga või tähega e tähtlisandiga).

Tase 8 – hooneosa (korteri või bürooruumi) number.

Tasemete 3, 4 ja 5 puhul, nagu kahe esimesegi puhul, on tegu kohanimeobjektidega. Tasemel 6 on maaüksuste nimed, mis võivad olla nt tavamõistes talunimed või ka tehnilise objekti nimed (tee, raudtee, trassi vmt nimi). Näiteks võib maaüksus olla moodustatud teele või trassile ja sellises nimes sisalduvad erinevad tehnilised lisandid (numbrid, tähed), mis ei vasta kohanime määramise reeglitele.

Sellel kujuteldaval aadressipuul kasvavad oksad ja lehed alati kindla loogilise korra alusel ja omavahelistes struktuursetes seostes. Näiteks ei saa katastriüksuse oks kasvada kunagi otse maakonna oksa külge, vahepeal peab olema kindlasti omavalitsuse oks ja kui omavalitsuses on külad, siis ka küla oks. Samuti ei saa korteri leht kasvada otse katastriüksuse oksa külge, vaid vahepeal peab olema kindlasti ka hoone oks.

Kohe kui tahetakse tekitada puu kasvureeglitele mittevastav oks või leht, annab ADS sellest menetlejale teada ning tõkestab selliste andmete registreerimise.

Pärast ruumiandmete seaduse rakendumist enam ebaloogilisi andmeid juurde tekitada ei saa ning varem tekitatud ebakorrektseid andmeid tuleb omavalitsustel võimalikult kiiresti korrastada. Maa- ja Ruumiamet

abistab kõiki omavalitsusi, kes soovivad andmete korrastamisega tegeleda.

Olles juba puu võrdluse kasutusele võtnud, võime öelda, et hea aedniku (ADS-i haldaja e Maa- ja Ruumiameti) eesmärk on aadressipuu oksad ja lehed korrastada nii, et kõik seni valesti kasvanud oksad ja lehed kasvavad õiges kohas ning tarbetud oksad ja lehed on üldse maha lõigatud. Selle eesmärgi täitmiseks on aga vaja omavalitsuste abi, kes saavad õiged oksad ja lehed luua ning valed eemaldada.

Viimati uuendatud 30.12.2022

7.5. Lähiaadress

Lähiaadress on kujuteldava puu peenemad oksad ja lehed tasemetel 4, 5, 6, 7 ja 8. Kui vaadata mõnd infosüsteemi rakendust, siis näeb koha-aadress tasemeliselt kujutatuna välja nii, nagu näha järgneval joonisel, ning lähiaadress moodustub viimasest viiest tasemest.

Aadressi valik tasemete kaupa

Maakond

Järva maakond

Omavalitsus

Türi vald

Asustusüksus/Linnaosa

Aasuvälja küla

Väikekoht

Liikluspind

Nimi

Jõemetsa

Aadressinumber

Hooneosa

Lähiaadress

✕ TÜHISTA

✓ VALI

Maaüksuse lähiaadress on üks järgmistest:

kas

1) maaüksuse nimi (nt *Sõela*);

või

2) liikluspinna nimi koos liikluspinna liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (nt *Kosmose tn 5*);

või

3) väikekoha olemasolul väikekoha nimi koos väikekoha liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (nt *Linnutee väikekoht 18*);

või

4) kui väikekoht sisaldab liikluspinda, siis väikekoha nimi koos liigisõnaga ja liikluspinna nimi koos liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (nt *Heina maakond, Piima vald, Koore küla, Või väikekoht, Kreemitordi tn 8*). Sellist adresseerimist kasutatakse väga vähe. Kui väikekoht on juba nii suur, et adresseerimiseks on vaja kasutada liikluspindade nimesid, siis on otstarbekas kaaluda aleviku või alevi moodustamist.

Aadressinumbril võib olla omakorda lisandeid, kuid suures plaanis vaatleme neid lisandeid koos numbritega.

Ühes ja samas aadressis ei saa olla korraga nii maaüksuse nimi kui ka tänavanimi koos numbriga. Küll aga on võimalik, et maaüksusele määratakse mitu aadressi e **paralleelaadressi**, millest üks on tänavanimi koos numbriga ja teine paralleelaadress on (nt maaüksuse ehk tavakasutuses talu) nimi (nt *Pikk tn 12 // Raja*). Selline võimalus on küll olemas, kuid soovitame seda kasutada ainult olulise vajaduse korral (vt lisaks peatükki „**15.8. Paralleelaadress**“).

Lähiaadress ei ole maaüksuse nime vastand, vaid üldmõiste. Selle alla paigutuvad kõik neli lähiaadressi varianti, sh nimi. Seega ei ole küsimus, kas määrata maaüksusele nimi või aadress, korrektselt püstitatud. Nimi on üks lähiaadressi võimalusi.

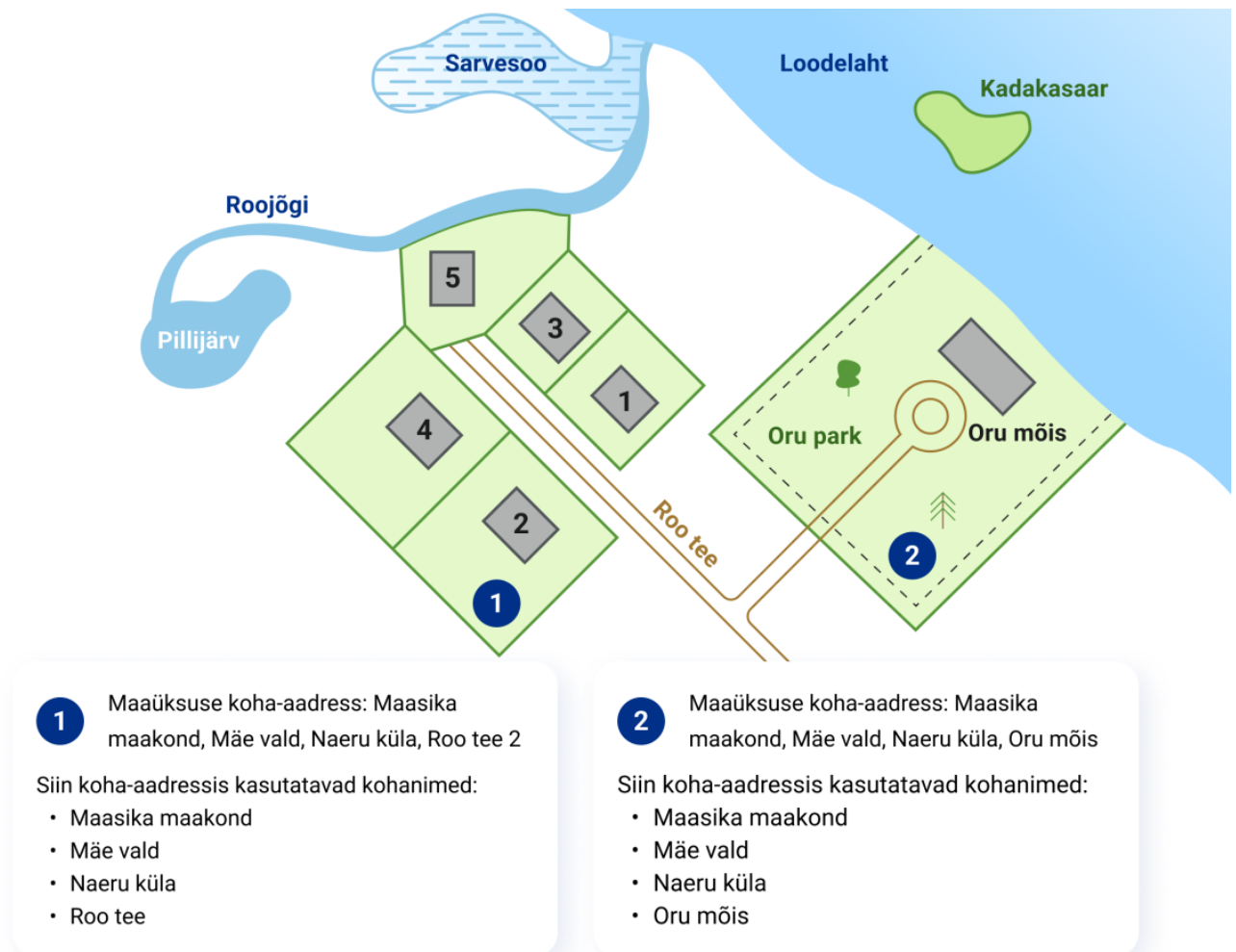
Viimati uuendatud 11.01.2023

7.6. Kohanimed ja koha-aadressid kaardil

Vaadeldes kohanimed ja koha-aadresse kaardil, saame ülevaate, millistes ruumilistes seostes on nimed ja aadressid omavahel.

Ruumilist seost kujutab järgmine kaardivaade.

Kaardile kantakse loodusobjektid koos kohanimedega (Sarvesoo, Loodelaht, Pillijärv, Kadakasaar, Roojõgi, Roo tee, Oru mõis jne). Kaardile kantakse ka hooned ja maaüksused. Maaüksuste ja hoonete juurde tavaliselt koha-aadresse pikalt välja ei kirjutata, kuid eeltoodud kaardil on nad olemas.

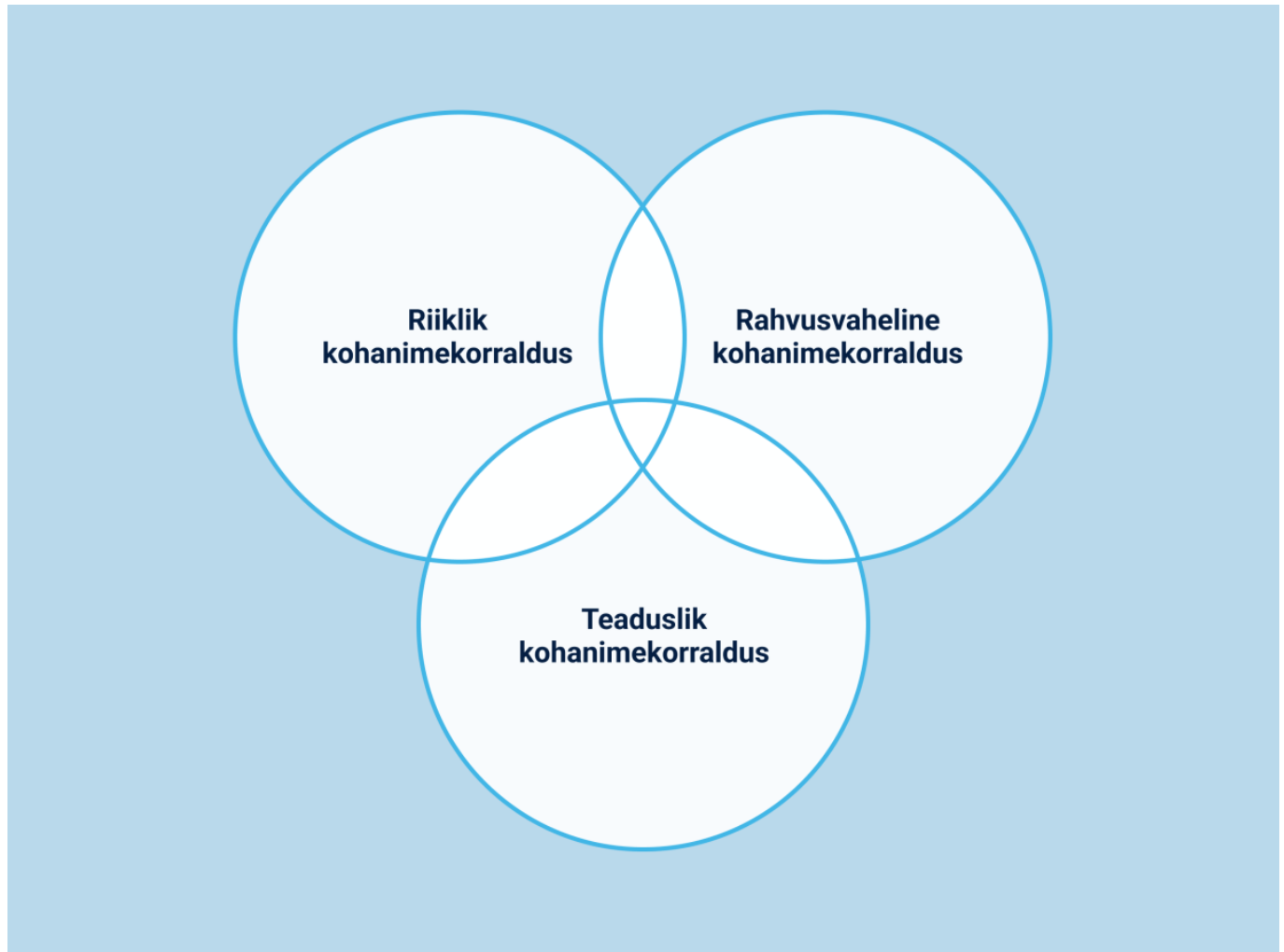
Toodud näidete järgi on näha, et hästi korrastatud kohanimed on omavahel seoses (nt *Roojõgi* – *Roo tee* ja *Oru mõis* – *Oru park*). Samuti on näites toodud kaardil ka koha-aadresside puhul tagatud loogiline korrastatus nii omavahel kui ka kohanimedega suhtes. Maaüksused on adresseeritud kohanimedest tulenevalt ning vajaduse korral on lisatud aadressinumbrid (nt *Roo tee 1*, *Roo tee 2* jne).

Omaavalitsuste ülesandeks on teha oma territooriumil analoogne vaatlus ning panna end sellise inimese olukorda, kes ei ole piirkonnas varem käinud ega tunne ühtegi kohalikku. Ka võõras inimene peaks hästi määratud kohanimedega ja koha-aadresside vahel leidma loogilisi seoseid, sest see lihtsustab objektide leidmist looduses. Oluline on, et kohanimedega ja koha-aadresside määramise tuhinas ei tekitataks vastuolulisi ja eksitavaid andmeid.

Muidugi tuleb loodusesse paigutada ka **sildid, viidad ja tähised** objektide leitavuse tagamiseks, kuid ennekõike peab korrastama kohanimed ja aadressid andmekogudes ning siis asuma viitasid ja silte paigutama. Vastasel juhul tuleb sildid ja viidad varem või hiljem pärast kohanimedega ja koha-aadresside korrastamist ümber teha. Eksitavad sildid on samavõrra suur probleem kui siltide puudumine – mõlemal juhul võib see maksta inimestele, näiteks kui tuletõrjujad või kiirabi ei leia abivajajat üles.

8. Kohanimekorraldus

Kohanimekorraldus Eestis jaotub kolme ossa.

Teadusliku kohanimekorraldusega tegelevad järgmised asutused:

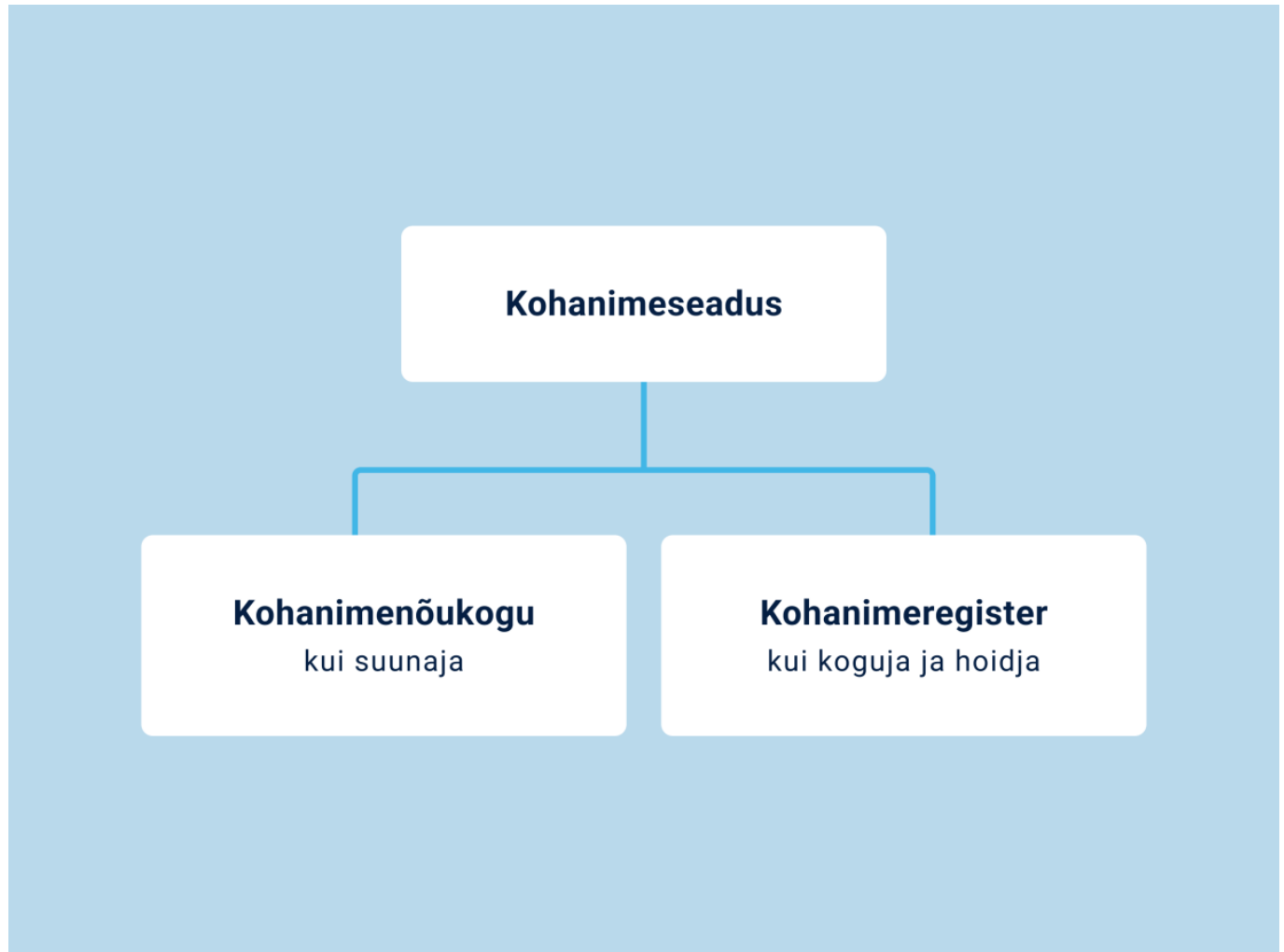
- Eesti Keele Instituut, mis on kohanimedele asjus eksperdihinnanguid andev ning tellimuslikke sihtuuringuid korraldav nimeteaduslik usaldusasutus;
- Võru Instituut, mis tegeleb eelkõige võrukeelsete nimede uurimisega;
- Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool, mis tegelevad keeleteaduse ja sealhulgas kohanimedele valdkonna eriala õpetamise ja teadustööga.

Rahvusvaheline kohanimekorraldus toimub rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu.

Eesti osaleb ÜRO kohanimeekspertide rühmas (UNGEGN – *United Nations Group of Experts on Geographical Names*, <https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/>). Töörühma eesmärk on rahvusvahelise sidususe huvides kindlate normitud kohanimedele kasutamine. Selleks viiakse korrapäraselt läbi ÜRO kohanimekorralduskonverentse ja UNGEGN-i istungeid. Üle maailma tegutsevad keelelis-geograafilised jaotised (kokku 23) ja valdkondlikud töörühmad (kokku 10).

Riiklik kohanimekorraldus

Riikliku kohanimekorraldusega tegeleb eelkõige regionaal - ja põllumajandusministeerium koostöös teadusasutuste, kohanimenõukogu ja Maa- ja Ruumiametiga. Riiklikku kohanimekorraldust reguleerivad õigusaktid, millega kehtestatakse kohanimede määramise ja kasutamise ning järelvalve tegemise reeglid.

Riikliku kohanimekorralduse eesmärgid on:

- Eesti kohanimede ühtlustatud kasutamine;
- ajalooliselt ja kultuuriliselt väärtuslike kohanimede kaitse.

Kohanimenõukogu on regionaal - ja põllumajandusministeeriumi valitsemisalas tegutsev Vabariigi Valitsuse moodustatud 15-liikmeline asjatundjate komisjon, mille tegevuse eesmärk on kohanimekorralduse probleemide läbitöötamine, sellealase tegevuse suunamine, koordineerimine ja korraldamine (vt lisaks kohanimenõukogu kodulehekülge: www.eki.ee/knn).

Kohanimeregister (KNR)

Kohanimeregistri eesmärk on teabe kogumine Eesti kohanimede kohta, selle teabe töötlemine ja säilitamine ning kasutajatele kättesaadavaks tegemine, samuti kohanimetasutuse korrastamine. KNR-i vastutav töötleja

on Maa- ja Ruumiamet, volitatud töötaja on Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus.

Kohanimeregistris registreeritakse kõik ametlikud kohanimed. Lisaks registreeritakse ka mitteametlikke kohanimed. Andmed on kättesaadavad avalike teenuste kaudu. 2020. aasta lõpuks oli KNR-is kohanimeobjekte umbes **220 900** ja kohanimed **216 500**.

Aadressil <https://aks.maaruum.ee/aks> saab avaliku päringuteenuse kaudu andmetega tutvuda ning suunduda kaardile.

Otse kohanimeregistri kaardile saab [siit](#).

Teenuseid saab avada ka Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaudu aadressil <https://geoportaal.maaamet.ee/est/Ruumiandmed/Kohanimed-p26.html>:

The screenshot shows the 'Geoportaal' website of the Maa- ja Ruumiamet. The main navigation bar includes 'KAARDIRAKENDUSED', 'RUUMIANDMED', 'TEENUSED', and 'INSPIRE'. The 'RUUMIANDMED' section is active, showing a sidebar with various data layers like 'Maakatastri andmed', 'Eesti topograafia andmekogu', 'Kitsenduste andmed', 'Ortofotod', 'Geo3D', 'Kaldaerfotod', 'Kõrgusandmed', 'ESTHub satelliidiandmed', 'Aadressiandmed', and 'Haldus- ja asustusjaotus'. The main content area is titled 'Kohanimed' and contains text about the national place name register, its purpose, and how to use it. It mentions that the register is managed by the Maa- ja Ruumiamet and that data is available through public services. A box titled 'Kohanimeregistrisse kantakse:' lists the types of place names included: official names, non-official names, and names of place objects. The right sidebar contains links for 'Andmete kasutamine', 'Teenuste tutvustused', 'Alateemad', and 'Muud kohanimede andmekogud'.

Aadressisüsteemi jaoks on kohanimeregistri kõige olulisemad objektid kahtlemata **haldus- ja asustusüksused ning liikluspinnad (nt tänavad, teed) ja väikekohad (nt endised aiandusühistud)**. Nendest kahe viimase puhul on kohanime määrajaks kohalik omavalitsus.

Maaüksuste kohanimed määrab samuti kohalik omavalitsus ning sisestab otse aadressiandmete süsteemi. Kohanimeregistrisse laekuvad need andmevahetuse käigus.

Kohalik omavalitsus peab kohanimede määramise õigusakti esitama kohanimeregistri pidajale kümne päeva jooksul pärast selle kehtestamist. Kui liikluspinna või väikekoha kohanimi ei ole kohanimeregistris registreeritud, siis ei saa seda kasutada ametlike koha-aadresside määramisel.

9. Kohanimede ja koha-aadresside haldustegevus

Peatükis anname ülevaate kohanimede ja koha-aadresside tööprotsessist kohalikes omavalitsustes. Avame täpsemalt tööetappe, haldusmenetluse nüansse, õigusakti koostamise küsimusi, kuhu mida esitada jne.

Viimati uuendatud 25.04.2022

9.1. Tööprotsess kohalikes omavalitsustes

Kui eelnevad peatükid olid mõeldud üldise taustateabena, siis sellest peatükist alates katsume anda praktilise kirjelduse, kuidas omavalitsus peaks kohanimede ja koha-aadresside korrastamise tööd tegema ning millele tuleb tähelepanu pöörata.

Väikekohtade ja liikluspindade (nt tänavate) kohanimede määrajaks on kohanimeseaduse alusel kohalik omavalitsus. Samuti on kohalik omavalitsus tulenevalt ruumiandmete seadusest maaüksuste, hoonete ja hooneosade (korterite) koha-aadresside määraja, esitades andmeid nii ehitisregistrisse kui ka ADS-i menetlusrakendusse. **Seega vastutab kohalik omavalitsus oma territooriumil toimiva adresseerimissüsteemi eest tervikuna.**

Selleks, et adresseerimissüsteem saaks tõhusalt toimida, on vajalik:

1. Selgitada välja kohanimede ja koha-aadresside olukord. Suur hulk andmete ebakõlade ja vigade infot on koondatud ADS-i infosüsteemi ning on selle kaudu omavalitsusele nähtav;
2. Hinnata, millised probleemid on vaja esmajärjekorras kõrvaldada. Kas on piirkondi või üksikobjekte, mille kohanimed või koha-aadressid ei taga leitavust või ei vasta muul põhjusel nõuetele;
3. Valida adresseerimiseks sobivad lahendused. Otsustada, kas minna üle liikluspinnajärgsele adresseerimisele või valida mõni teine viis;
4. Pärast vajalike tegevuste selgumist viia läbi haldusmenetlused kohanimede ja koha-aadresside muutmiseks või määramiseks;
5. Määrata kohanimed ja koha-aadressid nii, et on tagatud:
  - hoonete, hooneosade ja maaüksuste **leitavus**;
  - kultuuri ja ajalooliste **kohanimede kaitse**;

- süsteemi kui terviku toimimine;
- andmete kvaliteet ning vastavus nõuetele.

Probleemsete kohanimed ja koha-aadresside väljaselgitamisel saab eelkõige infot ADS-i menetlusrakendusest ning Maa- ja Ruumiameti ADS-i [haldajatelt](#)

Lisaks saab abi ja juhiseid käesolevast raamatust, sealhulgas viidete peatükis loetletud materjalidest ja infokanalitest ning loomulikult ka otse ekspertidelt (näiteks Eesti Keele Instituut, Võru Instituut) ja ametnikelt, kes selle valdkonnaga tegelevad (Regionaal- ja põllumajandusministeerium, Maa- ja Ruumiamet jt). Samuti saab omavalitsus haldusmenetlust läbi viies kindlasti teavet kohalikult elanikkonnalt ja ettevõtetelt, kes omavalitsuses tegutsevad.

Viimati uuendatud 14.08.2024

9.2. Töö põhimõtted

Kõige paremad tulemused on omavalitsustel kus:

- Koha-nimede ja koha-aadressidega töötades tehakse koostööd erinevate ametnike ja ka naaberomavalitsuste vahel.
- Järgitakse head haldusmenetluse tava, kaasatakse kohalikke elanikke, maa- ja majaomanikke, ettevõtete esindajaid jne.

Unustada ei tohi peamist – koha-aadress peab:

- viima kohale ehk tagama objekti **leidmise** geograafilises ruumis;
- vastama ajaloo- ja kultuuritavadele ning keelenõuetele;
- olema loogilise terviksüsteemi osa, st olema kooskõlas aadressiandmete süsteemiga;
- olema minimaalselt vajaliku pikkusega.

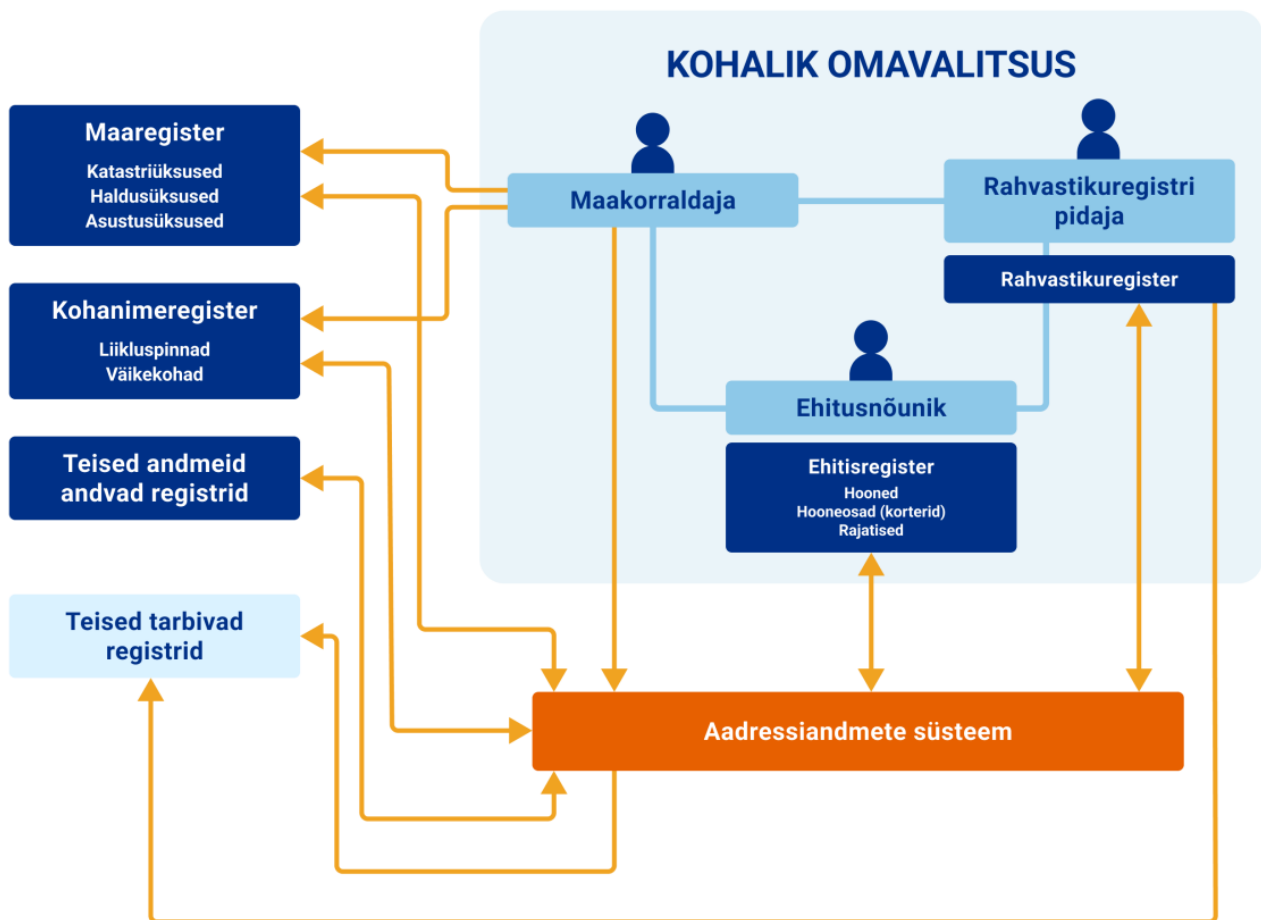
Probleemsete koha-aadresside väljaselgitamisel ja nende korrastamisel on abiks aadressiandmete **avalikud rakendused** ja menetlusrakendus.

Kui määramist ja muutmist vajavad kohanimed ja koha-aadressid on välja selgitatud, tuleb jällegi järgida hea haldusmenetluse põhimõtteid ning teha koostööd kohalike elanike, ettevõtete, maa- ja majaomanikega, et leida parimad lahendused.

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.3. Koostöö omavalitsuses

Kohanime ja koha-aadresside korrastamise hea koostöö kohta üks pilt:

Pildil on näidatud tinglikult kolme ametnikku, mõnes omavalitsuses tegeleb nende valdkondadega vähem inimesi, mõnes aga tunduvalt rohkem. Oluline on, et vastavate valdkondadega tegelevad inimesed teeksid koostööd omavahel ja vajaduse korral loomulikult ka teiste valdkondade inimestega nii oma asutuses kui ka väljaspool, sest kindlasti on hulgaliselt olulisi valdkondi, kus koha-aadresse ja kohanimesid mingil moel kasutatakse.

Kohanime ja koha-aadresside süsteemse korraldamiseta ei saa hästi toimida ka ülejäänud valdkonnad, näiteks:

- sotsiaalabi ja -teenused;
- vanurite hoolekanne;
- elamu- ja kommunaalmajandus;
- veevarustus ja kanalisatsioon;
- heakord;
- jäätmeäritlus;
- ruumiline planeerimine;

- ühistransport;
- vallateede ja linnatänavate korrashoid;
- jne.

Seega peavad peaaegu kõik omavalitsuse töötajad olema mingil määral kursis kohanimedega ja kohaaadresside valdkonnaga, et osata vastavat infot oma tegevuste korraldamisel õigesti kasutada.

Viimati uuendatud 30.12.2022

9.4. Koostöö omavalitsuste vahel

Lisaks heale koostööle omavalitsuses on oluline hea koostöö omavalitsuste vahel, sest kohanimed ja kohaaadressid peavad sobituma ka omavalitsuste piirialadel.

Näiteks tuleb omavalitsustel jälgida teede ja liikluspindadele nimede määramisel, kas tee jätkub ka naaberomavalitsuses ja kuidas seda seal nimetatakse. Samuti on piki omavalitsuste vahelist piiri kulgevate teede korral oluline jälgida, kuidas teed nimetatakse ja adresseerimisel kasutatakse. Näiteks nummerduse suund peaks olema sama ning paaris- ja paaritud numbrid loogilises järjestuses erinevatel teepooltel ning loomulikult peab ka tee nimi olema kasutusel ühesugusena.

On maaüksusi, mille juurdepääs on naaberomavalitsusest ja maaüksuse adresseerimiseks on vaja määrata kohanimi liikluspinnale, mis asub teise omavalitsuse territooriumil. Ka sellisel juhul on abiks head suhted naaberomavalitsuste vahel.

Lisaks teede ja maaüksuste nimedele tuleb sarnaseid küsimusi silmas pidada ka teiste kohanimedega määramisel. Näiteks kui bussipeatus asub ühel pool teed ühes omavalitsuses, aga teisel pool teed teises, siis on mõistlik neile peatustele määrata sama kohanimi.

Terviksüsteemi toimimisel huvides on oluline jälgida, kuidas on korraldatud või kavas korraldada aadressisüsteem naaberomavalitsuse piirialadel (vt lisaks peatükke „[13.8. Liikluspind omavalitsuste piiril](#)“ ja „[13.9. Nummerdamine](#)“).

Aadresside ja kohanimedega korrastamise ja määramise käigus selgub mõnikord vajadus omavalitsuste piiride muutmiseks. Hea koostöö korral on seegi üsna ladusalt lahendatav küsimus.

Viimati uuendatud 30.12.2022

9.5. Tööetapid

Kohanimede ja koha-aadresside korrastamine on tinglikult etapiline.

- **I etapp:** kohanimede määramine ja korrastamine
Eelkõige keskendume käesolevas raamatus aadressikohtade (liikluspindade ja väikekohtade) ja maaüksuste nimedele. Täpsemalt vt peatükkidest „**9.10. Kohanimede määramine ja korrastamine**”, „**11. Kohanimele esitatavad nõuded**”.
- **II etapp:** maaüksuste koha-aadresside korrastamine
Siinkohal peame silmas maaüksuste lähiaadresse, mis ei ole ühtlasi kohanimed. Täpsemalt vt peatükist „**17. Maaüksuse lähiaadress**”.
- **III etapp:** hoonete ja hooneosade koha-aadresside korrastamine
Kohanimede ja maaüksuste aadresside korrastamisel peab kindlasti jälgima hoonete ja hooneosade adresseerimise vajadust, kuid ei ole mõistlik hakata hoonete ja hooneosade koha-aadresse korrastama enne, kui on korrastatud kohanimed ja maaüksuste aadressid. Vastupidise tegevusjärjekorra puhul võib tekkida vajadus andmete korduva muutmise järele. Vt lisaks teemat „**18.1. Hoonete adresseerimine**” ja selle alapeatükke.

Etapilisus on tinglik, sest kui mingis piirkonnas muudetakse väikekohtade või liikluspindade nimesid, siis peab samal ajal läbi mõtlema ja vajadusel muutma ka maaüksuste ja hoonete aadressid selles piirkonnas. Ühes piirkonnas tehtavad muudatused tuleb teha võimalikult lühikese ajavahemiku jooksul, et vältida lisaprobleeme mitme aadressi samaaegse kasutusega.

Iga eelnimetatud etapi läbimiseks on vajalik haldusmenetluse läbiviimine. Ühe väiksema piirkonna adresseerimise terviklahenduse väljatöötamisel on mõistlik teha korraga nii kohanimede, maaüksuste koha-aadresside kui hoonete ja hooneosade suhtes üks ühine haldusmenetlus, mille käigus kaasatakse kõiki huvirühmi (elanikke, omanikke, ettevõtteid jne). Sel juhul on kulutused haldusmenetlusele üldiselt väiksemad.

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.6. Haldusmenetlus

Kohanimede ja koha-aadresside määramisel või muutmisel peab kohalik omavalitsus läbi viima haldusmenetluse. Soovitame kohanimede ja koha-aadresside kehtestamise haldusmenetlused viia läbi korraga, sest sageli ei olegi võimalik ühte teisest lahutada. Näiteks kui mingis lõigus muudetakse tänava nime, siis üldjuhul kaasneb ka hoonete ja maaüksuste numbriduse muutmine. Samuti kaasneb haldusmenetlus planeeringute kehtestamisega, seega võib ka näiteks detailplaneeringutega adresseerimise jaoks vajalikud kohanimed ja koha-aadressid ära määrata.

Haldusmenetlus on haldusorgani tegevus määruse või haldusakti andmisel, toimingu sooritamisel või halduslepingu sõlmimisel (**haldusmenetluse seaduse** § 2 lõige 1).

Ruumiandmete seaduse alusel tuleb omanikke teavitada.

RaS § 55 lõige 2: *Eraomandis olevale aadressiobjektile koha-aadressi määramise või selle muutmise kavatsusest teavitab koha-aadressi määraja asjaomast aadressiobjekti omanikku haldusmenetluse seaduse § 25 lõikes 1 sätestatud korras, küsides tema arvamust. Aadressiobjekti omanik peab kirjaliku arvamuse esitama 15 päeva jooksul teate saamisest arvates. Arvamuse tähtajaks esitamata jätmise korral loetakse, et aadressiobjekti omanik on koha-aadressi määramisega või selle muutmisega nõus.*

RaS § 55 lõige 21: *Korteriomandi omanikku võib teavitada koha-aadressi muutmisest korteriühistu kaudu. Kui teavitus on korteriühistule kätte toimetatud, loetakse teavitus kättetoimetatuks korteriomandi omanikule.*

Haldusmenetluse põhimõte on see, et kõik asjaomased maaomanikud ja elanikud peavad olema teavitatud ja kõigil peab olema piisav aeg oma arvamuse avaldamiseks.

Seega soovitame omavalitsusel lisaks omanikele kaasata haldusmenetlusse kõik asjast huvitatud isikud (kohalikud elanikud, ettevõtted jne). **Haldusmenetluse seaduse** § 40 lõike 1 kohaselt võib arvamusi ja vastuväiteid esitada nii kirjalikus kui ka suulises vormis. Omavalitsus vaatab ettepanekud ja vastuväited läbi. Oluline on, et kellegi huve ei kahjustataks ning kõik otsused oleksid piisavalt põhjendatud.

Kui omavalitsus on kehtestanud korra, mille järgi avalikustatakse koha-aadressi muudatused üksnes omavalitsuse kodulehel ja kohalike elanikega vahetult ei suhelda, siis toob see kindlasti kaasa palju probleeme ja pahameelt elanike ja maaomanike hulgas. Tänase elutempo juures ei ole mõeldav, et inimesed pidevalt omavalitsuse kodulehel olevat infot jälgiksid. Seega on niisugune teavitus ebapiisav.

Ruumiandmete seadusega analoogne säte kehtib ka **kohanimeseaduse** § 6 lõike 4 alusel: *Eraomandis olevale maaüksusele või sellel paiknevale nimeobjektile kohanime määramise kavatsusest teavitab kohanimemääraja asjaomast maaomanikku posti teel, küsides tema arvamust. Maaomanik peab kirjaliku arvamuse esitama teate saamisest alates 15 päeva jooksul. Arvamuse tähtajaks esitamata jätmisel loetakse maaomaniku nõusolek saaduks. Sätet ei kohaldata, kui kohanime määramist taotleb maaomanik ise või tema nõusolek on tuvastatav maaüksuse moodustamise dokumentatsioonist.*

Kui koostöös kohalike elanike ja maaomanikega ei leita ühist, kõigile meelepärast lahendust, jääb lõplik otsustusõigus siiski omavalitsusele, kes **vastutab aadressisüsteemi toimimise ja nõuetele vastavuse eest oma territooriumil.**

Kui omanik pole nõus kohanime või koha-aadressi muutmise/määramisega, siis tuleb:

1. järgida ruumiandmete, kohanime- ja haldusmenetluse seaduses sätestatud;
2. anda inimestele aega harjuda;
3. kuulata ära vastuväited (sh kas on majanduslikke või kultuuri- või ajaloolisi argumente, miks muudatus ei sobi);
4. protokollida suuline suhtlus;
5. otsida koostöös uusi sobivaid lahendusi, kaasata eksperte (nõu saab Maa- ja Ruumiametist ja Eesti Keele Instituudist);
6. teha kõiki asjaolusid arvesse võttes, **kaaludes ja põhjendades** ikkagi vajalik otsus (tagada nõuetekohane leitavus).

Unustada ei tohi peamist:

1. aadressisüsteem peab toimima;
2. koha-aadress peab viima kohale;
3. kohalik omavalitsus on otsustaja.

Pärast haldusmenetluse läbiviimist tuleb vastu võtta õigusakt, millega vastavad kohanimed või koha-aadressid kehtestatakse, ja edastada asjaomasele registrile või teha vastavad kanded andmekogusse.

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.7. Õigusakti koostamine ja edastamine

Kohanime määramise õigusakti koostamist on põhjalikumalt käsitletud ja näiteid toodud peatükis „14. **Kohanime määramise õigusakt**”.

Üldiselt tuleb **väikekoha ja liikluspinna kohanime** kehtestamise õigusakt esitada Maa- ja Ruumiametile. Seda saab teha digitaalkujul (e-kirjaga) aadressil: **kohanimerregister@maaamet.ee**

Maaüksuste aadressiandmete muudatused esitab (sisestab) omavalitsus **aadressiandmete menetlusrakenduse** kaudu ADS-i infosüsteemi.

Hoonete ja hooneosade, sealhulgas ka EHR-is olevate hoonete ja hooneosade, koha-aadresside ning ruumikujude muudatused saab samuti esitada ADS-i menetlusrakenduse kaudu. Samasse rakendusse laekuvad ka omavalitsuse poolt **ehitisregistrisse** tehtud koha-aadresside ja ruumikujude muudatused, kuid ehitisregistris võib aadressiandmete menetluskäik olla mõnevõrra pikem ja tülikam.

ADS-i infosüsteemi saab omavalitsus sisestada ka koha-aadressi kehtestamise õigusakti andmed. Maaüksuse kohanime kehtestamise õigusakt peab omavalitsusel kohanimeseaduse kohaselt olemas olema, kuid seda kellelegi esitada ei ole vaja.

Viimati uuendatud 02.01.2023

9.8. Ebaseadusliku ehitise adresseerimine ja seadusliku ehitise tegelik kasutusotstarve

Koha-aadressi peab määrama igale hoonele, sealhulgas ka neile, mis on püstitatud ebaseaduslikult.

Aadressi määramist ja ebaseadusliku ehitise seadustamist tuleb eristada.

Ehitise seadustamiseks on olemas konkreetsed õigusnormid ja etteantud protsess/menetlus, mis tulenevad ehitusseadustikust. Samuti on olemas aadresside määramiseks kindel õiguslik raamistik. Aadressi määramine ei seadusta ehitist.

Ebaseaduslikult püstitatud hoonele määrab omavalitsus aadressi samadel alustel nagu ka seaduslikule (lähtudes **Ruumiandmete seaduse § 55** sätetest).

Kui omavalitsus ei määra Eesti topograafia andmekogu poolt tuvastatud olemasolevale hoonele koha-aadressi **kahe kuu jooksul** hoone olemasolu teadasaamisest arvates, siis Maa- ja Ruumiamet võtab omavalitsusega ühendust ja juhib sellele vajadusele tähelepanud. Kui omavalitsus ka siis ei määra hoonele aadressi, siis lähtuvalt **Ruumiandmete seaduse § 55 lg 5-t** määrab kuu aega hiljem hoone koha-aadressi Maa- ja Ruumiamet. Aadressi määramisel lähtub Maa- ja Ruumiamet maaüksuse aadressist. Kui tegu on unikaalaadressi nõudva hoonega, siis ei tarvitse eelpool nimetatud viisil määratud aadress vastata kõigile nõuetele. Põhjuseks on see, et Maa- ja Ruumiamet ei vii läbi haldusmenetlust (peatükk **9.6. Haldusmenetlus**), mistõttu ei saa kooskõlastada aadressiga seonduvaid erisusi ning sel juhul tuleb aadress kohalikul

omavalitsusel hiljem korrastada.

Näide: Maaüksuse aadress on Tähe tn 12. Nimetatud maaüksusel asuvad kaks elukondlikku hoonet, mille eristamiseks peaks kasutama numbreid 12/1 ja 12/2 (või 12 ja 12/1). Selliste lisanumbrite lisamiseks ei saa Maa- ja Ruumiamet haldusmenetlust läbi viia ning mõlema hoone aadressiks määratakse lihtsalt Tähe tn 12. Antud lahenduskäik tekitab paratamatult aadressi, mis vajab kohaliku omavalitsuse poolt korrastamist ning sellega seoses haldusmenetluse läbiviimist. Küll aga saavad ka ebaseaduslikult püstitatud hooned aadressiandmete süsteemis registreeritud.

Ebaseadusliku ehitise seadustamine

Ebaseaduslik ehk omavoliline on igasugune ehitis, mille püstitamiseks oleks olnud vaja ehitusseadustiku **lisa 1** järgi taotleda ehitusluba või ehitusteatis, kuid seda ei ole taotletud või on küll taotletud, aga ei ole väljastatud. Kui omavoliline ehitustegevus on aset leidnud peale ehitusseadustiku vastuvõtmist (01.07.2015), siis sellise ehitise seadustamiseks tuleb taotleda ehitusluba või -teatis samadel tingimustel, nagu oleks pidanud seda tegema juba enne ehitustegevuse algust.

Enne **täna kehtiva ehitusseadustiku** vastuvõtmist (01.07.2015) ehitatud ehitiste seadustamiseks on kehtestatud erireeglid **ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduses**. Erireeglid jagavad seadustamise kahte kategooriasse:

1. Ehitised, mis on ehitatud enne 01.01.2003 (enne ehitusseaduse vastuvõtmist), peavad vastama ehitise ohutusele esitatavatele nõuetele. Ehitise ohutust hinnatakse ehitamise ajal kehtinud nõuete kohaselt;
2. Ehitised, mis on ehitatud pärast 01.01.2003 aga enne 01.07.2015 (enne täna kehtiva ehitusseadustiku vastuvõtmist), peavad vastama ehitise ohutusele esitatavatele nõuetele ning lisaks vastama detail- ja üldplaneeringule või projekteerimistingimustele.

Ehitustegevuse aeg tuleb kohalikul omavalitsusel tõendada. Ehitise ohutuse ja seadusele vastavuse tõendamiseks on vaja teha uuringud ja koostada auditid.

Kasutusotstarve ja hoone tegelik välisilme.

Ehitatud on ka hooneid, millel on küll ehitusluba või ehitusteatis olemas, kuid selle ehitamisel on ilmselgelt loal või teatisel olevast kõrvale kaldutud.

Kaardistusinfost võib selguda, et seaduslikult püstitatud hoone välisilme ja tõenäoliselt ka reaalne kasutusotstarve erineb ehitisregistris (nt ehitusloal) olevast kasutusotstarbest.

Näiteks on loal või teatisel lubatud ehitada kõrvalhoone, aga ehitatud on eluhoone tunnustega hoone. Tegemist on sarnase olukorraga nagu ebaseaduslikult püstitatud ehitise korral.

Aadresside määramisel lähtutakse faktilisest olukorrast maastikul (sh kaardistusinfost, ortofotodest, kaldfotodest, kohalike omavalitsuste lisainfost jm).

Hoonetele, mis **näevad välja nagu eluhooned**, peab määrama **unikaalse aadressi**. Eesti topograafia andmekogu (ETAK) kaardistab olukorra looduses ja kannab kaardile ehitised sellisena, nagu nad Eesti

kultuuriruumi kohaselt määratletakse, sõltumata sellest, kas need on püstitatud vastavalt dokumentides lubatule või on dokumentidest kõrvale kaldunud.

Seega kui hoonele tuleb määrata unikaalaadress, siis **ei hinnata selle käigus ehitise püstitamise seaduslikku alust** ega ehtisregistrisse kantud kasutusotstarvet, mis võib erineda reaalsest olukorrast. Maa- ja Ruumiamet kasutab selleks nii ortofotosid kui ka **kaldfotode andmeid**, mida tehakse **igakordsel ülelennul** selleks kohandatud ja **kaamerate ning lidariga varustatud lennukilt**.

Lisaks saavad ka omavalitsused esitada täiendavat infot, sest lennuki ülelennud toimuvad regulaarselt **iga 4 aasta** järel ja vahepeal võib olukord olla muutunud.

Näide: Kohaliku omavalitsuse üldplaneeringu kohaselt tohib ühele elamumaa sihtotstarbega 2000-3000 m² maaüksusele ehitada ühe elukondliku hoone. Kui sellele maaüksusele ehitatakse lisaks abihoone, mis ETAK-i kaardistuse kohaselt on elukondlik, siis määratakse ETAK-is hoone tüüp elu- või ühiskondlikuks, olenemata sellest, et EHR-is on tegemist abihoonega. ADS-is lisatakse sellisele hoonele unikaalaadressi nõude tunnus. Sellisele hoonele tuleb määrata unikaalaadress (mis eristub teistest aadressidest).

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.9. Kuhu mida esitada

Dokumentide ja andmete esitamine:

- **Kohanimeregistrile** tuleb esitada **väikekohtadele ja liikluspindadele** kohanimede ja ruumikujude määramise õigusaktid.
  - Üldjuhul soovitame esitada õigusaktid (enamasti on need volikogu otsused) kohanimede kohta koos kaartidega (millele on kantud objekti ruumikuju) **meiliaadressile: kohanimeregister@maaruum.ee**. Kohanime määramise õigusakt tuleb Maa- ja Ruumiametile esitada ka juhul, kui see avaldatakse Riigi Teatajas. Eraldi kuhugi lisaks sellele meiliaadressile liikluspindade ja väikekohtade nimede kehtestamise dokumente esitada ei ole vaja.
  - E-kirja teel esitamise võimaluse puudumise korral võib õigusaktid esitada ka paberil tavaposti teel, sel juhul aadressil:
    - Kohanimeregister, Maa- ja Ruumiamet, Mustamäe tee 51, 10621 Tallinn.
  - Kohanimede andmed registreeritakse kohanimeregistris.
  - Õigusaktid peavad olema korrektselt vormistatud (sh allkirjastatud). Lisatud peab olema **kaart** (plaan). Vt lisaks: **riikliku kohanimeregistri pidamise põhimäärus**.
  - Kui liikluspinna või väikekoha **ruumiline ulatus** (ruumikuju – võib ka käsitleda nime mõjualana) **muutub**, näiteks tänavat pikendatakse, siis tuleb omavalitsusel kehtestada uus õigusakt, millega ruumikuju muudetakse, ja esitada see koos vastava muudetud kaardiga

(plaaniga) eeltoodud aadressidele.

- **Katastriüksuste** koha-aadresside (sealhulgas KÜ-de nimede) määramise õigusakte ei ole vaja kuhugi esitada. Omavalitsus esitab (sisestab) katastriüksuste aadressiandmed **ADS-i menetlusrakenduse kaudu**.
- **Ehitisregistris** registreeritud **hoonete ja hooneosade (nt korterite) puhul** saab omavalitsus kanded teha nii **ADS-i menetlusrakenduses** kui ka **ehitisregistris**. Mõlemal juhul kantakse andmed vastavalt teise registrisse ja seega topelt kandeid ei ole vaja teha. Ülejäänud hoonete ja hooneosade korral teeb omavalitsus kanded **ADS-i menetlusrakenduses**.
- **Rahvastikuregistris (RR)** olevate isikute aadressiandmete korrastamiseks vajalikud muudatused ning uute liikluspindade ja väikekohtade kohanime andmed toimivad automaatselt. Mõningaid erandjuhtumeid seoses aadressimuudatustega tuleb omavalitsusel lahendada rahvastikuregistri töölaual. Nende juhtumite kohta saadetakse omavalitsustele detailsem info.
- **Äriregistris (ÄR)** olevate juriidiliste isikute koha-aadresside muudatused ADS-i andmete alusel toimuvad alates 2018. aastast automaatselt.

Eraettevõtted ei ole seni ADS-ile andmeid esitanud ja see ei ole ka üldjuhul vajalik. Erandiks on Omniva, kes haldab posti sihtnumbreid, mis on ühtlasi ka ADS-i andmeteks. Hetkel (aastal 2023) uuendatakse ADS-is Omniva (Eesti Post) hallatavaid sihtnumbreid väljavõtete kaudu käsitsi. Omniva uuendab oma infosüsteemis ADS-i andmeid igaõiselt.

Viimati uuendatud 02.01.2023

9.10. Kohanimede määramine ja korrastamine

Järgnevalt kirjeldame täpsemalt kohanimede korrastamise etapil tehtavaid tegevusi.

Kohalike omavalitsuste tavatöös tuleb koha-aadresside analüüsimisel ja määramisel tegeleda peamiselt kolme liiki kohanimeobjektide kohanimede ja nende ruumilise ulatusega. Need on:

1. väikekohad (tiheasustuspriirkonnad, näiteks endised aiandusühistud);
2. liikluspinnad (nt teed, tänavad);
3. maaüksused (nt hajaasustuses asuvate eramute, tavamõistes talude või suvilate maad jmt).

Loomulikult ei saa arvestamata jätta, et kõik kohanimed on omavahel teatud seostes ja mängivad ühtlasi olulist rolli kõigi kolme nimetatud objekti kohanimede määramisel. Näiteks kui on määratud kohanimi järvele, jõele, mäele või muule loodusobjektile, siis on loomulik, et seal läheduses olevale liikluspinnale või maaüksusele võidakse määrata sama kohanimi, ainult teistsuguse liigisõnaga.

Näiteks:

1. Otepää vallas on Pühajärv ja selle poole suunduv tee on nimetatud Pühajärve teeks;
2. Helme vallas asub Petajärv ja selle järgi on oma nime saanud järve kaldal olev Petajärve maaüksus.

Sarnaseid näiteid, kus loodusobjektide nimedest tuletatakse ka teised kohanimed, saab tuua hulgaliselt.

Loomulikult võib olla ka vastupidi, et enne saab nime nt maamaja (tavamõistes talu) ja seejärel loodusobjekt. Kõikide omavalitsuse territooriumile jäävate nimeobjektide, sealhulgas loodusobjektide nimede määramisega saab tegeleda omavalitsus. Nimevaliku tegemisel tuleb lähtuda **kohanimeseaduses** toodud põhimõtetest. Kohanime määramisel peab selgitama ka nimeobjekti ruumilise ulatuse. Kui ruumiline ulatus muutub (näiteks ehitatakse tee pikemaks) ja sama nime soovitakse kasutada muutunud ulatusega objekti puhul, siis peab omavalitsus ka selle muudatuse õigusaktiga kinnitama ning esitama kohanimeregistrile.

Selles käsiraamatus käsitleme põhjalikumalt eelkõige adresseerimissüsteemis otseselt osalevate kohanime (väikekohad, liikluspinnad ja maaüksused) kontrollimise, määramise ja muutmise spetsiifikat, kuigi üldiselt kehtivad samad reeglid enamiku kohanimeobjektide kohta (vt. täiendavalt alates peatükist "**11. Kohanimele esitatavad nõuded**").

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.11. Kohanimede korrastamise töökäik

Kõik koha-aadressid toetuvad kohanimedele, seega on väga oluline korrastada esimeses järjekorras kohanimed ja nende ruumiline ulatus (kohanimeobjekti ruumikuju – võib käsitleda ka nime mõjualana). Aadressiandmete seisukohast oluliste kohanime korrastamise etapid kohalikes omavalitsustes on järgmised:

- kohanime nõudvate väikekohtade, liikluspindade ja maaüksuste väljaselgitamine;
- nõuetele mittevastavate kohanime korrastamine;
- sobivate nimede otsimine, tuginedes ajaloolistele ja kultuuriloolistele materjalidele ning paikkonna elanike arvamustele;
- nimede ja nimeobjektide ruumikujude (nt liikluspinna ruumikuju kaart) nõuetega kooskõlla viimine koos vastavate haldusmenetlustoimingutega (sh avalikustamine);
- väikekohtade, liikluspindade ja maaüksuste nimede määramine (õigusaktidega kehtestamine), vajaduse korral uute ruumikujude määramine;
- ametlike kohanime määramise õigusaktide esitamine kohanimeregistrile koos kaardi või plaaniga. Juhul kui muutmist vajas ainult ruumikuju, siis sellekohane õigusakt koos kaardi või plaaniga.

Alljärgnevalt toome praktilise töökäigu näite, kuidas selgitada välja korrastamist vajavate aadressikohtade kohanime ja nende ruumikujude loend.

1. Teha kohanimeregistrist väljavõtte kohanime kohta (vt lisaks peatükki „**9.12. Kohanimeregistrist väljavõtte tegemine**”) ja kontrollida:
  - kas kohanime kohta on olemas kehtestamise **õigusakt**;
  - kas kohanimeobjekti kohta on registris olemas **korrekne ruumikuju** ja kas see tagab loogilise adresseerimise või on vaja seda muuta.
2. Kasutada ADS-i menetlusrakendust ja teha sealt väljavõtte otsitava omavalitsuse aadressiobjektide

kohta. Kontrollida ADS-i infosüsteemi poolt tuvastatud vigade infot.

3. Ajalooliste nimede uurimiseks saab kasutada Maa- ja Ruumiameti kodulehel olevat **maksualuste maade nimekirja aastast 1938**.
4. Käia ADS-i menetlusrakenduse kaardil üle kogu omavalitsuse territoorium ja kontrollida visuaalselt, kas on tagatud kõigi maaüksuste ja hoonete loogiline ja nõuetele vastav adresseerimine (selgitades välja vajaduse uute liikluspindade ja väikekohtade kehtestamiseks või olemasolevate ruumikujude muutmiseks).
5. Koostada muudatusvajaduste loend ja hakata selle põhjal tegutsema.

Eeltoodud tegevustes on Maa- ja Ruumiamet igati abiks, samuti edastab Maa- ja Ruumiamet omalt poolt leitud probleemide kohta omavalitsustele teavet. Samas ei tohi unustada, et omavalitsus vastutab kohanimede ja koha-aadresside nõuetele vastavuse eest oma haldusalas ning Maa- ja Ruumiamet saab olla üksnes abistaja ja nõustaja rollis.

Viimati uuendatud 11.01.2023

9.12. Kohanimeregistrist väljavõtte tegemine

Kohanimeregistri (KNR) avalikku teenust saab avada kas otse lingiga **AKS** või Maa- ja Ruumiameti **geoportaalist**.

[Kodu](#) > [Ruumiandmed](#) > [Kohanimed](#)

Kohanimed

Riikliku kohanimekorraldusega tegeleb eelkõige Rahandusministeerium koostöös teadusasutuste, kohanimenõukogu ja Maa-ametiga. Riiklikku kohanimekorraldust reguleerivad õigusaktid, millega kehtestatakse kohanimede määramise ja kasutamise ning järelevalve tegemise reeglid.

Riiklik kohanimeregister on riiklik register, mille pidamise eesmärk on teabe kogumine ja registreerimine Eesti kohanimede kohta, selle töötlemine ja säilitamine ning kasutajatele kättesaadavaks tegemine.

Kohanimeregistri **vastutav** töötleja on Maa-amet, **volitatud** töötleja on Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus.

Andmete kasutamine

[Kohanimeregistri kaardirakendus](#)

[Kohanimeregistri päring](#)

Teenuste tutvustused

- [Kohanimeregistri avalik teenus](#)
- [Kohanimeregistri X-tee teenused](#)

Kohanime otsimeseks tuleb avalehel vaja vajutada nupule “otsing”. Sellele vajutades avanevad

otsingumenüü ja AKS-I kaart.

AADRESSIDE JA KOHANIMEDE SÜSTEEM
MAA- JA RUUMIAMET

Keel:
EST ▼

Sisene portaali

AKS avaleht **Otsing** Ava kaart ➔

Mine uuri In-ADS-i ➔ Mine vaata aadresse ➔

Tere tulemast aadresside ja kohanimede süsteemi AKS

Loomisel on uus AKS-i rakendus pakkumaks paremaid aadressi-, kohanime- ja huviobjekti teenuseid.

Esimeseks AKS-i osaks on kohanimeregister, mis koondab ja teeb kõigile kättesaadavaks Eesti kohanimede info. Ametlikult kehtestatud nimede kõrval on registris ka

Kohanime on otsida võimalik nii täisnime kui ka lühinime järgi. Samuti on kohanimesid võimalik filtreerida nende staatuse, seoseregistri või liigi järgi. Peale otsingu sooritamist on vajutades nimeobjekti NO-OID tunnusele võimalik vaadata objekti üldandmeid ning samuti on võimalik vaadata nimeobjekti detailandmeid nagu näiteks õigusakti, millele nimi tugineb.

Otsingu tulemus

☐ Kuva rühmadena

0/5

NO-OLD

Koondnimi

Peamine liik

NO100341061

Männipargi

maaüksus,
krunt, talu

NO100616301

Männipargi

maaüksus,
krunt, talu

NO100644475

Männipargi tänav

liikluspind,
tänav

NO200019818

Männipargi

bussi-, trammi-,
trollipeatus

NO200019819

Männipargi

bussi-, trammi-,
trollipeatus

Päringus leitud kohanimesid on võimalik ka omale csv failina alla laadida vajutades „laadi alla csv“ nupule.

Address tasemetena
 Maakond

Omavalitsus

Asustusüksus

Väikekoht

Tuhjenda väljad
 Otsi

Otsingu tulemus

☐ Kuva rühmadena

0/5
☐ NO-01D

Koondnimi

Peamine liik

Seosregister

Tunnus seosregistris

Viitepunkti aadress

Nimeobjekti seisund

Rühma tunnus

☐ NO100341061
 Männipargi
 maaüksus, krunn, talu
 ADS
 CU00365818
 Rapla maakond, Rapla vald, Nõmme metsa küla
 Kehtiv
 [Ava](#) [Vaata kaardil](#)

☐ NO100616301
 Männipargi
 maaüksus, krunn, talu
 ADS
 CU03705343
 Harju maakond, Harku vald, Vääna-Jõesuu küla
 Kehtiv
 [Ava](#) [Vaata kaardil](#)

☐ NO100644475
 Männipargi tänav
 liikluspind, tänav
 ETAKYHEND
 Harju maakond, Kella linn
 Kehtiv
 [Ava](#) [Vaata kaardil](#)

☐ NO200019818
 Männipargi
 bussi-, tramm-, trollipeatus
 YTRIS
 6701277-1
 Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn
 Kehtiv
 [Ava](#) [Vaata kaardil](#)

☐ NO200019819
 Männipargi
 bussi-, tramm-, trollipeatus
 YTRIS
 6701278-1
 Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn
 Kehtiv
 [Ava](#) [Vaata kaardil](#)

Soovi korral saab probleemsete andmete kohta infot ka Maa- ja Ruumiameti AKS

tiimilt: kohanimeregister@maaruum.ee

Viimati uuendatud 12.08.2025

9.13. Aadressiandmete päringurakendusest väljavõtte tegemine

Aadressiandmete avalikku päringurakendust saab avada kas otse lingiga <https://xgis.maaamet.ee/adsavalik/> või Maa- ja Ruumiameti geoportaalist <https://geoportaal.maaamet.ee/est/Ruumiandmed/Aadressiandmed-p112.html>:

Kuna omavalitsustel on ligipääs ka ADS-i menetlusrakendusele, siis soovitame aadresside korrastamise töös kasutada seda rakendust.

Aadressiandmete süsteemi andmeid saab eksportida, kui olete päringu sooritanud. Tulemustabeli all on nupp **Eksport CSV**.

Kui tekib vajadus rohkemate andmete järele, saab kasutada [ametlikke väljavõtteid](#):

Nr	Pealkiri	Kirjeldus	Koostamise aeg	Faili suurus (baitides)	Kirjete arv	Väljav... piirko...	Tegevus
1	Jõusolevad aadressiobjektid koos aadressidega	Kehtivad ja ootel olekus aadressiobjektid ning nendega seotud aadressid. Kui objektil on enam kui 1 aadress, siis esineb ta väljavõttes enam kui 1 kord. Samuti esinevad aadressid väljavõttes mitu korda, kui nad on seotud mitme objektiga. - adob_id (integer) – objekti versioonitunnus - ads_oid (string)	05.10.2022	128 138 349	2 411 163	Kogu Eesti	LAADI ALLA

Juhul kui avaliku rakenduse kaudu pakutavate väljavõtete hulgas ei leidu sobivat, võib soovikohaste väljavõtete saamiseks pöörduda Maa- ja Ruumiameti poole.

Viimati uuendatud 20.12.2022

9.14. Ajalooliste andmete kasutamine

Väga oluline on jälgida, et ajaloolised kohanimed ei häviks, muudaks asukohta ega moonduks ja veelgi parem on, kui varem kaduma läinud kohanimed saaksid taastatud. Selleks on võimalik kasutada Maa- ja Ruumiameti geoportaalis olevat [maksualuste maade nimekirja](#) ja ADS-i avalikus kaardirakenduses pakutavaid ajaloolisi kaarte ning Eesti Keele Instituudi ja Võru Instituudi kogutud kohanimesid. Loomulikult ei või võimalike kohanimeallikatena ära unustada ka kohalikke elanikke ning koduloo uurijate materjale ja teiste huviliste teadmisi.

Maksualuste maade nimekiri aastast 1938 maakondade kaupa on abiks vanade talunimedede taastamisel:

- Harjumaa, Järvamaa, Virumaa (🇪🇪 2.08 MB, 20.04.2011)
- Pärnumaa, Läänemaa, Saaremaa, Viljandimaa (🇪🇪 2.14 MB, 20.04.2011)
- Tartumaa, Valgamaa, Võrumaa, Petserimaa (🇪🇪 2.18 MB, 20.04.2011)

Failid on pakitud Winrar formaadis. Pakkimise programm [WinRAR on tasuta alla laaditav](#) [☞](#). Alternatiivina saab kasutada ka vabavaralist [7zip-i](#) [☞](#)

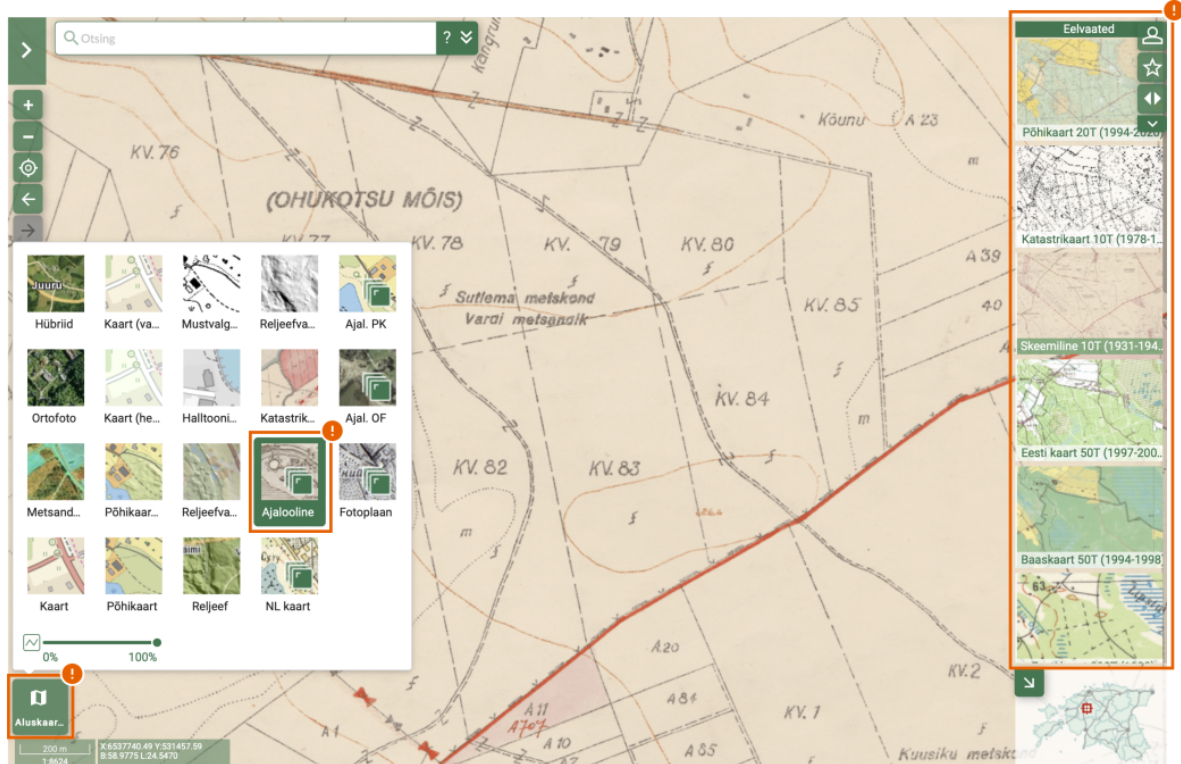
See nimekiri on saadaval Exceli tabelitena endiste maakondade kaupa. Failid on pakitud rar-vormingus, selle pakkimisprogrammi saab tasuta internetist alla laadida aadressil <https://www.rarlab.com/>.

Endised maakonnad on järgmised:

- **ADS-i avalikus kaardirakenduses** pakutavaid ajaloolisi kaarte saab menüüst valida järgmiselt:

- **ADS-i avalikus kaardirakenduses** pakutavaid Eesti Keele Instituudi ja Võru Instituudi kogutud kohanimesid saab menüüst valida järgmiselt:

MAA-AMET

EST

ENG

tn 6

Aadressiandmed

Kaardirakenduse teemakihid

Aadressid

Katastriüksuse aadressiobjekt

Liikluspinna aadressiobjekt

Väikekoha aadressiobjekt

Väikekoha aadressipunkt

Kehtiv väikekoht

Hoone (ADS)

Hoone aadress

Hoone kuju

Kohanimed

Ametlik kohanimi

Mitteametlik esikohanimi

Mitteametlik muu nimi

Endise kohanime tunnus...

Huvipunktid

Mitteametlikud aadressiobjektid

KNAB-i kohanimed

Võrumaa kohanimed

Mitteametlik piirkond

UN- ja Sihtnumbri alad

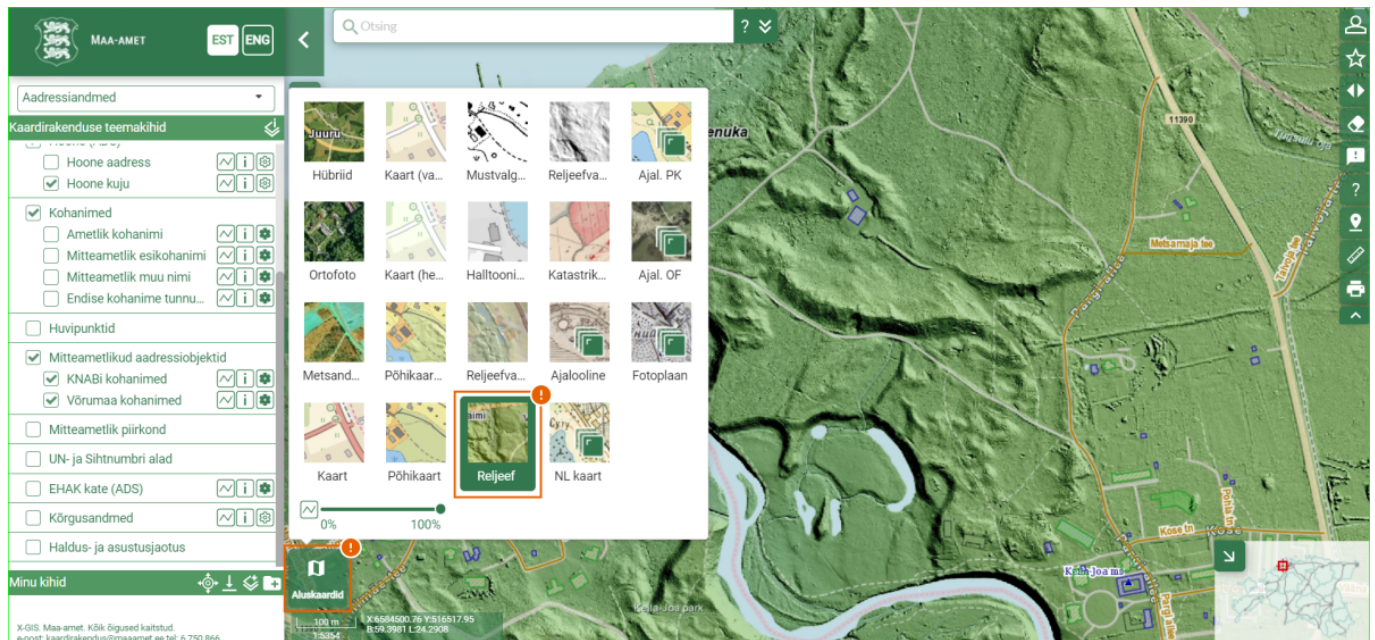

ELAK-koht (ADS)

- Huvitavaid leide võib pakkuda ka reljeefiinfo sisselülitamine. Kui ajaloolist nime ei leita, võib sobiva nime valikul saada inspiratsiooni ka loodusoludest.

Viimati uuendatud 02.01.2023

10. Koha-aadresside määramine ja korrastamine

Koha-aadresside määramise töökäik

Kohalik omavalitsus peab ruumiandmete seaduse kohaselt tagama koha-aadresside määramise ja nõuetele vastavuse. Selleks teeb omavalitsus aadressitoiminguid. **Aadressitoimingud** on koha-aadressi määramine, muutmine ja kehtetuks tunnistamine ning koha-aadressiga seotud aadressiandmete muutmine. Sageli on muudatused tehnilised registrikannete parandused. Kuid teatud juhtudel peab omavalitsus enne aadressitoimingu tegemist viima läbi haldusmenetluse (teavitama asjaomaseid maa- ja majaomanikke, kohalikke elanikke ja ettevõtteid). Samuti on vaja haldusmenetluse käigus anda inimestele võimalus aadressimuudatuste osas kaasa rääkida ning pakkuda oma lahendusi (vt lisaks peatükki "[9.6. Haldusmenetlus](#)").

Koha-aadressi määraja on kohalik omavalitsus, kes peab tagama ([RaS](#) § 54 lõige 2):

- oma pädevuses olevate aadressitoimingute tegemise ruumiandmete seaduse ja aadressiandmete süsteemi nõuetele (vt lisaks peatükke, „[10.1. Koha-aadressi registreerimine](#)“, „[10.2. Koha-aadressi muutmine ja kehtetuks tunnistamine](#)“, „[15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded](#)“);

- maaüksuse, sellel asuva hoone ning hooneosa koha-aadressi omavahelise kooskõla (vt lisaks teemat „[18.7. Hooneosade \(sh korterite, äiruumide ja garaažibokside\) adresseerimine](#)“)
- unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide koha-aadresside ainukordsuse (vt lisaks peatükki „[15.2. Unikaalaadress](#)“)

Seega saab omavalitsuse õigusaktides ja haldusmenetlustes tugineda nendele sätetele, et teha vajalikud toimingud ka juhul, kui omanikud või teised asjaomased isikud ei nõustu muudatustega. Loomulikult peab alati läbi viima korrektse haldusmenetluse.

NB! Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõige 2 sätestab: *Õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsusorgani pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valla- või linnavalitsusele või volikogu poolt määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule.*

Seega, kui valla- või linnavalitsus määrab koha-aadresse ja teeb kandeid ADS menetlusrakenduses, siis peab selleks olema volikogu poolt tehtud delegeerimise otsus.

Aadressitoimingud ja vastavad kandeid aadressisüsteemi menetlusrakenduses teeb omavalitsus kas:

- omal algatusel;
- riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse algatusel;
- füüsilise või juriidilise isiku taotluse alusel.

Kui omavalitsus leiab, et koha-aadress vajab muutmist või määramist, siis algatab ta selle tegevuse ise ja ei pea ootama omanikupoolset avaldust. Samuti võivad aadressitoimingute tegemiseks ettepanekuid esitada teised riigi- või kohaliku omavalitsuse asutused ja füüsilised või juriidilised isikud. Rakendades haldusmenetluse põhimõtteid, peavad tegevusse olema kaasatud nii maaüksuste kui ka hoonete omanikud, haldajad, kohalikud elanikud ja teised isikud, keda see puudutada võib.

Omavalitsuse tööetapid koha-aadresside korrastamisel on järgmised:

- maaüksuste, hoonete ning hooneosade koha-aadresside veelkordne kontroll ja vajadusel koha-aadresside muutmise algatamine;
- **haldusmenetluse läbiviimine;**
- muudatuste sisestamine aadressiandmete menetlusrakenduse kaudu ADS-i infosüsteemi.

10.1. Koha-aadressi registreerimine

Koha-aadresside registreerimine toimub järgmiselt:

1. Koha-aadressi määraja esitab uue koha-aadressi registreerimiseks aadressiandmete süsteemi infosüsteemi (edaspidi ADS-i infosüsteem) vastutavale töötajale andmed määratava koha-aadressi, aadressiobjekti ja aadressitoimingu menetluse kohta.

Tehniliselt on see lahendatud nii, et omavalitsuse ametnik logib sisse ADS-i menetlusrakendusse ja sisestab selle kaudu koha-aadressi registreerimiseks vajalikud andmed. Ehitisregistrisse sisse loginud töötaja saab vajalikud aadressitoimingud sooritada ehitisregistris.

2. Pärast andmete sisestamist kontrollib ADS-i infosüsteemi vastutav töötaja (Maa- ja Ruumiamet) registreerimismenetluse käigus aadressi määramise vastavust ruumiandmete seaduse ja aadressiandmete süsteemi nõuetele. Nõuetele vastavuse korral registreeritakse uus koha-aadress ADS-i infosüsteemis ja antakse koha-aadressi määrajale ADS-i infosüsteemi vahendusel kinnitus, et menetlus on jõustunud. Arvestama peab, et süsteemselt ei suuda ADS kontrollida kõiki vigu, mis koha-aadressides võivad esineda ja lõplik vastutus andmete nõuetele vastavuse eest jääb ikkagi omavalitsusele. Kui Maa- ja Ruumiamet avastab probleemi pärast menetluse jõustamist, annab ta sellest omavalitsusele teada ja omavalitsusel tuleb koha-aadress ikkagi nõuetega vastavusse viia.

Kinnituse saamine võib toimuda praktikas väga kiiresti (sekunditest kuni mõne minutini, kui piisab süsteemi tehtavatest automaatsetest kontrollidest), kuid võib minna ka rohkem aega, näiteks kui koha-aadressi peab üle vaatama ADS-i haldaja. Mõnel juhul peab kontrollija pidama nõu andmete sisestajaga, et täpsustada mõningaid küsimusi.

3. Kui koha-aadressi määramine ei vasta ruumiandmete seaduse ja aadressiandmete süsteemi nõuetele ning puudused välistavad uue koha-aadressi registreerimise ADS-i infosüsteemis, jätab Maa- ja Ruumiamet selle registreerimata ning teavitab puudustest koha-aadressi määrajat. Vajadusel määrab Maa- ja Ruumiamet puuduste kõrvaldamiseks tähtaja.

Kui Maa- ja Ruumiamet on tuvastanud, et koha-aadress ei sobi, siis antakse kohalikule omavalitsusele piirkonna [ADS-i haldaja](#) poolt meili või telefoni teel sellest teada. Kui tegu on juba varem määratud koha-aadressidega, siis koostatakse ka nende kohta teated ja mõningatel juhtudel määratakse puuduste kõrvaldamise tähtaeg. Tähtaja määramine on vajalik selleks, et aadressiandmete korrastamine oleks tagatud ja omavalitsusel tekiks selge ülevaade, millised vead ja mis ajaks tuleb kõrvaldada.

4. Koha-aadress loetakse jõustunuks ja ametlikuks pärast ADS-ist **Menetlus on jõustatud** kinnituse saamisest.

Seega on kõik ADS-is registreeritud aadressiandmed ametlikud ja need, mida ADS-is ei ole, mitteametlikud. Kõik enne 2012. aastat maaregistris ja ehitisregistris registreeritud koha-aadressid kanti ADS-i automaatselt. Lisaks kanti ADS-i ametlikku ossa ka kõik seni mitteametlikena käsitletud hoonete andmed (Eesti topograafia andmekogu ETAK hooned). ADS-i haldaja teeb kõigi andmete puhul pidevat kvaliteedikontrolli ja edastab leitud probleemid ADS-i menetlusrakenduse kaudu kohalikele omavalitsustele. Kvaliteedi parandamise töö on käinud juba alates 2008. aastast ja paljud vead on kõrvaldatud, kuid suur töö ootab veel ees.

10.2. Koha-aadressi muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Alates 2012. aastast esitab koha-aadressi määraja (kohalik omavalitsus) **koha-aadressi muutmise või kehtetuks tunnistamise** info analoogselt uue koha-aadressi registreerimisega ADS-i infosüsteemi vastutavale töötlejale ADS-i menetlusrakenduse kaudu ning koha-aadressi muutmine või kehtetuks tunnistamine jõustub ADS-ist kinnituse **Menetlus on jõustatud** saamisel. Ehtisregistri kaudu tehtud muudatused laekuvad samuti ADS-i menetlusrakendusse ja peale menetlust annab ADS EHR-ile menetluse kohta kinnituse.

Arvestada tuleb ka seda, et kõigi aadressiobjektide ruumikujud on samuti aadressiandmed ja nende muudatused on aadressiandmete muudatused. Hoone või katastriüksuse ruumikuju muudatuste korral (väiksemad täpsustused, ilma et tekiks uut hoonet või katastriüksust) toimub infovahetus ADS-iga automaatselt kas ehtisregistri või maakatastri kaudu ning omavalitsus ei pea eraldi ADS-i andmeid esitama.

Viimati uuendatud 11.01.2023

10.3. Koha-aadressi muutmise kohustus

Koha-aadressi peab muutma, kui:

1. koha-aadressi muutmise kohustus tuleneb õigusaktist, sealhulgas, kui muutub haldus- või asustusjaotus või muutuvad koha-aadressis kasutusel olevad kohanimed.

Kui muutub näiteks haldus- või asustusjaotus, saavad muudatuskanded üldjuhul toimuda automaatselt otse ADS-i haldaja (Maa- ja Ruumiamet) poolt, kuid selleks on vajalik omavalitsuse nõusolek (volitus);

2. kehtestatud koha-aadress ei ole vastavuses õigusaktides sätestatud nõuetega.

Probleemiteated edastatakse omavalitsustele ja Maa- ja Ruumiamet abistab neid sobivate lahenduste leidmisel. Kokkuleppel omavalitsusega saab Maa- ja Ruumiamet teha osa muudatusi ka automaatselt;

3. kasutusel olev koha-aadress on eksitav.

Vaata lisaks peatükke: „**15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded**“ ja „**16. Levinud vead koha-aadressides**“. Analoogselt eelmise punktiga teavitab ja toetab Maa- ja Ruumiamet omavalitsusi muudatuste tegemisel;

4. muutub aadressiobjekti ulatus.

Näiteks kui hoone lammutatakse osaliselt või tehakse juurdeehitis, siis võib see vajada ka koha-

aadressi muudatust.

Viimati uuendatud 11.01.2023

10.4. Koha-aadressi muutmise võimalus

Järgmistel juhtudel võib ametlikku koha-aadressi soovi korral muuta.

1. Aadressiobjekti leidmiseks on otstarbekas kasutada teistsugust koha-aadressi.

Näiteks kui hoonele ligipääsuks kasutati varem üht tänavat, siis aga hakati kasutama teist, on otstarbekas määrata koha-aadress selle tänava järgi, mille kaudu tegelikult hoonele kõige paremini ligi saab või millist ligipääsu kõige enam kasutatakse (näiteks kus on hoone peauks).

2. Aadressiobjekti omanik või haldaja avaldab selleks soovi.

Loomulikult vaatab omaavalitsus sooviavaldused läbi ja teeb oma otsused pärast haldusmenetluse toimumist. Mõnikord võib soovi avaldada hoopis naaber ning sel juhul algatatakse samuti haldusmenetlus, et teha kindlaks, kas ja kuidas on vaja koha-aadressi muuta.

Viimati uuendatud 11.01.2023

10.5. Koha-aadressi kehtetuks tunnistamine

Koha-aadress tunnistatakse kehtetuks, kui kaob aadressiobjekt, millele see määrati. See põhimõte ei ole muutunud, sest ka enne ruumiandmete seaduse kehtestamist toimub koha-aadressi kehtetuks muutmine vastavalt objektide olemasolule. Kui ei ole ühtegi objekti, millel on selline koha-aadress, siis ei saa ka koha-aadress kehtiv olla. Samas näiteks kui hoone lammutatakse, aga sama koha-aadressiga maaüksus jääb alles, siis vabastatakse üksnes selle koha-aadressi seos hoonega ja kehtima jääb ainult maaüksusega seotud koha-aadress. Seega tuleb koha-aadresside kehtivust vaadelda alati komplektis objektidega, millele see koha-aadress on omistatud.

Kehtetuks muutuvad loomulikult ka need koha-aadressid, mida on muudetud muutmise toimingu käigus, aga see on sisuliselt automaatne tegevus ja selleks ei pea keegi eraldi kehtetuks muutmise toiminguid tegema. Samuti loetakse koha-aadressi muutmiseks paralleelaadressidest ühe kehtetuks tunnistamine nii, et objektile jääb alles vähemalt üks kehtiv koha-aadress. Näiteks kui varem oli hoonele määratud kaks paralleelaadressi Laua tn 5 // Tooli tn 8 ning nüüd määratakse hoone aadressiks ainult Laua tn 5 ja aadressi Tooli tn 8 ei

kasutada enam ühegi teise objekti adresseerimiseks, siis muudab süsteem viimase kehtetuks.

Viimati uuendatud 11.01.2023

10.6. Koha-aadressi määramise haldusmenetlus

Koha-aadressi määramisel läbiviidav haldusmenetlus peab vastama haldusmenetluse põhimõtetele. Analoogselt kohanime määramisel läbiviidava haldusmenetlusega peab omavalitsus tagama kõigi huvitatud isikute teavitamise ja huvide kaitse. Samas ei või unustada, et koha-aadress peab vastama nõuetele ning nõuetele vastavuse eest vastutab omavalitsus (vt lisaks peatükki „9.6. Haldusmenetlus”).

Kaks kõige olulisemat haldusmenetluse läbiviimise põhimõtet aadressitoimingute puhul tulenevad otseselt ruumiandmete seadusest (vt [RaS](#) § 55).

Esimene põhimõte

Eraomandis olevale aadressiobjektile koha-aadressi määramise või selle muutmise kavatsusest teavitab koha-aadressi määraja asjaomast aadressiobjekti omanikku, haldajat või korteriühistut, küsides tema arvamust. Aadressiobjekti omanik peab kirjaliku arvamuse esitama **15 päeva jooksul teate saamisest arvates**. Arvamuse tähtjaks esitamata jätmise korral loetakse, et aadressiobjekti omanik on koha-aadressi määramise või selle muutmisega nõus.

Arvamust ei ole vaja küsida juhul, kui omanik või haldaja ise ongi toiminguga algataja. Arvamuse avaldamata jätmine ei takista menetluse jätkumist. Kui omanik avaldab oma seisukoha peale haldusmenetluse läbiviimist, saab alustada uue haldusmenetluse ja vajadusel veel kord koha-aadressi muuta.

Teine põhimõte

Maaüksusele, mille koha-aadress on määramata, tuleb see määrata enne kohaliku omavalitsuse haldusakti vastuvõtmist vastava aadressiobjekti moodustamise kohta. Hoone, korteri või hooneosa koha-aadress tuleb määrata hiljemalt enne ehitusloa andmist või vahetult pärast ehitusteatise esitamist.

Seega ei või registreerida katastris maaüksusi ja ehitisregistris hooneid ega hooneosi enne, kui need objektid on registreeritud ADS-is. **Kõik need hooned ja hooneosad, mis vajavad koha-aadressi, tuleb registreerida ADS-is igal juhul, sõltumata sellest, kas need ehitisregistrisse on kantud, kavatsetakse kanda või mitte.** Ehitisregistris olevate hoonete ja hooneosade andmed laekuvad ADS-i automaatselt. Ülejäänud hoonete osas kasutab Maa- ja Ruumiamet kõikvõimalikku teavet (eelkõige kaardistusinfot), mille abil saab maastikul hoone olemasolu tuvastada, ning kannab nende hoonete andmed aadressiandmete menetlusrakendusse. Juhul, kui hoone ei ole saanud omavalitsuselt koha-aadressi, annab ADS-i **haldaja** sellest omavalitsusele teada. Mõnikord on kaardistusinfo alusel tuvastatud hoone andmed ehitisregistris küll olemas, kuid ilma ruumikujuta, sel juhul tuleb omavalitsusel vastavad hooned omavahel seostada. Osad hooned ehitatakse ilma ehitusluba väljastamata, ka need hooned tuleb ADS-is registreerida.

10.7. Koha-aadressi määramise õigusakt

Soovitused

- Koha-aadressi määramise korralduse motiveerivas osas soovitame tuua ära ruumiandmete seaduse § 54 lõiked 1 ja 2.
- **NB!** Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõige 2: *Õigusaktiga kohaliku omavalitsuse, kohaliku omavalitsusüksuse või kohaliku omavalitsuse organi pädevusse antud küsimused otsustab omavalitsusüksuse nimel volikogu, kes võib nende küsimuste lahendamise volitada valla- või linnavalitsusele või volikogu poolt määratud osavalla või linnaosa esinduskogule, ametiasutusele, asutuse struktuuriüksusele või ametnikule. Seega, kui koha-aadresside määramise õigusakte võtab praktikas vastu linna- või vallavalitsus, siis on vaja selleks volikogu volitust. Ka volituse info on soovitatav õigusaktis ära tuua.*
- Viidata võib lisaks ka **aadressiandmete süsteemi määrusele** **avaneb uues vahekaardis**.
- Omavalitsuse oma koha-aadresside määramise kord, juhul kui see on olemas.
- Omaniku avaldus koha-aadressi määramiseks, juhul kui see on olemas.
- Haldusmenetluse läbiviimise info – soovitame koha-aadressi määramise põhjenduses olla üksikasjalik.

Näide sisu sõnastamise kohta

Näide 1

Tagastada õigusvastaselt võõrandatud maa Rebase alevis alljärgnevatel tingimustel.

Lähiaadress: Kriimsilma tee 30

Pindala: 922 m²

Sihtotstarve: elamumaa (001 E)

Näide 2

Pidada võimalikuks Lohe vallas Koopa külas asuva vaba metsamaa nr 123 erastamist.

Lähiaadress: Printsessi

Ei soovita sellist sõnastust:

Erastatav maaüksus SÜ Mustjõe 17 Vaivara vallas, Auvere külas. (Kohamääruste järjekord on vale ja koma ei pea olema.)

- Katastriüksuste koha-aadresside **muutmisel** tuleb ära märkida katastritunnus ja üksusele määratav uus koha-aadress.
- Koha-aadressi määramisel ei tohi ära unustada ka **asustusüksuse** (küla) nime määramist, kui omavalitsus jaotub asustusüksusteks.
- Katastriüksuste **jagamisel** tuleb lisaks jagamisega nõustumisele määrata tekkivatele katastriüksustele ka koha-aadressid.

Korralduste kirjutamisel tuleb järgida keelenõudeid.

- Õigusakti kirjutamisel peab pöörama tähelepanu ka tabulatsioonide ja tühikute kasutamisele, suur- ja väiketähtedele, kokku- ja lahkukirjutamisele (**Keeleseadus avaneb uues vahekaardis**).
- Trükitähtede kasutamine õigusakti sisus ei ole korrektne, sest see ei võimalda aru saada, millised tähed on tegelikult mõeldud suurte tähtedena ja millised on tavakirjas väikesed tähed. Kapiteelkiri jäägu pigem siltidele ja lastekirjandusse, vajaduse korral kujunduselemendina pealkirjadesse, reklaamtrükistele jmt. Tavakirjas ja õigusaktides tuleb kasutada õigekirjareeglitele vastavat kirjaviisi. Samal seisukohal on ka Eesti Keele Instituut.
- Keelenõu saab **Eesti Keele Instituudist avaneb uues vahekaardis**.
- Keelenõuanne töötab igal tööpäeval kl 9–12 ja 13–17 telefonil 631 3731.

Ehkki ruumiandmete seadus ütleb, et koha-aadress on ametlik ja kehtiv sellest hetkest kui ADS menetlusrakenduses on selle kohta antud kinnitus **Menetlus jõustatud**, ei saa öelda, et koha-aadressi määramiseks õigusakti koostamine alates 2012. aasta 1. jaanuarist ei ole enam kohustuslik. Õigusakt koha-aadressi määramiseks on kohalikul omavalitsusel vaja siiski vastu võtta. Samuti kehtib endiselt haldusmenetluse läbiviimise ja koha-aadresside nõuetekohase määramise kohustus.

Viimati uuendatud 11.01.2023

11. Kohanimele esitatavad nõuded

Keskendume oma raamatus peamiselt väikekohtade, liikluspindade ja maaüksuste kohanimedele. Ka neile nimedele kehtivad üldised kohanime nõuded.

Kohanimi peab vastama kõigile **kohanimeseaduse** nõuetele: olema üldjuhul eestikeelne, omastavas käändes, järgima eesti õigekirjutuse reegleid, nimevaliku põhimõtteid jm. Samas kehtivad nii eestikeelsuse kui ka omastava käände osas üldreeglist kõrvale kalduvad erandid ja ka nendega tuleb arvestada, et tagada kohanimedele mitmekesisus.

Eesti kohanimed, sh teede ja tänavate nimed, on kindla ülesehitusega. Kohanimi koosneb üldjuhul nimetuumast ja liigisõnast ning mõningatel juhtudel ka hargtäiendist.

Võib ju väita, et hakkama saab ka ilma kohanimedeta.

Määrata saab ka väga uhkeid, võib-olla ainult väikesele inimrühmale hingelähedasi kohanimesid.

Hea lahendus on siiski see, kui leitakse eelkõige kohaga sobivad kohanimed, mis aitavad kohta leida, seda iseloomustada või viidata mingile olulisele sündmusele sellega seoses (vt lisaks peatükki „**7.1. Kohanime tähtsus ja tähenduslikkus**”). Kohanimeseaduse (KNS) § 13 sätestab, et kohanime määramisel tuleb eelistada nime, mis on paikkonnas tuntud ja levinud ning mis on tähtis aja- ja kultuurilooliselt.

Kui kohanime ei ole võimalik määrata eelmisest põhimõttest lähtuvalt, tuleb eelistada nime, mis on seotud kas paikkonnaga või nimeobjekti iseärasusega või on üle-eestilise tähendusega. Abiks tuleb ka lisateabe hankimine ajaloolistest materjalidest (näiteks **ajalooarhiiv**, **Saaga** jmt), Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduses X-GIS on olemas samuti võimalus uurida muinsuskaitseobjekte, pärandkultuuri, reljeefi, maardlate andmeid, geoloogilisi kaarte, mullakaarte, ajaloolisi maakaarte, Võru Instituudi ja Eesti Keele Instituudi kogutud kohanimesid jne (vt lisaks peatükki „**9.14. Ajalooliste andmete kasutamine**”). Kõiki mainitud andmeid on soovitatav nimede valikul arvesse võtta.

Nime valikul võib loomulikult nõu küsida ka kohalikelt kogukondadelt (koduloo uurijatelt, külaseltsidelt, suguvõsaurijatelt jne) ja kohanime ekspertidelt (teadusasutustelt, mis tegelevad kohanimedega, näiteks Eesti Keele Instituut, Võru Instituut, Tartu Ülikool).

Kui ka eelnimetatud valikupõhimõtteid ei ole võimalik rakendada, siis järgmine reegel, mis kehtib muidugi ka kõigil muudel juhtudel, ütleb, et kohanimed on üldjuhul eestikeelsed (KNS § 9). Erandiks on aja- ja kultuurilooliselt põhjendatud erijuhud ning pühendusnimed.

Toome veel kord esile mõned olulised põhimõtted kohanime valikul.

- Eelistada tuleb vanu kohanimesid.
  - Näiteks ajaloolistest infoallikatest leitud vanad talunimed, loodusnimed jm.
- Valida võib ka kirjeldavaid nimesid.
  - Koha asend (*Kalda tänav*), kuju (*Pikk tänav*, *Kõverjärv*), suurus (*Suuresoo*), loodusobjekt

(*Kuusiku tee, Tiigi tänav*), maastikuvormid (*Mäeküla*), sündmus (*Pulmasild, Nutumägi*), vanus (*Uuevariku*), asukoht (*Ala-Kase ja Mäe-Kase*), maavara (*Liivamägi, Kruusaauk*) jm.

◦ Sõidusihi näitamine (*Jõesuu tee*).

- Sobivad ajalugu ja rahvapärimust kajastavad nimed (*Fama põik, Heinaturu tänav*).
- Suurema hulga objektide korral võib nimed valida temaatilise sarja alusel (linnanimed, liblikanimed, puuvillatööstusega seotud nimed jne). Seejuures tuleks vältida sarnaseid või sarnase kõlaga kordusi: *Meresihi, Mereranna, Merekalda* või *Tammelehe, Tammetõru, Tammepunga, Tammeoksa*. Sellisel juhul võib ikkagi segadus tekkida, sest nimed on piirkonnas liiga sarnased.

Lisaks nimevaliku põhimõtetele tuleb jälgida, et aadress oleks üles ehitatud loogiliselt ja kergesti arusaadavalt. Väikekohtade (näiteks aiandusühistute) korral võib kaaluda ka väikekoha nimest loobumist ja liikluspinnajärgsele adresseerimisele üleminekut, sest siis aitab ka numbrite järjekord hoonet leida.

Järgnevates peatükkides toome ära kohanimedele esitatavad nõuded koos selgitustega.

Viimati uuendatud 20.12.2022

11.1. Kohanime keelsus

Eesti kohanimed on eestikeelsed. Kehtib põhimõte, et **eestikeelseid kohanimesid tuleb kirja panna sellisel kujul, nagu neid kohapeal tarvitatakse**. Kuigi varem on Eesti eri paigus erineval määral nimesid kirjakeelestatud, ei tähenda see murdeliste nimekujude vigaseks lugemist. **Eesti murded, olgu oma õigekirjaga või ilma sellela, kuuluvad kohanime puhul eesti keele tervikusse.**

Kohanime eestikeelsuse kindlakstegemise korra kehtestas Vabariigi Valitsus 22. juunil 2004. a määrusega nr 226. Selle kohaselt **on kohanimi eestikeelne, kui nimetuum on üks järgmistest:**

1. äratuntavalt mõne eestikeelse sõna vorm;
2. kooskõlas eesti omasõnade häälikusüsteemi ja kirjaviisiga ega ole äratuntav muganemata võõrkeelne sõna;
3. füüsilise isiku nimi.

Olulised reeglid

- Kui nimetuum on liigisõnast lahku kirjutatud ega ühildu sellega käändes, siis peab nimetuum lõppema vokaaliga nii, et tal on tegeliku või mõeldava **eesti omasõna omastava käände kuju** (nt *Pihlakas* > *Pihlaka*, keelatud on moonutus *Pihlaki*). **Erandiks on siinjuures sõna kohakäändeline vorm** (vt lisaks peatükki "**11.12. Omastav kääne**").
- Kohanime **liigisõna on nimetavas käändes** (mitte *Laane metsa*, vaid *Laane mets*).
- Kohanime kirjpilt **peab vastama eesti õigekirjareeglitele** ehk nimetuum kirjutatakse suure algustähga, liigisõna väikese tähega (mitte *Annimäe Farm*, vaid *Annimäe farm*).

Kohanime eestikeelsuse kindlakstegemise pädevus

- Olemasoleva või määratava kohanime eestikeelsuse teeb kindlaks kohanimeääraja (enamasti omavalitsus), minister või Vabariigi Valitsus.
- Kahtluse korral olemasoleva või määratava kohanime eestikeelsuses pöördub kohanimeääraja kas kohanimenõukogu või nimeteadusliku usaldusasutuse (EKI) poole keelelise eksperdihinnangu saamiseks.
- Nimeteaduslik usaldusasutus teeb oma eksperdihinnangu teatavaks ka kohanimenõukogule.

Kohanimesid tuleb kasutada nende kohapealsel häälikkujul. Eriti puudutab see **Võrumaa kohanimesid**, mille kirjakeelestamine on sageli tegelikku häälikkuju moonutanud, nt *hürüvä* -> *Hürova*, *härämäe* -> *Härjamäe* ~ *Häramäe* (vt lisaks peatükki „**11.10. Võrumaa kohanime kirjutamise reegleid**”).

Kohanime keelsuses on lubatud aja- ja kultuurilooliselt põhjendatud erandid. Vältimaks põliste kohanime moonutamist või põhjendamatut muutmist, tuleb erandit tehes arvestada, millise keele kõnelejad elasid asjaomases kohas 1939. aasta 27. septembri seisuga (vt lisaks peatükke „**11.4. Kuidas võõrkeelset nime ära tunda?**”; „**11.5. Eesti vähemusrahvuste asualad**”).

Rahvusvahelises ameti- ja ärisuhtluses on Eesti kohanime tuumad ja hargtäiendid samased Eestis kasutatavatega. Erandina võib kasutada maanime **Eesti** ja riikidevaheliste veekogude nimede tõlkeid.

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.2. Oma- ja võõrsõnad, võõrkeelsed sõnad

Eesti keeles kasutatava sõnavara ja nimed võib struktuuri poolest jagada kolmeks:

- omasõnad ja -nimed (*lipp, maailm, käsi, elu; Hageri, Narva, Kilingi-Nõmme*);
- võõrsõnad ja nende sarnased nimed (*buss, garaaž, trofee, film; Betooni tn, Maneeži tn, Sovhoosi tee*);
- võõrkeelsed sõnad e tsitaatsõnad ja nimed (*show, action; Rocca al Mare, Löwenruh, Wildenau*).

Allpool on toodud nimede keeleline sobivus kohanimeseaduse seisukohalt, järgides loomulikult kõiki teisi nimevaliku põhimõtteid.

- **Eestikeelne nimi**
  - piiranguteta kasutus
- **Võõrsõnaline nimi**
  - nõuab kultuuri- ja ajaloolist põhjendust

Kohanime eestikeelsuse kindlakstegemise korra § 4 lõike 1 kohaselt: Aja- ja kultuurilooliselt põhjendatud juhtudel võivad nimetuumaks olla ka võõrsõnad, mille tunnused on:

1. tähtede f, š, z ja ž (võõrsõnatähtede) esinemine;
2. tähed b, d, g sõnavormi algul;
3. rõhk järgsilbil, juhul kui on tegemist ilmse laensõnaga

Kui nimi on põline või pikalt kasutusel olnud (kasutatud enne 1944. aastat), siis on põhjendus olemas (vt lisaks peatükki „**11.3. Kuidas võõrsõnalist nime ära tunda?**”). Seejuures peab nime kirjutama kehtivate õigekirjareeglite kohaselt.

- **Võõrkeelset nime saab kasutada:**

- kui see on vastava vähemusrahvuse (rootsi, vene) alal;

põlised vähemusrahvuste alad on Loode-Eesti rannarootsi külad, Ruhnu, Peipsiääre vene külad. Pärast 1939. a septembrit algas rahvastiku vägivaldne ümberasustamine, mistõttu hilisem asustuspilt ei vasta ajalooliselt kujunenud nimede keelsusele (vt lisaks peatükki „**11.5. Eesti vähemusrahvuste asualad**”);

- kui tegemist on pühendusnimega (isiku nimi peab olema täielikult välja kirjutatud);
- kui nime panekuks on regionaalministri nõusolek;
- kui nimi on kultuuri- ja ajalooliselt põhjendatud. **Kohanimeseaduse** § 6 lõige 6 kohaselt: *Võõrkeelse kohanime määramiseks taotleb kohalik omavalitsus nõusolekut valdkonna eest vastutavalt ministrilt. Valdkonna eest vastutav minister teeb otsuse pärast seda, kui ta on saanud arvamuse kohanimenõukogult. Nimetatud kooskõlastamise korda ei ole vaja järgida juhul, kui võõrkeelse kohanimega nimeobjekt paikneb sellise asula territooriumil, mille elanike enamik oli 1939. aasta 27. septembri seisuga võõrkeelne.*
- Alati ei ole üheselt selge, millisesse rühma nimi kuulub, sest on sõnu, mille kohanimeks sobivust mõjutab see, milline päritolu neil on või milline selgitus nende kohta lisatakse. Näiteks kui tegu on selgelt äratuntava võõrkeelse sõnaga, kuigi tal ei ole ühtki selget võõrsõna ega võõrkeelse sõna tunnust, siis saab selliste üksikjuhtumite korral tugineda üksnes eksperdihinnangule. Vaata lisaks peatükki „**11.18. Isiku järgi määratud kohanimi**”

Viimati uuendatud 02.01.2023

11.3. Kuidas võõrsõnalist nime ära tunda?

- Tähed f, š, z ja ž:
  - Fosfori, Šiini, Maneeži, Telfo
- Rõhk kaugemal kui 1. silbis:
  - En`ergia, Pan`eeli, All`ee, Suhh`uumi, Marr`ai, Fant`aasia, Gener`aatori
- Tähed b, d, g sõna alguses:

- *Betooni, Dunkri, Gaasi, Gamma*
- Ebatavalised häälikjärjendid (siiski hääldatavad):
  - *Mjartseva, Turbatnja, Abti, Smirnova*
- Rahvusvahelise tüvega sõna või selle analoog:
  - *Instituudi, Viidemanni*

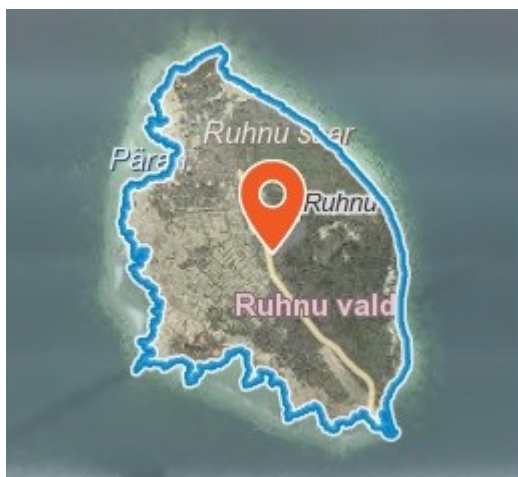
Viimati uuendatud 25.04.2022

11.4. Kuidas võõrkeelset nime ära tunda?

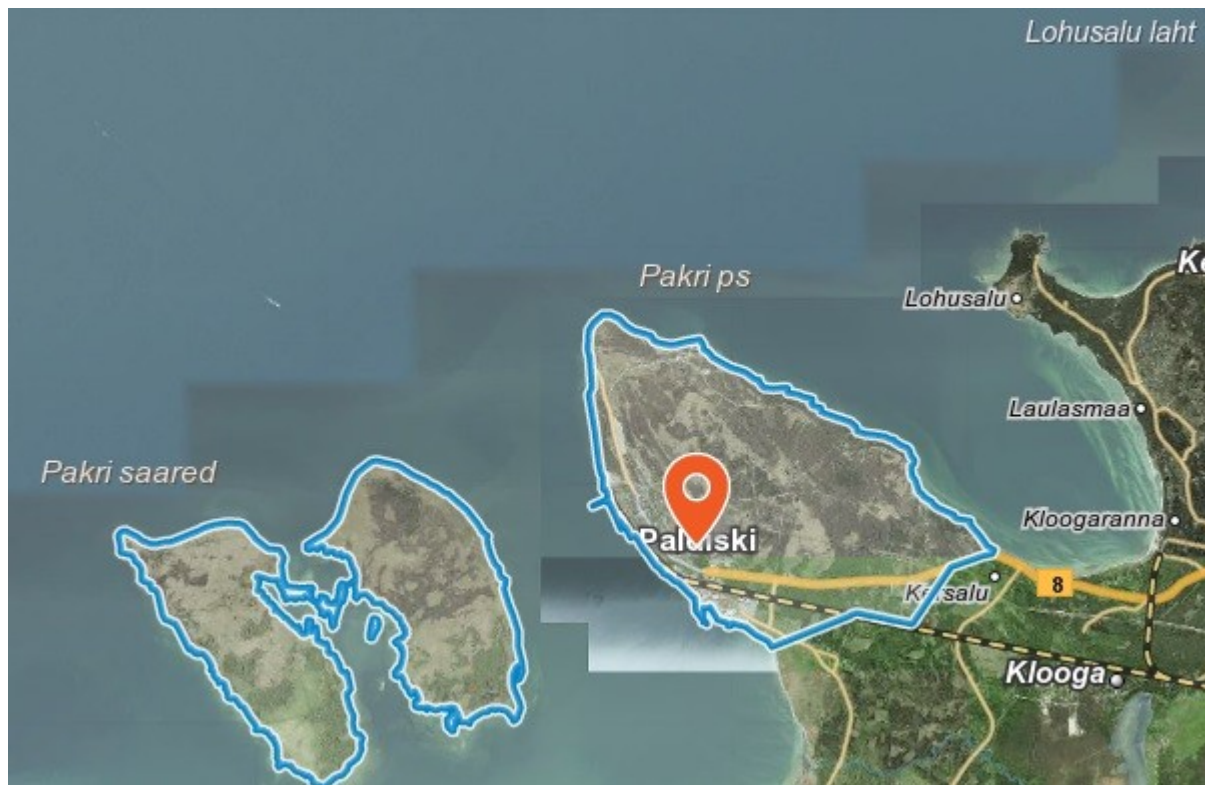
- Võõrtähed *c, q, w, x, y* (vms, nt *è, ë, ?*):
  - *Rocca al Mare, Lucca, Wildenau*
- Nime hääldatakse teisiti kui kirjutatakse:
  - *Shultsi* [šultsi], *Nitschke* [nitške], *Liebenau* [liibenau], *Strenze* [štrentse], *Rehbinderi* [reebinderi], *Bishopi* [bišopi]
  - *Grosstali* [gro(o)stali], *Hagerstali* [haagerstali], *Tuttvardi* [tutvardi]
- Võimalik on tingida, kui väidetakse, et nime loetakse eesti kirjaviisi kohaselt:
  - *Villa-Kalle, Starkopfi, Antonova, Adelheidi, Otiumi*

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.5. Eesti vähemusrahvuste asualad

- Rootsi asustusala
  - Ruhnu
  - Vormsi, Noarootsi, Riguldi, Osmussaar
  - Pakri saared
  - Vihterpalu
  - Naissaar

- Vene asustusala Peipsi ääres
  - põhjarannik (Vasknarvast Alajõeni)
  - läänerannik (Mustvee, Kasepää vald, Kallaste, Peipsiääre vald, Piirissaar)
  - edelarannik (Beresje)

Viimati uuendatud 20.12.2022

11.6. Kohanime õigekirjutus

Kohanimi dokumenteeritakse eesti-ladina tähestikus.

- **Eesti tähestik on järgmine:**

- a b d e f g h i j k l m n o p r s š z ž t u v õ ä ö ü
  - neist *f, š, z, ž* on kasutusel üksnes võõrsõnades;
  - *b, d, g* sõna alguses esinevad üksnes võõrsõnades;
- võõrtähed: c q w x y (esinevad üksnes võõrkeelsetes nimedes)
  - NB! eestikeelne omasõna (puss), võõrsõna (buss), võõrkeelne tsitaatsõna (*show*).

Eesti-ladina tähestik = eesti tähed + võõrtähed + kõik ladinatähelistes keeltes kasutatavad tähed (sh näiteks č, å, é).

Mitteladina tähestikus antakse kohanime kirjakuju edasi nime transkribeerimist ja translitereerimist reeglistava ametliku tähetabeli järgi. Kohanimede transkribeerimist ja translitereerimist reeglistava tähetabeli vene tähestikus on kehtestanud haridus- ja teadusminister 20. novembri 2008. a **määrusega** nr 64. Kui kohanimi transkribeeritakse sellise keele tähestikku, mille kohta tähetabelit ei ole, kinnitatakse nimekuju nimeteadusliku usaldusasutuse ekspertiisi alusel.

Kohanime kirjpilt peab vastama eesti õigekirjareeglitele ning võib kajastada kohapealset murdepärast häälduskuju.

Võõrkeelse kohanime kirjpilt peab vastama asjaomase keele õigekirjareeglitele. Mitteladina tähestikust lähtumise korral peab võõrkeelse kohanime kirjpilt olema kooskõlas ametliku tähetabeliga.

Sama kohanime määramisel erinevatele nimeobjektidele peab nimetuumade kirjpilt olema ühesugune. See nõue tugineb **kohanimeseaduse** § 10 lõikele 5: *Sama kohanime määramisel erinevatele nimeobjektidele peab nimetuumade kirjpilt olema ühesugune.* Kui on vaja nimesid eristada, võib lisada hargtäiendi või tekitada liitsõna. Näiteks kui ühes külas on maaüksused nimega *Muro* ja *Muru* ja need nimed on sama päritolu, tuleb ka kirjpilt ühtlustada (vt lisaks peatükki "**11.11. Kas on vaja ühtlustada murdelist ja kirjakeelset nime?**").

Viimati uuendatud 02.01.2023

11.7. Kirjaviis

- **Kirjaviis – st see, kuidas me hääldust kirja paneme.** Üldreeglina kirjutatakse eesti keele sõnu häälduse kohaselt.
  - [kass] > kass
  - vrd inglise [nait] > *night, knight, nyte*
- **Eesti keele kirjaviisid:**
  - korrapäratu kirjaviis kuni XVII saj lõpuni;
  - vana kirjaviis XVII sajandi lõpust kuni 1860. aastateni;
  - uus kirjaviis (esimesed ettepanekud juba 1820. aastatel).
- **Erinev kirjaviis ei tähendanud erinevat hääldust:**
  - calla = kalla = kala

Uue kirjaviisi kaitseks

- [Kohanimeseaduse](#) § 10 lõige 3 nõuab eesti õigekirjareeglite järgimist.
- Mida öelda neile, kes väidavad, et (vanas kirjaviisis) nimi on kultuuriväärtus ja tuleks säilitada?
  - KNS kaitseb ajaloolisi nimesid endid sel kujul, nagu nad rahvasuus on kasutusel olnud, nimesid kirjutame häälduspäraselt, tänapäeva kirjaviisis;
  - vana või moonutustega kirjaviis pole kultuuriväärtus;
  - vanas kirjaviisis nime säilitamine moonutaks põlist nime, sest seda loetaks nüüdisreeglite kohaselt (vrd *Ida – lida, Simo – Siimu, Kanna – Kana, Tipu – Tipu*).

Erandina on võimalik vana kirjaviisi säilitada juhul, kui nimi ongi juba ka kõnekeeles kasutuses sellisena, nagu ta on kirjutatud. Seega on sõna ajalooline hääldus teisenenud ja seda nime, mis kunagi kohale pandi, tänapäeval enam ei kasutata.

Kui aga nime hääldus tänapäeval on algsena säilinud, tuleb see ka häälduse kohaselt kirjutada.

Kohanimed ja koha-aadressid kuuluvad avalikku keeleruumi. Seega ei või tänapäeval kohanimedes ega koha-aadressides kasutada vana kirjaviisi, vaid tuleb lähtuda kehtivast kirjakeele normist.

Paljude maaomanike jaoks on see olnud üsnagi üllatav, sest omavalitsused ega teised asutused ei osutanud sellele nõudele varem piisavalt tähelepanu ja maade tagastamine toimus paljudel juhtudel just korrapäratus või vanas kirjaviisis olnud talunimedega.

Suurem osa vanast kirjaviisist on juba maaüksuste nimedest kõrvaldatud. Selliseid nimesid on aadressiandmete süsteemi jäänud veel ainult umbes paarsada.

Iga nime puhul, millel selline probleem esineb, tuleb viia läbi haldusmenetlus ning teha kindlaks, kuidas seda hääldatakse. Vastavalt hääldusele tuleb nimed nõuetega vastavusse viia. Näiteks tuleb muuta maaüksuse (endise talu) nime *Otti* > *Oti* (vt lisaks peatükki „[17.6. Vana kirjaviis maaüksuste kohanimedes](#)”). Omaniku väide, et tema vanaisa kirjutas oma nime ikka kahe „t” tähega ei ole piisav põhjendus, lisaks peab selgitama, kuidas nime tegelikult hääldatakse. Vajadusel kaasata ka Eesti Keele Instituut. Kui soovitakse vanas kirjakeeles olevat isiku nimekuju kasutada, siis üheks lahenduseks on kehtestada pühendusnimi (st eesnimi koos perekonnanimega). Kindlasti on võimalikke lahendusi veel, igal üksikul juhul tuleb omavalitsusel omanikega need läbi arutada.

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.8. Vana kirjaviisi reeglid

- **Erinevus uuest kirjaviisist:**
  - pikka täishäälikut märgiti lahtises silbis ühekordselt: *koli, ue, jama, wie, asa*;
  - lühikest täishäälikut märgiti lahtises silbis järgneva kaashääliku topeldamisega: *temma wanna lukku kollin*;

- NB! vana kirjaviis võimaldas kahetist tõlgendust: *kannu* = *kannu* (om sõnast *kann*) või *kanu* (mitm os sõnast *kana*);
- vanas kirjaviisis oli sõnade kirja pildi seos keeruline: *kool* – *koli* – *koli* (vrd praegu: *kool* – *kooli* – *kooli*).
- **Tähestik:**
  - kuni uue kirjaviisi käibele tulekuni ei märgitud sageli õ-d, vaid see asemel enamasti ö;
  - gooti kirjas oli v asemel w.

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.9. Kuidas vana kirjaviisi ära tunda?

- **Ebaharilikud topeldused nime keskel:**
  - -bb-, -gg-, -dd- (*Sabba* > *Saba*, *Rägga* > *Räga*, *Sadda* > *Sada*, *Kaggootsa* > *Kaguotsa*);
  - -tt-, -kk-, -pp-, kui sõna on tegelikult II vältes (*Otti* > *Oti*, *Kukke* > *Kuke*, *Eppu* > *Epu*).
- **Ebaharilikud tähejärjendid, nt -ij- (*Ijetse* > *Hiitse*).**
- **Vanapäraseid hääldusjooned nimes** (nt -o sõnas kaugemal: *Sallo* > *Salu*, *Ado* > *Aadu*);
  - o-d ei pea tingimata nimes parandama, kuigi Põhja-Eestis oleks see soovitatav.
- **Raskesti märgatavad:**
  - *Simu* > *Siimu*, *Idase* > *Iidase*, *Iri* > *Iiri*, *Ira* > *Iira*;
  - *Alle* > *Ale*, *Annimatsi* > *Animatsi*, *Annesilla* > *Anesilla*, *Jummika* > *Jumika*.

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.10. Võrumaa kohanime kirjutamise reegleid

Nimede kohapealse häälikkuju edasiandmisel tuleb kasutada eesti kirjaviisi, sealhulgas järgmiste täpsustustega:

- vokaalharmoonia säilimisel on **eesvokaalid** ä, e, ö ja ü ning **tagavokaalid** a, õ, o ja u; ühes lihttüves esinevad vaid emmad-kummad (nt *Härmä*, *Sepä*, *Söödä*, *Mürgü*, *Tammõ*, *Holsta*, *Põrstõ*, *Tsutsu*); i on neutraalne, esinedes nii ees- kui ka tagavokaalidena (*Tsirgu*, *Niidü*); o esineb erandina ka eesvokaalsete nimede järgsilpides (õ asemel: *Käätso*, *Peedo*);
- kõrgeenenud **keskkõrgeid vokaale** (ee ~ ii, oo ~ uu, öö ~ üü) võib märkida nende kõrgete vastetega: *Tiidlä*, *Suuveere*, *Tüütsmanni*;
- kõrget (nn venepärast) **õ-d** märgitakse õ-ga: *Nõnova*, *Vöölastõ*;

- nime lõpul esinevat larüngaalklusiili e katkehäälikut ei märgita: *Hindsa, Määsi*;
- afrikaadi nõrka vastet märgitakse **ds-ga**: *Madsa, Nedsäjä*;
- **palatalisatsiooni** üldjuhul ei märgita. Silbialgulise konsonandi puhul võib seda märkida *j*-ga, eriti sõnades ja nimedes, kus see kirjakeele traditsioonile omane. Vokaalidevahelist lühikest palataliseeritud konsonanti võib näiteks teatmeteostes ja kaartidel siiski märkida analoogiliselt „Õigekeelsussõnaraamatus” kasutatud märkimissüsteemiga, st konsonandi järel akuudiga. Selline märkimisviis ei kuulu eesti tavaortograafiasse. Näiteid: *Mar´a* (tavaortograafias *Marja*), *Kar´a* (*Karja*), *Ton´a* (*Tonja*), *Hul´aku* (*Huljaku*), *Kol´o* (*Koljo*).

Liigisõnade kohapealse, kirjakeelest erineva häälikkuju võib säilitada nimetuuma ja liigisõna kokkukirjutuse korral, muul juhul kasutatakse liigisõna kirjakeelset kuju:

- *Kirbumõts, Põdrasuu, aga Väherü mets, Ragandi soo.*

Kohapealsest häälikkujust lähtuvat nime tuleks loodusnimede puhul kindlasti eelistada. Asustusnimede kuju fikseerimisel tuleks arvestada kohalike elanike soove ja säilitada kõige tuntumad kohanimed (nt linnade ja kihelkondade nimed) nende eesti kirjakeelde juurdunud kujul.

Olemasolevate kohanimed parandamine, sh tegeliku hääldusega vastavusse viimine on eriti vajalik juhtudel, kus seni käibivad nimed on normitud eksitavalt (nn kantseleietümoloogiad): *Kirbumõts, Põdrasuu, aga Väherü mets, Ragandi soo.*

- *Meenikunna soo* (peab olema: *Meenikunnu soo*), *Laanemetsa* (algne nimi *Lannamõtsa*) jne.

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.11. Kas on vaja ühtlustada murdelist ja kirjakeelset nime?

Murdealadel esineb sageli probleem, et sama päritoluga nimed on kord kirjakeelestatud ja kord murdelised. Näiteks *Horosuu külas* asub *Horosoo* nime kandev maaüksus – külanimi on murdes, aga maaüksuse nimi kirjakeelne. Üldiselt tuleb püüda selle poole, et kirjpilt oleks ühesugune. Sama põhimõtte on sätestatud ka [kohanimeseaduse](#) § 10 lõikes 5: *Sama kohanime määramisel erinevatele nimeobjektidele peab nimetuumade kirjpilt olema ühesugune.* Kui on vaja nimesid eristada, siis võib lisada hargtäiendi või tekitada liitsõna.

Samas on esialgu siiski tähtsam ülesanne jämedatest moonutustest vabanemine ehk peamiselt vana kirjaviisi välja sõeluda. Muud küsimused, näiteks *Kuklasõ – Kuklase*, mis taanduvad murdelisusele, on pisut väiksema tähtsusega. Oluline on, et mõlemad nimed olekid põhimõtteliselt õigesti kirjutatud.

Kui nime erinevus on üksnes murdest tulenev, siis soovitame nime muuta, kuid kui erinevus tuleneb vana

kirjaviisi kasutusest, siis peab nime kindlasti muutma.

Näiteks:

- *Härämäe külas* on katastriüksus nimega *Herramäe* – see on *Härämäe* nimi vanas kirjaviisis ja vajab muutmist;
- *Rebäsemõisa külas* on katastriüksus nimega *Vana-Rebase* – tegu on murdega ja katastriüksuse nime muutmise on soovituslik;
- *Väiku-Ruuga külas* on katastriüksus nimega *Väike-Ruga* – see on vana kirjaviis, õige on kas *Väiku-Ruuga* või *Väike-Ruuga*;
- *Nilbõ külas* on katastriüksus nimega *Nilbeoja talu* – tegu on murdega ja võib jääda muutmata, kuid antud ametlikust maaüksuse nimest tuleb kõrvaldada juurdemõeldav liigisõna *tal* (ametlikesse aadressiandmetesse ja kaartidele seda liigisõna ei kanta, küll aga võib seada tava suhtluses kasutada);
- *Mõõlu külas* on katastriüksus nimega *Melo-Peetri* – see on vana kirjaviis, tuleb muuta kujule *Mõõlu-Peetri*.

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.12. Omastav kääne

Kohanimi **peab olema üldjuhul** omastavas käändes. See nõue kehtib nimetuuma kohta. Objekti liiki märkiv sõna ehk liigisõna tuleb panna nimetavasse käändesse. Liigisõnad on näiteks tee, tänav, väikekoht, mets, põld, karjäär, järv jne. Kui nime tuum ja liigisõna on kokku kirjutatud, siis on terviknimi nimetavas (*Mõisa/küla*, *Uue/talu*, *Kesk/väljak*, *Must/järv*).

Näiteks tuleb muuta:

Järveääre alajaama > *Järveääre alajaam*;

Tulevik väikekoht > *Tuleviku väikekoht*;

Luiga Endrik > *Luiga-Endriku* (tegu on taluga, liigisõna *tal* on juurdemõeldav ja seda ametlikus kohanimes ega koha-aadressis välja ei kirjutata, kuid seda võib kasutada tava suhtluses);

Jaam tänav > *Jaama tänav*.

Erandina on lubatud lisaks omastavas käändes olevatele nimedele ka kohakäändelised nimed. Kohakäänded jagunevad sisekohakäändeteks (sisseütlev, seesütlev ja seestütlev) ja väliskohakäändeteks (alaleütlev, alalütlev ja alaltütlev). Sisekohakäänded väljendavad seesolemist ning sisse ja välja liikumist (näiteks kitsikusse, kitsikuses, kitsikusest), väliskohakäänded pealolekut ja sellega seotud liikumisi (lauale, laual, laualt). Vormiliselt väljendatakse kohakäändeid käändelõppudega, mis moodustavad kaks paralleelset kolmikut (-sse, -s, -st ja -le, -l, -lt). Näiteks on talude nimeks olnud *Saarepealt*, *Kaskealt* ning nende muutmise ei ole vajalik.

Erandiks on ka omadussõnad, mida ei pea omastavasse käändesse panema. Näiteks on korrektsed sellised nimed nagu *Pikk tänav*, *Roheline tänav* ja *Väike tänav*.

Vt lisaks peatükki „11.24. Hargtäiendi vorm”.

Viimati uuendatud 20.12.2022

11.13. Nimeobjekti liik ja liigisõna

Nimeobjekti liigisõna (objekti liiki näitava sõna) valikul tuleb kindlasti jälgida, et liigisõna ja objekti tegelik olemus oleksid vastavuses. Üldlevinud liigisõnad on kirik, kool, tee, tänav, mets, põld, karjäär, järv jne. Liigisõna peab olema väikese tähega (seega mitte *Pikse Põik*, vaid *Pikse põik*) ja nimetavas käändes, nagu eelmises peatükis juttu oli.

Vältida tuleb olukordi, kus samas piirkonnas on kasutusel sama nimeobjekti kohta paralleelselt erinevad **liigisõnad** (näiteks tee ja tänav). Omavalitsusel tuleb otsustada, kumb liigisõna jääb, teha muudatused vastavates hoonete, korterite ja katastriüksuste koha-aadressides ning kirjutada ka siltidele liigisõna õigel kujul.

Haruldased liigisõnad

- Roheline aas (Tallinnas)
- Tõnismägi (Tallinnas), Trepimägi (Viljandis)
- Torupilli ots (Tallinnas)
- Suur Rannavärav (Tallinnas)
- Mereäär (Paldiskis)

Jälgida tuleb liigisõna kirjutust. Näiteks võib mõnel juhul liigisõnast saada nimetuuma osa: Suur kaar (siin on *kaar* liigisõna) või Suur-Kaare tänav (siin on liigisõna *tänav* ja *Kaare* on nimetuuma osa). Samuti võib liigisõnana kasutusel olev sõna olla nimetuum, nt *Puiestee* tänav või *Pärna* puiestee.

Vt lisaks peatükki „16.15. Liigisõnade eksitav kasutamine”.

Viimati uuendatud 20.12.2022

11.14. Üldjuhul üheosalisus

Kohanimed peavad üldjuhul olema **üheosalised**.

Nt *Kuslapuu tänav*, *Kannikese põik*. Nõuetele ei vasta *Meie Aed AÜ*, *Romantik Käva AÜ*, *Maa Sool AÜ* jt.

Teine võimalus on kasutada hargtäiendit, kuid sel juhul peab see olema **sidekriipsuga ühendatud**.

Nt *Suur-Karja tn*, *Uus-Võsa tn*, *Toom-Kooli tn*, *Vana-Tartu mnt*.

On ka erandeid, kus nimi on mitmeosaline ja ilma sidekriipsuta (*Taani Kuninga aed*), kuid selliseid ei ole otstarbekas hulgaliselt juurde tekitada, sest selliste nimede kasutamine aadressides on tülikas.

Erandi moodustavad ka teede kohanimed, mis on enamasti mitmeosalised. Näiteks *Oisu-Kärevere-Taikse tee*. Juhul kui tee nime soovitakse kasutada aadresside määramisel, on otstarbekas siiski määrata liikluspinnale üheosaline nimi. Näiteks Tapa linna läbib *Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee* ning adresseerimiseks on linna piires olevale teelõigule määratud liikluspinna nimena *Paide maantee*.

Vt lisaks peatükke „**11.23. Hargtäiendid**” ja „**11.24. Hargtäiendi vorm**” ning „**12. Kohanimede kokku- ja lahkukirjutamine**”.

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.15. Põhi- ja rööpnimi

Nimeobjektil on üldjuhul ainult üks ametlik nimi.

Erandiks on nimeobjektid, **mis ei ole** haldusüksus, tänav ega väljak (üldisemalt liikluspind), neil võib olla kaks ametlikku nime, millest üks on põhi- ja teine rööpnimi. Rohkem kui kaks ametlikku nime kohanimeobjektil olla ei saa. Lisaks põhi- ja rööpnimele võib kohanimeobjektile olla ka mitteametlikke nimesid, kuid nende kasutamine on mõnevõrra piiratud.

Rööpnime määramiseks peab kohalik omavalitsus **taotlema nõusolekut** valdkonna eest vastutavalt ministrilt. Valdkonna eest vastutav minister teeb otsuse pärast seda, kui on saanud arvamuse kohanimenõukogult. Üldiselt ei ole soovitatav määrata massiliselt rööpnimesid, sest nende kasutamine on teatud määral ebamugav ning mõnel juhul ka segadust tekitav.

Põhi- ja rööpnime võib määrata aja- või kultuurilooliselt põhjendatud juhul, kui eesmärk on säilitada:

1. võõrkeelne kohanimi nimeobjektile, millel juba on või millele määratakse ka eestikeelne nimi (näiteks on määratud nii eesti- kui ka rootsikeelsed külanimed Läänemaal Noarootsi valla küladele, nagu *Aulepa* / *Dirslätt*);
2. teine eestikeelne nimi (näiteks Võrumaal Rõuge vallas *Sänna* / *Sännä küla*).

Rööpnimeks võib määrata nimekuju, mis on kirjutatud niisuguse **eesti murde õigekirjas, millel on oma kirjakeel**. Samuti võib nimi kajastada ka kohapealset murdepärasest häälduskuju, kui murdel kirjakeel puudub.

Kui tegu on võõr- ja eestikeelse nimega, siis seda, **kumb nimedest on põhিনিimi ja kumb rööpnimi, otsustatakse järgmisel põhimõttel**:

1. kui nimeobjekt paikneb sellise asula territooriumil, mille elanike enamik oli 1939. aasta 27. septembri seisuga eestikeelne, määratakse põhiniimeks eestikeelne nimi;
2. kui nimeobjekt paikneb sellise asula territooriumil, mille elanike enamik oli 1939. aasta 27. septembri seisuga muukeelne, määratakse põhiniimeks võõrkeelne nimi. Erandina võib põhiniimeks määrata üleriigiliselt tuntud eestikeelse nime, mis on kasutuses kinnistunud ajalooliselt.

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.16. Kohanimede samanimelisuse piirang

Samanimelised ei tohi olla:

1. haldusüksused;
2. ühe valla või linna piires asuvad asustusüksused;
3. ühe asustusüksuse piires asuvad nimeobjektid.

Samanimelised on nimeobjektid, mille kohanimed on samased täiskujul, koos liigisõnaga.

Saab välja tuua terve hulga probleeme, mis tekivad, kui lähinaabruses olevate objektide kohanimed on sarnased.

- **Sama külanimi on kasutusel naaberomavalitsustes.**

Kuigi reeglite alusel võib olla erinevates omavalitsustes samanimelisi külasid, siis praktikas on soovitatav selliseid olukordi vältida ja mitte juurde tekitada. Isegi kui on olemas ajalooline põhjendus, võib sama nime kasutamine lähestikku asuvate omavalitsuste külade puhul hulgaliselt probleeme põhjustada. Ka see, kui naaberomavalitsuse küla nime kasutatakse maaüksuse (sh tavamõistes talu) nimena, võib mõnel juhul probleeme tekitada.

- **Sama väikekoha või liikluspinna nimi on kasutusel naaberomavalitsustes.**

Soovitame omavalitsustel vältida erinevates asustusüksustes ühe omavalitsuse lõikes ja samuti naabruses asuvate teiste omavalitsuste territooriumidel asuvate liikluspindade ja väikekohtade nimede eksitavat sarnasust. Liikluspindade korral tuleb lisaks kohanimeregistri andmetele jälgida ka teeregistri andmeid. Kui tegu on sama teega, mis kulgeb kord ühe, kord teise omavalitsuse piires, siis soovitame määrata sellele sama kohanimi.

- **Liikluspinna või tee nimi on kasutusel lähinaabruse (sama või naaberomavalitsuse) asulates erinevate teede kohta.**

Soovitame liikluspinnale ja teele nime määramisel jälgida, et sama nime ei kannaks juhtumisi mõni teine sama omavalitsuse tee ega liikluspind. Samuti tasub kontrollida, ega naaberomavalitsustes ei kasutata sama nime mõne teise tee puhul. Erandiks on juhtumid, kus tegu on loogiliselt sama tee jätkuga – sel juhul on sama nime kasutamine õigustatud ja mõnel juhul lausa hädavajalik, kuid tuleb jälgida, et tegu oleks sel juhul sama objektiliigiga. Lisaks tuleb jälgida teeregistris olevaid teede andmeid.

Näiteks oli Kohtla-Järvel *Roheline tänav* Järve linnaosas ja ka Viivikonna linnaosas. Tänaseks on olukord parandatud ning see tänavanimi on kasutusel ainult Järve linnaosas, Viivikonna linnaosas on määratud uus nimi: *Liiva tänav*.

- **Liikluspindadel on sama nimetuum koos erinevate liigisõnadega.**

Näiteks kui ühes vallas on korraka kasutusel *Kase tee* ja *Kase tänav*, *Kaasiku tee* ja *Kaasiku tänav*, *Kadaka tee* ja *Kadaka puiestee*. Soovitame omavalitsustel selliseid olukordi vältida ja mitte juurde tekitada. Võimaluse korral tuleb üks sellistest liikluspindadest ümber nimetada.

- **Liikluspinnal ja väikekohal on sama nimetuum erinevate liigisõnadega.**

Näiteks kui alevikus on kasutusel *Valli tänav* ja *Valli tee* ning sama valla külas on olemas ka *Valli aiandusühistu*.

- Liikluspindade ja väikekohtade kohanimeses **ei ole otstarbekas korrata linna, linnaosa ega küla nime**, juhul kui samanimelisi rohkem ei esine.

Näiteks Kohtla-Järve linnas *AÜ Kohtla-Järve Tabori* ei ole otstarbekas, sest teist Tabori-nimelist aiandusühistut pole.

Kokkuvõtteks: soovitame kohalikel omavalitsustel tagada üheselt mõistetavad aadressid, muutes segadust tekitavad kohanimesed ja vältides uute segaduste tekitamist. Sama põhimõtet toetab ka [ruumiandmete seaduse](#) § 48. **Samas omavalitsuses ei ole soovitatav määrata sama tüvega kohanimesid erinevatele aadressikohtadele (liikluspindadele ja väikekohtadele).** Jälgida tuleb, et kohanimeregistri ja teeregistri andmed ei oleks vastuolus.

Vt lisaks peatükke „[13.1. Väikekoha nimi](#)” ja „[13.3. Liikluspinna nimi](#)” ning nende alapeatükke.

Viimati uuendatud 20.12.2022

11.17. Pühendusnimi

Pühendusnimi on isiku mälestuseks või austuseks määratud kohanimi. Isiku nime ei või pühendusnimeks määrata selle isiku eluajal. Pühendusnime määramise kord on kehtestatud **Vabariigi Valitsus määrusega**.

- **Alati ei ole üheselt selge, kas tegemist on pühendusnimega** (nt *Koidula tänav, Lutsu tänav*). Tegu võib olla nii inimese mälestuseks või austuseks määratud nimedega kui ka lihtsalt tavaliste nimedega, millel ei ole isikuga seost. Seejuures on vaja jälgida piirkonnas olevaid teisi nimesid. Kui samas piirkonnas on kasutuses näiteks kirjanike ja kultuuritegelaste pühendusnimed, siis võib eeldada, et ka nende nimede puhul on siiski tegu pühendusnimedega, mis on jäetud nõuetekohaseks muutmata (isiku täisnimi on jäetud välja kirjutamata).
- **Pühendusnimede määramisel peab ka eesnimi (-nimed) olema välja kirjutatud** (nt *Juhan Liivi tänav*), hilisemas kasutuses võib eesnime lühendada initsiaaliks, kuid päris ära jätta ei tohi (*J. Liivi tn*). Erandiks on nimed, mis ka täiskujul sisaldavad initsiaale. Näiteks A. H. Tammsaare tee puhul pikemat nimekuju ei ole, sest tegu on pseudonüümiga, mida kirjanik ise kunagi pikalt välja ei kirjutanud.
- **Elukutset ja auastmeid pühendusnimedes ei kasutata** (nt ei ole õige määrata kohanimeks *Akadeemik Maslovi tänav* või *Kindral Laidoneri plats*).
- **Tiitlid nagu von on lubatud ja need kirjutatakse alati välja** (nt *Nikolai von Glehni põik*).

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.18. Isiku järgi määratud kohanimi

Sageli on kohanimed määratud isiku järgi, kuid ei ole seejuures pühendusnimed. Suur hulk maaüksuste (sh talude) nimesid on tekkinud just talude esmaasustajate nimede järgi (nt eesnimede järgi määratud talunimed *Miku-Märdi, Jaani, Oti*). **Isiku järgi määratud kohanimede korral ei ole tegu mitte isiku täisnimega, vaid ainult kas ees- või perekonnanimega.**

Ka tänapäeval võidakse maaüksustele nimesid määrata isikunimede järgi, kuid see ei ole eriti soovitatav, sest inimesed ei ole enam nii paiksed ning ühes hoones võib elada erineva perekonnanimega inimesi. Kui seda siiski tehakse, peab nimi vastama eestikeelsuse reeglile. Kindlasti peab jälgima, et kui maaüksusel (nt talul) on vana nimi olemas, siis tuleb seda üldjuhul säilitada (vajaduse korral taastada), ning samuti seda, et igakordse omanikuvahetusega ei hakataks maaüksus nime muutmata.

Ka isikunimede osad (ees- või perekonnanimed) kohanimedes **peavad vastama eesti õigekirjareeglitele ja olema omastavas käändes**. Kui inimese nimi jääb omastavas käändes muutmata (*Uba > Uba*) ja selle nime järgi on määratud katastriüksuse nimi, siis ei ole midagi valesti ja nime muutma ei pea. Asjaolu, et nimi on määratud isiku järgi, ei tarvitse olla kõigile teada, seega võib taolisel juhul Maa- ja Ruumiamet näiteks paluda omavalitsuselt selgitust nime päritolu kohta. Täiendavad selgitused lisatakse aadressiandmete süsteemi vastava objekti andmete hulka.

Samas ei ole võimalik isiku nime järgi määratud katastriüksuse nime muutmata jätta juhul, **kui see ei lõpe**

täishäälikuga (nt *Kallas* peab muutuma *Kalda* või *Kallase* vastavalt sellele, kuidas isik oma nime kääneb või eelistab käänata – käänamata jätta nime ei tohi).

Murdesõnade puhul tuleb mängu veel ka murdereeglite kohane käänamine ja kirjakeele reeglite kohane käänamine. Jällegi võib nii ja naa, aga kindlasti peab tulema ühele reeglitest vastama.

Kui isiku järgi määratud nimi ei vasta eestikeelsuse reeglile, siis on võimalused järgmised:

- a) määrata pühendusnimi (st isiku täisnimi);
- b) taotleda võõrkeelse nime kasutamiseks nõusolek regionaalministrilt.

Seega - kui isikunimi on **võõrsõna struktuuriga** (nt *Starkopf*), siis on vaja aja- ja kultuuriloolist põhjendust. Igal juhul peab nimi olema **omastavas käändes** (sealhulgas ka isiku järgi määratud nimed, võõrapärase nimed ja pühendusnimed). Võõrkeelsete nimede käänamisel võivad mängu tulla ka vastava võõrkeele käänamisreeglid, aga siis tasub juba ekspertidelt nõu küsida.

Isiku järgi nime määramisest veel

Igasugust passis olevat nime kasutada ei tohi. Näiteks vene isikunimesid tuleks Eestis kirjutada Eesti transkriptsioonis. Kui venelane on omale prantsuse või inglise transkriptsioonis passi saanud, siis tema perekonna- või eesnime katastriüksusele andes tuleb ikka lähtuda venekeelsest nimest ja see meile traditsiooniliselt moel ümber kirjutada (nt *Jušini*, mitte mingil juhul *Yushini* vms).

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.19. Numbrite kasutamine kohanimes

Kohanimeseaduse § 13 lõige 5 sätestab: *Kohanimeks ei või määrata numbrit ega muud mittesõnalist tähist.* Seega ei või numbrit ega muud mittesõnalist tähist määrata ka hargtäiendiks.

Eesti liikluspindade nimede hulgas on nummerdatud tänavaid üsna vähe ja kohanimeseaduse kohaselt neid juurde tekkida enam ei tohi. **Kui selline number aga esineb, tuleb see alati kirjutada nimetuuma ette ja kasutada punkti, sest tegemist on järjekorranumbriga. Kasutada tuleb araabia, mitte Rooma numbreid:**

- 1. Jõe tänav, 5. Jõe tänav (Pärnus);
- 2. Lehe põik (Kohtla-Järvel Kukrusel);
- 2. Tartu põik (Jõhvis);
- 1. liin, 2. liin (Tallinnas);
- 3. Roheline tänav, 4. Roheline tänav (Narvas).

Nimekujud *1 Jõe*, *Lehe põik 2*, *Tartu põik II* on vigased.

Nummerdatud tänavanimed on Eestis mõnel pool ajaloolistel põhjustel tekkinud, nt *1. liin*, *2. liin* jms Tallinnas, *3. Roheline tänav* ja *4. Roheline tänav* Narvas (muud Rohelised tänavad on hävinud).

- **Nummerdatud** tänavad tuleks võimaluse korral ümber nimetada.
- **Kuupäevalised** kohanimed (nt 26. Juuli tänav) tekitavad palju segadust ja parem on mitte määrata kuupäeva kohanimeks. Soovitav on kuupäevalised kohanimed samuti ümber nimetada.

Vaata lisaks numbrite kasutamisest maaüksuste nimedes peatükist: "[16.9. Numbrite ekslik kasutamine](#)"

Viimati uuendatud 02.01.2023

11.20. Suur ja väike täht kohanimes

- **Põhireegel:** kohanime nimetuum ja hargtäiend kirjutatakse suure tähega, liigisõna väikese tähega.

Nt *Alevi tänav*, *Heki tee*, *Hiie puiestee*, *Suur-Karja tänav* (*Suur* on hargtäiend, kirjutatakse suure tähega ja see liitub sidekriipsu abil), *Vana-Narva maantee*, *26. Juuli tänav*, *Suur promenaad*

- **Kui nimetuum on mitmesõnaline**, siis kirjutatakse iga sõna (peale sidesõnade, kui neid peaks olema) suure algustähega.

Nt *Taani Kuninga aed*, *Uue Maaailma haljak*

- **Liigisõnad** kirjutatakse väikese tähega.

Tähelepanu tuleks pöörata haruldasematele liigisõnadele, mida kiputakse suure tähega kirjutama, nt *aas*, *jalg*, *kaar*, *ots*, *äär* jne – ka need liigisõnad tuleb kirjutada väikese tähega. Nt *Roheline aas* (mitte *Roheline Aas*), *Pikk jalg* (mitte *Pikk Jalg*), *Suur kaar* (mitte *Suur-Kaar*).

Viimati uuendatud 25.04.2022

11.21. Lühendid

Kohanime kehtestamisel ei ole tähtlühendite kasutamine lubatud. Hilisemal kohanime kasutamisel kohaaadressis võib mõningatel juhtudel lühendeid kasutada.

Aadressiandmete süsteemi määruse avaneb uues vahekaardis § 13 lõike 2 ja 3 alusel võib ametlikes aadressiandmetes kasutada ainult seitset liigisõna lühendit: **tn**, **mnt**, **pst** ja **AÜ**, **SÜ**, **GÜ**, **vkt** ning liigisõna või

selle lühendit ära jätta ei tohi. Laiemas kasutuses, st siltidel, postiaadressides ja kaartidel on kohanimesid võimalik rohkemgi lühendada. Täpsema korra esitab kohanimeseaduse § 11¹ lõike 2 ja § 16 lõike 2 alusel kehtestatud riigihalduse ministri määrus (15. jaanuar 2016. a määrus nr 2) "[Kohanime vormistamise ja kasutamise kord avaneb uues vahekaardis](#)", milles on kokku lubatud 24 lühendit, kuid ametlikes aadressiandmetes tuleb siiski piirduda eeltoodud seitsme lühendiga.

- Ametlikus kohanime **määramise õigusaktis** tuleb kindlasti kohanimi kirjutada **täiskujul**, st koos pikalt väljakirjutatud liigisõnaga ja pühendusnime puhul koos eesnime(de)ga.
- Lubatud liigisõnade lühendamist võib kasutada näiteks katastriüksuste lähiaadresside määramisel või muutmisel ja mujal aadressiandmetes.
- Kõik **liikluspindade liigisõnad** (nt *tee, allee, põik, väljak, plats* jne) kirjutatakse täielikult välja, erandiks on *maantee, puiestee* ja *tänav*, mille puhul on lubatud kasutada vastavaid punktita lühendeid väikeste tähtedega *mnt, pst* ja *tn*: Pärnu *mnt*, Kaskede *pst*, Pargi *tn*.
- Kõik väikekohtade liigisõnad kirjutatakse täielikult välja, erandiks on *aiandusühistu, suvilaühistu, garaažiühistu, väikekoht*, mille puhul on lubatud kasutada vastavaid punktita lühendeid suurte tähtedega *AÜ, SÜ, GÜ*: *Kannikese AÜ, Ranna SÜ, Salu GÜ* ning alates 1. juulist 2013 on lisandunud lühend: väikekoht – *vkt*.
- **Nimetuumaga kokkukirjutatud liigisõna** ei lühendata (nt *Toompuiestee, Ringpuiestee, Moora umbtänav, Umbtänav, Kesktänav*).
- **Eesti haldus- ja asustusüksuste nimede esitamisel koha-aadressis** on lubatud esitada vaid Eesti haldus- ja asustusüksuste klassifikaatoris esinevat nimekuju, mille lühendamine ei ole lubatud. Kõik Eesti haldus- ja asustusüksuste objektid kirjutatakse koos liigisõnaga (nt *Mõisaküla linn, Kukulinna küla, Tsirguliina alevik, Kesklinna linnaosa*).
- **Lubatud on ka pühendusnimede korral eesnimede lühendamine** (vt järgmist peatükki).
- Kõik **muud lühendid**, sidesõnad ja parasiitsõnad kohanimeses ja katastriüksuste lähiaadressides (nt *kr, mü, kü, krunn, nr, maatükk, kinnistu, ja, ning* jne) **on keelatud** ja seega tuleb need ametlikest koha-aadressidest kõrvaldada. **Erandiks** on siinjuures raudteid teenindavad maaüksused, kus on lubatud traditsiooniline piketi number ja lühend *km*. Näiteks maaüksuse nimi: *Tartu-Petseri raudtee 22,4-25,2 km*

Viimati uuendatud 03.05.2022

11.22. Pühendusnimega liikluspindade nimede lühendamine

Isikunimeliste kohanimese puhul võib lühendada eesnime, kasutades initialsiaale. Eesnime täielik ärajätmine ametlikus kohanimes ei ole lubatud. Kohanime määramise õigusaktis ei või nime lühendada.

- Aadressides ja kaartidel ei tohi eesnime(sid) ära jätta, ent neid võib lühendada, kasutades üksnes eesnimetähti (initialsiaale). Erinevus siltidega võrreldes on selles, et sildil tuleks ühekordne eesnimi välja kirjutada, aadressis ja kaardil võib sedagi lühendada.

- Isiku järgi määratud aadressikoha nimes, milles esineb eesnimi, võib selle asendada initsiaalidega, kusjuures initsiaalide ja perekonnanime vahele pannakse punkt ning punkti ja järgneva nime vahele jäetakse tühik, nt *A. Weizenbergi tänav, F. R. Faehlmanni pst, F. R. Kreutzwaldi põik, E. Särgava allee, E. Vilde tee*.
- Kui isiku eesnimi on sidekriipsuga kaheosaline, siis initsiaalid kujunevad kahest esitähel ja sidekriipsust ilma tühikuteta, millele järgneb punkt ja tühik, nt *A-A. Tiimanni tänav* (Albert-August Tiimanni tänav Narvas).
- **Tiitel** kirjutatakse täielikult välja selle täiskujul, nt *N. von Glehni tänav*.
- Liikluspindade (näiteks tänavate) **siltidel** ei tohi eesnime(sid) ära jätta, sest **sildid peavad olema informatiivsed ja kajastama seda, et tegu on pühendusnimega**. Kui isikunimi ei ole pikk ja sisaldab ainult ühte eesnime, siis tuleks kogu isikunimi sildile välja kirjutada, nt *August Alle, Anna Haava, Hans Kanni, Paul Keres, Jaan Koorti, Jakob Liivi, Juhan Liivi*.
- Kui eesnimesid on rohkem kui üks, siis võib neid **sildil** lühendada (nii on talitatud nt Tallinnas): *F. R. Faehlmanni, K. A. Hermann, C. R. Jakobsoni, J. V. Jannseni, F. R. Kreutzwaldi, C. T. von Neffi* (viimane asub Vinni vallas Piiral).

Viimati uuendatud 11.01.2023

11.23. Hargtäiendid

Hargtäiend ([kohanimeseaduse](#) § 3 lõige 5) on kohanime täiendav koostisosa, mis eristab korduvaid kohanimesid. Kui nimesse kuulub hargtäiend, siis lisatakse see nimetuumale sidekriipsu abil (hargtäiend ei käändu). Nt *Suur-Kaare tänav, Väike-Kaare tänav, Kesk-Kalamaja tänav, Vana-Võidu alevik, Uus-Võsa tänav, Toom-Kooli tänav, Vana-Tartu maantee*.

- **Hargtäiendit** sisaldab nimi juhul, kui algselt samanimelisi kohti on lisatäienditega hakatud üksteisest eristama; nende täiendite abil hargnevad samanimelised kohad eri objektideks, sellest ka niisugune termin.
- **Tüüpilised** hargtäiendid on *Uus-* (*Uus-Muuga puiestee*), *Vana-* (*Vana-Narva maantee*), *Suur-* (*Suur-Karja tänav*), *Väike-* (*Väike-Kuke tänav*).
- **Vähem levinud hargtäiendeid:** *Eest-, Tagant-, Takka-, Ülevalt-, Alt-*.
- Ka mõne **suurema koha nimi** võib talitleda hargtäiendina, nt *Toom-Rüütli tänav* (see on Toompeal paiknev Rüütli tänav, eristamaks seda all-linnas paiknevast Rüütli tänavast), *Kiiu-Aabla küla* ja *Kolga-Aabla küla* (Kuusalu vallas on kaks Aabla küla, mida omavahel eristatakse hargtäiendiga).
- Toome näitena ära ka tüüpilisi **reljeefist tulenevaid hargtäiendite paare**, mida kasutatakse Eesti erinevates piirkondades: *Üla-* ja *Ala-*, *Mäe-* ja *Ala-*, *Ülevalt-* ja *Alt-*, *Mäelt-* ja *Alt-*.
- **Hargtäiendiks** ei või määrata numbrit ega muud mittesõnalist tähist ([kohanimeseaduse](#) § 13 lõige 5).

Aja- ja kultuurilooliselt tähtsa ning paikkonnas tuntud nimega **nimeobjekti jagunemisel** ei tohi nimeobjekti ajaloolisele tuumikule määrata täiesti uut nime. Kui vana nime kasutamise välistab samanimelisuse piirang, tuleb kasutada vana nime tuumast ja **hargtäiendist** koostatud nime ([kohanimeseaduse](#) § 13 lõige 8).

11.24. Hargtäiendi vorm

Üldreeglina liitub hargtäiend nimetuumaga sidekriipsu abil nimetuuma ette. Erandina esineb ka tagatäiendeid, mis on liidetud nimetuuma taha (vt järgmine peatükk).

- **Sidekriipsu** ei kasutata, kui hargtäiend on käänduv, nt *Suur Munamägi* (omastav *Suure Munamäe*), *Väike Emajõgi*. Tänavanimedest kuuluvad siia nt *Suur Rannavärv*, *Väike Rannavärv* (Tallinnas), *Väike Ringtee* (Rohuneemel). Niisugustele nimedele on iseloomulik, et nimetuum ja liigisõna on kokku kirjutatud, lisanduv hargtäiend jääb sellest lahku.

Eraldi tuleb tähele panna nimesid, milles on **hargtäiendit meenutav osis**, ent mis tegelikult hargtäiend ei ole. Tallinnas Rahumäel on *Väikese Illimari tänav* nimetatud Friedebert Tuglase samanimelise romaani („*Väike Illimar*”, 1937) ja selle peategelase järgi, sidekriipsu seega ei kasutata. Niisamuti oli Dunkri tänav vahepealne nimi *Vana Tooma tänav* ilma sidekriipsuta, sest seda tuli mõista kui Tallinna linnavahi Vana Tooma järgi nimetatud tänavat, mitte kui vanemat Tooma tänavat, millele leiduks paariline näiteks Uus-Tooma tänav näol. Niisuguseid raskeid juhtumeid on õnneks väga vähe.

- Seega sidekriipsu ei kasutata, kui ei ole tegemist hargtäiendiga, nt *Väikese Illimari tänav*, endine *Vana Tooma tänav* (nimetavas Vana Toomas), praegu Dunkri tänav.

Hargtäiendite omastavalise või nimetavalise kuju puhul (Uue- vs. Uus-) tuleb arvestada tava:

- **tänavanimedes on hargtäiendid nimetavas**, nt *Suur-Karja tänav*, *Uus-Tööstuse tänav*;
- **asulanimedes** on valdavalt kasutusel omastavaline täiend, nt *Suure-Kambja*, *Uue-Võidu*;
- **maaüksuse nimedes** soovitame omastavalist vormi, kuigi nimetavaline täiend ei ole viga, nt *Uue-Karjamaa*;
- **omastavaline** vorm sobib alati siis, kui on nimetuumaga kokku kirjutatud, nt *Uuesepa*, *Suuretooma*.

Üldiselt soovitamegi maaüksuste (nt talude) nimede korral pigem kokkukirjutatud nimesid. Sama soovitus annab ka kohanimenõukogu eelkäija (kohanimekomisjon) oma 1995. aasta **pöördumises**: *Sidekriipsu ja selle järel suure algustähe kasutamine liitnimes on põhjendatud juhul, kui lähestikku (ühes külas) on mitu ühenimelist hoonestatud maaüksust (nt talu) ja teistele peale ühe on lisatud hargtäiend (mingi eristav tunnus: sõna, talupidaja nimi vms), nt Lepiku, Mäe-Lepiku, Oru-Lepiku; Kubja, Eest-Kubja, Ala-Kubja. Kui selline eristav tunnus on lisatud kõigile nimedele, siis on otstarbekas rakendada tavalist kokkukirjutust, nt Jürilepiku, Mäelepiku, Orulepiku; Vanakubja, Eestkubja, Alakubja.*

- Hargtäiend *Väike-* esineb üksnes sel kujul (mitte *Väikese-*), nt *Väike-Kuke tänav*, aga *Väikese Illimari*, sest tegemist ei ole hargtäiendiga.

11.25. Tagatäiend

Lisaks ette liituvale hargtäiendile võib kohanimedes kasutada ka **tagatäiendit** ([kohanimeseadus](#) ei keela).

Nt *Lõmmelu-Takka*, *Lättelohu Ülemine*, *Jalaku Alumine*, *Ero Kollane*, *Ero Sinine*, *Päralde-Eest*, *Allika-Alt*, *Allika-Ülalt*.

Sidekriipsu küsimus tagatäiendiga nimedes ei ole alati selge. Üldiselt on sellised nimed vähe levinud. Kui neid hakkab rohkem tekkima, siis on ilmselt vaja ka lisareeglid välja töötada.

Viimati uuendatud 25.04.2022

12. Kohanimede kokku- ja lahkukirjutamine

Kohanimedes kirjutatakse liigisõna nimetuumaga kokku.

Nt *Emajõgi*, *Munamägi*, *Põhjalaht*, *Lasnamägi*, *Pelgurand*, *Mõisaküla*, *Metsakalmistu*, *Rannavärv*, *Kivisild*, *Suveaed*, *Rohukabjasoo*, *Tähigenotsumägi*, *Loodekarjamaa*.

- Vt lisaks Eesti kohanimede kokku- ja lahkukirjutamise **reegleid** (ilmunud ajakirjas *Keel ja Kirjandus* 1997, nr 1, lk 41–42 ja 2000. a ilmunud „Kirjakeele teatajas II”, lk 51–53).

Viimati uuendatud 25.04.2022

12.1. Erinevalt üldreeglist

1. Kohanimi võib esineda nii liigisõnaga kui ka ilma

Kohanimede liigisõna kirjutatakse nimetuumast lahku, kui kohanimi võib samas tähenduses ette tulla nii koos liigisõnaga kui ka ilma selleta, kus liigisõna on juurdemõeldav ja nime tähendus sellest ei muutu.

Nt *Tartu linn* (= *Tartu*), *Aakre küla* (= *Aakre*), *Räpina alev* (= *Räpina*), *Surju mõis* (= *Surju*), *Peipsi järv* (= *Peipsi*), *Kihnu saar* (= *Kihnu*), *Raja talu* (= *Raja*) (liigisõna *tal* on juurdemõeldav –

ametlikes kohanimeses ja -aadressides seda välja ei kirjutata, kuid tava suhtluses võib kasutada).

2. Nimetuumaks on käänduv omadussõna

Erandlikult kirjutatakse liigisõna nimetuumast lahku, **kui nimetuumaks on käänduv omadussõna**.

Nt *Suur väin* (seesütle: *Suures väinas*), *Väike Emajõgi* (vrd *Väikesel Emajõel*), *Vaikne järv* (vrd *Vaikel järvel*), *Roheline turg*, *Uus turg*, *Vaikne park*.

3. Sekundaarnimed

Sekundaarnimi on teisest kohanimest tulenev kohanimi:

Nt *Pärnu jõgi*, *Endla järv*, *Kihnu väin*, *Muuga laht*, *Salme aed* (Narvas, saanud nime Salme tänava järgi), *Merivälja park*, *Mäepealse mets*.

Nimede sekundaarsust tuleb käsitada sünkroonses tähenduses, st lahku tuleb liigisõna kirjutada eelkõige nendes sekundaarnimedes, mis tulenevad näiteks külade või olemasolevate maaüksuste (nt talude) nimedest. Nimede varasemat päritolu ei pea seejuures arvestama. Kui ei ole teada, kas on tegemist sekundaarnimega, siis tuleb nimi liigisõnaga pigem kokku kirjutada.

Nt *Tedrejärv* (endise Tedre talu järgi, aga võib-olla ka nime järgi, mida enam ei eksisteeri).

4. Aadressikohtade nimed

Liigisõna kirjutatakse nimetuumast lahku, kui tegemist on **aadressikoha (liikluspinna või väikekoha)**, s.o tänava, maantee, puistee, väljaku, aedlinna, ühistu, keskuse, väikekoha vms nimega, mida kasutatakse teiste objektide adresseerimisel. **Seega on liikluspindade ja väikekohtade nimed üldreeglina liigisõnast lahku kirjutatud.**

Nt *Allika tänav*, *Narva maantee*, *Mere puistee*, *Vabaduse väljak*, *Lossi plats*, *Päikese väikekoht*, *Suitsu põik*, *Järve tee*, *Salumäe ühistu*.

Kõige kriitilisemad selle reegli seisukohalt on nimed, mida kiputakse pidama üldterminiteks ja seetõttu kokku kirjutama. Õige on siiski kirjutada lahku: *Lossi plats*, *Turu plats*, *Vabaduse väljak* jms.

5. Aadressikohtade nimede erandid

Aadressikohtade nimede erandid on järgmised.

5.1. Nime esiosa on muutumatu sõna

Kui nime esiosa on muutumatu sõna, siis kirjutatakse liikluspindade sõnaosad ikkagi kokku ka juhul, kui liikluspindade ja väikekohtade nimede üldreegli alusel tuleks liigisõna lahku kirjutada.

Nt *Kesktänav, Keskväljak, Kesktee, Kesksaar, Ringtee, Umbtänav, Põiktänav*.

Nimetuumaga kokku kirjutatud liigisõna ei lühendata.

Nt õige on *Toompuiestee 2*, mitte *Toompst 2*, ja *Moora umbtänav 17*, mitte *Moora umbtn 17*.

Erandina on lubatud jätta muutmata mõni üksik kohanimi, juhul kui see on juba juurdunud, kuid uue kohanime kehtestamisel peab järgima kehtivaid reegleid.

Nt erandlikuna ei ole vaja muuta juba juurdunud tänavanimesid *Kesk tänav, Põik* (Tartus, nime tuum ja liigisõna on üks).

Kui omavalitsus soovib erandina jätta mõne reeglitele mittevastava kohanime muutmata, siis on selleks võimalik pöörduda kohanimenõukogu poole.

5.2. Haruldane liigisõna

Erandlikud **kokkukirjutused esinevad ka mõne haruldase liigisõnaga seoses**, niisuguseid juurde tekitada ei ole tarvis.

Nt *Suur Rannavärv, Väike Rannavärv, Tõnismägi, Saiakang, Olevimägi, Trepimägi*.

Väikekohtade rahvapärased liigisõnad kirjutatakse üldreeglina kokku.

Nt *Pügalaots, Hangunukk, Mäepool, Rannaveer*.

Lahku kirjutatakse väikekoha nimi siis, kui tuumaks on mõne teise koha nimi.

Nt *Varstu kant*.

Viimati uuendatud 25.04.2022

12.2. Üldreegel parkide korral

Kui kohanime ei kasutata aadressikoha nimena, vaid näiteks **haljasala (pargi)** vm avaliku koha nimena, siis lähtutakse üldreeglist, st nimetuum ja liigisõna kirjutatakse **kokku**, kui ei ole mingeid eripõhjusti lahkukirjutamiseks.

- **Haljasalad (pargid)** liikluspindade alla ei kuulu ja seega tuleb nende nimedes nimetuum ja liigisõna üldjuhul kokku kirjutada.

Nt *Hirvepark, Lindamägi, Männipark, Politseiaed, Seegihoov, Virumägi, Karuplats, Kuningaplats, Suveaed, Mõisapark, Lossiaed, Jaamapark.*

Viimati uuendatud 25.04.2022

12.3. Erandid parkide korral

- Kui pargi nimi tuleneb kõrvalasuva tänava nimest, siis kirjutatakse pargi nimi lahku, sest tegemist on sekundaarnimega.

Nt *Kooli park* (Kooli tänava ääres asuv park).

- Kui pargi nimi tuleneb hoonest või objektist, mille lähedal see asub, ja samanimelist tänavat ei eksisteeri, siis kirjutatakse pargi nimi kokku.

Nt *Koolipark* (kooli ümber olev park), *Raudteepark* (raudtee ääres olev park), *Klubipark* (pargi ääres asub klubihoone).

- Kui pargi nimi on antud mingi ehitise (näiteks tehase) järgi ja asub ka selle ehitise nimelise (Tehase) tänava ääres, siis on mõeldavad mõlemad variandid.

Nt *Tehase park* või *Tehasepark*.

- Lahkukirjutamise malli kasutatakse veel juhul, kui nimetuumaks on isikunimi.

Nt *Forseliuse park, Glehni park, Margareeta aed, Mathieseni aed.*

- Samuti kirjutatakse pargi nimi nimetuumast lahku, kui nimetuumaks on mitmuslik sõna.

Nt *Dominiiklaste hoov, Tornide väljak, Viirastuste aed.*

Tallinna ametlikud kohanimed *Bastioni aed, Kubernerite aed, Piiskopi aed* on küll lahku kirjutatud, kuigi reegel eeldaks siin pigem kokkukirjutust: *Bastioniaed, Kuberneriaed, Piiskopiaed.*

Viimati uuendatud 11.01.2023

13. Väikekohtadest ja liikluspindadest

Järgnevalt keskendume aadressikohtade (väikekohtade ja liikluspindade) nimedele ja nende objektide tekitamise põhimõtetele.

Kui kohalikus omavalitsuses on tihedalt asustatud piirkondi (kompaktse hoonestusega alasid), siis tuleb adresseerida neis piirkondades kas väikekoha või liikluspinna (aadressikoha) alusel. Sama põhimõte on sätestatud ka **ruumiandmete seaduse** § 48 lõikes 2.

Viimati uuendatud 11.01.2023

13.1. Väikekoha nimi

Väikekoht on üks kahest aadressikohast (teiseks on liikluspind - nn tänav). **Ruumiandmete seaduse** § 44 punkti 2 kohaselt on **väikekoht** asulast väiksem maa-ala, mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis. Väikekohas asuv tee võib olla kasutuses iseseisva aadressikohana liikluspinna tähenduses. Väikekohtadena võib käsitleda näiteks endiseid aiandusühistuid, tihedamalt asustatud külakeskuseid, külaosi, paiku, kante, endiseid kolhoosikeskuseid, garaažiühistuid jne, kus kasutatakse majade ja maaüksuste nummerdamist.

Väikekohajärgne adresseerimine on põhjendatud sellistes tihedamalt asustatud piirkondades, kus ei ole selgelt välja kujunenud liikluspinnajärgset adresseerimist ja sellele ei ole mingil põhjusel otstarbekas üle minna. Kui vähegi võimalik, soovitame tiheasustuses eelistada pigem liikluspinnajärgset adresseerimist, sest see on üldjuhul selgem ning hooned ja maaüksused on kergemini leitavad.

Väikekoha nimi - nagu ka liikluspinna nimi - peab olema registreeritud riiklikus kohanimeregistris (**kohanimeseaduse** § 4 lõige 1 ja § 8 lõige 1 punkt 2) ning määratud koos ruumikujuga kaardil. **Väikekoha nimi peab vastama kõigile käsiraamatus eespool käsitletud kohanimele esitatavatele üldistele nõuetele.**

Nt: Pärnu maakond, Saarde vald, Rabaküla, Rabametsa väikekoht;
Pärnu maakond, Saarde vald, Rabaküla, Kasepõllu väikekoht.

Viimati uuendatud 15.12.2022

13.2. Väikekoha nime liigisõnad

Väikekoha kohanimes **ei või liigisõna puududa**. "[Kohanime vormistamise ja kasutamise korra](#)" § 5 lõike 1 kohaselt: Kohanimi peab sisaldama liigisõna [Kohanimeseaduse](#) § 4 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud nimeobjektide (sh: aadressikoht ruumiandmete seaduse tähenduses, näiteks tee, tänav, väljak, väikekoht), lennuväljade või -jaamade ning sadamate korral.

Laialt levinud väikekohtade liigisõnad on näiteks *aiandusühistu*, *suvilaühistu*, *garaažiühistu*, *ühistu*. Uue määratava kohanime liigisõnana ei või kasutada sõnu, mis näitavad juriidilise isiku või ühenduse tegutsemisvormi, näiteks aiandusühistu, suvilaühistu, garaažiühistu ja elamuühistu (vt. "[Kohanime vormistamise ja kasutamise korra](#)" § 5 lõige 5). Kuna ühistuline tegevus kipub kas hääbuma või kehtestatakse juriidiliselt mõni teine tegevusvorm, siis soovitame juriidilisele isikule viitavaid liigisõna sisaldavad nimed muuta. Pigem soovitame kasutada selliseid liigisõnu nagu *keskus*, *piirkond*, *kant*, *paik*, *nurk*, *tehnoküla*, *suvituskoht*, *suvilakoht*, *väikekoht*, *aedlinn*. Liigisõna väikekoht võiks jääda universaalliigisõnaks, kui muud tunduvad sobimatud.

Kõik väikekohtade liigisõnad kirjutatakse täielikult välja, erandiks on *aiandusühistu*, *suvilaühistu*, *garaažiühistu* mille puhul on lubatud kasutada punktita suurtähtlühendeid **AÜ**, **SÜ**, **GÜ** ja väikekoha puhul **vkt** ("[Kohanime vormistamise ja kasutamise kord](#)" § 5 lõige 8).

Nt Põllu aiandusühistus asub maaüksus *Põllu AÜ 6*;
Jõekäärü väikekohas asub maaüksus *Jõekäärü vkt 7*.

Väikekoha territooriumil võivad omakorda asuda liikluspinnad, mille alusel maaüksusi nummerdatakse. Kui vähegi võimalik, soovitame sellisest variandist hoiduda. Väikekohta pole otstarbekas moodustada, kui territooriumil on võimalik kehtestada liikluspind ja adresseerida liikluspinna järgi, sel juhul on koha-aadress lühem. Kui aga väikekoha nime kasutamine koha-aadressis aitab kohta paremini leida, siis on ka selline lahendus otstarbekas.

Nt Pärnu maakonnas Sindi linnas asuvas Viira aiandusühistus asub liikluspind *Karu tänav*. Maaüksuse koha-aadress on sel juhul:

Pärnu maakond, Tori vald, Sindi linn, Viira AÜ, Karu tn 10

Eelneva näite puhul tuleb arvestada, et sellist pikka ja lohisevat koha-aadressi peab kasutama kõikides asjaajamistest ja ametlikus dokumentatsioonis. Üle Eesti kasutatakse sellist adresseerimise varianti vähestel juhtudel, seega võib tulevikus osutuda õigustatuks, et niisugust struktuuri enam ette ei nähta ja ka need vähesed sellise struktuuriga aadressid tuleb ümber muuta. Eelistatuim adresseerimisviis tiheasustuses on liikluspinnajärgne adresseerimine ilma väikekoha nime määramata. Vajaduse korral võib suuremates tiheasustuspriirkondades kaaluda näiteks eraldi küla, alevi või aleviku moodustamist asustusüksusena.

Viimati uuendatud 11.01.2023

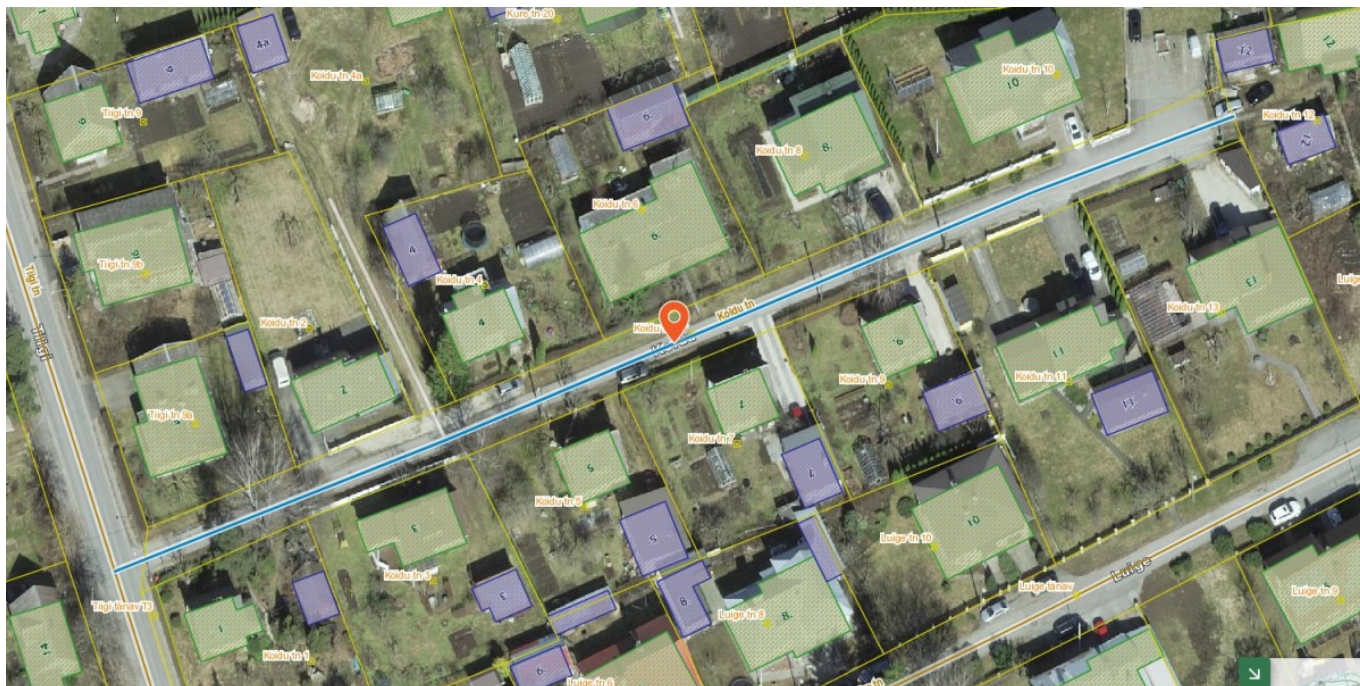
13.3. Liikluspinna nimi

Liikluspind on üks kahest aadressikohast, teine on väikekoht. [Ruumiandmete seaduse](#) § 44 punkti 1 kohaselt liikluspind on tee (nt *tänav*, *allee*, *põik* jne), mille nime kasutatakse teiste aadressiobjektide aadressis.

Liikluspinna mõiste on suhteliselt uus ja ei ole tavakeeles laialt kasutusel. Üldiselt võib öelda, et liikluspind on selline tee või tänav, mille nime järgi antakse aadresse hoonetele ja maaüksustele. **Liikluspinna nimi peab vastama "[Kohanime vormistamise ja kasutamise korra](#)" nõuetele ja käsiraamatus eespool käsitletud kohanimedele esitatavatele üldistele nõuetele.** Lisamaterjalina soovitame lugeda ka kohanimenõukogu kinnitatud dokumenti „[Tänavanimede nõuannet](#)“, mis on kohanimenõukogu kodulehelt kättesaadav.

Nt Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Koidu tänav

Viimati uuendatud 03.05.2022

13.3.1 Liikluspinna nime muutmine

Seoses liikluspinna nime muutmisega peab kohalik omavalitsus samaaegselt viima läbi ka liikluspinnajärgsete aadresside muudatused. St, et haldusmenetlused tuleb samal ajal läbi viia nii liikluspinnale uue nime kehtestamise ja olemasoleva liikluspinna nime kehtetuks määramise kohta kui ka liikluspinnajärgsete aadresside (katastriüksustele, hoonetele, korteritele) muutmise kohta.

Kohanime muutmine ja sellega kaasnevad aadressimuudatused loetakse seotud toiminguks.

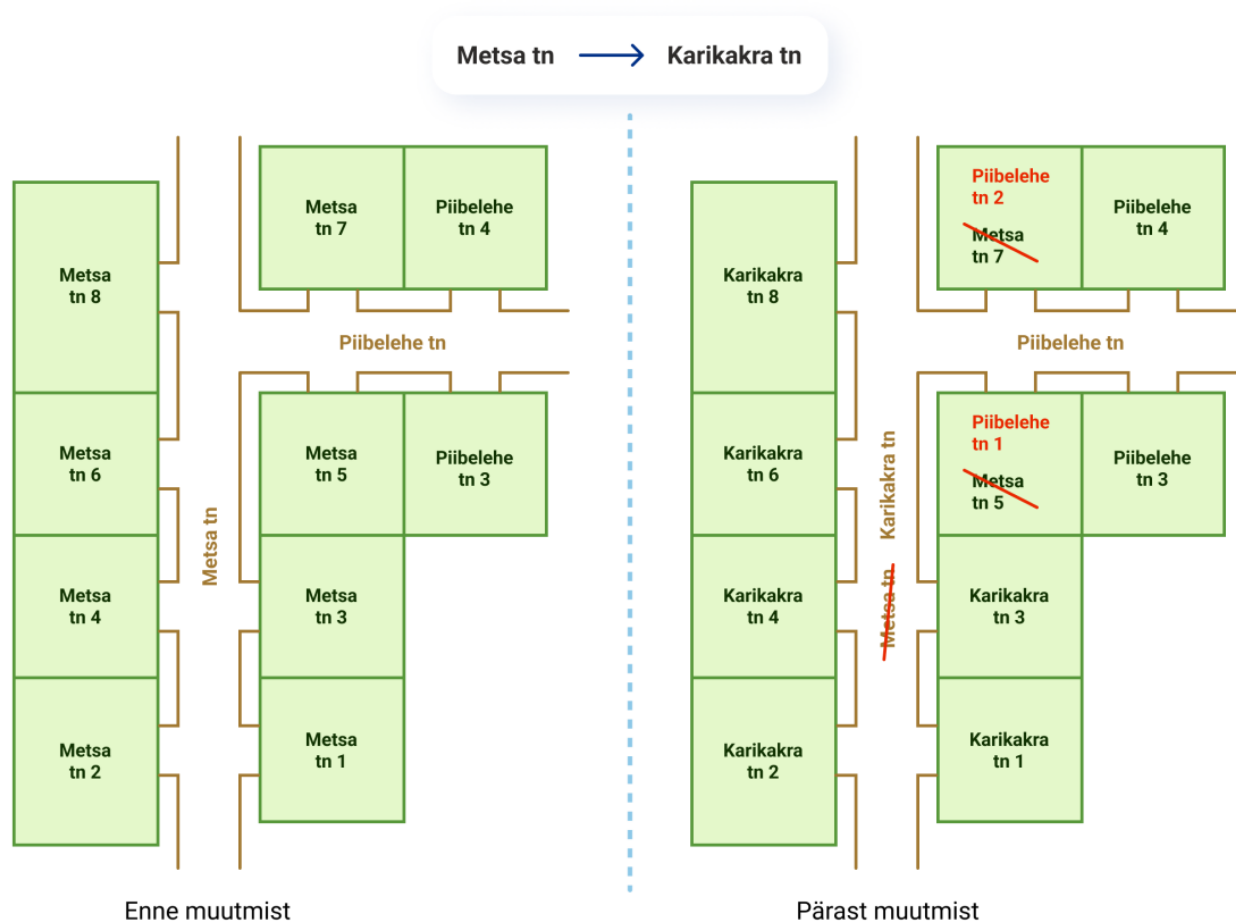
Kui liikluspinna nimi on kohanimeregistris muudetud, siis muutuvad samal õhtul automaatselt Aadressiandmete süsteemis ka koha-aadressid. Kuna kohanime muutmise õigusliku aluse esitab kohalik omavalitsus kohanimeregistris registreerimiseks, siis kohanime registreerimisel eeldatakse, et kohalik omavalitsus on viinud läbi ka haldusmenetluse koha-aadresside muutmiseks ja on kehtestatud vastav õigusakt.

Kui kohalik omavalitsus ei ole viinud läbi aadresside muutmiseks haldusmenetlust, siis tekib olukord, kus elaniku aadress on ära muudetud, aga elanikku pole sellest teavitatud.

Tähelepanu tuleb pöörata ka objekti järgi adresseeritud teistele objektidele (katastriüksustele, hoonetele, korteritele) – st kas selle tänava järgsed katastriüksused ja hooned saavad aadressi uue tänava järgi uute numbritega või jäävad oma endise numeratsiooniga. Kui osad aadressiobjektid ei saa aadressi uue nimega tänava järgi, vaid mõne kõrvalasuva tänava järgi, siis tuleb need muudatused teha Aadressiandmete süsteemis enne kui tänava nimemuudatus kohanimeregistris.

Näiteks, kui olemasoleva Metsa tänava nimi muudeti Karikakra tänavaks, siis muutusid kõik üksused ja hooned automaatselt Karikakra tänava järgseks, kuigi kohalik omavalitsus planeeris osade objektide lähiaadressid määrata olemasoleva Piibelehe tänava järgi. Kui kõik Metsa tänava järgsed aadressid muutusid

automaatselt Karikakra tänava järgseteks aadressideks, siis tuleb osad aadressid uuesti muuta. Kuna registrid on omavahel seotud, siis segaduste ärahoidmiseks teistes registrites oleks kohalik omavalitsus pidanud topeltmuudatust vältima ja Piibelehe tänava järgsed aadressid muutma enne Metsa tänava nime muutmist Karikakra tänavaks.

Viimati uuendatud 03.01.2023

13.4. Liikluspinna nime liigisõnad

Liikluspinna kohanime peab sisaldama **liigisõna**. Laialt levinud liigisõnad on näiteks *tänav* (ligikudu 10000), *tee* (6400), *põik* (1200) *maantee* (240), *puiestee* (120), *ringtee* (20), *allee* (20). Väiksema kasutusega liigisõnu on kokku veel 50 kandis. Eelnevates kohanime nõuete peatükkides on samuti liigisõnade teemat käsitletud, kuid selguse huvides räägime liikluspindade liigisõnade kasutuse eripäradest veel põhjalikumalt.

Liigisõna *tänav* puhul küsitakse sageli, kas seda võib kasutada ka väljaspool linna, alevit ja alevikku. Kiire vastus sellele on: *Võib küll, kui tegu on tänavailmelise teega.*

Nimelt tekitab küsimusi **ehitusseadustiku § 92 lõige 3**, mis sätestab: *Tänav on linnas, alevis või alevikus paiknev tee. Aadressisüsteemi ja kohanime määramise seisukohast ei ole liigisõna* *tänav* *määramisele piiranguid.*

Jälgima peab eelkõige liigisõna **sobivust** konkreetsele objektile. Kui on välja ehitatud (või kavas ehitada) tänavavalgustus, kõnniteed on olemas või rajamisel, siis sobib liigisõnaks *tänav*. Kui teel aga ei ole tänava ilmet ega ole kavas seda ka teha, siis sobib liigisõnaks pigem *tee*, *maantee* vm. Seega võib linnas olla liigisõnaks *tee* (nt *Mustamäe tee* Tallinnas) ja külas võib olla liigisõnaks ka *tänav*, lähtudes liigisõna sisulisest sobivusest.

Tänav on tüüpiline tiheasustuse liigisõna, seega sobib kõige paremini linnatänavaks koht.

Ajaloolise õigluse huvides märgitagu siiski, et peaaegu kuni 1920. aastate lõpuni oli *tänav* maaga seostuv termin, tähistades küla- või karjateed (*tänav*, murdeti ka *tanum*, *tannom*, *tanuv*, *tanu*, *tanav*); linnades olid *uulitsad*. Vaidlus selle üle, kas *tänav* linna sobib või ei, kestis 1930. aastate keskpaigani välja ja vahepeal pakuti ning kasutati isegi ametlikes dokumentides muid variante. Tallinnas olid aastatel 1928–1935 kõik tänavad *uulid*.

Liigisõna tee on sageduselt järgmine liigisõna ja teda kasutatakse peamiselt kolmes tähenduses:

1) „maantee” sünonüümina, st tähistamaks suuremat teed, mis viib kuhugi kaugemale (*Aruküla tee*, *Ihaste tee*, *Lodja tee*, *Muuga tee*);

2) aiandus- või maapiirkonna tänav, mis pole eriti „linliku" ilmega (nt Tallinna Mähe aedlinnas *Aianduse tee*, *Jasmiini tee*, *Kupra tee*, *Vabarna tee*);

3) laiem linnatänav (võõrsõnalise „prospekti" sünonüümina, nt Tallinnas *Ehitajate tee*, Tartus *Kalda tee*). On ka üsna erandlikke ajaloolise traditsiooniga põhjendatavaid teid (*Komandandi tee* Tallinnas).

Liigisõnale **tee** on mõnikord lisatud ka täiendav sõna nagu **koolitee**, **külatee**, **rannatee** - mis lisaks nime tuumale iseloomustab, kuhu see tee viib (*Selja koolitee* Tori vallas ja *Rooslepa rannatee* Lääne-Nigula vallas). Neid võiks kasutada juhul, kui nad tõesti on kohale kinnistunud, tüüpilised tänavanimede liigisõnad need ei ole.

Liigisõna põik on samanimeliselt põhitänavalt kõrvale keerav väiksem tänav, vahel umbtänav, ent mitte tingimata. Selle sõna käänamisel peetagu silmas õiget türevokaali (*põik* : *põigu*, mitte „põigi“).

Varem on kasutatud ka pikemat kuju *põiktänav* (*põikuulits*), nüüd ei ole see enam vajalik. *Põik* sobib ühtviisi hästi nii tänavate kui ka teede, maantee ja puiesteede harutänavate liigisõnaks, vormid nagu „põiktee“, „põikmaantee“ vms pole õiged.

Roosi tee juurde kuulub *Roosi põik*, mitte „Roosi põiktee“. Kuigi vene keeles vastab põigule *перейлок*, käivad Eesti põigud alati kokku mingi põhitänavaga, samas kui *pereulok*’id võivad olla ilma paariliseta. Niisugust ajalooliselt tingitud erandlikkust on näha Narvas, kus *Kooli põik* on Kreenholmis täiesti iseseisvalt tekkinud, *Kooli tänav* on küll nüüdseks kadunud, ent asus hoopis vanalinnas.

Haruldasematest liikluspinn liigisõnadest on Eestis ka kaks **umbtänavat** (*Metsa umbtänav* Kohilas ja *Moora umbtänav* Tallinnas), mis sisuliselt on sarnased põikudega.

Jõgeval on põhiteelt hargneva liikluspinna liigisõnana kasutatud **haru** (*Mihkel Pilli haru*).

Liigisõna maantee on suurem asulast väljuv tänav, mis viib kaugematesse kohtadesse; maanteed on sageli ajalooliselt kujunenud ja seetõttu püsikindlad. *Narva, Pärnu, Tallinna* ja *Tartu maantee* nimega tänavaid on paljudes asulates. Maantee nimeks on enamasti mõne suurema asula nimi, natuke erandlikum nimi on ehk *Hiiu maantee* (Käinas).

Liigisõna puistee on üldjuhul puudega ääristatud tänav, midagi sellist nagu prantslaste *boulevard* (st bulvar), nt *Kuldnoka puistee*, *Mere puistee*, *Põhja puistee*. Võib tähele panna, et sageli on nimetuumaks samuti looduslik termin, nt puunimetus (*Kastani puistee*, *Kreegipuu puistee*, *Lehiste puistee*). Vahel kajastab liigisõna *puistee* üksnes õilsaid kavatsusi nimepanemise aegu, puudest pole jälgegi.

Puisteelega peaaegu samatähenduslik on *allee*, mida Eestis on 30 kandis, nt *Kõstri allee* Palamusel, *Põhja allee* Kohtla-Järvel, *Pärna allee* Audrus.

Haapsalus on kaldapealse liikluspinna **liigisõna kallas** (*Holmi kallas*, *Vaikne kallas*, *Õhtu kallas*) ja äär (*Mereäär* Paldiskis).

Sageli nimetatakse kaarekujulisi liikluspindasid **ringideks** või **ringteedeks** (neid on üle 20) (nt *Käärasoo ring* Paikuse alevis ja *Haanja ringtee* Rõuge vallas, Haanja külas). Tartus on kaarekujulisi liikluspindasid nimetatud **kaarteks** (*Kesk kaar*, *Sirbi kaar*, *Suur kaar*, *Väike kaar*).

Tallinna vanalinnas on jalakäijate tänavaid nimetatud **käikudeks** (*Bremeni käik*, *Börsi käik*, *Katariina käik*), ajaloolisim neist sisaldab saksapärase liigisõna **kang** (*Saiakang*, vrd sks *Gang* 'käik'). Tallinnas on teisigi **haruldasi termineid, mis liigisõna staatuses:** **aas** (*Roheline aas*), **jalg** (mäejalamil asuv tänav, *Lühike jalg*, *Pikk jalg*), **kael** (*Vanaturu kael*), **ots** (*Torupilli ots*), **värav** (*Suur* ja *Väike Rannavärav*). Viljandis on huvitavalt kujundatud jalakäijate tänava liigisõnana kasutuses **aed** (*Arkaadia aed*).

Eestis on neli mäe peal paiknevat tänavat, kus liigisõnana esinebki **mägi** (*Olevimägi, Sulevimägi* ja *Tõnismägi* Tallinnas, ning *Trepimägi* Viljandis). Viimased on ajalooliselt nii kujunenud (võrreldagu Tõnismäe vanu võõrkeelseid vasteid: sks *Antonisberg*, vene *Антонова гора*) ja neid ei tohiks segi ajada palju sagedamate nimedega, kus *-mäe* kuulub nimetuuma (vrd *Arbimäe tänav, Kasemäe tänav, Keldrimäe tänav, Kõrgemäe tänav*).

Liikluspinna liigisõnana on kasutuses ka **väljak** ning **plats**, mis eeldab ka väljaku olemasolu (näiteks *Raekoja plats* Narvas, Tallinnas ja Tartus ning *Leigri väljak* Kärdlas).

Väljak on kõige neutraalsem liigisõna, mis toodi käibele saksapärase *platsi* (sks *Platz*) asendajana ning muutus peagi üsna üldiseks, nt *Keskväljak* (paljudes asulates), *Noorte väljak* (Pärnus), *Seminari väljak* (Võrus), *Vabaduse väljak* (Tallinnas ja mujal).

Plats, nagu öeldud, on saksapärase liigisõna; seda esineb põhiliselt ajaloolistes linnades ja üsna traditsioonilistel juhtudel (*Kiriku plats* ja *Lossi plats* Tallinnas, *Peetri plats* Narvas, *Turu plats* Rakveres ja Tallinnas). Ent seda on ka kohtades, kus muidu võiks olla *väljak* (*Jaama plats* Raasikul, *Vabaduse plats* Viljandis).

Vahest on nimepanijate peades mõlkunud umbes niisugune liigitelu: väljak on moodne ja avar, plats vana ja väike. Uusi platse ei ole Eestisse siiski mõtet tekitada. Kolmas väljakunimedes esinev liigisõna on **turg** (*Maarjaturg* ja *Peetriturg* Tartus, *Vana turg* Tallinnas), seda on varem esinenud rohkemgi (nii Tallinna kui ka Tartu Suurturud kannavad praegu Raekoja platsi nime).

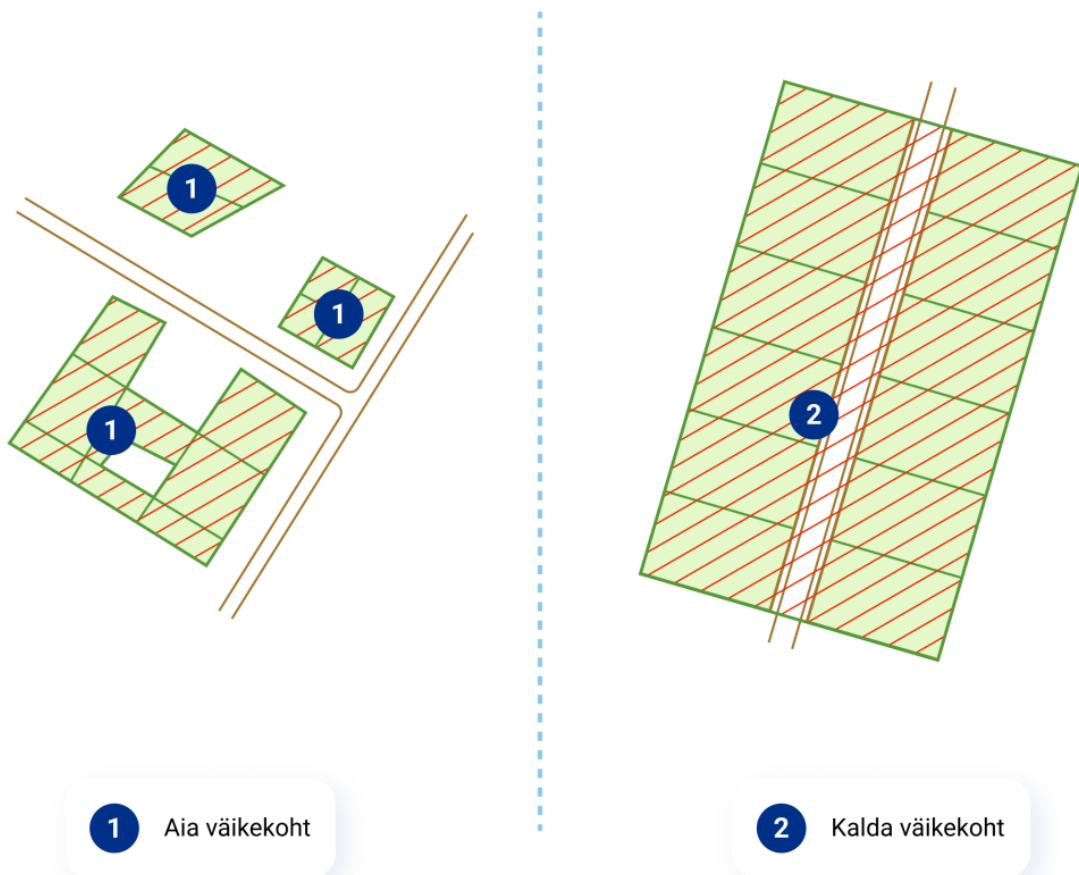
Kas Eesti tänavanimede liigisõnade valikut oleks mõtet mitmekesistada?

Kui mingi liigisõna on juba rahvapäraselt kasutusel, ei ole seda kindlasti vaja hüljata; nii ongi liikluspinna nimede hulka lähiajaloos lisatud *Vanaturu kae* ja *Torupilli ots*. Rahvasuus olid need ammu tuntud.

13.5. Põhireeglid väikekoha ruumilise paiknemise kohta

- Väikekoht peab koosnema ühest kinnisest pindobjektist.
- Erandjuhtudel võib väikekoht koosneda ka mitmest lahustükist (nt kui mõni suurem tee läheb väikekohast läbi ja see soovitakse välja jätta), kuigi see ei ole soovitatav variant.
- Kindlasti tuleb vältida mitmest pisikesest tükist koosnevate või n-ö auguliste väikekohtade moodustamist.
- Kui on võimalik kasutusse võtta liikluspinnajärgne adresseerimine, ei ole otstarbekas väikekohta kehtestada.

Näiteks on alltoodud joonisel ebaotstarbekalt lahustükkidena paiknev Aia väikekoht ja pigem ühe liikluspinna järgi adresseerimiseks sobiv Kalda väikekoht:

- Samuti ei ole soovitatav väikekohajärgne adresseerimine juhul, kui maaüksusi ja hooneid on palju.
- Üle 100 maaüksuse korral soovitame pigem liikluspinnajärgset adresseerimist.

Näiteks Puraviku väikekohas on üle 100 maaüksuse, nende vahel liikudes on üsna keerukas aru saada, kuspool võiks olla otsitava numbriga maja:

Kuna viimases näites toodud juhtumis on ümbruskonnas kasutusel liikluspinnajärgne adresseerimine, siis oleks soovitatav ka Puraviku väikekoha kohanimest loobuda ja minna üle liikluspinnajärgsele adresseerimisele.

Viimati uuendatud 20.12.2022

13.6. Liikluspinna ruumilise paiknemise reeglid

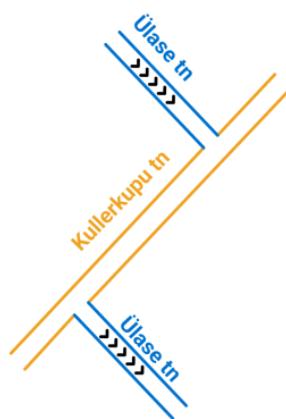
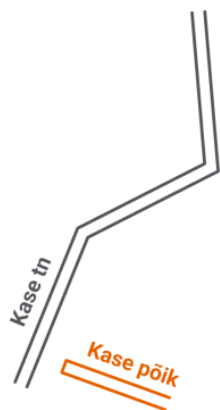
- Liikluspind peab olema katkematult läbitav. (vt [Kohanime vormistamise ja kasutamise kord](#) § 4)
- Liikluspinnal ei või olla kõrvalharusid. Lühikesi harusid käsitletakse liikluspinna juurdesõitudena ja neid liikluspinna kujule ei lisata. Pikemad harud, mida tajutakse looduses pigem omaette teena, peaks olema eraldi liikluspinnad.
- Numberlisandid peavad olema järjest määratud ([ruumiandmete seaduse](#) § 48 lõige 6).

- Põik on samanimelisest põhitänavast hargnev, mitte lahus olev teelõik.
- Kui ristmik ei ole otse läbitav, siis on otstarbekas määrata mõlemale poole ristmikku jäävatele liikluspinnade osadele erinev nimi nii, et moodustuvad erinevad liikluspinnad.
- **NB! Kohanimede määramisel tuleb jälgida teede ruumikujusid ja nimesid (nimetusi) ka teeregistris. Kui teeregistri tee ruumikuju ja liikluspinna ruumikuju kattuvad kogu ulatuses, siis peab ka nimi olema teeregistris (tee nimetus) ja kohanimeregistris (tee või liikluspinna kohanimi) täpselt ühesugune. Kui teeregistri tee ja liikluspinna ruumikujud kattuvad ainult osaliselt, siis ei või nende nimed olla ühesugused ega ka eksitavalt sarnased (näiteks Kesa tee ja Kesa tänav). Vt lisaks peatükki "13.13. Tee nimi ja liikluspinna nimi"**
- Teeregistris oleva kohaliku tee nimetus peab üldjuhul kokku langema liikluspinna nimega, kui tegu on terves ulatuses sama objektiga.
- Kohaliku omavalitsuse ametnik, kes valmistab ette liikluspindade nimede õigusakte, peab jälgima ka teeregistris olevate teede nimesid ja teede numbreid.
- Kui koostatakse teede inventariseerimise nimekirja, siis peab jälgima liikluspindade nimesid, mis on juba määratud.
- Täielikult või osaliselt eramaa(de)l paiknevale teele ja erateele saab samuti määrata liikluspinna nime. Adresseerimisel peab lähtuma tegelikust ligipääsust. Liikluspinna nime määramisel ei ole teealuse maa omand oluline – **oluline on, et ligipääs tõepoolest toimiks** (nt servituudi alusel või avalikuks teeks määramise kaudu või ostab KOV teealuse maa ära – st KÜ jagatakse jm lahendused). Liikluspinnale nime määramisele peab eelnema haldusmenetlus, st maaomanikul on õigus kaasa rääkida liikluspinna kehtestamisel ja nime valikul. Lõpliku otsuse, kas ja millise ulatuse ning nimega liikluspind on vaja kehtestada, **teeb KOV**. Kui ligipääsu õigus on vaieldav kohtus, siis tuleb lähtuda muuhulgas ka kohtu dokumentidest.

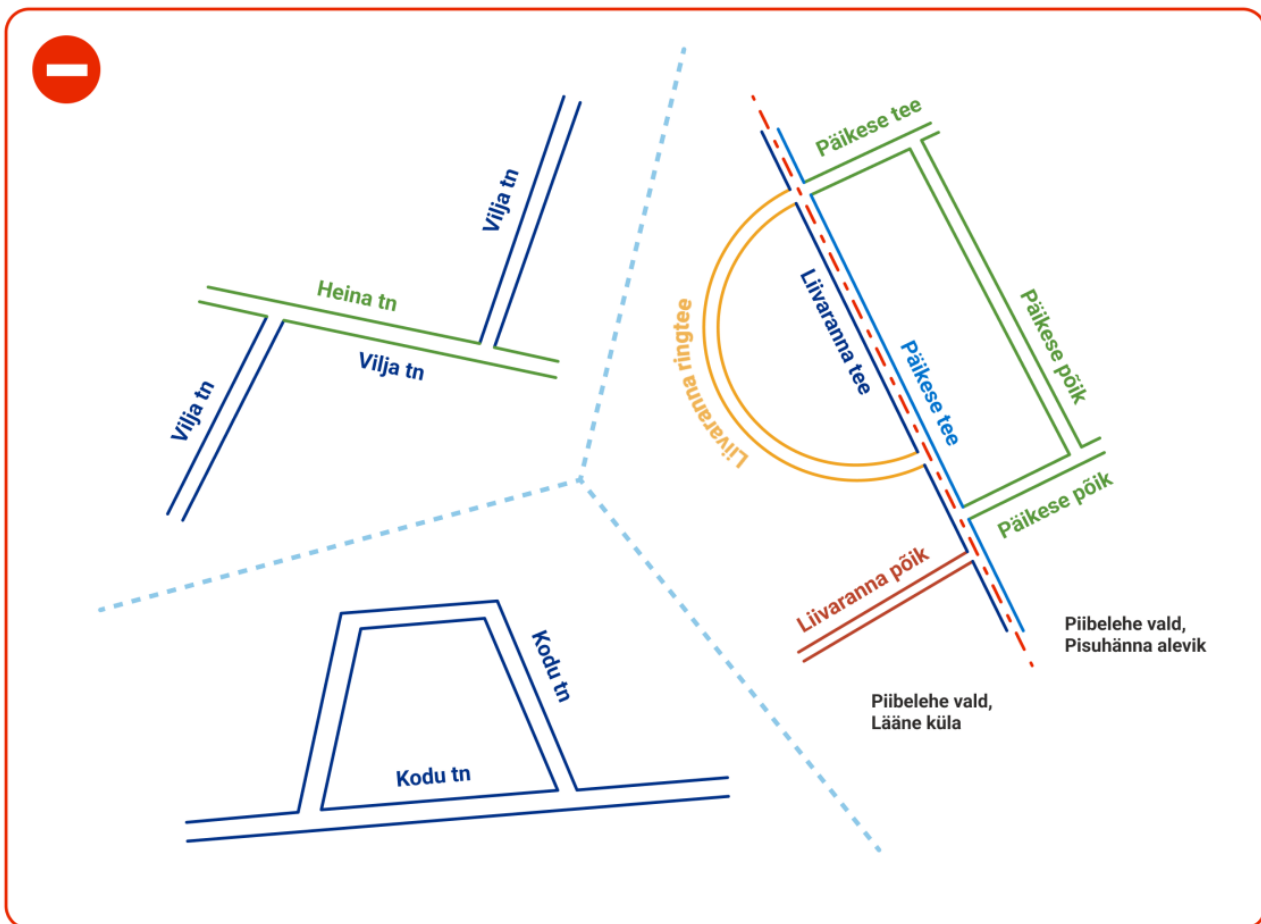
Viimati uuendatud 03.01.2023

13.7. Näiteid liikluspinna paiknemise kohta

- Alltoodud joonisel olev Tamme tänav ei ole järjest läbitav, vaid puukujuline. Sellise kujuga liikluspindade korral on raske - kui mitte võimatu - tagada ühtset nummerdust (ühel pool teed paaris- ja teisel pool teed paaritud numbrid).
- Kase tänav ja Kase põigu vahel ei ole ühendust, seega peaks Kase põigu ümber nimetama.
- Ülase tänav koosneb kahest üksteisest eemal asuvalt lõigust. Selline liikluspinna kuju ei taga üheselt arusaadavat adresseerimist ja hoonete leitavust.
- Maasika tee on katkestatud näiteks raudtee või mõne muu liiklusvahenditega läbimatu takistusega, seega ei ole liikluspind järjest läbitav.

Vaadeldes järgmist joonist, on samuti näha hulk liikluspindade ruumikujusid, mille puhul ei ole tagatud aadresside loogiline määramine ega objektide leitavus.

- Näiteks Vilja ja Heina tänav on teatud lõigus mõtteliselt kattuvad (ühelt Vilja tänava lõigult teisele jõudmiseks tuleb teatud maa liikuda mööda Heina tänavat) ning kui selline lõik on juba 20 meetri pikkune, siis ei ole tagatud, et looduses liikuv inimene suudab kiiresti aru saada, kuidas Vilja tänav edasi kulgeb. Liiklejale võib jääda ebaselgeks, millises suunas ristmikust ta peaks jätkuvat lõiku otsima.
- Kui Vilja ja Heina tänav teatud lõigus mõtteliselt kattuvad, aga see lõik on alla 20 meetri ja/või on tagatud leitavus (ristmik on otse läbitav), siis on selline kattumine lubatud. Kui selline liikluspind kattub terves ulatuses teeregistris registreeritud teedega, mis on samuti kahes osas kuid erinevate teenumbritega, siis tuleb tagada, et ühe terviku moodustavad teeregistri tee ja liikluspind on samanimelised (vt peatükki "**13.13. Tee nimi ja liikluspinna nimi**").
- Kodu tänava korral on moodustatud silmus, sellisel juhul ei ole samuti aadresside loogiline järjestus võimalik.
- Päikese tee ja Liivaranna tee korral on tegu osaliselt samale liikluspinnale erinevate nimede andmisega ning lisaks on Liivaranna tee ja Päikese tee ka erineva ruumikujuga. Tegu on sama omavalitsuse piires erinevates asustusüksustes asuvate kinnisvaraarendusprojektidega. Omavalitsus peab erinevate detailplaneeringute koostamisel jälgima nende omavahelist kooskõla ja tagama üheselt mõistetava adresseerimise.
- Päikese põigu korral on tegu mitmeharulise liikluspinnaga ning lisaks on põik isegi pikem kui Päikese tee ise, seega on otstarbekas pigem määrata kaks erinevat liikluspinda Päikese põigu asemel.

Järgmisel joonisel vaatleme teeregistri ja kohanimeregistri omavahelist sobivust. Kohanimedena on kehtestatud ainult kaks liikluspinna kohanime (Tallinna maantee ja Kurvi tänav), kuid teeregistris on seal kolm kohalikku teed (Kiire tee, Tallinna tee ja Jõgeva tee) ning osa teed on üldse teeregistrist puudu.

Probleem on siin selles, et omavalitsus ei ole järginud teeregistrisse teede nimekirja koostamisel liikluspindade nimesid ega ruumikujusid. Samuti ei ole kohanimed määratud jälgitud, millised kohalikud teed on esitatud teeregistrile. Oluline on, et ruumikujud ja nimed (nimetused) oleksid omavahel vastavuses.

Omavalitsus peab andmete kooskõlla viimiseks muutma kas teeregistris teede nimetusi ja ruumikujusid või kohanimeregistris liikluspindade ruumikujusid ja nimesid. Soovitame segaduste ära hoidmiseks väiksemate, ühe asula piires kulgevate teede korral muuta teeregistri teede ja liikluspindade nimed ning ruumikujud ühesuguseks.

Veel paar soovitus kohalike teeregistri teede nimede (nimetuste) määramiseks:

- väiksemate (ühe asula piires kulgevate) teede korral määrata teede üheosalisi nimesid;
- pikemate (asulate vahel kulgevate) teede korral on õigustatud määrata mitmeosalisi nimesid ning kui liikluspind hõlmab ainult osa sellest teest, määratakse talle aadressides kasutamiseks üheosaline nimi. Kui aga selline pikem tee on kogu ulatuses liikluspinnana adresseerimisel kasutuses, siis tuleb talle määrata üheosaline nimi.

Veel mõned näited, mille puhul tuleb kaaluda teistsugust adresseerimist või liikluspinna ruumikuju muutmist.

- Selleks, et jõuda aadressile Valli tn 34, mine Lõuna tänavale ja Lõuna tn 24 vastas ongi:

- Peebu tänavale jõudmiseks keera Uus-Koidu tänavalt mingit teed mööda ära ja kuskil seal hakkabki:

- Kunagi nõukogude ajal on valminud suur linnaplaneering, selle elluviimine on aga takerdunud ja ilmselt ei viida seda sellisena kunagi ellu, nüüd oleks aeg mõelda liikluspindade ruumikujude ja nimede muutmisele, sest need on eksitavad (vt näiteks Allika, Lille ja Ülase tänavat, mis koosnevad kahest osast, mille vahel on suur soine ala):

- Koha leidmiseks ei piisa ilusast kohanimest, ka kohanimeobjekti ruumiline asukoht ja ruumikuju peavad olema hästi määratud.
- Nummerdamine peab olema hästi läbi mõeldud.
- Liikluspinna asukoha kaart peab olema hästi loetav, abivahendina soovitame kasutada **ADS-i kaardirakendust**. Lisainfot saab **Maa- ja Ruumiameti geoportaalist**:

RUUMIANDMED

- Maakatastri andmed +
- Eesti topograafia andmekogu +
- Kitsenduste andmed +
- Ortofotod +
- Geo3D +
- Kaldaerofotod
- Kõrgusandmed +
- ESTHub satelliidiandmed
- Aadressiandmed +
- Haldus- ja asustusjaotus +
- Kohanimed ✕
- Kuidas asjad käivad?**
- Õigusakte
- Ettekanded
- Kohanimenõukogu
- Mullastiku kaart +
- Geoloogilised andmed +
- Geodeetilised andmed +
- ESTPOS
- Topokaardid ja aluskaardid +

[Kuidas asjad käivad?](#)

Kuidas asjad käivad?

...ehk soovitusi

1. Kohanimetähistusega objektid
2. Näiteid kohanime määramise otsuste sõnastamisest
3. Kohanime määramisest planeeringualal tekkivale liikluspinnale ja väikekohale
4. Näide asendiplaani (kaardi) koostamise kohta
5. Ühissõidukipeatustele kohanimede määramine

1. Kohanimed tuleb registreerida riiklikus kohanimeregistris (edaspidi kohanimeregister)

Kohanimeseaduse § 4 lg 1 kohaselt on kohanime kohustus järgmistel objektidel:

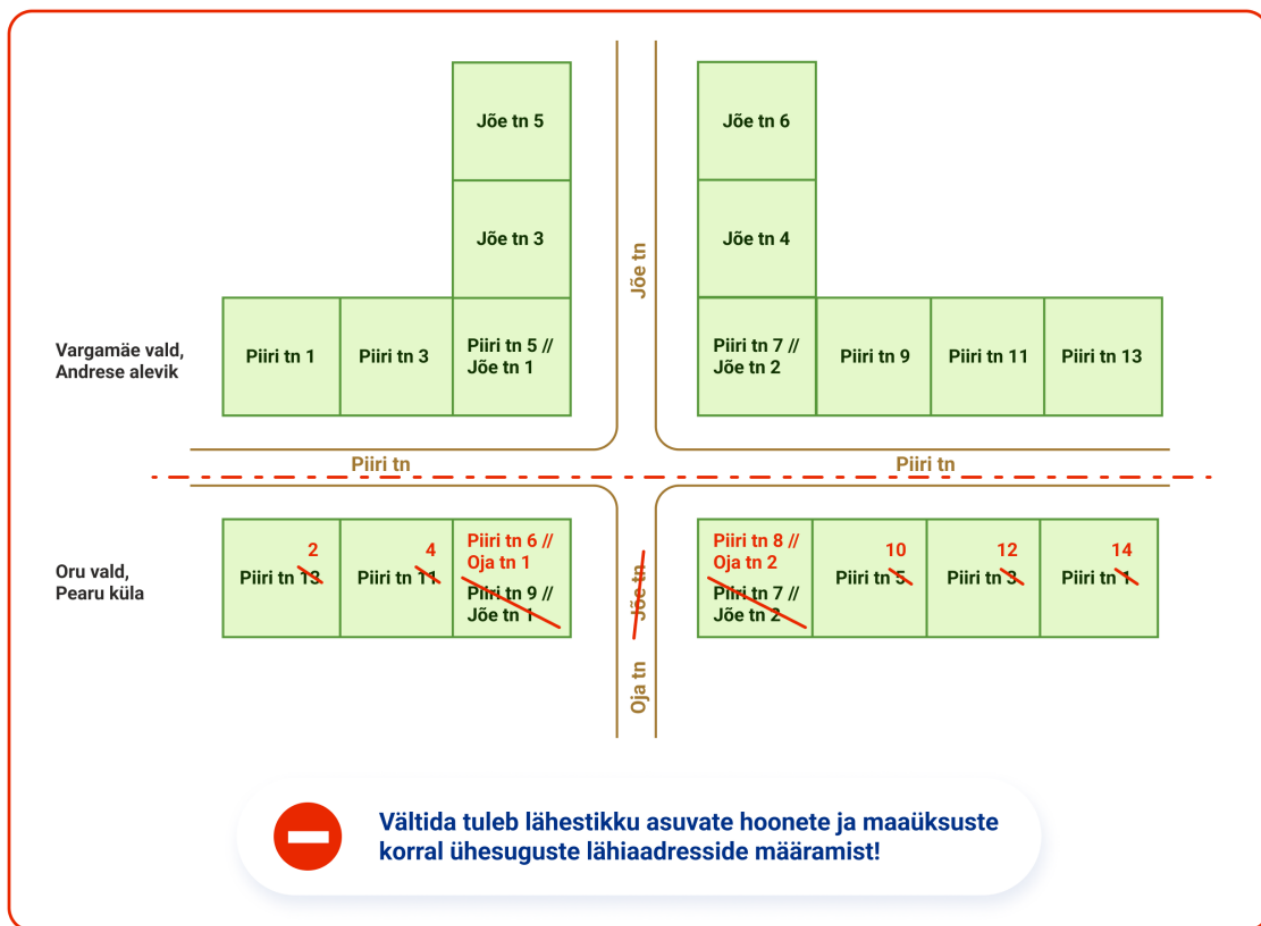
- haldusüksus;
- osavald ja linnaosa;
- asustusüksus;
- aadressikoht ruumiandmete seaduse tähenduses, näiteks tee, tänav, väljak, väikekoht; (NB! väikekohad näiteks aiandusühistud ja liikluspinnad näiteks tänavad!)
- raudteejaam, rongi- või muu ühissõidukipeatus, lennuväli või -jaam, sadam, tuletorn;
- maaüksus, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhtudel.

- Aadressikohtade kohanimede ja ruumikujude määramisel tuleb lähtuda **kõige olulisematest põhimõtetest**:
  - kohanimed peavad aitama kohta leida;
  - koha-aadress on juhis kohalejõudmiseks;
  - kohanimi ja selle objekti ruumikuju tuleb määrata kohanimeobjektile nõnda, et seda saab kasutada kohalejõudmise juhisenä.

Viimati uuendatud 12.08.2025

13.8. Liikluspind omavalitsuste piiril

Omavalitsuste piirialadel tuleb jälgida, et koha-aadressid sobiksid ka naaberomavalitsuse adresseerimissüsteemiga. Näiteks kui liikluspind kulgeb piki omavalitsuste piiri, siis ühel ja teisel pool liikluspinda peab tagama ühtse kohanime ja nummerdamise (vt järgneval joonisel Piiri tänavat). Ka omavalitsuse piiriga ristuva liikluspinna korral peab jälgima kas ühtset kohanimetähistust ja nummerdamist või - kui see ei ole võimalik - tuleb määrata erinev kohanimi ja nummerdada selle alusel.

Vältida tuleb lähestikku asuvate hoonete ja maaüksuste korral ühesuguste lähiaadresside määramist!

Vältida tuleb olukordi, kus kohanimi määratakse eksitavalt sarnane (näiteks on probleemne Kadaka tee ja Kadaka puiestee juhtum Tallinnas) ning nummerdamine on samuti segadust tekitav. Kui vähegi võimalik, tuleb selliste juhtumite korral teha kohanimedes muudatusi ning olulisi ümberadresseerimisi maaüksuste ning hoonete ja hooneosade leitavuse tagamiseks. Soovitame aadresside määramisel arvestada naaberomavalitsuses olevaid kohanimesid ja koha-aadresse ning ühtlustada need.

Väikekohtade ja liikluspindade kehtestamisel tuleb arvestada ka arenguga, jälgida olemasolevaid ja töös olevaid planeeringuid, et ennetada probleemide teket adresseerimisel. Soovitame omavalitsustel teha aktiivset koostööd piirialadel, et tagada adresseerimise ühtne lahendus.

Loe omavalitsuste vahelise koostöö kohta kohanime- ja aadressivaldkonnas peatükist "**9.4. Koostöö omavalitsuste vahel**"

Viimati uuendatud 20.12.2022

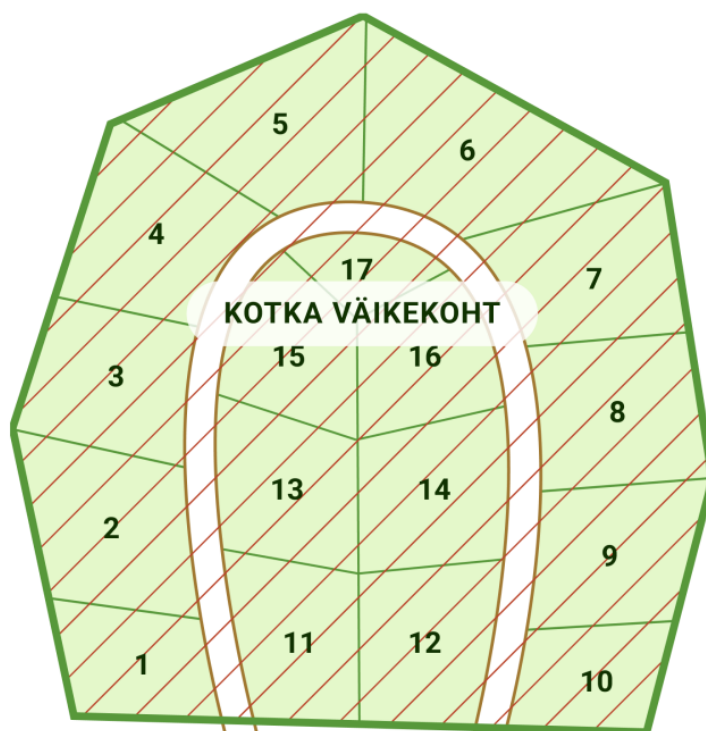
13.9. Nummerdamine

Õigete variantide leidmiseks piirkonna adresseerimissüsteemi valikul on oluline jälgida terviksüsteemi toimimist, sealhulgas hoonete ja maaüksuste nummerdamist. Sageli on piirkonnas juba mingi algne süsteem olemas, kuid see ei vasta mõnikord nõuetele. Süsteemi muutmisel lähtub omavalitsus tihtipeale põhimõttest, et muuta võimalikult vähe. Peab siiski jälgima, et ei hakataks n-ö koera saba raiuma jupikaupa, vaid muudatusi tehtaks hea terviklahenduse tekkeks piisaval määral.

13.10. Nummerdamine väikekohtades

Väikekohajärgsel adresseerimisel võib nummerdada maaüksused ja hooned järjest, nii et samal pool teed on nii paaris- kui ka paaritud numbrid. Liikluspinnajärgsel adresseerimisel ei ole selline nummerdus **ruumiandmete seaduse** § 48 lõikega 6 kooskõlas.

Paar näidet nummerdamisest väikekohas:

Näitena Tõru väikekoht:

Kehtiv väikekoht (9273718) 3/6	
Väikekoha aadressiobjekt	
Vers. id	9273718
ADS_OID	VK00010815
Tunnus päritoluregistris	3300338
Õiguslik alus	Nõo Vallavalitsuse määrus nr 23
Õigusliku aluse kp	03.11.2008
Lähiaadress	Tõru vkt
Optimeeritud täisaadress	Tartu maakond, Nõo vald, Voika küla, Tõru vkt
Muutmise aeg	07.11.2017
Muu tee (9331) 4/6	
Asustusüksus (Voika küla) 5/6	
Metainfo (459645) 6/6	

Viimati uuendatud 15.12.2022

13.11. Liikluspinnajärgne nummerdamine

Euroopa traditsiooni kohaselt antakse liikluspinnajärgsel adresseerimisel numberlisandid mõlemal pool liikluspinda ühesuunalises kasvavas järjekorras. Liikluspinna alguseks loetakse üldjuhul kas asula keskust või asulat läbiva tee korral alustatakse lihtsalt ühest otsast. Soovitame sellisel juhul jätta mõned numbrid varuks, mitte alustada kohe numbritest 1 ja 2, sest asula võib kasvada olemasolevatest piiridest suuremaks ja sel juhul on hea varus olevaid numbreid kasutada. Kui tegu on tupikteega, tuleb nummerdamist alustada olemasolevast ristmikust.

Ühel pool liikluspinda asetsevad paaritud, teisel pool paarisnumbrid. Sama nõue on sätestatud ka [ruumiandmete seaduse](#) § 48 lõikes 6: *Liikluspinna järgi määratavates lähiaadressides kasutatavad aadressinumbrid määratakse viisil, mille kohaselt ühel pool liikluspinda kõrvuti asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paaritud numbrid ja teisel pool liikluspinda asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paarisnumbrid. Väljakute ja platside ääres järjestikku paiknevate maaüksuste ja hoonete korral võib kasutada järjestikuseid numbreid.*

8	6	4	2

Raudtee tn

7	5	3	1

Näide tähtlisandite kasutamise puhul:

Aia tn 2	Aia tn 4	Aia tn 6	Aia tn 6a

Aia tn

Aia tn 1	Aia tn 1a	Aia tn 1b	Aia tn 1c	Aia tn 3

Järjestikust adresseerimis põhimõtet tuleb järgida ka tähtlisandite kasutamisel. Näiteks kui hoonete 2 ja 4 vahele ehitatakse veel kolm aadressi vajavat hoonet, siis tuleb anda tähtlisandid järjest: 2a, 2b ja 2c, mitte segipaisatult: 2b, 2c ja 2a. Samuti ei ole loogiline määrata sellises olukorras suvalisi tähtlisandeid, näiteks f ja q, kui tähestikus eespool olevad tähed on vabad ja ei ole ette näha, et neid tähti on vaja mõne teise loodava objekti jaoks. Tähtlisanditena ei kasutata tähti i, l, o, š, ž, w, õ, ä, ö, ü. Soovitav on vältida tähti t, p, h ja q.

Lohu tn 2	Lohu tn 2s	Lohu tn 2f	Lohu tn 2r

Lohu tn

Lohu tn 3u	Lohu tn 1a	Lohu tn 1b	Lohu tn 1	Lohu tn 1m

Ka tähtlisandid peavad olema järjest määratud!

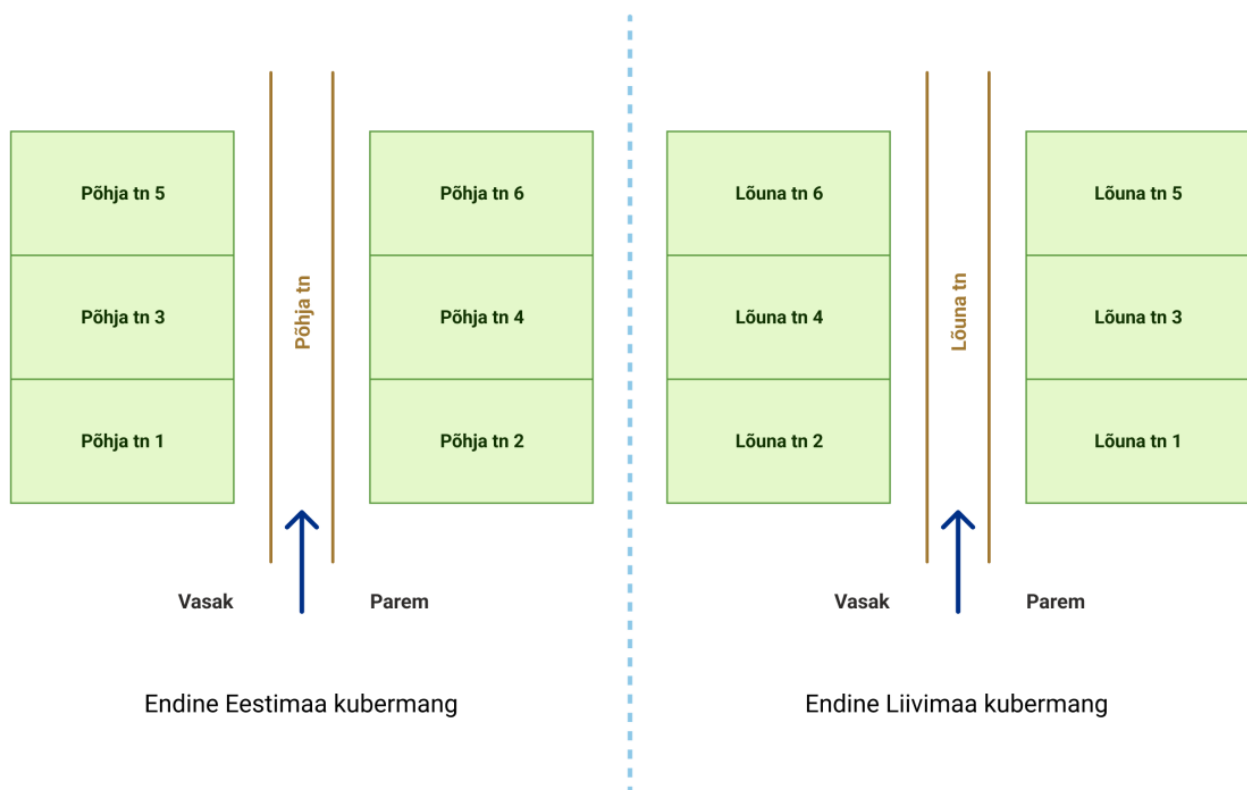
Varasemat hoonete adresseerimist uurides võib täheldada, et endises Liivimaa kubermangus anti paaritud numbrid paremal pool tänavat asuvatele majadele ja paarisnumbrid vasakul pool tänavat asuvatele majadele, endises Eestimaa kubermangus aga määrati numbreid vastupidi. Selline korrapära lihtsustab tänaval liigeldes hoone leidmist. Samas peab tõdema, et neid reegleid ei ole kuigi ühtselt järgitud ja praeguse seisuga on siiski hulgaliselt kõrvalekaldeid.

Raamatu koostajad soovivad omaavalitsustel järgida ühtset järjestust vastavalt oma piirkonna traditsioonidele või püüda vähemalt ühe asula piires tagada ühetaoline numbrite määramise kord.

Ajalooliselt kujunenud liikluspinnajärgse nummerdamise traditsioon

Endine Eestimaa kubermang: parem – paaris (2, 4, 6 ...); vasak – paaritu (1, 3, 5 ...). Majanumbrid suurenevad, kui liikuda nii, et paarisnumbrid jäävad paremat kätt ja paaritud numbrid vasakut kätt.

Endine Liivimaa kubermang: parem – paaritu (1, 3, 5 ...); vasak – paaris (2, 4, 6 ...). Majanumbrid suurenevad, kui liikuda nii, et paaritud numbrid jäävad paremat kätt ja paarisnumbrid vasakut kätt.

Viimati uuendatud 11.01.2023

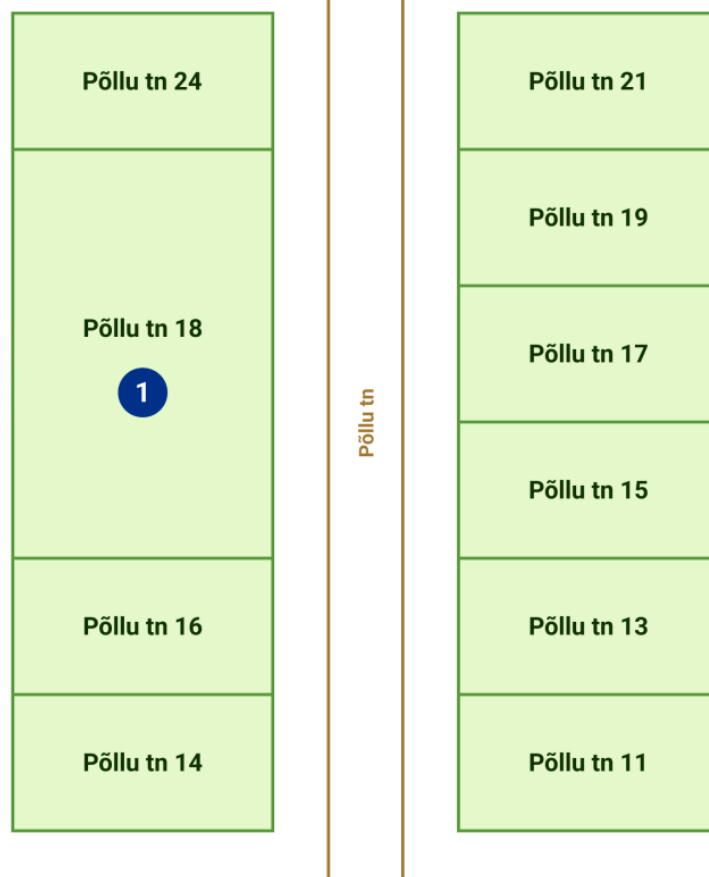
13.12. Veel numbrite omistamisest

Kui liikluspinnal (nt tänava) ääres paikneb kas suuremaid tühermaid, endiseid tootmishooneid vms, mille territooriumi pikemas perspektiivis võib osutuda vajalikuks tükeldada, ei pea numbrid enne ja pärast seda maaüksust jooksma järjest, vaid vajaduse korral võib mõistlikus mahu numbreid ka vahele jätta. Suure maaüksuse võib jaotada mõtteliselt sealkandis tavapäraste kruntide suurusteks osadeks ning jätta vajaliku hulga numbreid varuks.

Oletame näiteks, et asulas on tavapärane krundi suurus 1000 m². Siis on tavaline krundi serva pikkus umbes 30–40 m ning sel juhul võiks iga sellise vahemaa jaoks jätta ühe numbriga varuks ja jätkata nummerdamist järgmisest vabast suuremast numbrist.

1

Mõtteliselt võib jääda
varuks nr 20 ja 22

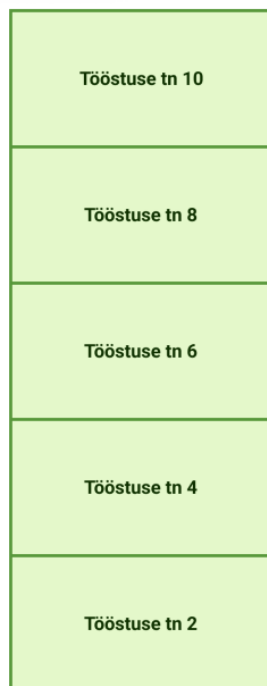

Samasugust numbrite varuks jätmist võib rakendada ka hoonete arvu järgi maaüksusel. Kui maaüksusel asub mitu ühele ettevõttele kuuluvat tööstushoonet, siis enamasti ei vaja need eristamiseks eraldi numbreid. Tulevikus võib ettevõtte aga osa hooneid müüa ja maaüksus jagatakse ning on vaja eraldi numbreid. Sel juhul on hea, kui kõik numbrid ei ole järjest välja jagatud ja saab vabu numbreid kasutusele võtta.

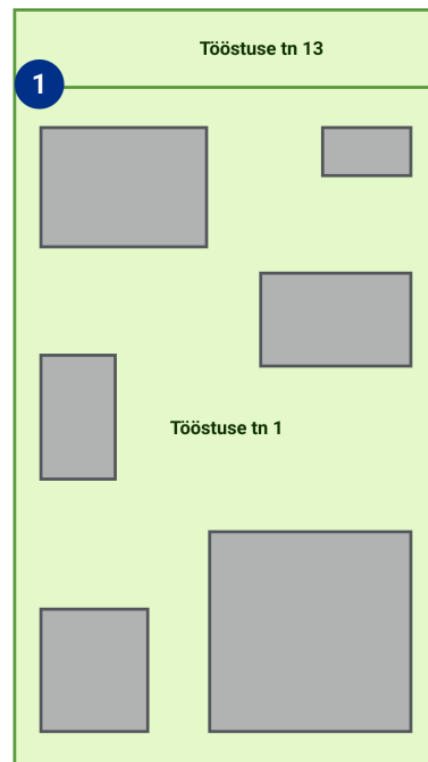
Paraku näitab praktika, et vabu numbreid sageli jäetud ei ole ja vaja on kasutada hulgaliselt tähtlisandeid. Kui võimalik, tuleks selliseid olukordi vältida ja jätta suurema maaüksuse korral ennetavalt numbreid tagavaraks. Samuti võib hiljem vigu parandada ja muuta tänava teiste objektide nummerdust või näiteks võtta sissesõidutee jaoks kasutusele uus kohanimi ja adresseerida selle järgi.

1

Mõtteliselt võib jääda
varuks nr 3, 5, 7, 9 ja 11

Tööstuse tn

Tähtlisandeid soovitame kasutada võimalikult vähe. Need on õigustatud, kui tegu on üksikjuhtumitega ja piirdatakse vaid mõne tähe kasutamisega. Kogu tähestiku kasutamine viitab vajadusele nummerdamisega midagi ette võtta või kaaluda mõnele teelõigule uue tänavanime andmist, mis võib samuti teatud olukordades hea lahendus olla.

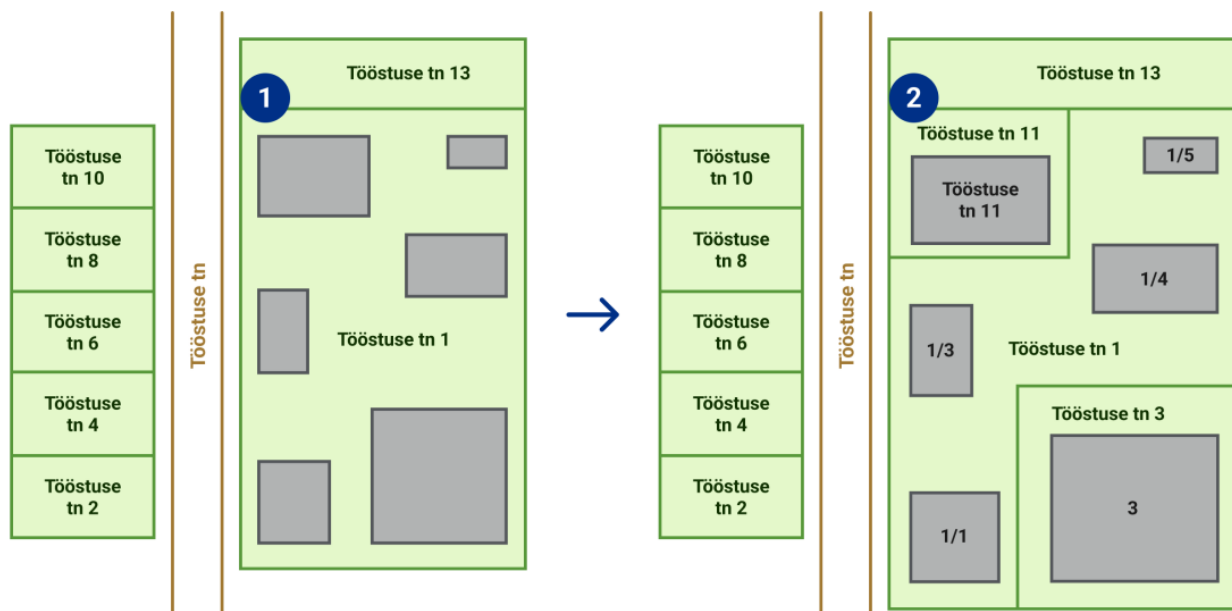
Kaldkriipsuga lisanumbrite kasutamine on õigustatud juhul, kui maaüksusel asub mitu hoonet ja neid on vaja eristada. Kui aga selline maaüksus jagatakse ning hoone jääb tervikuna ühele maaüksusele ja tegu ei ole liithoone boksi (nt ridaelamu), siis peab sellisele hoonele määrama eraldi põhinumbrid või vähemalt tähtlisandiga põhinumbrid ilma kaldkriipsu kasutamata.

Eespool toodud näites, kus hoonetel olid kaldkriipsuga lisanumbrid, tuleks pärast maaüksuse jagamist määrata põhinumbrid:

1 Mõtteliselt võib jääda varuks nr 3, 5, 7, 9 ja 11

2 Mõtteliselt võib jääda varuks nr 5, 7 ja 9

Iga konkreetne juhtum saab kindlasti pisut erineva lahenduse sõltuvalt hoonete paigutusest, kasutusotstarbest, omandist ja teistest asjaoludest. Üldine põhimõte peab alati olema objekti leitavuse tagamine aadressi alusel.

Vaata lisaks peatükki "**15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses**".

Viimati uuendatud 11.01.2023

13.13. Tee nimi ja liikluspinna nimi

Adresseerimise seisukohast on oluline teha vahet tee kohanime ja liikluspinna kohanime, tee ruumikujul ja liikluspinna ruumikujul ning mõista, millises seoses need omavahel on.

[Ehitusseadustiku](#) kohaselt registreeritakse teed teeregistris. [Kohanimeseaduse](#) § 4 lõike 1 kohaselt tuleb ametlikud kohanimed määrata [ruumiandmete seaduse](#) tähenduses aadressikohtadele. Aadressikohtadeks on näiteks tee, tänav, väljak, väikekoht - teisisõnu sellised nimeobjektid, mille nime kasutatakse aadressis (tänav, väljak, puistee, väikekoht jmt). Veel tuleb kohanimeseaduse alusel kohanime määrata näiteks

raudteejaamale, rongi- või muule ühissõidukipeatusele, lennuväljale või -jaamale, sadamale. Riigimaanteele, kohalikule maanteele ja erateele ei pea alates 1. juulist 2013 enam kohanime määrama, kuid kui nimi määratakse, siis peab see vastama kohanime nõuetele. **Teede nimede** (nimetuste) all peetakse silmas kirjeldavaid nimetusi, kus on märgitud tee alguspunkti, lõpp-punkti ja vahel ka vahepealsete kohtade nimed. Niisugustel nimetustel puudub sageli koha liigile viitav sõna (*tee, maantee, ringtee* vm) ja see on juurdemõeldav.

Eesti kohanimed, nende hulgas liikluspindade nimed, on kindla ülesehitusega. Kohanimeseadus eristab nimes kuni kolme koostisosa: nimetuum, hargtäiend ja liigisõna.

Et kogu sellest segadusest aru saada, tuleb kõigepealt kindlaks teha, milline on tee ruumikuju (ulatus kaardil).

Selgust on vaja saada alljärgnevates küsimustes.

1. Mis liiki teeregistritee on, kas riigitee, kohalik maantee, eratee vm? Võib esineda ka olukordi, kus teed ei ole teeregistrisse kantud ega kavatseta seda ka teha (näiteks juurdesõiduteed majade vahel jmt).
2. Kas tee nime on vaja kasutada maaüksuste ja hoonete adresseerimiseks?
3. Kui on vaja, siis kas tee on kogu ulatuses aadressikoht (kogu tee ulatuses on vaja selle nime kasutada maaüksuste ja hoonete aadresside määramiseks)?
4. Kas teeregistri tee on ainult osaliselt kasutuses aadressikohana?
5. Kas aadressikohana on vaja kasutada ainult ühte teed või kasutatakse sama aadressikoha nime mitme teeregistri tee ulatuses?

Edasi keskendume eeltoodud küsimuste alusel liikluspinna nime ja tee nime kontekstile.

1. Olenemata sellest, kas tee on teeregistris või mis liiki see on, on eelkõige tähtis jälgida tee nime/nimetuse ja ruumilise ulatuse omavahelist sobivust, pannes seejuures tähele aadresside määramise vajadust.
2. Kui tee ääres on ridamisi paiknevaid hooneid või maaüksusi ja tegu on tiheasustusalaga või kompaktse hoonestusega alaga või selles piirkonnas on kavas luua eelmainitud alasid, siis ilmselt on vaja teele määrata liikluspinna (aadressikoha) kohanimi.
3. Kui teeregistri tee ruumikuju langeb täpselt kokku liikluspinna ruumikujuga (teed on kogu ulatuses vaja kasutada aadressikohana (liikluspinnana)), siis on oluline järgida, et liikluspinna kohanimi kohanimerestris ja teeregistris olev tee nimetus oleksid täpselt ühesugused.

Kui samanimelistel teeregistris registreeritud teedel on erinevad teenumbrid, kuid moodustavad ühe tervikruumikuju, siis peab selline tervikruumikuju langema kokku samanimelise liikluspinna ruumikujuga.

4. Võib esineda olukordi, kus tee ise on palju pikem kui see osa teest, mille ulatuses soovitakse tee nime adresseerimiseks kasutada. See ei ole keelatud. Teel kogu ulatuses võib olla teeregistris üks nimi/nimetust, kuid ühes lühemas lõigus võib sellele olla määratud teistsugune kohanimi ning registreeritud see kohanimerestris adresseerimise vajadusest tulenevalt. Näiteks Tapa linna läbib riigitee *Tapa-Lehtse-Jäneda tee* (teeregistri nr 15123), kuid Tapa linna ulatuses on sellele teele määratud liikluspinna kohanimeks *Lehtse tee* ja seda kohanime kasutatakse katastriüksuste ja hoonete adresseerimiseks. Oluline on jälgida, et kui liikluspinna ja teeregistri tee ruumiline ulatus (ruumikuju) ei lange kogu ulatuses kokku, siis ei tohi kasutada ka täpselt sama nime/nimetust.
5. Mõnel juhul võib tekkida vajadus määrata liikluspinnale kohanimi pikemas ulatuses kui on teeregistri tee, või hõlmab liikluspinna ruumikuju erinevate teeregistri teede erinevaid lõike või tervikkujusid. Sel

juhul soovitame konsulteerida ADS-i haldajaga ja leida koos sobiv lahendus.

Üldjuhul tuleb silmas pidada reeglit, et kohanimeregistrisse kantavate liikluspindade ruumikujud ja teeregistrisse kantavate teede ruumikujud ning nende nimed/nimetused peavad olema loogilises seoses, st kui ruumikuju langeb kogu ulatuses täpselt kokku, siis peab ka nimi/nimetus langema täpselt kokku ja vastama kohanimenõuetele, ning kui ruumikujud kokku ei lange, siis ei või ka erinevate objektide nimed/nimetused olla eksitavalt sarnased.

Viimati uuendatud 14.08.2024

13.14. Teeregistri teede nimetused

Kui tee nime kasutatakse teiste objektide adresseerimiseks, siis on tegu liikluspinna nimega ja see peab vastama eelkäsitletud nõuetele (vt peatükki „13.3. Liikluspinna nimi”). Samuti tuleb jälgida, et tee ruumikuju oleks sel juhul võrdne liikluspinna ruumikujuga (vt peatükki “13.13. Tee nimi ja liikluspinna nimi”).

Paljude omavalitsuste kinnitatud **kohalike teede nimistud** (teede inventariseerimise nimekirjad), mille alusel on tehtud teeregistri kanded, sisaldavad arvukalt **kohanimeseadusega** vastuolus olevaid nimekujusid. Teeregistrisse on need nimed kantud teede nimetustena. Enamasti on tegu kirjeldavate ja tinglike, pigem tehnilist laadi nimetustega, mida riigi kohanimeregistrisse kanda ei saa. Sellised nimed tuleb kohanimeseaduse nõuetega kooskõlla viia, kui seda teeregistri tee nime kasutatakse liikluspinna nimena (tema nime järgi adresseeritakse maaüksusi ja hooneid).

Teele võib kohanime määrata ka juhul, kui selle nime ei kasutata liikluspinna nimena. Tee nimi kohanimena on vastuvõetav ning sobiv ka kohanimeregistrisse kandmiseks, kui ta on kuni kaheosaline, tee algus- ja lõpp-punkti tähistav nimetuum, millele on lisatud ühest sõnast koosnev liigisõna, mis võib olla ka liitsõna. Hargtäiend lisandub enamasti nimetuuma ette (vt täpsemalt peatükist „11.23. Hargtäiendid”). Kuna erinevad süsteemid töötlevad mõttekriipsu erinevalt, kasutatakse mõttekriipsu asemel sidekriipsu.

Nt *Kiraste-Kanamardi tee, Vana-Vaiste tee, Tallinna-Tapa raudtee 112-115,8 km.*

Võttes aluseks mõned olemasolevad nimistud, on järgnevasse tabelisse koondatud tüüpilisi nimesid, selgitatud, miks need ei sobi ametlikuks kohanimeks, ja soovitatud parandusvõimalusi.

Nimi	Miks ei sobi kohanimeks	Kuidas võiks nime parandada
Haakla kruusakillustiku tee	sisaldab topelt liigisõna	Haakla tee ~ Haakla kruusatee (kui on tõesti vaja selle alusel eristada)

Heistesoo küla tee	nimetuum mitmeosaline, kuid õigekirjutus ei vasta reeglitele (<i>Heistesoo küla tee</i> ilmselt ei sobi)	Heistesoo tee ~ Heistesoo külatee
Karjaselja 1 tee	Numbrid nimesse igal juhul ei sobi.	Karjaselja tee ~ Vana-Karjaselja tee ~ Põhja-Karjaselja tee (st kui on mitu Karjaselja teed, siis kasutada sobivat hargtäiendit)
Mangu–Mangu rand	liigisõna puudub	Manguranna tee
Mälestusmärk „Estonia” tee	kirjeldavat tüüpi nimetus; jutumärke pole tarvis	Mälestusmärgi tee
Rahu põik 2	liigisõnale järgneb number (ei ole majanumber!), mis ilmselt peaks olema nime ees	2. Rahu põik (lubatud üksnes siis, kui on määratud enne kohanimeseaduse jõustumist; kui on hilisem, tuleks kasutada hargtäiendit)
Ristna majakas–vundamendid	liigisõna puudub	Majaka tee ~ Vundamendi tee?
Sauaru tee Lokutal	liigisõnale järgneb kohanime kohakäändeline vorm, mis ei saa olla ametliku nime osa	Lokuta-Sauaru tee (oletades, et vallas on mitu Sauaru)

Veel näiteid teede nimede kohta

Kavandu küla tee – soovitatav nimekuju: **Kavandu tee** (välistada ei saa, kuid ei ole soovitatav: Kavandu külatee);

Humala mõisa tee – soovitatav nimekuju: **Humala tee** (välistada ei saa, kuid ei ole soovitatav: Humala mõisatee, Humalamõisa tee);

Muhu maalinna tee – soovitatav on ühesõnaline nimetuum: **Maalinna tee**;

Vanamõisa-Piiri-Linnuse – tuleb lisada liigisõna, näiteks *tee*; kolmeosaline nimi ei ole kohanimenõuetega kooskõlas, tuleb kehtestada ühe- või kaheosaline nimi

Linnuse-Nurme – lisada liigisõna, sobib **Linnuse-Nurme tee**;

Liiva küla vana tee – ei sobi, ei tohi olla mitu liigisõna (küla ja tee); hargtäiend *Vana* kirjutatakse nimetuumade ette: **Vana-Liiva tee**;

Suuremõisa ränka tee – soovitatav ühesõnaline nimetuum, näiteks **Suuremõisa tee**;

Lõunaranna sadamatee – sobib

Levalõpme II külatee – ei sobi, numbrid on kohanimeses keelatud, eristamiseks võib kasutada hargtäiendeid;

Päelda karjäärantee – sobib;

Võrkaia sadamatee – sobib, samuti sobib näiteks **Võrkaia tee**;

Leppneeme Sadama tee – kui käsitleda Leppneemet hargtäiendina, siis on õige **Leppneeme-Sadama tee**;

Üldiselt soovitame vältida selliseid liigisõnaseid nagu **sadamatee**, **kalmistutee**, **külatee**, **laudatee**, **sootee**, **karjäärantee**, **mõisatee**, **koolitee**, **rannatee** jne, kuid otseselt ei ole need keelatud.

14. Kohanime määramise õigusakt

Kohanime määramise õigusakti koostamisel lähtutakse kohanimeseadusest.

Kohanimeseaduse § 6. Kohanime määramise korraldus

(2) Kohanimi määratakse kohanimemääraja õigusaktiga. Õigusakt, millega kohanime määratakse, peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) kohanime (olemasolul nii põhi- kui rööpnimi);
- 2) nimeobjekti liiki;
- 3) nimeobjekti asukoha kaarti, välja arvatud juhul, kui on esitatud nimeobjekti identifitseeriv tunnus nimeobjekti andmeid põhiaandmetena pidavas riigi andmekogus ja selle andmekoosseisus on vastav ruumikuju olemas.

Seega, seaduse kohaselt peab kohanime määramise õigusaktis olema kirjas määratava nimeobjekti liik, kohanimi, liigisõna (liikluspinna ja väikekoha korral on ka liigisõna määramine kohustuslik) ja lisama peab ka kaardi, kus on näha liikluspinna või väikekoha täpne ruumikuju. Kaarti ei pea esitama, kui nimeobjekti ruumikuju on juba mõnes riiklikus registris olemas. Näiteks katastriüksuse ruumikuju kohta kaardi esitamine ei ole vajalik, sest katastriüksuse ruumikuju on juba maakatastris olemas. Analoogselt on näiteks enamuse jõgede ruumikujud olemas topograafilises andmekogus (ETAK). Ka **riikliku kohanimeregistri pidamise põhimäärus** sätestab nõuded dokumentidele, mis tuleb esitada kohanime registreerimiseks.

Nimeobjekti asukoha plaan või kaart peab olema koostatud katastri aluskaardi väljavõttel või katastripidaja pakutava **veebiteenuse kaardi** printil. Ka kohanimeregistri põhimäärus sätestab, et kaarti ega plaani ei ole vaja esitada, kui esitatakse nimeobjekti identifitseeriv tunnus nimeobjekti andmeid põhiaandmetena pidavas riigi andmekogus, juhul kui nimeobjekti andmed võetakse teisest andmekogust. Näiteks kui teeregistris on tee registreeritud ja selle ruumikujule määratakse kogu ulatuses kohanimi, siis piisab kohanimeregistrile ka viitest teeregistris olevale tee numbrile ja eraldi kaarti koostada ei ole vaja.

Kaart (mõnel juhul ka asendiplaan vmt) peab olema koostatud piisavalt ülevaatlikuna ja mitte liiga detailsena (vt lisaks peatükki „**14.3. Asukohakaart (asendiplaan)**”).

Mitteametliku kohanime kohanimeregistris registreerimise või parandamise ettepaneku võib esitada igaüks. Sarnaselt ametliku kohanime määramise õigusaktile peab ka ettepanekus (taotluses) sisalduma kohanimi, nimeobjekti liik ja asukoht (lisatud kaardil või koordinaatidega). Mitteametliku nime korral piisab lihtkirjalikust taotlusest, mis edastatakse kohanimeregistrile tavaposti (Mustamäe tee 51 10602 Tallinn) või e-posti teel (**kohanimeregister@maamet.ee**). Enne kohanimeregistrisse kande tegemist palub Maa- ja Ruumiamet kohanimenõukogult seisukohta nime ja asukohaandmete sobivuse kohta. Vajadusel suheldakse ettepaneku esitajaga ja täpsustatakse andmeid. Sobivate andmete korral tehakse kanne kohanimeregistrisse.

Kohanimeandmeid võib esitada ka Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse tagasiside paneeli kaudu. Juhendis on näited toodud allikate kohta, kuid sama juhendi alusel saab ka muude objektide kohanimeandmeid edastada.

Vt

juhendit: https://geoportaal.maaamet.ee/docs/aadress/Kuidas_saata_teave_allika_asukohast.pdf

Alljärgnevalt mõned näited ja kaardi koostamise juhised.

Viimati uuendatud 20.12.2022

14.1 Naksitralli Vallavolikogu otsus

Naksitralli Vallavolikogu

Otsus

Kohanime määramine

Vastavalt kohanimeseaduse §-le 4, § 5 lg-le 4, § 6 lg-dele 1 ja 2, § 8 p-dele 1 ja 2, MTÜ Vilkad Kassid juhatuse liikme Feeliks Kõutsi avaldusele ja kohanime määramise eelteatele nr 56 ning arvestades, et avalikustamisel ettepanekuid ei esitatud,

Naksitralli Vallavolikogu otsustab:

määrata Naksitralli vallas Kingpooli külas Hiire kinnistu detailplaneeringu koostamisel tekkinud nimeta erateele ametlik kohanimi **Juustu tee** (asendiplaan lisatud).

Käesoleva otsuse ja asendiplaani koopia saata 10 päeva jooksul riikliku kohanimeregistri vastutavale töötlejale.

Otsus jõustub teatavastegemisest.

Valdur Sammalhabe

volikogu esimees

Viimati uuendatud 25.04.2022

14.2. Ennemuistse Vallavolikogu otsus

Ennemuistse Vallavolikogu

Otsus

Vastavalt kohanimeseaduse §-le 4, § 5 lg-le 4, § 6 lg-dele 1 ja 2, § 8 p-dele 1 ja 2, Ennemuistse Vallavolikogu 10. jaanuari 2005. a määrusega nr 5 kehtestatud „Ennemuistse valla kohanime määramise korra” § 5 p-le 2 ja kohanime määramise eelteatele nr 77 ning arvestades, et avalikustamisel ettepanekuid ei esitatud,

Ennemuistse Vallavolikogu otsustab:

määrata Ennemuistse vallas Reinu külas Vaderi ja Kriimsilma katastriüksuste detailplaneeringu järgsetele liikluspindadele vastavalt asendikaardile 77-1 nimeks:

1.1. Hundi tee

1.2. Hundi põik

1.3. Rebase tee

1.4. Rebase põik

Käesoleva otsuse ja asendikaardi koopia saata 10 päeva jooksul riikliku kohanimeregistri vastutavale töötlejale.

Otsus jõustub teatavakstegemisest.

Feeliks-Rein Ristimets

volikogu esimees

Viimati uuendatud 25.04.2022

14.3. Asukohakaart (asendiplaan)

Kohanime kehtestamise (määramise) otsuse juurde peab kuuluma ka kaart. Sageli on kohanime kehtestamise vajadus planeeringualadel. Planeeringute kaardid ja joonised on aga liikluspindade (tulevaste teede-tänavate) tervikkujust üheselt arusaamiseks tihtilugu liiga detailirohked (liiga suures mõõtkavas ja seetõttu skaneerituna loetamatud) ja selgelt ei tule ka välja, kus liikluspind algab ja lõpeb.

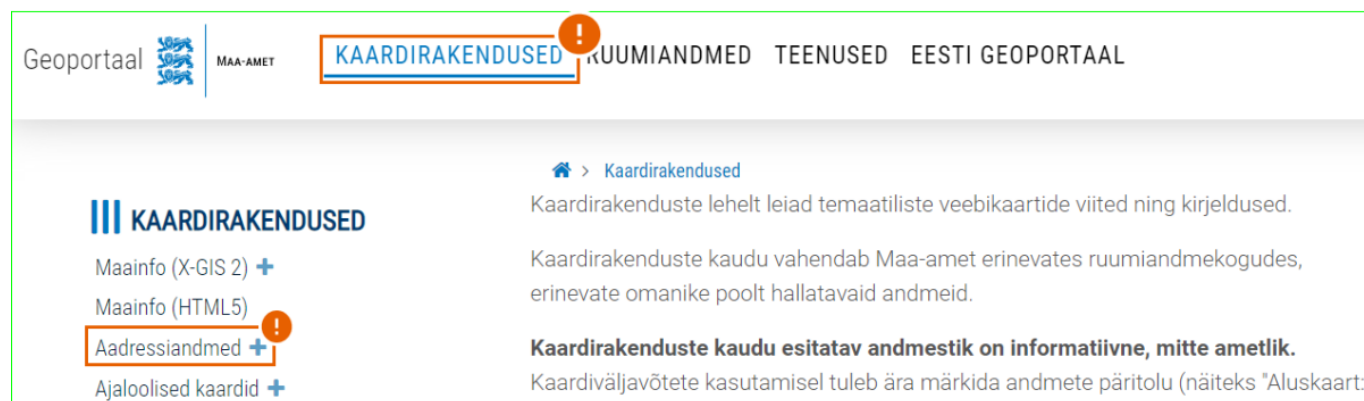
Seepärast palumegi eraldi jooniseid, kus on peal kohanime registreerimiseks hädavajalik info. Eelkõige on oluline, et plaanil oleks arusaadav objekti ruumikuju ja paiknemine teiste objektide suhtes. Vajalik on, et oleks eraldi selgelt välja toodud kas väikekoha piir või liikluspinna täpne ulatus.

Kui ühele kaardile soovitakse panna mitme kohanimeobjekti asukoha info, siis peab jälgima, et iga konkreetse objekti ruumikuju oleks selgelt eristuv. Kui otsusega kinnitatud ruumikuju on vaja hiljem muuta (näiteks tänav on pikemaks ehitatud), siis tuleb vastav kaart koostada uue ruumikujuga, kinnitada õigusaktiga ning esitada analoogselt kohanime määramise otsusega kohanimeregistri pidajale. Kõige lihtsam on seda teha e-kirja teel aadressil kohanimeregister@maaamet.ee.

Viimati uuendatud 25.04.2022

14.4. Kuidas teha asukohakaarti

1. Avage Maa- ja Ruumiameti geoportaal <https://geoportaal.maaamet.ee/>, valige kaardirakendused ja seejärel vasakpoolselt loetelust nupp „**Aadressiandmed**”:

Geoportaal MAA-AMET KAARDIRAKENDUSED RUUMIANDMED TEENUSED EESTI GEOPORTAAL

KAARDIRAKENDUSED

- Maainfo (X-GIS 2) +
- Maainfo (HTML5)
- Aadressiandmed +**
- Ajaloolised kaardid +

Kaardirakendused

Kaardirakenduste lehelt leiad temaatiliste veebikaartide viited ning kirjeldused.

Kaardirakenduste kaudu vahendab Maa-amet erinevates ruumiandmekogudes, erinevate omanike poolt hallatavaid andmeid.

Kaardirakenduste kaudu esitatav andmestik on informatiivne, mitte ametlik.

Kaardiväljavõtete kasutamisel tuleb ära märkida andmete päritolu (näiteks "Aluskaart":

2. Otsige üles koht, kus asub või hakkab tulevikus asuma väikekoht või liikluspind, mille kohta soovite asendikaardi koostada (otsinguid saab teha nii koha-aadressi kui ka katastritunnuse alusel; kaardi kohal üleval reas on sisestuskast:

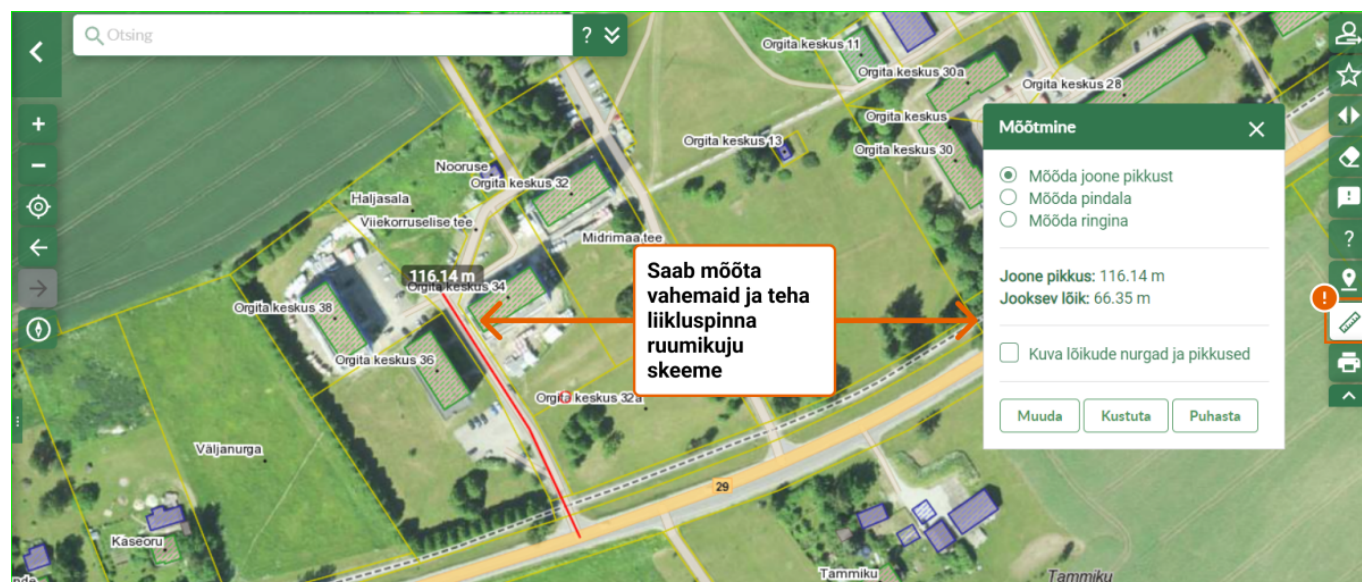
3. Kui olete koha üles leidnud, suurendage kaardipilt sobiva tasemeni nii, et kogu väikekoht või liikluspind jääks kaardiaknasse ja ka ümbrust oleks piisavalt näha.
4. Edasi võib kaardipilti töödelda kas selle välja printides ja prindile liikluspinna joonistades või vajutada klaviatuuril nuppu „Print Screen” ja viia pilt mõnda pilditöötlusprogrammi (näiteks Paint).
5. Tulemuspildil peaks olema selgelt nähtavad olemasolevate katastriüksuste piirid, taustakaart (kas ortofoto või põhikaart) ja loomulikult peab olema välja toodud kehtestatud liikluspind ise.

Viimati uuendatud 20.12.2022

14.5. X-GiS-i vahenditega

ADS-i kaadirakenduse abil saab kujundada sobiliku asendikaardi valmis kujule ja selle välja printida. Olles eelnevalt kaadirakenduse avanud (vt ka eelmist peatükki), saab asuda X-GIS-i vahenditega asendikaarti koostama.

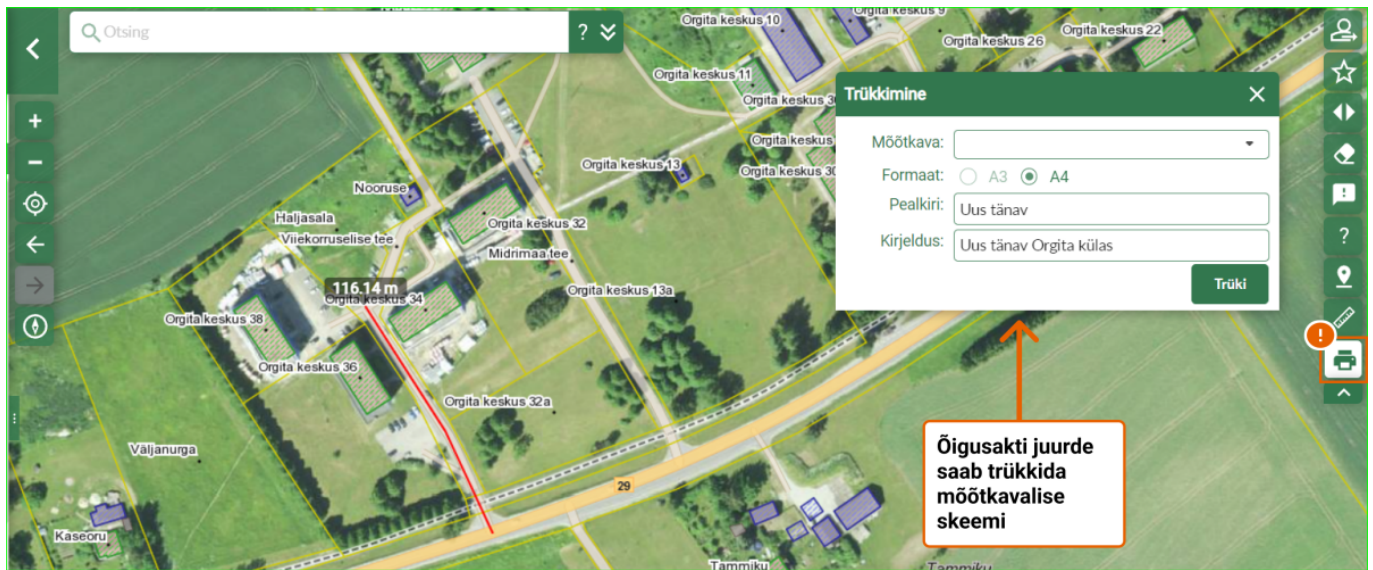
Valite parempoolsest menüüst *Mõõda* (joonlauda kujutav nupuke) ja joonistate mõõtjoone liikluspinna asukohale:

Kui liikluspinna kuju on kaardile kantud, valite parempoolsest menüüst *Trükkimine* (printerit kujutav nupuke) ning sobiva formaadi (kas soovite printida või salvestada .png või .pdf failina).

Seejärel valite mõõtkava, trükite pealkiraja ja kirjelduse väljadele vajalikud tekstid, mida soovite näha trükise

pealkirja osas.

Tulemuse saab välja printida või oma arvutisse salvestada.

Viimati uuendatud 20.12.2022

15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded

Vastavalt **ruumiandmete seaduse § 48 lõikele 1** peab koha-aadress:

1. tagama objekti leidmise geograafilises ruumis;
2. olema minimaalselt vajaliku pikkusega;
3. vastama kultuuritavadele ja keelenõuetele;
4. olema kooskõlas aadressiandmete süsteemiga.

Koha-aadress peab olema määratud kõigile maaüksustele, hoonetele ja adresseeritavatele hooneosadele (näiteks korterid, bürooruumid jmt).

Unikaalaadressi nõudega alal, samuti aadressikoha olemasolul nii unikaalaadressi nõudega alal kui ka väljaspool seda määratakse hoonete, aadressi vajavate hooneosade ja hoonestatud või hoonestatavate maaüksuste lähiaadressid piirkonniti sama aadressikoha järgi, kasutades ühte järgmistest lähiaadressi

määramise viisidest:

- 1) liikluspinna nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Haaviku alevik, Hirve tn 9*);
- 2) väikekoha olemasolul väikekoha nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Tammiku küla, Kitse väikekoht 3*);
- 3) kui väikekoht sisaldab liikluspinda, siis väikekoha nimi ja liikluspinna nimi, millele lisatakse erilisand (nt *Laane maakond, Metsa vald, Männiku küla, Põdra väikekoht, Vasika tn 7*).

Maaüksustele võib määrata paralleelaadressina ka nime. Nt *Talli tn 25 // Suksu; Peni tn 6 // Koeraküla kirik; Konna tee 8 // Kullese kool*. Samas ei ole paralleelaadresside määramine sel viisi üldiselt soovitatav ja on õigustatud üksnes kultuuri või ajaloo seisukohast oluliste objektide puhul (kirik, kool jmt) ning juhul, kui tegu on näiteks põlise talunimega, mida on vaja säilitada.

Korteritele ja teistele hooneosadele eristamiseks nime määrata ei saa, vaid peab piirduma üksnes numbriliste erilisanditega, mis lisatakse hoone nimele või erilisandile sidekriipsu järel, nt *Varblase tn 17-4*. Vajaduse korral võib **korteri eristamiseks** kasutada omakorda **kaldkriipsu järel numbrilist** eristajat. Näiteks kui korter *Kure tn 93-81* jaotatakse kaheks ja tekib vajadus nende eristamiseks, siis võib kasutada sellist nummerdust: *Kure tn 93-81/1* ja *Kure tn 93-81/2*. **Jagamise korral võib korteri numbrile lisada ka tähtlisandi, nt 10a ja 10b.**

Unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide korral on lähiaadressi määramine kohustuslik. Näiteks alevikus, alevis või linnas peab maaüksustele ja hoonetele lähiaadressi igal juhul määrama sõltumata sellest, kas seda maaüksust või hoonet kasutatakse või mitte, ning sõltumata selle omandist. Unikaalaadressi nõue kehtib unikaalaadressi nõudega alal, mis on olemasolev või kavandatav selgelt piiritletav tiheasustusega või kompaktse asustusega ala. Unikaalaadressi nõudega alal tuleb hoonestatud või hoonestamisele kuuluvatele katastriüksustele määrata lähiaadressid aadressikohtade järgi (vt lisaks peatükki **"15.2. Unikaalaadress"**).

Hajaasustuses võib lähiaadressi jätta määramata, kui tegemist ei ole unikaalaadressi nõudva aadressiobjektiga. Näiteks ei vaja aadressi alusel eristamist hajaasustuses asuvad katastriüksused, millel hooneid ega teisi adresseerimist vajavaid objekte ei asu. Nende maaüksuste eristamiseks piisab ka katastritunnusest (vt lisaks peatükki **"3.4. Kohanimeseadus"** ja **"15.2. Unikaalaadress"**).

Liikluspinna järgi määratavates lähiaadressides kasutatavad aadressinumbrid määratakse viisil, mille kohaselt ühel pool liikluspinda kõrvuti asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paaritud numbrid ja teisel pool liikluspinda asetsevatel maaüksustel või järjestikku paiknevatel hoonetel on paarisnumbrid (vt lisaks peatükki **"13.9. Nummerdamine"**).

Alljärgnevalt vaatleme nõudeid põhjalikumalt, keskendudes eelkõige maaüksuste koha-aadressidele.

Viimati uuendatud 20.12.2022

1940

2021

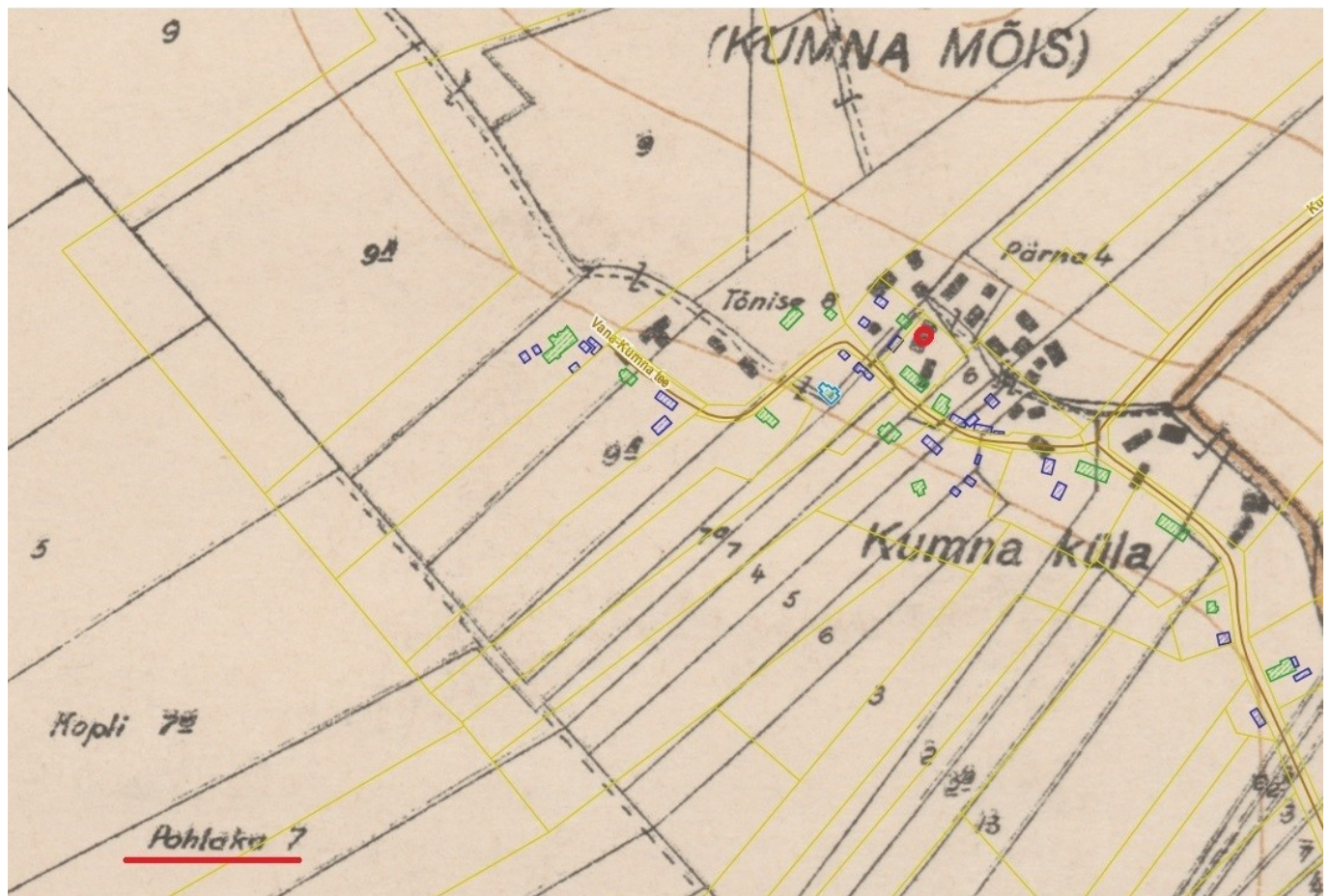

Harku vallas Kumna külas on määratud liikluspinna järgne aadress: **Vana-Kumna tee 9**. Talunimi, **Pohlaka** on looduses tähistatud. Selle nime saab määrata paralleelaadressina ka katastriüksusele.

Pohlaka kohanimi ajaloolisel kaardil:

Hea näide ajaloolise kohanime säilitamisest on Tallinnas Sikupilli asum, tänav ja kaubanduskeskus. Kohaliku pärimuse järgi on Sikupilli asum saanud nime selle järgi, et enne suurema asustuse rajamist elasid selles kandis vaesemad inimesed, kes karjatasid kitsi.

Mõnikord ei ole endine talunimi kooskõlas eesti keele reeglitega. Vana kirjaviisi ei saa kasutada ja sama päritoluga nimed tuleb ühtlustada. Näiteks kui Härämäe külas on katastriüksus nimega Herramäe, siis tuleb see muuta ja kirjutada Heramäe. Eesti murdekeelega piirkondades on soovitatav säilitada ja määrata pigem murdeline nimi.

Igal kohanimel on oma lugu. Soovitame kaaluda kõiki lahendusi, et meie kohanimemaastik oleks jätkuvalt rikas ja huvitav. Maa- ja Ruumiamet pakub otsuste tegemisel abiks ajaloolisi kaarte nii [ajalooliste kaartide](#), [aadressiandmete](#) kui ka [kohanimeregistri rakenduses](#).

Viimati uuendatud 11.01.2023

15.2. Unikaalaadress

Unikaalaadress on [ruumiandmete seaduse](#) § 43 lõike 1 kohaselt koha-aadress, mille tekstilis-numbriline kuju

on samaliigiliste unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide seas ainulaadne. Mitmel sama liiki unikaalaadressi nõudval aadressiobjektil, samal maaüksusel paiknevatel unikaalaadressi nõudvatel hoonetel ja samas hoones asuvatel hooneosadel ei või olla sama koha-aadress.

Unikaalaadressi nõudvad aadressiobjektid on:

1. elu- või ühiskondlikud hooned;
2. hooned, milles on eluruume ehk kortereid ja muid aadressi alusel eristamist vajavaid hooneosi;
3. juriidiliste isikute asukohahooned;
4. hooned, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid ning eelnimetatud hoonete osad;
5. aadressiandmete süsteemi infosüsteemi (ADS-i) vastutava töötleja määratud unikaalaadressi nõudega aladel (edaspidi unikaalaadressi nõudega ala) asuvad maaüksused;
6. maaüksused, mille koha-aadress sisaldab aadressikoha nime;
7. korterid ja muud aadressi alusel eristamist vajavad hooneosad.

Unikaalaadressi nõudvate aadressiobjektide puhul on lähiaadressi määramine kohustuslik. Seega ei või näiteks linnades jätta ühtegi katastriüksust lähiaadressita. Kõigil elamutel ja teistel loetelus toodud hoonetel peab olema unikaalne koha-aadress. Loomulikult võib omavalitsusel olla keerukas kindlaks teha, kas hoonet kasutab mõni ettevõtte või elab seal keegi, kuid kui see fakt on omavalitsusele teada, siis peab ta tagama ka koha-aadressi unikaalsuse.

Soovitame omavalitsustel lähtuda põhimõttest, et pigem rohkem kui vähem unikaalseid koha-aadresse, sest lihtsam on koha-aadressid suurema korrastustöö käigus ühtse süsteemi järgi süsteemselt ära määrata (muuta) kui hakata hiljem erilahendusi välja mõtlema nendele objektidele, mis süsteemi ei sobitu. Näiteks kui numbrivahemikud ja tähtlisandid on juba kasutuses, siis neid enam ühtses süsteemis juurde anda ei saa.

Soovitame koha-aadresside erilisandeid jätta n-ö varuks, kui on näha, et tihedamalt hoonestatud piirkonnas võib hiljem veel lisanumbreid vaja minna (vaata ka peatükki "**13.9. Nummerdamine**").

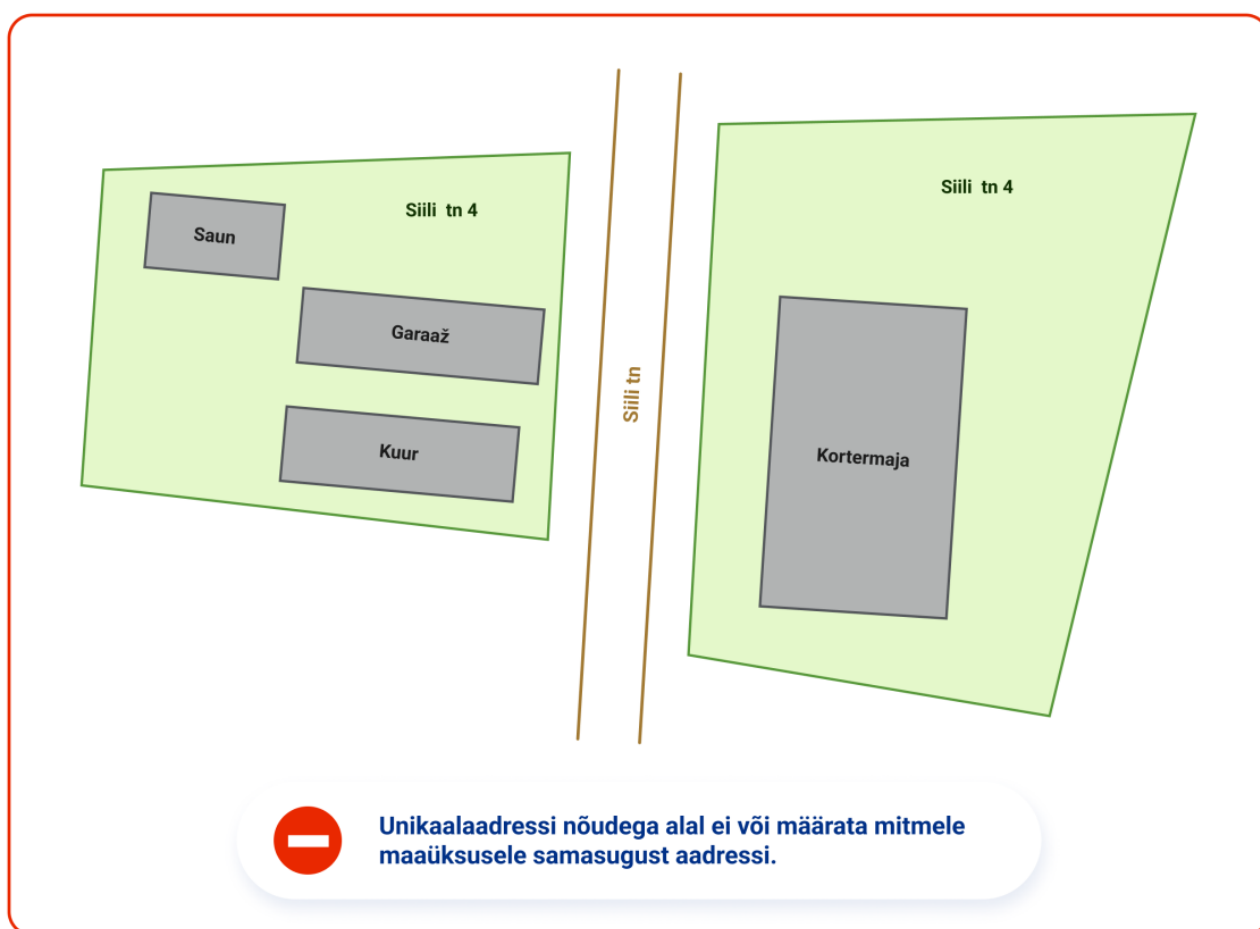
Kui maaüksusel asuvad ainult unikaalaadressi mittenõudvad hooned või kui maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone, siis moodustub kõikide sellel maaüksusel asuvate hoonete koha-aadress ainult vastava maaüksuse koha-aadressi struktuurielementidest ja sellele ei lisata erilisandeid. Näiteks kui maaüksusel asub üks elamu ja kolm kuuri, siis on kõigil neil hoonetel sama koha-aadress ja eristavaid numbreid lisada ei ole vaja.

Viimati uuendatud 11.01.2023

15.3. Unikaalaadress tiheasustuses

Tiheasustuses ei või määrata mitmele maaüksusele samasugust lähiaadressi, olenemata neil asuvate ehitiste olemasolust. Tiheasustuse all tuleb siin mõista Ruumiandmete seaduses (§ 43 lg 2 p 5) defineeritud **unikaalaadressi nõudega alasid**. Viimati nimetatud hõlmavad enda alla olemasolevad või kavandatavad selgelt piiritletaval tiheasustusega või kompaktse asustusega alad (vaata ka peatükki "**15.7. Unikaalaadressi nõudega alad**"). Üldjuhul adresseeritakse tiheasustuses maaüksusi ja hooneid aadressikohtade (liikluspindade ja väikekohtade) järgi. Eristamine toimub erilisandite abil (vt lisaks peatükki „**13.9. Nummerdamine**”).

Unikaalsuse nõuet tuleb järgida ka juhul, kui maaüksused ja hooned kuuluvad samadele omanikele. Näiteks:

Joonisel on toodud näide, kus on määratud kaks ühesugust aadressi. Siin on ühtlasi probleem, et liikluspinnajärgsel adresseerimisel peab ühel pool teed olema paaritu number ja teisel pool teed paarisnumber. Juba nummerdamise üldpõhimõtted eeldavad erineva lähiaadressi määramist. Seega tuleb vähemalt üks näites toodud maaüksustest ja sellel paiknevad hooned ümber adresseerida.

Kui maaüksusel paikneb mitu unikaalaadressi nõudvat hoonet, siis on kõigi hoonete koha-aadress sama mis maaüksusel ja sellele lisatakse vajadusel erilisand, milleks on hoone järjekorranumber, kusjuures majanumbri

ja erilisandiks oleva numbri vahel on tühikuteta kaldkriips. Aadressikohajärgse adresseerimise puhul ei lisandu unikaalne number järgmise tasemenä, vaid hoonetel ja katastriüksusel on 7. taseme komponent erinev.

Näide 1: maaüksusel lähiaadressiga *Pargi tn 3* asub kolm hoonet *Pargi tn 3/1*, *Pargi tn 3/2*, *Pargi tn 3/3* (7. tase on vastavalt 3, 3/1, 3/2 ja 3/3).

Hoone koha-aadresside puhul on ühel maaüksusel asuvate hoonete eristamiseks **kaldkriipsu järgsed tähtlisandid keelatud**.

Näide 2: maaüksusel lähiaadressiga *Tööstuse tn 10* asub viis hoonet: *Tööstuse tn 10/a*, *Tööstuse tn 10/b*, *Tööstuse tn 10/c*, *Tööstuse tn 10/d*, *Tööstuse tn 10/e*. Sellised aadressid tuleb muuta.

Samas on liikluspinnä- või väikekohajärgse adresseerimise korral **võimalik määrata maaüksusele mitu paralleelaadressi** ning määrata igale unikaalaadressi vajavale hoonele vastavalt üks paralleelaadressidest. Seejuures tuleb jälgida, milliselt liikluspinnalt vastavale hoonele ligi pääseb (vt lisaks peatükki „13.9. Nummerdamine”).

Kui hoone koosneb ainult unikaalaadressi mittenõudvatest hooneosadest või kui hoones on ainult üks unikaalaadressi nõudev hooneosa, siis on hooneosa koha-aadress sama, mis hoonel ja sellele ei lisata erilisandeid. Näiteks tavalise ühepereelamu korral, mis asub eraldi maaüksusel, on tegu hoonega, milles on ruumiandmete seaduse mõistes üks unikaalaadressi nõudev osa (eluruum – korter), mis ei vaja eristamiseks eraldi aadressi, ning sellisel juhul piisab nii elamule kui ka eluruumile samast aadressist, mis on määratud maaüksusele.

Unikaalaadressi mittenõudvatele hooneosadele ei pea koha-aadressi määrama. Näiteks ei ole vajadust hooneosi adresseerida, kui hoones ei ole eluruumi, ei tegutse ettevõtteid ega ole vaja sellesse hoonesse posti viia (vt lisaks peatükki „18.7. Hooneosade (sh korterite, äriruumide ja garaažibokside) adresseerimine”).

Viimati uuendatud 11.01.2023

15.4. Unikaalaadress hajaasustuses

Hajaasustuses (unikaalaadressi nõudega aladest väljaspool) asuva unikaalaadressi mittenõudva maaüksuse puhul ei ole unikaalaadress vajalik ja lähiaadress (enamikul juhtudel on see katastriüksuse nimi) võib mitmel katastriüksusel korduda või üldse puududa.

Unikaalaadressi ei nõua hajaasustuses asuvad maaüksused:

- mis on hoonestamata;
- millel ei ole juriidilise isiku asukohahooneid;
- millel ei ole hooneid, milles asuvad universaalse postiteenuse osutamise juurdepääsupunktid, ning

eelnimetatud hoonete osi;

- mis paiknevad väljaspool kompaktset asustust. Näiteks on koha-aadressiga kaks maaüksust, millel ei ole hooneid:
- *Mandri maakond, Poolsaare vald, Neeme küla, Liiviku* (maaüksusel on mets);
- *Mandri maakond, Poolsaare vald, Neeme küla, Liiviku* (maaüksusel on põld).
  - Maaüksused võivad olla samanimelised, kui need kuuluvad kinnistusraamatu ühte registriosas (sageli kuuluvad ühte registriosas samale isikule kuuluvad maatükid) ja neil ei paikne hooneid või paikneb hoone ainult ühel maaüksusel. Kui hoonestamata maaüksused kuuluvad erinevatesse kinnistusraamatu registriosadesse, siis peavad lähiaadressid olema erinevad.

Hajaasustuses võib lähiaadressi jätta määramata, kui ei ole tegu unikaalaadressi nõudva objektiga. Seega kui eelkirjeldatud (unikaalaadressi mittenõudva) maaüksuse omanik ega omavalitsus ei soovi maaüksusele nime määrata, siis lõpeb koha-aadress asustusüksuse (enamasti küla) tasemel.

Näiteks on jäetud lähiaadress määramata:

Lääne maakond, Risti vald, Kuijõe küla (maaüksusel on mets).

Üldine soovitus

Hajaasustuses **unikaalaadressi mittevajavatele maaüksustele** lähiaadresside määramisel tuleb arvestada:

- milline on maaomaniku (haldaja) seisukoht;
- kas maaüksusel või sellel asuval objektil on nimi (olnud) olemas, mida tuleks säilitada (taaselustada);
- üldiste tavade ja selles piirkonnas (kas teistele maaüksustele on nimed määratud);
- piirkonna üldise arenguga (kas on ette näha, et lähiaadressi järgi on vajadust – näiteks ehitustegevus jmt).

Üldiselt on levinud praktika selline, et hajaasustuses maaüksustele siiski määratakse nimi ja see kordub ühte kinnistusraamatu registriosas kuuluvate katastriüksuste lõikes. Näiteks kui endine Raja talu tagastati ühele omanikule viies samanimelises lahustükis, ühel maaüksusel asuvad hooned, teistel põllud ja metsad (on unikaalaadressi mittenõudvad), siis ei ole mingit vajadust hakata ilma põhjuseta maaüksuste nimesid muutma või ära jätma. Eelkirjeldatud juhul on nimede muutmine vaja ette võtta näiteks siis, kui omanik müüb osa maaüksustest maha või soovitakse hakata ehitama juurde uusi hooneid, mis vajavad eristamist (on unikaalaadressi nõudvad).

Kui tekib vajadus katastriüksuste ümbernimetamiseks kas omandi muutumise (ostu-müügi) tõttu või ehitustegevuse alustamise tõttu mõnel seni unikaalaadressi mittenõudval katastriüksusel, **tuleb esialgset nime säilitada eelkõige ajaloolisel hoonetega maaüksusel**, teiste maaüksuste puhul võib kasutada ees- või järelliiteid (hargtäiendeid) või leida täiesti uued sobilikud nimed. Nummerdamine hoonestatud maaüksuste nimede eristamiseks (näiteks kaks hoonestatud naabermaaüksust *Kuke 1* ja *Kuke 2*) on keelatud. **Kohanimeseadusesse** on tehtud ka vastav muudatus ja alates 2013. aasta juulist enam numbreid kohanime hargtäiendina kasutada ei tohi. Küll aga võib nummerdada teid teenindavaid katastriüksusi ja näiteks metskondade maaüksusi.

Unikaalsuse nõue kehtib ka paralleelaadresside puhul. Ükski paralleelaadress või olla ühegi teise katastriüksuse lähiaadressiks. Näiteks ei või katastriüksusele *Metsa tn 1* juurdelõikena lisatava katastriüksuse lähiaadressideks olla *Metsa tn 1 // Juurdelõige*. Siin sobiks juurdelõike lähiaadressiks *Metsa tn 1a*.

Viimati uuendatud 11.01.2023

15.5. Katastriüksuse nime unikaalsuse tekitamine

Kui tekib vajadus unikaalaadressi järele, siis soovitame hajaasustuses asuvale maaüksusele nime valikul lähtuda samadest põhimõtetest, mis üldiselt kohanimede määramisel kehtivad.

Eelistada tuleb pigem ajaloos juba kasutuses olnud nimesid, millele saab vajadusel lisada hargtäiendeid (*Uue-*, *Vana-*, *Mäe-*, *Oru-*, *Põhja-*, *Väike-* jne) või tekitada liitsõnu (*Koolimäe*, *Kooliaia*; *Matsipõllu*, *Matsimetsa* jne). Jälgida tasub paikkonnas üldiselt levinud nimede määramise traditsiooni.

Loomulikult võib määrata ka täiesti uue kohanime, kuid oluline on jälgida, et endisaegsete talusüdamete nimed jääksid alles samale kohale. Kui on juhtunud kahetsusväärne eksitus ja muistne talu on saanud maareformi käigus omale uue nime, siis soovitame selle tagasi määrata põlisele hoonestatud maaüksusele ja lahustükkidele määrata kas uued nimed või hargtäiendiga nimed. Erandina saab nummerdamist kasutada tehnilisel otstarbel (teed, gaasitrassid jmt) teenindamiseks moodustatud katastriüksuste korral. Samuti on nummerdamine omal kohal metuskondade puhul (nt *Viimsi metuskond 12*).

Unikaalsuse tekitamiseks ei ole õige muuta olemasoleva nime kirja pilti **üksnes formaalselt**. Näiteks *Uue-Sauna* ja selle lähedal *Uuesauna* või *Kaunisma* ja *Kaunismaa* ei ole sisuliselt unikaalsed nimed. Taoliste pisimuudatustega tekitatakse pigem segadust kui nimede unikaalsust. [Kohanimeseaduse](#) § 10 lõike 5 alusel peab sama kohanime määramisel erinevatele nimeobjektidele nimetuumade kirja pilt ühesugune olema. **Seega tuleb unikaalsuse tagamiseks määrata kohanimedid selliselt, et erinevus on nii suulisel kui ka kirjalikul kasutamisel selgelt arusaadav.**

Viimati uuendatud 12.01.2023

15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses

Hajaasustuses kehtib üldine põhimõte, et kui maaüksusel asuvad ainult unikaalaadressi mittenõudvad hooned või kui maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone, siis moodustub kõikide sellel maaüksusel asuvate hoonete koha-aadress ainult vastava maaüksuse koha-aadressi struktuurielementidest ja sellele ei lisata erilisandeid. Kui tegu on tavalise talukompleksiga (üks elamu koos tavaliste kõrvalhoonetega (kuur ja laut), mis ei vaja unikaalaadressi), siis on kõigil neil hoonetel sama koha-aadress, mis maaüksusel.

Nt *Molekuli maakond, Aatomi vald, Tuuma küla, Prootoni*.

Kui hajaasustuses asuval **maaüksusel on mitu unikaalaadressi vajavat hoonet**, siis tekib vajadus neid eristada. Maaüksusele ei või määrata mitut nime, seega ei saa anda hoonetele omavahel eristuvaid nimesid, sest kehtib reegel, et hoone lähiaadress võib teda teenindava maaüksuse lähiaadressist erineda üksnes erilisandite poolest. Maaüksuste nimedes on vanast ajast jäänud veel numbreid kohe nime järel (näit Tamme

1 ja Tamme 2; selline variant ei ole lubatud) ning seetõttu on vajalik, et hoone eristajana määratud number ja nime osana esinev number kirja pildilt erineksid. Hooneid tuleb eristada erilisandite abil, mis lisanduvad maaüksuse nimele kaldkriipsu järel (näit Tamme/1 ja Tamme/2) ehk 6. tasemele järgneb 7. tase.

See adresseerimise võimalus tuleneb "Aadressiandmete süsteemi" määruse §17: Kui maaüksusele on määratud nimi ja sellel maaüksusel asuvad unikaalaadressi nõudvad hooned, kirjutatakse maaüksuse nime ja erilisandiks oleva numbriga vahele tühikuteta kaldkriips (näiteks Raja/1, Raja/2).

Näiteks on maaüksuse lähiaadress Hooldekodu ja sellel maaüksusel asub kolm unikaalaadressi nõudvat hoonet (üks hooldekodu hoone ja kaks korterelamut töötajatele). Need hooned vajavad unikaalaadressi, sest neis on omakorda korterid (adresseerimist vajavad hooneosad) ja korterites elavad alaliselt inimesed.

1

Hooldekodu peahoone

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/1

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/1-1; Hooldekodu/1-2 jne

2

Korterelamu hooldajatele

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/2

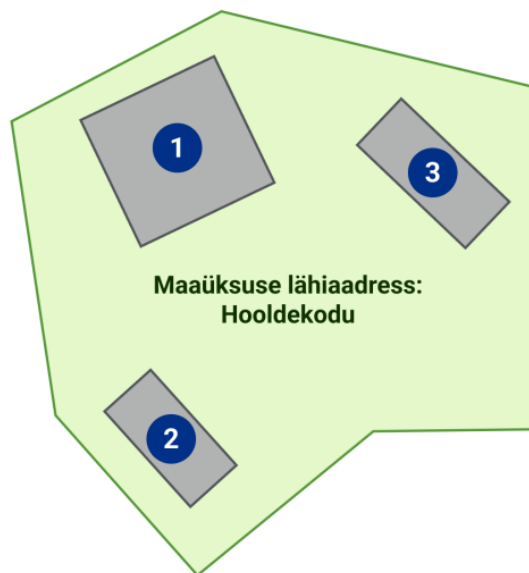
Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/2-1; Hooldekodu/2-2 jne

3

Korterelamu hooldajatele

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/3

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/3-1; Hooldekodu/3-2 jne

Võib olla ka nii, et põhihoone on sama aadressiga, mis on katastriüksusel ja teised unikaalaadressi vajavad hooned on unikaalse numbriga. Näiteks põhihoone aadress on Hooldekodu ja teiste unikaalaadressi vajavate hoonete aadress on Hooldekodu/2 ja Hooldekodu/3.

Maaüksuste adresseerimise kohta hajaasustuses vt lisaks peatükki **"15.4. Unikaalaadress hajaasustuses"**.

15.7. Unikaalaadressi nõudega alad

Alates 16. märtsist 2018 on aadressiandmete süsteemi lisatud unikaalaadressi nõudega alad ehk **UN-alad**. UN-alal rakendub katastriüksustele unikaalaadressi määramise nõue, samuti tuleb UN-alal paiknevad hoonestatud või hoonestamisele kuuluvad katastriüksused adresseerida liikluspinnale või väikekoha järgi.

UN-aladega arvestamise nõue tuleb **ruumiandmete seadusest** (RAS § 43 lg 2 p 5), st varasema tiheasustusalala ja detailplaneeringu kohustusega ala asemel sõltub adresseerimine nüüd UN-alal paiknemisest. Näiteks arvestatakse UN-alasid ADS-i ärireeglites katastriüksusele **UN-tunnuse lisamisel**, aga ka muude nõuete puhul, kus varasemalt arvestati objekti paiknemist linna, alevi või aleviku alal (tiheasustusalal).

UN-aladega arvestamine varasema tiheasustusalala ja detailplaneeringu kohustusega ala asemel on seotud asjaoluga, et sageli ei ole kogu linna, alevi või aleviku ala kompaktelt asustatud ja seetõttu ei pea kohaldama kogu linna, alevi või aleviku ulatuses näiteks liikluspinnajärgse adresseerimise nõuet. Samas on aga **mitmetes arenevates piirkondades muutunud asustus faktiliselt väga tihedaks**, näiteks on linn sisuliselt laienenud piiridest välja küla territooriumile või on mõne küla keskusesse tekkinud kompaktse asustusega piirkond, mistõttu on vaja leitavuse tagamiseks kasutada liikluspinnale või väikekoha järgset adresseerimist. Sageli on omavalitsus juba planeeringute tegemisel kirjeldatud piirkondades liikluspindade järgse adresseerimise ette näinud ja seda kasutatakse.

UN-alade moodustamise reegleid ei ole õigusaktides täpsemalt sätestatud ja **lähtuda saab RAS-i § 43 lg 2 punkt 5-st ja § 48 lg 1-st**. UN-alade moodustamisel on Maa- ja Ruumiamet lähtunud eelkõige **faktipõhiselt adresseerimisega seotud vajadustest**, mistõttu ei lähtu UN-ala mitte ainult omavalitsuse määratud tiheasustusaladest, vaid ka nendest aladest, kus faktiliselt on kompaktne hoonestus välja kujunenud. Seega on **UN-alade moodustamisel arvesse võetud mitmeid tingimusi**, sh:

- kohaliku omavalitsuse poolt üldplaneeringus määratletud tiheasustusalasid;
- kompaktse asustusega alasid, mis on leitud hoonete arvu, tiheduse, maaüksuste sihtotstarvete, rahvastikuregistri seoste, liikluspindade olemasolu jm erinevate tingimuste koosmõjul. Seejuures võetakse arvesse Eestile omast linnade tihedust ja ilmet, hoonete kasutusotstarbeid jm;
- lisatingimusi ja erandeid, näiteks
  - UN-alalt on välja jäetud mõned ajalooliste kohanimedega rannakülade tihe-/kompaktalad jne.
  - suuremad linnad on tervikuna UN-alad, samuti on väikekohad alati UN-alad (sest nendes on väljakujunenud aadressikohajärgne adresseerimine, samuti on see linnades ajalooliselt kasutuses ja leitavuse tagamiseks vajalik),
  - linnades, alevites ja alevikes on kompaktsuse tingimused (hoonete vahemaa, arv jne) erinevad kui on külates.

Selgituseks: linnades/alevites/alevikes tunnetus (tava) pisut teine (enamasti kogu ulatuses ka liikluspinnad määratud jne) ja seetõttu peab linnades/alevites/alevikes lähtuma rohkem väljakujunenud olukorrast, st vahemaad võivad olla hoonetel pisut suuremad, aga sellegipoolest on tegemist UN-alaga. Samas ei peaks nt väiksema linna/alevi/aleviku ääre-alal olevate talude/põldude vahele määratud liikluspindade tõttu olema seal automaatselt UN-ala. Tihti on mõistlik sellistes piirkondades hoopis liikluspindade leviala korrigeerida. Ühtlasi arvestame, et igasse vanasse kolhoosikeskusesse, kus laudad, töökojad jne, ei pea tekkima uus UN-ala, sest see ei ole tavaga kooskõlas.

15.8. Paralleelaadress

Ühele maaüksusele võib olla määratud mitu koha-aadressi, mis on üksteise suhtes võrdsed paralleelaadressid.

Paralleelaadressi esitamise sätestab **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 14 lõige 4:

Paralleelaadresside eraldajaks on topeltkaldkriips (... // ...), mille ette ja taha jäetakse tühikud (näiteks Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Kapteni tn 4 // Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Sadama tn 5).

Hoonele määratakse ainult üks koha-aadress, mis peab olema kooskõlas maaüksuse koha-aadressiga. See tähendab, et isegi juhul, kui maaüksusel on mitu aadressi, tuleb hoonele määrata neist ainult üks. Kui maaüksuse paralleelaadresside hulgas on aadressikoha järgi määratud aadress ja nimi, tuleb hooned adresseerida aadressikoha järgi määratud aadressiga, kuna aadressikohajärgsete aadresside leitavus on paremini tagatud. Ajalooliste kohanimedede säilitamise huvides on kavas seda regulatsiooni muuta (nt miljööväärtuslikel aladel).

Erandina võib hoonele määrata paralleelaadressi juhul, kui hoonesse on mitu sissepääsu erinevatelt liikluspindadelt – siis võib määrata hoonele vastavate liikluspindade järgi paralleelaadressid.

Kui ehitustehniliselt osadeks mittejaotuv hoone koosneb välisilmelt mitmest eraldi tajutavast hoonest (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 17 lõige 3), siis võib hoonele määrata paralleelaadressid ka sama liikluspinna järgi.

Üldjuhul ei või määrata hoonele paralleelaadressideks **mitut nime**, kuid erandiks on olukord, kui hoone all on mitu nimega maaüksust ja sellesse hoonesse on nendelt eraldi sissepääsud ning hoonet ei saa ehitustehniliselt maaüksuse piiri järgi osadeks jagada (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 17 lõige 4).

Katastriüksuste ja hoonete paralleelaadressid on võrdsed. Kui hoonel on paralleelaadressid määratud, siis hooneosa (sh korteri) adresseerimisel valitakse neist ainult üks aadress ja lisatakse korteri number (**ADS-i määruse § 18 lõige 6**).

Objekti iseloomustamiseks kasutatakse/kuvatakse üldjuhul katastriüksuse, hoone ja hooneosa aadresse koos. Näiteks kinnistusraamatus kuvatakse katastriüksuse kõik aadressid. Ehitisregistris kuvatakse hoone kõiki aadresse. Ehk objekt peab olema leitav tema kõigi paralleelaadresside järgi.

Kui aga aadressi kasutatakse inimese või ettevõtte (vm subjekti) iseloomustamiseks ehk luuakse seoseid isikute/sündmuste vm ja aadresside vahel, siis kasutatakse üldjuhul ainult ühte hoone või hooneosa paralleelaadressidest.

Näiteks inimese **elukoha-aadressiks** valitakse hoone või hooneosa paralleelaadressidest **ainult üks**, st isik on leitav ühe konkreetse aadressi järgi. Hoone või hooneosa teist paralleelaadressi võib kasutada teine isik ehk aadressi alusel eristatakse sama objektiga (nt korteriga) seotud leibkonnad.

Paralleelaadressid kirjutatakse tähestiku järjekorras (ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis § 14 lõige 3). Näiteks kui ühele maaüksusele on määratud aadressid kahe erineva tänava (Allika ja Jõe) järgi, siis esitatakse need nõnda: *Allika tn 8 // Jõe tn 3*.

Pühendusnime kasutamisel arvestatakse tähestikulise järjestuse seadmisel nime esimest tähte ehk eesnime esimest tähte. Näiteks: *Lääne maakond, Haapsalu linn, Haapsalu linn, F. R. Kreutzwaldi tn 10 // Kalevi tn 5; Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, F. R. Kreutzwaldi tn 50 // F. Tuglase tn 5; Võru maakond, Võru linn, Katariina allee 2 // L. Koidula tn 7*.

Sama tänavanimega paralleelaadresside esinemisel võib igal järgneval esinemisel jätta tänavanime välja kirjutamata, moodustades tänavanime järele numbriosadest loetelu (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis § 14 lõige 6**).

Näiteks *Lahe maakond, Kivisaare linn, Kunksmoori tn 1 // 3 // 5*

Kuigi paralleelaadressid on võrdsed ning üht ei eelistata teisele, on neid arvutitöötluses vaja erinevate kasutuseesmärkide jaoks kirjutada kindlas järjekorras. Kui paralleelaadressideks on määratud ühele objektile (nt katastriüksusele) aadressikohajärgne lähiaadress ja ka nimi, siis kirjutatakse nimi alati viimasele kohale, nt *Tallinna mnt 46 // Mäeotsa*.

Paralleelaadresside arv ei ole piiratud.

Näiteks: *Pärnu maakond, Pärnu linn, Paikuse alev, Männiku tn 2 // Männiku tn 4 // Männiku tn 6 // Männiku tn 8 // Männiku tn 10 // Männiku tn 12*

Lubatud on ka lühem kirjaviis:

Pärnu maakond, Pärnu linn, Paikuse alev, Männiku tn 2 // 4 // 6 // 8 // 10 // 12

Maaüksusel, välja arvatud transpordimaa sihtotstarbega hoonestamata maaüksusel ja väljaspool unikaalaadressi nõudega ala asuval transpordimaa sihtotstarbega hoonestatud maaüksusel, ei või olla eri paralleelaadressideks mitut nime (vt **Ruumiandmete seadus § 50 lg 5 avaneb uues vahekaardis**).

Sageli on raudteealused maaüksused väga pikad (kümneid kilomeetreid) ja hoone ei ole raudteemaa nime aadressi alusel leitav. Hoonele soovitakse määrata eraldi nimi ja sel juhul on vaja ka katastriüksusele määrata paralleelaadressina teine nimi. Lahendusena on võimalus määrata üksusele mitu nime selle asemel, et nt hoone aluse maaüksus raudtee maaüksusest välja jagada. Taoline riigimaa jagamine on aeganõudev ning kulukas arvestades asjaoluga, et sellised hooned tõenäoliselt selles asukohas pikemas perspektiivis alles ei jää.

Seega ei ole lubatud maaüksuse kaks nime *Metsanurga // Kraavi* või *Mihkli tammik // Halinga metskond 35* – mõlemal juhul peab ühe sellistest nimedest tühistama. Aga kui näiteks väljaspool UN-ala asub raudteemaal hooneid, siis võib lisada need maaüksusele paralleelaadressiks, nt *Tapa-Narva 236,8-240 km // Mustika // Vaarika*. Selline regulatsioon on vajalik, et adresseerida raudteemaal asuvaid elamuid ja teisi hooneid.

Kui vähegi võimalik, soovitame paralleelaadresside määramist vältida ja olemasolevaid

vähendada. Paralleelaadressid on tavalises kasutuses üsna pikad ja ebaotstarbekad. Nende kasutamine on põhjendatud, kui:

- maaüksusel asub mitu hoonet, millele juurdepääs toimub erinevatelt liikluspindadelt (tänavatelt) – igaal hoonel on sel juhul üks neist aadressidest – see, millelt toimub juurdepääs;
- maaüksusel on või sellele kavandatakse mitu hoonet, mille eristamiseks kasutatakse erinevaid või tähtlisandiga aadressinumbreid (nt 7 // 9 // 11 või 5 // 5a);
- hoonel on mitu peasissekäiku, mis on erinevate liikluspindade suunas;
- sama liikluspinna ääres asub pikem hoone, millel on samalt liikluspinnalt mitu peasissekäiku;
- lisaks liikluspinnajärgsele aadressile soovitakse endisaegne talunimi säilitada;
- tegu on ühiskondliku või kultuurilooliselt olulise objektiga (kool, kirik jne), millel on liikluspinnajärgne aadress ja sellele soovitakse lisada ka nimi.

Kindlasti on veel erinevaid põhjendusi paralleelaadressi määramiseks, seepärast ongi see võimalus ette nähtud. Paralleelaadressidega on adresseeritud ligikaudu 0,4% kõigist maaüksustest ja hoonetest.

Korteri puhul tuleb hoone mitmest paralleelaadressist üks välja valida (vastavalt sissepääsule) ja lisada sellele korteri number. Näiteks kui majale on määratud kaks aadressi *Kase tn 5 // Kuuse tn 2* ja sellesse

korterisse pääseb Kuuse tänava poolsest uksest, siis peab korteri adresseerimisel lähtuma aadressist *Kuuse tn 2* ja lisama sellele korteri numbri (nt *Kuuse tn 2-3*).

Hooneosal võib olla paralleelaadress vaid sama hoone aadressi järgi ja erineva korteri numbriga n-ö ühiselamutüüpi korterite puhul. Ehk ehitustehniliselt ühe hooneosana käsitletud korteris on mitu aadressi alusel eristamist vajavat tuba erinevate leibkondade kasutuses. Näiteks on korteril paralleelaadressid *Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Kase tn 5-9 // 5-11* ja kumbki leibkond kasutab vaid ühte neist aadressidest.

Paralleelaadress ei või olla määratud mitme asustusüksuse (näiteks küla) ega linnaosa järgi. Kui katastriüksus asub mitmes külas, ei või katastriüksuse koha-aadressis kasutada mitme küla nime. Katastriüksusele ja seega ka hoonele määratakse koha-aadressis ainult üks asustusüksus (vt [ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis](#) § 16 lõige 6).

Suured metstkondade või maantee katastriüksused asuvad sageli mitmes külas. Sellisel juhul valitakse adresseerimiseks välja ainult üks küladest, kus vastav katastriüksus asub. Üldjuhul tuleb eelistada pindalalt kõige suurema osakaaluga asustusüksuse nime. Hoonestatud maaüksuse puhul tuleb eelistada selle asustusüksuse nime, kus asuvad hooned. Kui hooned on mitmes asustusüksuses, siis eelistatakse seda asustusüksust, kus asuvad UN-tunnusega hooned.

Viimati uuendatud 12.01.2023

15.9. Suur ja väike täht koha-aadressides

Põhireegel on see, et **nimetuum (ja hargtäiend) kirjutatakse suure tähega, liigisõna väikese tähega**. Nt *Aia alajaam, Heki garaaž, Hiie heinamaa, Hundi metstkond, Kaare tee*. Üksikute suurte tähtede kasutamine koha-aadressides on keelatud, samuti suurtähelised lühendid. Erandid on AÜ, GÜ ja SÜ. Läbivate suurtähtede kasutamine (kapiteelkiri) ametlikes koha-aadressides (dokumentides ja andmekogudes) on keelatud (vt lisaks peatükke „**11.20. Suur ja väike täht kohanimes**” ja „**10.7. Koha-aadressi määramise õigusakt**”).

Viimati uuendatud 12.01.2023

15.10. Tähtlisandi kasutamine maaüksuse

lähiaadressis

Maaüksuse (katastriüksuse) nimes ei või kasutada erilisandeid (number- ja tähtlisandeid) sellisena, nagu need on kasutuses aadressikohajärgsete aadresside puhul.

Aadressikoha järgi määratud aadresside korral võib tähtlisandiks olla üksnes eesti-ladina tähestiku väiketäht, mis järgneb numbrile või kaldkriipsule ilma tühikuta, nt *Tamme tn 28a*, – tegu on tavalise hoonestatud maaüksusega. *Tööstuse tn 10/1b* – tegu on maaüksusega, millel asub üks liithoone boks.

Maaüksuse **nimes** kasutatavad lisandid peavad eristuma, et mitte tekitada segadust, ja seetõttu on lubatud kasutada suurtähti, mis kirjutatakse enne numbrit. Nt *Koka tänav L1*, *Koka tänav L2*, *Koka tänav L3* – tegu on munitsipaalomandis oleva maaüksusega, millel asub avalik tänav. Kuna see on pikk tänav, siis on selle teenindamiseks moodustatud kolm üksust, nende eristamiseks on lisatud nimele suur L-täht ja number, et üksused ei läheks segamini Koka tänava ääres olevate hoonete aadressidega.

Koha-aadressis ei kasutata tähtlisandina tähti i, l, o, š, ž, w, õ, ä, ö, ü. Osa neist on liiga sarnased numbritega 1 ja 0 ning diakriitikutega (täppide ja katustega) tähtede kasutamine võib samuti olla mõnel juhul segadust tekitav, seetõttu on nende kasutamine tähtlisandina keelatud. Üldiselt on soovitatav võimaluse korral tähtlisandeid vältida ja määrata üksnes numbrilisi erilisandeid (vt lisaks peatükke „**13.11. Liikluspinnajärgne nummerdamine**”, „**15. Koha-aadressidele esitatavad üldnõuded**” ja „**15.2. Unikaalaadress**”).

Viimati uuendatud 12.01.2023

16. Levinud vead koha-aadressides

Peatükis toome ära levinumad vead, mida on seni koha-aadresside määramisel tehtud.

Viimati uuendatud 05.01.2023

16.1. Ei ole eestikeelne

Lähiaadressid nagu *Proletarskaja* ja *Büko* ei ole lubatud. Võimalikuks lahenduseks on otsida ajaloolistest andmetest varasemaid kohanimesid ja need kasutusele võtta, või kui ajaloolisi ja kultuuriloolisi nimesid ei ole, võib kaaluda ka olemasoleva nime eestistamist (nt *Büko* > *Püka* või *Püki*).

Ilma põhjendusega ei tohi kasutada selliseid katastriüksuste võõrnimesid nagu *Alexandry, Henry, Johny, Tixi, Rey*. Selliste nimede kasutamiseks on vaja põhjendust. Näiteks on Kihnu vallas Rock-City nime kandev katastriüksus. Rock City on Kihnu Jõnni laeva nimi ja sellisel juhul on ajalooline põhjendus olemas. Nimi tuleks kirjutada sidekriipsuta *Rock City*, sest niisugustes inglise ühendites sidekriipsu ei kasutata.

Ilma põhjendusega ei ole soovitatav kasutada võõrsõnalisi nimesid nagu *Drenaaži, Faasani, Generaatori*.

Sageli kasutatakse võõrsõna tunnusega eesnimesid, nt *Georgi, Gunari, Geidi, Frami, Herberti, Alfredi, Amalie, Katerine, Margareti, Gertrudi, Marie, Gustavi*. Sellised nimed on eestlastel kasutusel eesnimedena ja vastavad eesti õigekirjareeglitele. Seega on need kooskõlas eestikeelsuse nõudega („Kohanime eestikeelsuse kindlakstegemise kord”, § 3 lg 2 p 3) ja kuigi nende kasutamine ei ole ilma põhjendusega soovitatav, ei ole neid vaja muuta.

Erandid

Vene päritolu nimedega katastriüksused (nt *Vorobjovo, Krivorukovo*) on lubatud põlistel vene asualadel (1939. aasta seisuga) Peipsi järve ääres. Sama kehtib ka rootsikeelsete katastriüksuste nimede kohta (nt *Smeens, Tallbäcken, Ribaks*) põlistel rannarootslaste asualadel Lääne-Eestis.

Vt lisaks peatükke „**11.1. Kohanime keelsus**”, „**11.2. Oma- ja võõrsõnad, võörkeelsed sõnad**”, „**11.5. Eesti rahvusvähemuste asualad**”.

Viimati uuendatud 13.01.2023

16.2. Kokku- ja lahkukirjutamise vead

Näiteks maaüksus nimega *Pärsi Hansu* ei sobi. Kirjapilt peaks olema kas *Pärsi-Hansu* või *Pärsihansu*.

Veel analoogseid juhtumeid

Ata Tiigi > *Ata-Tiigi* (juhul, kui tegu ei ole tiigiga) või kui üksus on moodustatud tiigi teenindamiseks, siis sobib nimeks *Ata tiik*.

Eigo Metsa > kui üksusel on ainult mets, siis sobib nimeks *Eigo mets*, kui aga tegu on hoonestatud maaga, siis on vaja lisada sidekriips *Eigo-Metsa* või kirjutada nimi kokku *Eigometsa* (viimane on eelistatud). Sama reegli alusel tuleb vaadelda ka näiteks nime *Jaaguri Põllu* (hoonestatud üksuse korral on õige kas *Jaaguri-Põllu* või *Jaaguripõllu*).

Kui aga nimi on juba pikem (nt *Jaagu Antsu Jaani*), siis on soovitatav nime lühendada (näiteks *Jaagu-Antsu* või *Antsu-Jaani* või *Jaagu-Jaani* - need nimed sobivad sidekriipsu abil kokkukirjutatult) või valida hoopis uus nimi, lähtudes loomulikult põhimõttest, et põliseid nimesid tuleb säilitada nende algses asukohas (põlistalude nimed ei või kolida ega tundmatuseeni moonduda, küll aga tuleb nad viia kooskõlla kehtivate

keelereeglitega).

Küsimusi on tekitanud kolme täishääliku koosinemine, nt *Soootsa* või *Soo-otsa*. Kolm täishäälikut võib olla kirjutatud ka ilma sidekriipsuta, seega on mõlemad variandid õiged. Kui aga tegu on hargtäiendiga, siis peab mõlemad sõnaosad kirjutama suure tähega. Näiteks lähestikku asub kaks maaüksust (talu): *Soo-Otsa* ja *Mäe-Otsa*.

Vt lisaks osa „**12. Kohanimede kokku- ja lahkukirjutamine**”.

Viimati uuendatud 20.12.2022

16.3. Nimetuum või liigisõna ei ole õiges käändes

Näiteks ei ole lubatud lähiaadressid *Kirss AÜ*, *Silikaat*, sest katastriüksuse nimi peab **reeglina olema omastavas käändes**.

Erandina on lubatud nimetavasse käändesse panna ainult **objekti liiki märkiv sõna, kuid seejuures on oluline, et tegu oleks vastava objektiga**. Näiteks kui katastriüksusele pannakse nimeks *Sõbra mets*, aga metsa sellel üksusel ei asu, siis ei ole selline nimi sisuliselt sobiv.

Liigisõna peab olema nimetavas käändes, väikese tähega ja ilma sidekriipsuta.

Näiteks **ei ole korrektsed** lähiaadressid *Viivikonna metsa*, *Ahtme Jaama*. Õige on *Viivikonna mets*, *Ahtme jaam*.

Erandeid on veel.

- Mõnikord on **hargtäiendid nime järel** (*Päralde-Eest*, *Allika-Alt*, *Allika-Ülalt*), selline hargtäiend ei pea olema omastavas käändes. Kuna taolisi juhtumeid on väga harva, siis tasub alati keeleekspertidega nõu pidada.
- Juhul kui **nimetuum käändub koos liigisõnaga**. Näiteks kui nimeks on omadussõna: *Suur (tal)*, *Piklik (tal)*, *Roheline (tal)*, kuna nimetuum käändub (*Suure talu*, *Suurde tallu*).
- Nimetuum on seestütlevas või alaltütlevas käändes. Näiteks: *Saarepealt (tal)*.
- Nimetatav geograafiline objekt katastriüksuse piiri sees vastab oma põhiolemuselt nimes sisalduvale liigisõnale. Üldjuhul saab tegemist olla ainult hoonestamata maatükkidega, nt *Kure põld*, *Vorsti nurm*, *Koodissaar*, *Likõmõts*. Selliseid maatükkide nimesid ei pea muutma. Kui hoonestamata maatüki nimi on nt *Nursi-Robert*, siis on see juba viga, sest *Robert* ei saa olla loodusobjekti liigisõna.

Üldreegleid ei või aga kunagi võtta rangelt ja ilma lisainfot arvestamata. Toome mõned näited, mis aitavad

mõista üldnõuet ning samas ilmestavad kohanimede valdkonna keerukust ja seda, kui oluline on tunda kohalikku aja- ja kultuurilugu.

- *Vahetükk* > peab olema *Vahetüki*.
- Kas *Piiriääre* või *Piiriäärse*? *Piiriääre* on sobilik, sest on omastavas käändes. Kuid rangelt võttes on ka *Piiriäärse* sobilik, sest on omadussõna omastavas vormis.
- *Tiitsa tellisetehase* > peab olema *Tiitsa tellisetehas* (nimetav), kui tegemist on endise tellisetehase alaga, kuid *Tellisetehase* (omastav), kui liigisõna on vormistatud nimetuumana.
- Kas *Uus-Kuusiku* või *Uue-Kuusiku*? Soovitav on *Uue-Kuusiku*.
- *Mäeni* ja *Mägede* on vanad kohanimed ja võivad jääda muutmata. *Mäeni* ei ole antud juhul mitte rajav kääne, vaid tõenäoliselt lühend nimest *Mäe-Jaani*, *Mägede* on mitmuse omastav, mis samuti sobib.
- *Ellama* ja *Hiioma* on vanad kohanimed, tegu ei ole mitte *ma*-tegevusnimedega, vaid ilmselt maa- või mäe-lõpuliste sõnade lühendustega.
- Noarootsi vallas on ajalooline talunimi *Ribaks*. Kas peaks selle panema omastavasse käändesse? *Ribaks* on rootsipärane nimi ja nende puhul ei kehti omastava käände nõue, pealegi on s-täht rootsi keeles omastava tunnus, seega täiesti aktsepteeritav nimi selles piirkonnas.
- Katastriüksuse nimi on *Saun-pesumaja*. Kui maaüksuse nimeks on ainult objekti liigisõna, siis kehtib omastava käände nõue: käesoleva näite puhul mõlemad sõnad suure algustähega ja omastavas käändes, seega nõuetele vastav oleks *Sauna-Pesumaja*. Küsimus on, kas objekti mõlemat funktsiooni (saun, pesumaja) on otstarbekas katastriüksuse nimes välja tuua, võib-olla kaaluda lühemat versiooni, nt *Saunamaja*, *Pesumaja* või siis lihtsalt *Sauna* (lähtuda sellest, milline tegevus on maaüksusel domineerivam). Üldjuhul ei pea katastriüksuse nimi kajastama ehitise funktsiooni, kuivõrd see on ajas muutuv.

Vt lisaks peatükki „**11.12. Omastav kääne**”.

Viimati uuendatud 20.12.2022

16.4. Unikaalsusnõue ei ole täidetud

- **Tiheasustusaladel ja kompaktse hoonestusega aladel ei või olla mitut sama koha-aadressiga objekti.**

Näiteks ei või olla samas omaavalitsuslikus linnas või asustusüksuses mitu maaüksust lähiaadressiga *Pargi tn* 2 olenemata sellest, et need üksused kuuluvad samale omanikule. Lahendusena tuleb muuta üks maaüksuste aadressidest, järgides seejuures nummerdamise reegleid (vt lisaks peatükki „**13.9. Nummerdamine**”).

- **Tiheasustusaladel ja kompaktse hoonestusega aladel ei tohi hoonetel ega maaüksustel lähiaadress puududa.** Näiteks linnades asuvatel maaüksustel peab lähiaadress olema määratud isegi siis, kui tegu on väga väikese ribaga teiste üksuste vahel.

Vt lisaks peatükki „**15.2. Unikaalaadress**”.

Viimati uuendatud 20.12.2022

16.5. Eksitavalt sarnased koha-aadressid

Ei ole soovitatav, et ühes asustusüksuses (külas või alevikus) on näiteks üks maaüksus ja elamu aadressiga *Kuusiku tn 2* ning teine hoonestamata maaüksus nimega *Kuusiku 2* (sellist aadressi ei tohi enam määrata, info käib nende kohta, mis veel siiani muutmata on jäänud). Sisuliselt ei ole küll tegu unikaalsusnõude rikkumisega, kuid tegelikkuses lähevad need koha-aadressid ja ka objektid lootusetult segamini. Seega on tegu eksitava sarnasusega ja kuna liikluspinnale on määratud kohanimeks *Kuusiku tänav*, siis on otstarbekas sama nimetuumaga maaüksuse nimi ära muuta, näiteks *Kuusiku 2 > Vana-Kuusiku*. Lahendusi võib olla erinevaid, sõltuvalt konkreetsest juhtumist.

Sageli üritatakse unikaalsust luua pisikeste muudatustega maaüksuse nimes, mis on pigem eksitavad ega loo tegelikult unikaalsust. Näiteks sama piirkonna nimed *Hämalase, Hämelase, Härmase, Härmiku, Hämariku, Ämblase, Hämlase, Ämmalse* tuleks muuta kas täiesti erinevate nimede määramisega või siis nimekujude ühtlustamisega ja eristavate hargtäiendite lisamisega (vt lisaks peatükki „[11.23. Hargtäiendid](#)”).

Viimati uuendatud 12.01.2023

16.6. Koha-aadress sisaldab parasiitsõnu

Parasiitsõnad on selles kontekstis krunt, maaüksus, maatükk, number jt, nt *Rannaliiva AÜ **krunt nr** 43*. Selliseid parasiitsõnu tuleb vältida ja juba määratud koha-aadressidest kõrvaldada.

Viimati uuendatud 26.04.2022

16.7. Keelatud kirjavahemärkide kasutamine

Näiteks punkt, jutumärgid, koolon, semikoolon, võrdlusmärk (=, <, >) jmt on koha-aadressides keelatud. Koma on lubatud erinevate komponentide eraldajana ning erandina ka raudteemaa katastriüksuste piketinumbrites, muudel juhtudel on ka koma kasutamine keelatud.

16.8. Kaldkriipsu ja sidekriipsu vale kasutamine

- **Kaldkriips** tähistab koha-aadressides kas rööpnime eraldajat (rööpnime kasutatakse Eestis mõnedes asustusüksustes näiteks Noarootsi vallas) või lisanumbri eraldajat lähiaadressides (nt paarimaja boksid *Lille tn 15/1* ja *Lille tn 15/2*).
- Paralleelaadressi eraldaja on topeltkaldkriips (*//*).
- Kui koha-aadressides on senini kasutatud kaldkriipse, siis tuleb need koha-aadressid üle kontrollida ja teha kindlaks, kas kaldkriips tähistab:
  - paralleelaadressi (sel juhul peab see olema topeltkaldkriips);
  - hoonet, mis asub mitmel katastriüksusel (liithoone boksid on jagatud erinevatele katastriüksustele);
  - mitut unikaalaadressi nõudvat hoonet, mis asuvad ühel katastriüksusel (sel juhul katastriüksuse aadressi kaldkriipsu ei kirjutata ja kaldkriips on ainult hoone aadressis).

Muudel juhtudel kaldkriipsu kasutada ei tohi. Näiteks ei või katastriüksuse lähiaadress sisaldada kaldkriipsu, kui katastriüksusel asub eraldiseisev hoone (hooned) või kui seal üldse hooneid ei ole.

- **Sidekriips** katastriüksuse ja hoone koha-aadressis numbri eraldajana on keelatud. Sidekriips eraldab kas hargtäiendit või korterinumbrit majanumbrist või nimest. Erandid on ka tehniliste objektide teenindusmaad, mille nimes sidekriips võib teatud juhul esineda.

Näiteks **ei ole lubatud maaüksuse** lähiaadressid:

- *Tõru-1* – selline aadress saab esineda korteril, mis asub Tõru nimelisel maaüksusel asuvas kortermajas, kuid mitte maaüksusel;
- *Kase A-58* – selline aadress ei ole lubatav ühelgi objektil, kuna sisaldab üksikut suurtähte, millele järgneb sidekriips ja number.

Viimati uuendatud 12.01.2023

16.9. Numbrite ekslik kasutamine

- **Koha-aadress sisaldab põhjendamatult numbreid**

Numbrite kasutamine lähiaadressides on põhjendatud, kui tegu on väikekoha- või liikluspinnajärgse adresseerimisega, tehnilist objekti teenindava maaüksusega või unikaalaadressi mittenõudva maaüksusega

(metskondade maa või põllumajanduslik maa jmt, millele ei ole kohanime vaja määrata). Hajaasustuses asuvate hoonestatud maaüksuste (nt talude või eramute juurde kuuluvate maade) nimetamisel ei ole üldjuhul otstarbekas numbreid kasutada. Selline hoonestatud maaüksuste nummerdamine hajaasustuses on kohanimeseadusega keelatud alates 1.juulist 2013.

ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis §16 sätestab, millised on lubatud lisandid maaüksuse nimes.

- **Number on kirjutatud liigisõna ette**

Tehniliste objektide (teede, karjääride, trasside jmt) teenindamiseks moodustatud või näiteks metskondade maaüksuste korral on numbrite kasutamine koha-aadressides põhjendatud. Jälgida tuleb, et number ei satuks koha-aadressis valele positsioonile. Näiteks ei ole korrektne määrata karjääri teenindava maaüksuse lähiaadressiks *Kukruse 2 karjäär*, vaid number tuleb viia lõppu: *Kukruse karjäär 2* (**ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** §16 lõige 1 punkt 2).

- **Ebaloogiliselt suured numbrid**

Näiteks vajab kontrollimist koha-aadress, milles sisaldub suur numberlisand (*Sadovodovi tn 703a*), kui selles piirkonnas teisi nii suuri numbreid koha-aadressides ei esine. Samuti vajavad uurimist juhtumid, kui numbrite vahemikes on väga suuri hüppeid (näiteks *Pae tn 2*, millele järgneb kohe *Pae tn 26*). Numbrite vahelejätmise on põhjendatud siis, kui tänaval ongi hoonestamata lõike, kuhu võib lisahooneid tekkida, kuid mitte väikeste vahemaade puhul.

- **Numbri ees on ülearused nullid**

Näiteks *Sõpruse AÜ 005*. Taolistel puhkudel tuleb nullid numbrite eest kõrvaldada.

- **Ei ole järgitud nummerdamise reegleid**

Väikekoha- ja liikluspinnajärgsel adresseerimisel kehtivad numbrite määramisel kindlad reeglid. Väikekohajärgsel adresseerimisel võib nummerdada maaüksused ja hooned järjest nii, et samal pool teed on nii paaris- kui ka paaritud numbrid. Liikluspinnajärgsel adresseerimisel ei ole selline nummerdamine õigustatud. Euroopa traditsiooni kohaselt antakse liikluspinnajärgsel adresseerimisel numberlisandid mõlemal pool liikluspinda ühesuunalises kasvavas järjekorras. Ühel pool liikluspinda asetsevad paaritud, teisel pool liikluspinda paaritud numbrid. Sama nõue on kehtestatud ruumiandmete seaduse § 48 lõikes 6 (vt lisaks peatükki „**13.9. Nummerdamine**”).

Viimati uuendatud 12.01.2023

16.10. Liigisõna või selle lühendi ärajätmine

Kui liikluspinna nime ja väikekoha nime järgi adresseeritud maaüksuste puhul on ekslikult jäetud kohaaadressis liigisõna või selle lühend välja kirjutamata, siis see ei ole korrektne. Näiteks ei piisa lähiaadressist *Pikk 10*, vaid Pika tänava järgi adresseerimise korral peab olema kirjutatud *Pikk tn 10*. Väikekoha nime *Päikese AÜ* korral peab samuti olema liigisõna lisatud maaüksuste ja hoonete kohaaadressidesse, nt *Päikese AÜ 16*. Kui tegu on liikluspinda teenindava maaga (st tänavaaluse maaga), siis peab liigisõna olema pikalt välja kirjutatud ja lühendeid ei või kasutada, nt *Kaare tänav L1* (vt lisaks peatükke „11.21. Lühendid”, „16.13. Lühendite kasutamine” ja „16.15. Liigisõnade eksitav kasutamine”).

Viimati uuendatud 12.01.2023

16.11. Ebaotstarbekalt pikad nimed

- Liigisõnadega liialdamine

Näiteks *Metsa tänava tee*, *Metsa tänava tee põik* – piisab ühest liigisõnast.

- **Pikad ja lohisevad nimed** ei ole korrektsed. Näiteks ei sobi lähiaadressiks selline kirjeldus: *Pargi tänava ja Raudtee tänava ristmikku teenindav maatükk*. Jutustavad ja kirjeldavad kohanimed ja kohaaadressid peab ära muutma, liikluspindade korral piisab ainult ühe liikluspinna nime määramisest vajaduse korral koos tähe ja numbri lisamisega. Näiteks nii: *Pargi tänava ja Raudtee tänava ristmikku teenindav maatükk > Pargi tänav L2*.
  - Näiteks ei ole korrektsed järgmised lähiaadressid: *Sompa kaevanduse tööstusterritoorium*; *AS Eesti Põlevkivi Ehitus tootmisterritoorium*; *Tammiku Kaevandus - Ahtme mnt Vaheline Raudtee*; *Kaevuri tn siibrite ehitis nr 6, kraan nr 8*; *Autode tasuline parkla*; *Anatoli kalakasvanduse kalabasseinid*.

Toome mõned elulised näited, kuidas pikki lähiaadresse muuta.

- Jagatakse katastriüksust nimega *Jõgeva Sordiaaretuse Instituudi Sangaste katsejaam*. Selline nimi ei ole nõuetele vastav. Sobilikud nimed on nt *Sangaste katsejaam*, *Sordiaaretuse katsejaam*, *Katsejaama*. Viimase puhul on katastriüksuse nimeks ainult objekti liigisõna, seega kehtib omastava käände nõue.
- *Tarvastu Valla- ja Kultuurikeskus* - nimi on kirjeldavat laadi, sisaldab mitut liigisõna ja sidesõna. Sobib nt *Kultuurikeskuse*.
- Katastriüksust soovitakse jagada, ühe nimi oleks *Kuusiku Katsed*, teise nimi *Kuusiku põllumajanduspark*. Sõna *katse* ei ole maaga seotud objekt, seega ei saa seda käsitleda liigisõnana ega kirjutada väikese tähega. Peab kasutama omastavat käännet, seega sobivad on *Kuusiku-Katse* (mitmus ei ole vajalik), *Katse-Kuusiku* või *Katsekuusiku*. *Kuusiku põllumajandusparki* puhul sobiks ka lühem variant *Kuusiku park*.
- Katastriüksused nimedega *EAÕK Põlva Peaingel Miikaeli Kogudus* ja *Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik*.

Katastriüksuste nimedena ei ole soovitatav kasutada katastriüksusel tegutseva juriidilise isiku nime. Toodud näidete puhul soovitame kasutada lühimat varianti omastavas käändes: *Koguduse* ja *Kiriku*.

Vaata lisaks peatükki „**16.15. Liigisõnade eksitav kasutamine**“.

Viimati uuendatud 20.12.2022

16.12. Üksikute suurtähtede ja Rooma numbrite kasutamine

- **Rooma number** koha-aadressis on keelatud

Näiteks ei ole lubatud lähiaadressid *Kalda II A, Ohestu I/1, Ohestu-II/2*.

- **Üksikute suurtähtede kasutamine** on lubatud üksnes tehnilisi objekte teenindavate maaüksuste korral koos numbriga, ülejäänud maaüksuste korral ja hoonete koha-aadressides ei ole üksikute suurtähtede kasutamine lubatud.

Näiteks ei ole lubatud lähiaadressid *Kalda 2A, Heli 14A, Metsa A37, Kase A-58, Ööpiku A-84, Apteegi tn 1A* (tähtlisand peab olema väiketäht).

- **Tähtlisand üksi (ilma numbrita) ei ole lubatud**

Näiteks ei vasta nõuetele lähiaadress *Sadam-Raudtee A*.

Viimati uuendatud 26.04.2022

16.13. Lühendite kasutamine

- **Lühendid ei ole koha-aadressides üldjuhul lubatud.** Erandiks on kuus lühendit: AÜ (aiandusühistu), GÜ (garaažiühistu), SÜ (suvilaühistu), tn (tänav), mnt (maantee) ja pst (puiestee), kui neid kasutatakse väikekoha- või liikluspinnajärgsel adresseerimisel ja lühendile järgneb erilisand (näiteks on lubatud koha-aadressid *Tähe AÜ 26, Virmalise tn 8*). Kui tegu on liikluspinda teenindava maaüksusega, siis lühendit kasutada ei tohi.

Näiteks ei ole lubatud sellised lühendid nagu *OÜ, AD, AS, nr, kr, tk, kV* jne. Samuti ei ole lubatud juriidiliste isikute nimede lühendid, näiteks *TET, EELK, LG, BMV*. Sellistele maaüksustele tuleb leida sobivamad nimed.

- **Liigisõna** või selle lühendit ei kirjutata nimetuuma ette, vaid järele.

Näiteks ei ole korrektne määrata lähiaadressiks *SÜ Lepiku 10*, vaid õige on *Lepiku SÜ 10*, samuti ei sobi *Rahvuspark Vilsandi*, vaid õige on *Vilsandi rahvuspark* (vt lisaks peatükki „**11.21. Lühendid**”)

Viimati uuendatud 20.12.2022

16.14. Asulanime tarbetu kordamine lähiaadressis

- **Koha-aadressiks ei ole korrektne määrata küla nime ja numbrit.**

Näiteks ei sobi *Sundja küla 2, Äkkeküla 1*. Neid külasid ei ole mitu ja üksused asuvad samas külas, seega ei ole vajadust küla nime nummerdada. Sisuliselt võib öelda, et neil üksustel lähiaadress puudub või on selleks ainult number, ja seega tuleb nüüd lähiaadress ikkagi määrata. Näiteks sobib lahenduseks, kui määratakse teedele liikluspinnal nimed ja adresseeritakse nende alusel. See on kindlasti eelistatuim viis tiheasustuse korral. Teine variant on väikekohajärgne adresseerimine või kolmanda võimalusena määrata objektidele (maaüksustele ja hoonetele) korrektsed kohanimed. Viimane variant sobib juhul, kui tegu on mõne üksiku majaga, mis asuvad hajusalt. Soovitavalt võiks kaaluda sellise lahenduse korral näiteks hargtäiendite kasutamist (lähiaadressi *Tarva 1* ja *Tarva 2* asemel *Väike-Tarva*, *Suur-Tarva* või liitsõnu *Tarvaotsa*, *Tarvamäe* jmt).

- **Asustusüksuse (näiteks küla) nime ei ole tarvis lähiaadressis korrata.**

Üldine soovitus on, et maaüksuste nimedes ei korrataks asjatult asustusüksuse (näiteks küla) nime. Näiteks ei ole soovitatav lisada suurele hulgale küla maaüksuste nimedest hargtäiendina küla nime, sest koha-aadressis on see juba nagunii olemas:

Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu-Langi,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu-Kuusekäbi,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu silohoidla,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu farm,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu elamu,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu spordihoone,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu kauplus,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu alajaam,
Palgi maakond, Prussi vald, Pinnu küla, Pinnu kirik.

Siin tasuks kaaluda, milliste nimede korral on küla nime kordamine õigustatud ja milliste korral mitte. Näiteks kooli, kiriku või endise mõisa nimes on selline kordus ilmselt õigustatud, mõnel juhul ka eramu juurde kuuluva maaüksuse (nt talu) nimes. Ajalooliselt on Eestis külade nimed tekkinud sageli mõne põlise talu nime järgi ja

sel juhul ei või sellise talu nime loomulikult kaotada. Soovitame põlisele talunimele lisada kas hargtäiendi (*Palli > Väike-Palli*) või moodustada liitsõna (*Palli > Pallimäe*).

Mõned elulised näited

- Rae vallas on *Seli küla* ja *Seli talu*, Kiili vallas *Luige alevik* ja *Luige talu* (endine kõrts), Türi vallas *Kärevere küla* ja *Kärevere mõis*, *Laupa küla* ja *Laupa mõis*. Neil juhtudel on nimede samasus täiesti põhjendatud ning selliseid kohanimesid muuta ei ole vaja, kuigi eristuse tekitamine on soovitatav. Näidetes toodud juhtudel tuleb ametlikust kohanimest kõrvaldada liigisõna "talu", mida võib aga tavasuhtluses julgelt edasi kasutada.
- Kehtna mõisa alal (Kehtna vallas) on *Haakla-Juhani*, *Haakla-Hansu* ja *Haakla-Jaani* endisaegse talu puhul kasutatud külanime hargtäiendina, sest mujal on *Juhani*, *Hansu* ja *Haakla* olemas. Küla nime kordamine hargtäiendina võib olla põhjendatud ka juhul, kui maaüksuse nimi ise on väga tavaline ja samale endise mõisa alale jääb mitu sellenimelist, siis on ka varem küla nime täiendina kasutatud.

Seega ka külanimede kordamise puhul maaüksuse nimedes tuleb järgida põhimõtet, et põliseid nimesid säilitataks ja hoonestatud maaüksusele jääks põline talunimi alles (vajaduse korral eristava täiendiga). Veel tasuks jälgida asjaolu, et sageli on põline talunimi antud tagastamise protsessis maaüksustele, mis on kunagi selle talu juurde kuulunud, ning põline hoonestatud talukoht on erastatud uuele omanikule ja saanud hoopis uue nime.

Soovitame anda põlistalu nime tagasi hoonestatud maaüksusele ja määrata teistele maatükkidele näiteks hargtäiendiga eristuvaid või uusi kohanimesid – või ka vastupidi (näiteks talukoht saab eesliite *Vana-Raja* ja teised maatükid lihtsalt *Raja*). Sel juhul on vähemalt endisel talusüdamel nimi säilitatud (taastatud). Selline muudatus eeldab loomulikult omanike nõusolekut ning vana kohanime väärtustamise vajaduse mõistmist. Piisav selgitustöö võib seejuures anda häid tulemusi ning panna maaomanikke ja teisi inimesi huvituma ka koha ajaloost.

Viimati uuendatud 26.04.2022

16.15. Liigisõnade eksitav kasutamine

Liigisõna määramisel peab tagama selle sobivuse. Mõnel juhul ei ole aga liigisõna ja objekti tegelik liik (funktsioon) vastavuses.

Objekti funktsiooni näitavad liigisõnad

Üldiselt ei ole mõistlik määrata liigisõnu omaniku lühiajalise tegevusala ega ka suhteliselt lühiajalise kasutusotstarbe järgi (näiteks pood või töökoda võib tegutseda lühiajaliselt ning peale vastava tegevuse lõppu muutub koha-aadress juba pigem eksitavaks). Erandiks on jällegi aja- ja kultuurilooliselt tuntud nimed, mille korral on liigisõna säilitamine põhjendatud ka pärast vastava tegevuse lõppu (näiteks mõni endine vabrik, mille järgi piirkonda on tuntud).

Mõned elulised näited

- *Karuküla kauplus* on mõnevõrra eksitav nimi, kui kauplus selles kandis ammu enam ei tööta.
- Soovitakse maaüksuse nimeks panna *Peede talumets*. Liigisõna *talumets* vastu otseselt ei saa olla, kuigi tekib küsimus, kas sellel talul on veel mingit liiki metsa. Nimeks võiks olla lihtsalt *Peede mets*.
- *Tiitsa tellisetehas* sobib nimeks maaüksusele, kus see tehas tegelikult kunagi tegutses, kuid mitte naaberüksustele, kus tehast pole kunagi olnud.
- *Vanaküla* nime kandev üksus asub hoopis Kase külas. Tegu on katastriüksusele mittesobiva liigisõna kasutamisega, sest katastriüksus ei saa olla küla.
- *Soo tee* nimelisel maaüksusel teed ei ole ega ole ka planeeritud sinna teed ehitada. Liigisõna *tee* viitab, et üksus on moodustatud tee teenindamiseks, seega on kasutuses olev liigisõna eksitav ja nimi vajab muutmist.
- *Kubija järv* – järve ennast teenindav katastriüksus, millel asub peamiselt järv ise.
- *Kubijajärve* – järve lähedal asuv katastriüksus, millel on veel muid objekte.

Liigisõnaks sobimatud sõnad

Liigisõnana ei saa käsitleda sõnu, mis ei ole maaga seotud objektid ega tegevused.

- Liigisõnaks ei saa olla number (*Lusti ühe, Lusti kahe, Lusti kolme, Lusti nelja*). Kui tegu on tiheasustusega, tuleb määrata liikluspinna või väikekoha nimi ja adresseerida selle alusel. Kui tegu on hajaasustusega, tuleb pigem leida sobivad hargtäiendid või päris uued kohanimed.
- Inimese amet või auaste (*Saare kapten, Kalda valvur*) ei saa olla liigisõna, vaid tuleb muuta nimetuuma osaks (sobib näiteks *Saare-Kapteni; Kalda-Valvuri*).
- Omadussõna (*Vaablase väike*) võib olla hargtäiend, mis lisatakse nimetuuma ette (*Väike-Vaablase*).
- Nimisõna, mis ei ole maaga seotud ega iseloomusta maaga seotud objekte (*Mere vaht*), vajab muutmist nimetuuma osaks > *Merevahi* või *Merevahu*.

Näiteid võib tuua veelgi, kuid üldpõhimõtte on ikka see, et liigisõna saab olla üksnes maaga seostuvat objekti tähistav, mitte suvaline sõna. Kui sõna ei vasta eelkirjeldatud nõuetele, siis ei ole tegu liigisõnaga ja lahendusena saab selle muuta kas nimetuuma osaks või loobuda sõnast üldse.

Liigisõna, mis ei anna piisavalt eristavat infot

Sageli on kasutuses sellised liigisõnad, mis ei erista objekti piisaval määral. Näiteks *Aasa maja* puhul piisab ka lihtsalt nimest *Aasa*, sest Eestis on kokku 900 000 maja ja nende äramainimine maaüksuste nimedes ei annaks sisuliselt eristavat infot. Samalaadsed on ka nimed nagu *Veere saun, Kulli suvila, Kaasiku elamu, Kuusiku ridaelamu* jne.

Koha-aadressides ei kasutata **nimetuumana** järgmisi maakonna, omavalitsuse, asustusüksuse, liikluspinna ja väikekoha liigisõnu: „tänav“, „tee“, „puiestee“, „maantee“, „ringtee“, „allee“, „põik“, „väikekoht“, „küla“, „vald“, „linn“, „alev“ ja „alevik“. Selliste nimede esinemine tekitab segadust aadressiotsingutes ja ka nende kohtade leidmisel. Võimalik lahendus on asendada olemasolev nimi sisult lähedase sobiliku liisõnaga, näiteks maaüksus nimega „Tänav“ nimetada ümber „Tänavametsa“ või „Tänav-Aasa“ vmt. Selleks, et kaitsta ajalooliselt väärtuslikke kohanimesid, ei pea muutma lähiaadressi, milles on kasutatud nimetuumana eelpool nimetatud liigisõnu - seega ei pea inimesed muutma oma elukoha ajaloolist aadressi.

16.16. Avalikustamisele mittekuuluv info

Kui mingi teave on kas salastatud või ei kuulu avalikustamisele, siis ei ole korrektne määrata ka sellist infot kajastavaid koha-aadresse. Näiteks ei ole mõistlik avalikustada kaitsealuste looma-, linnu- või taimeliikide nimesid nende tegelikes elupaikades (*Konnakotka, Tedre, Kuldkäokinga*). Selline käitumine on vastutustundetu ega aita kuidagi kaasa kõnealuste liikide kaitsele, vaid pigem meelitab ligi asjatundmatuid huvilisi, kes võivad neid kahjustada.

Samuti ei ole alati otstarbekas viidata strateegiliste rajatistele (*Laskemoonalao, Varulennuvälja tee, Väljaõppepolügoon, NATO tagavaralennuväli*). Soovitame sellistel juhtudel määrata mõne neutraalsemat laadi koha-aadressi koostöös maaüksuse omanikuga.

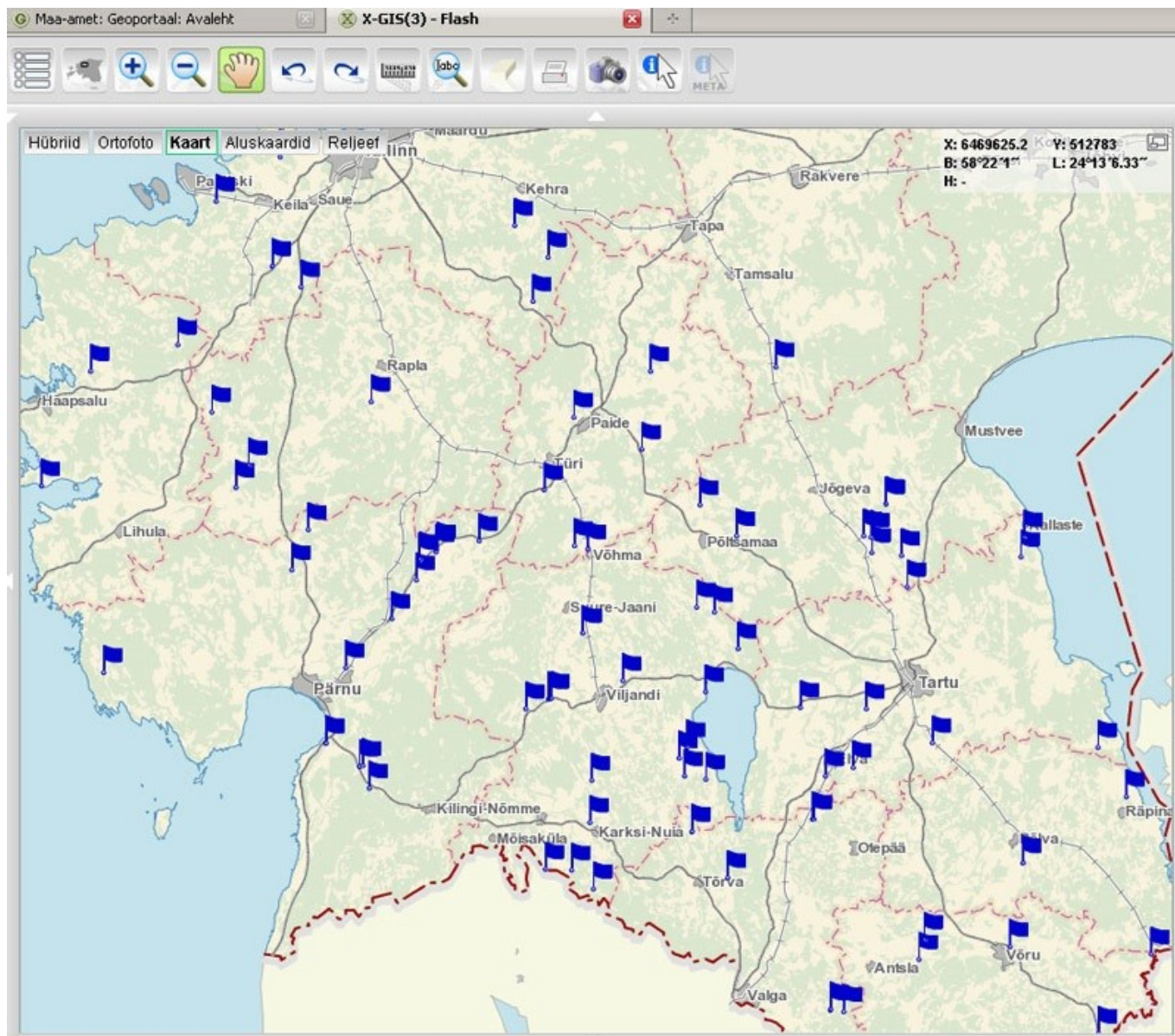
Viimati uuendatud 26.04.2022

16.17. Üheübalised, sisutud koha-aadressid

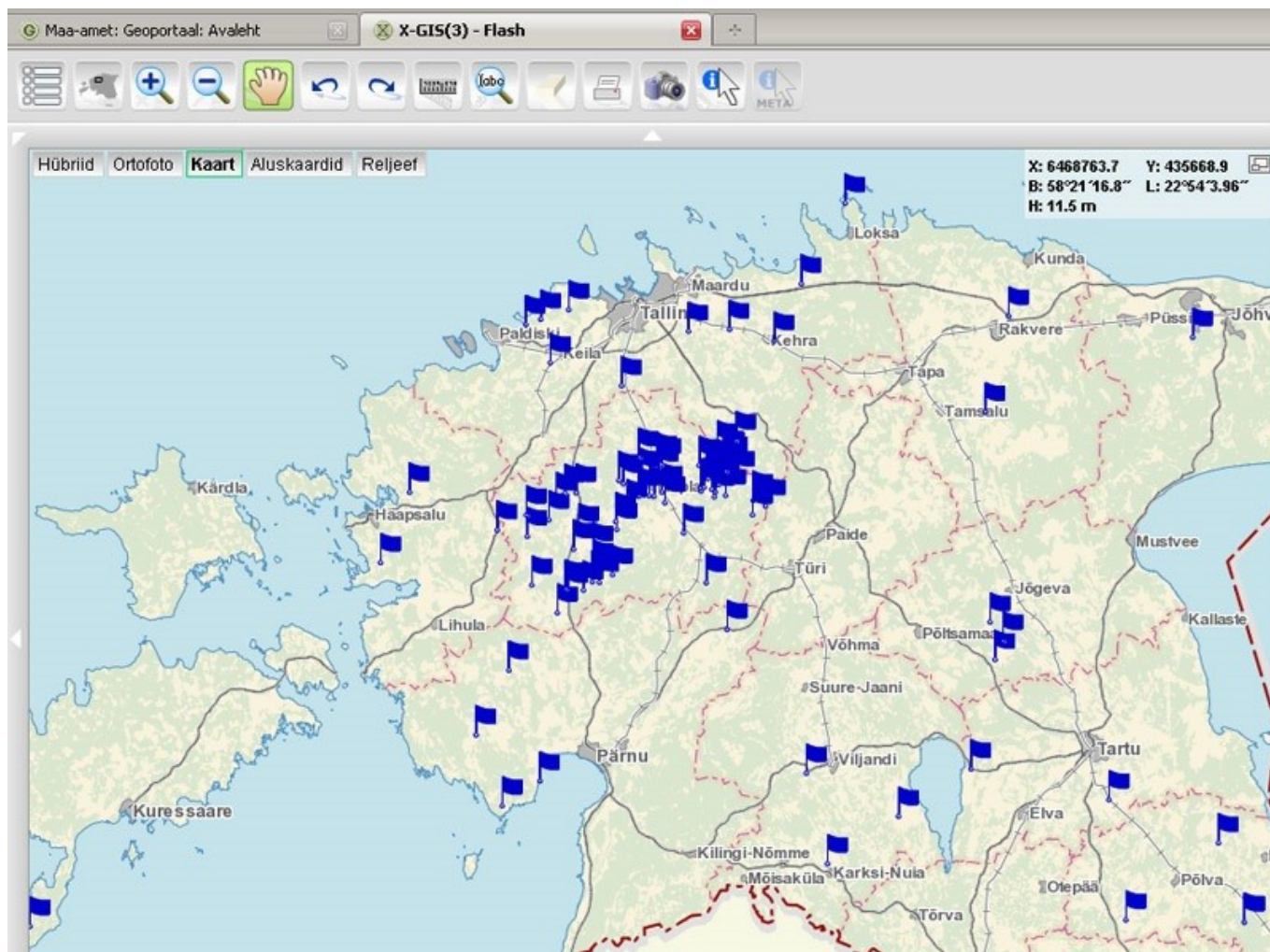
Soovitame kohanimede ja koha-aadresside määramisel mitte kasutada trafaretseid lahendusi, määraes koha-aadressiks objekti liigisõna ja lisades numbri. Pigem tuleks otsida seoseid kohalike põliste kohanimede ja loodusobjektidega. Koha-aadress ja kohanimi võiks olla kohta kuidagi iseloomustav või peaks kohaga muud (kultuurilist, ajaloolist) sisulist seost omama.

On aeg loobuda n-ö neutraalsete ja kroonulike nimede ja numbrite kasutamisest elamute adresseerimisel (nt *Maja 4, Krunt 51, Elamu 22, Saun-Suvila, Ridaelamu*). Seda võiks võrrelda olukorraga, kui inimestele määratakse nimeks lihtsalt Inimene või Naine/Mees ja lisatakse number. Kohanimi kajastab siiski ka kultuuri ning võimaldab ilmestada oma elukeskkonda piirkonnaga tõeliselt seotud nimede kasutamisega, järgides seejuures loomulikult häid kohanimetavasid ja adresseerimise põhimõtteid.

Näiteks *Elamu* ... on üsna levinud koha-aadress üle Eesti:

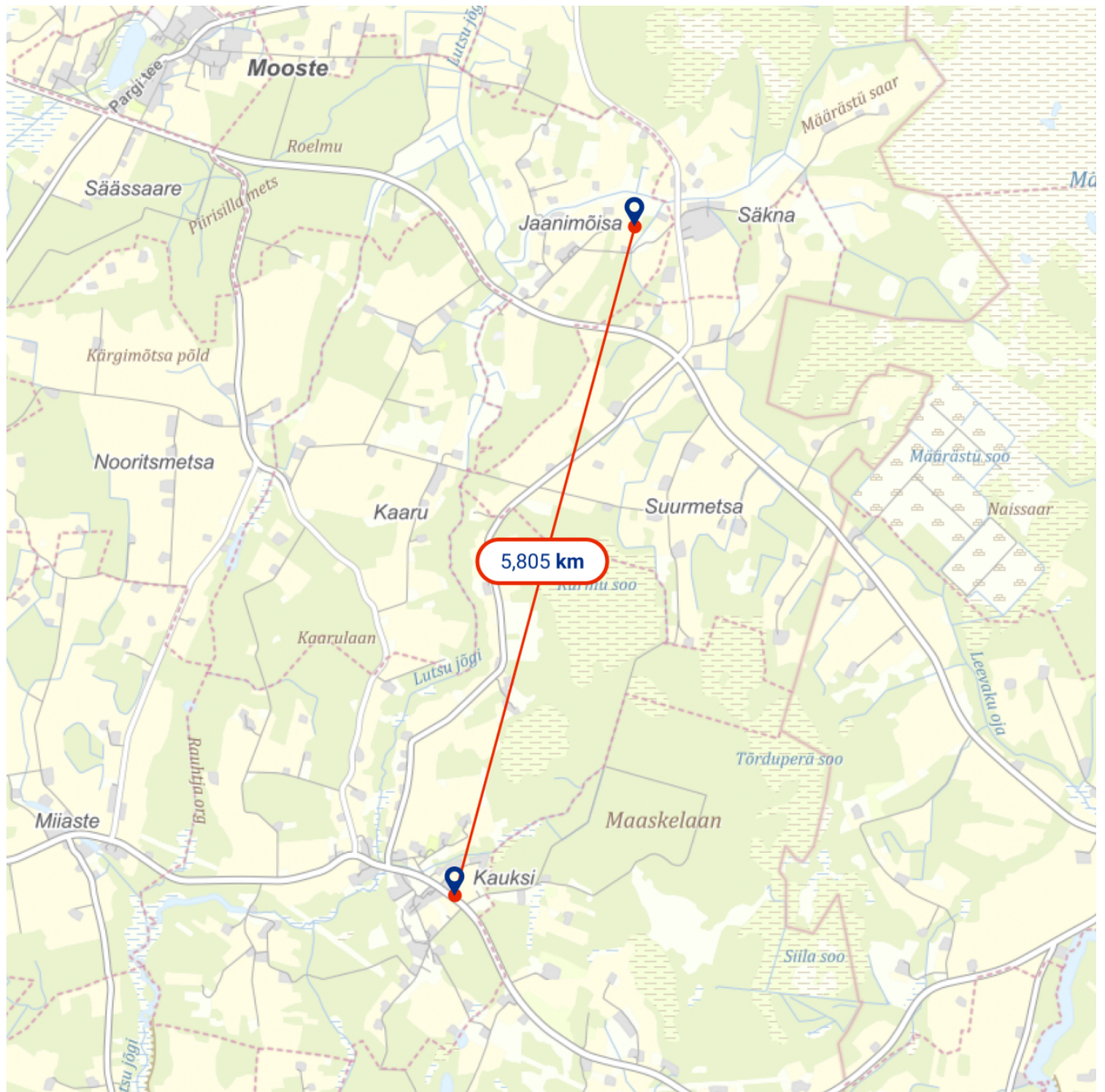

Maja on samuti väga levinud:

Näiteks kui ühes vallas on lähiaadressiga *Maja 2* olemas kaks maja ja nende omavaheline vahemaa on linnulennult 6 km, siis ei sooviks olla inimese nahas, kes ootab tuletorjet, sel ajal kui tuletorjud on jõudnud *Maja 2* juurde 6 km eemal:

Viimati uuendatud 12.01.2023

17. Maaüksuse lähiaadress

Maaüksuse lähiaadress on kas:

1. maaüksuse nimi (nt Raja; Oru laut; Kase tänav L2; Raja-Kulla tee T4; Juurdeveo raudtee R2; Paikuse metskond 19; Tallinna-Tapa 112-115,8 km);
2. liikluspinna nimi koos liikluspinna liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (Kuuse tn 7);

3. väikekoha olemasolul väikekoha nimi koos väikekoha liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (*Vikerkaare väikekoht 26*);
4. kui väikekoht sisaldab liikluspinda, siis väikekoha nimi koos liigisõnaga ja liikluspinna nimi koos liigisõnaga, millele lisatakse krundinumber (*Kaasiku väikekoht, Urva tee 3*).

Aadressi erilisandi puhul (numberlisandi ja tähtlisandi) on [ADS määruse](#) **avaneb uues vahekaardis § 16 lõike 7 kohaselt võimalikud järgmised kombinatsioonid:**

1. araabia number (näiteks Kase tn 22; Kaasiku väikekoht 8);
2. araabia number ja sellele vahetult järgnev väiketäht – kasutatakse, kui vabu järjestikuseid numbreid ei ole selles piirkonnas otstarbekas määrata (näiteks Kase tn 2 ja Kase tn 4 on määratud ja nende vahele moodustatakse veel kaks maaüksust Kase tn 2a ja Kase tn 2b);
3. araabia number ning sellele vahetult järgnevad kaldkriips ja araabia number – kasutatakse, kui maaüksusel asub liithoone (näiteks paarismaja, ridaelamu, kärgelamu, vaipelamu, ridagaraaži) sektsioon (näiteks viis maaüksust, millel igaühel on üks ridaelamu sektsioon: Pärna tn 7/1; Pärna tn 7/2; Pärna tn 7/3; Pärna tn 7/4 ja Pärna tn 7/5;);
4. araabia number ning sellele vahetult järgnevad väiketäht, kaldkriips ja araabia number – kasutatakse, kui maaüksusel asub liithoone sektsioon (näiteks kaks maaüksust, millel kummalgi on üks paarismaja sektsioon: Tamme tn 8a/1, Tamme tn 8a/2);
5. araabia number ning sellele vahetult järgnevad kaldkriips, araabia number ja väiketäht – kasutatakse, kui maaüksusel asub liithoone sektsioon ja välja on antud nii araabia numbrid kui ka eristavate numbrite järjestikused vahemikud ning teiste aadressiobjektide ümber numereerimine ei ole otstarbekas (näiteks olemasolevad garaažiboksid Sarapuu tn 15/1 ja Sarapuu tn 15/2 ehitatakse ümber neljaks boksi ning igale boksi moodustatakse omaette maaüksus Sarapuu tn 15/1, Sarapuu tn 15/1a, Sarapuu tn 15/1b, Sarapuu tn 15/2);
6. araabia number ning sellele vahetult järgnevad väiketäht, kaldkriips, araabia number ja väiketäht – kasutatakse, kui maaüksusel asub liithoone sektsioon ja välja on antud nii araabia numbrid kui ka eristavate numbrite järjestikused vahemikud ning teiste aadressiobjektide ümber numereerimine ei ole otstarbekas (näiteks olemasolevad garaažiboksid Vahtra tn 26a/1 ja Vahtra tn 26a/2 ehitatakse ümber neljaks boksi ning igale boksi moodustatakse omaette maaüksus Vahtra tn 26a/1, Vahtra tn 26a/1a, Vahtra tn 26a/1b, Vahtra tn 26a/2);
7. maaüksuse nimele vahetult järgnev kaldkriips ja araabia number – kasutatakse, kui hajaasustuses oleval maaüksusel, mida ei adresseerita liikluspinna ega väikekoha järgi, asub liithoone sektsioon (näiteks kaks maaüksust, millel on paarismaja sektsioonid: Sireli/1 ja Sireli/2). Sellist adresseerimist saab kasutada ka juhul, kui maaüksusel asub mitu unikaalaadressi nõudvat hoonet.

Ruumiandmete seaduse kohaselt võib tiheasustusalal ja kompaktse asustusega ehk *unikaalaadressi kohustusega alal* asuvatele maaüksustele, mis ei ole hoonestatud ja mida ei hoonestata, ning hajaasustuse maaüksustele lähiaadressiks määrata nime.

[Kohanimeseadusega](#) **avaneb uues vahekaardis** kehtestati alates 2013. a 1. juulist üldnõue, et **maaüksused on kohanimekohustusega objektid**. Samas loetletakse § 4 lõikes 3 kohe suur hulk erandeid.

Maaüksus ei ole kohanime kohustusega kui:

- 1) see on adresseeritud aadressikoha järgi;
- 2) see on moodustatud tehnilise objekti teenindamiseks;
- 3) sellel ei paikne adresseerimist vajavaid objekte;
- 4) see ei moodusta iseseisvalt kasutatavat kinnisasja.

Kui maaüksusele määratakse lähiaadressiks nimi, siis peab see üldjuhul vastama kohanime nõuetele ja ka need maaüksuste nimed, mis ei ole kohanimed, peavad vastama kõigile õigekirjareeglitele.

Toome veel kord ära tähtsamad koha-aadressile kehtivad nõuded koos näidetega.

- Maaüksuse nimi peab üldjuhul olema ainsuse omastavas käändes, välja arvatud maatüki või sellel paikneva objekti liiki märkiv liigisõna (nt *alajaam, sadam, mets, park, tänav* vms). Näiteks: *Niidu, Ülase, Alajaama, Mänguväljaku, Kuke talu* (*tal* on juurdemõeldav liigisõna ja seda ametlikus koha-aadressis määrata ei tohi, seega tuleb see ametlikest koha-aadressidest kõrvaldada), *Keskuse alajaam, Rummu karjäär, Suislepa pumbamaja, Kulgu sadam, Krookuse tänav* (sanimelise liikluspinna teenindamiseks vajalik maaüksus). Omastava käände nõude osas esineb siiski ka mõningaid erandeid vt lähemalt peatükist "**16.3. Nimetuum või liigisõna ei ole õiges käändes**".
- Kui objekti liiki märkiv sõna ongi maaüksuse nimi, siis peab see olema omastavas käändes. Näiteks: *Soolalao, Sadama, Sauna, Puurkaevu, Karjääri*.
- Maaüksuse nimena soovitame lühimat nimevarianti, näiteks loobuda võimaluse korral asustusüksuse nime kordamisest. Näiteks Kärstna külas asuv *Kärstna pumbamaja* nimeline maaüksus võiks olla *Pumbamaja*.
- Maaüksuse nimi ei või sisaldada liikluspinna liigisõna lühendit ega ka muid lühendeid. Maaüksuse nimekuju peab selgelt eristuma liikluspinna (või ka väikekoha) nime järgi määratavast lähiaadressist. Näiteks: *Sinilille üldmaa* (mitte *Sinilille AÜ üldmaa*).
- **Lühendite kasutamine ei ole lubatud ka liikluspinda teenindava transpordimaa korral, millele määratakse nimi.**
- Katastriüksuse nimes ei soovita me kajastada juriidilise isiku nime, sest omandiõigus võib muutuda. Ka objekti funktsiooni määramine objekti nimeks võib probleeme tekitada, sest seegi võib ajas muutuda. Näiteks: *AS Sakala Saeveski* ei sobi katastriüksuse nimeks, küll aga sobib *Sakala saeveski*.
- Aadressikoha (liikluspinna või väikekoha) nime ja liigisõna ning krundinumbri vahele jäetakse üks tühik. Näiteks: *Tamme tee 2, Pikk tn 10, Porgandi AÜ 28*.
- Maaüksuse lähiaadressis võib kasutada tähtlisandina eesti-ladina tähestiku väiketähte, mis järgneb numbrile tühikuta. Näiteks: *Tamme tn 28a*.
- Maaüksuse lähiaadressis kirjutatakse üldjuhul liikluspindade ja väikekohtade liigisõnad täielikult välja, erandiks on järgmised liikluspindade punktita väiketähtlühendid:
mnt – maantee
pst – puistee
tn – tänav
ja väikekohtade puhul liigisõna väikekoht lühend on *vkt* (*Kaasiku vkt 26*) ning lubatud on ka punktita suurtähtlühendid:
AÜ – aiandusühistu
SÜ – suvilaühistu
GÜ – garaažiühistu
Näiteks: *Pärnu mnt 14, Kapa SÜ 5*.
- Kui aadress on määratud liikluspinna või väikekoha nime järgi nii, et liigisõna on õigusaktis pikalt välja kirjutatud (tänav, puistee, maantee, aiandusühistu, garaažiühistu, suvilaühistu), siis ei ole see viga ja katastriüksusele aadressiandmete süsteemi menetlusrakenduse kaudu lähiaadressi sisestamisel lühendab infosüsteem liigisõna ühtlustamise käigus ikkagi. Seega loetakse lühendatud ja lühendamata koha-aadress võrdseks.
Näiteks kui omavalitsuse korralduses on kirjutatud **Nõlva tänav 1**, siis see lähiaadress normitakse ja kirjutatakse *Nõlva tn 1*. ADS-i määru alusel on tänav nimest ja erilisandist koosneva katastriüksuse lähiaadressis liigisõna *tänav* ja selle lühend *tn* võrdsed. Sama toimub ka

pühendusnimede korral – isiku nime kandva tänavanime võib üldjuhul lühendada, kuid seda ei pea tegema, sest lühike ja pikk nimekuju loetakse võrdseks. Näiteks: **A. Adamsoni tn 5** = **Amandus Adamsoni tänav 5** = **Amandus Adamsoni tn 5**. Samas tänavat ennast teenindava maaüksuse puhul ei tohi ühtki lühendit kasutada: *Amandus Adamsoni tänav L1*.

- Tiheasustuses ja kompaktse hoonestusega alal tuleb määrata hoonestatud või hoonestamisele kuuluvate katastriüksuste lähiaadressid liikluspindade või väikekohtade nimede järgi.
- Hoonestamata ja hoonestamisele mittekuuluvatele maaüksustele võib tiheasustuses ja kompaktse hoonestusega alal samuti määrata liikluspinna või väikekoha järgse aadressi, kuid tavaliselt määratakse sellistele üldkasutatavatele maaüksustele siiski nimi. Näiteks: *Sõpruse park, Kaarlimäe haljasala, Linnamäe puhkeala* jmt. Lubatud on ka lisada eristav lisand. Näiteks *Raja park P3; Mustajõe kaldaala V2*. Eristuv lisand on vajalik juhul, kui nt park paikneb mitmel maaüksusel.
- Kui tiheasustusse jääb eraomandis olev metsa või põlluga hoonestamata ja hoonestamisele mittekuuluv maaüksus, siis sellistele maaüksustele nime määramisel saab lähtuda samadest soovitustest, mis kehtivad hajaasustuses analoogsete maaüksuste adresseerimisel, küll aga tuleb tiheasustuses tagada aadressi unikaalsus. Kahe samanimelise maaüksuse puhul näiteks *Rajamets M1* ja *Rajamets M2*.
- Tiheasustuses olevad pumbajaamad, alajaamad ja muud tehnilised objektid, mis on hoonestatud, tuleb samuti adresseerida samuti liikluspinna nime järgi, sest näiteks kiirreageerimist vajavas olukorras võib see osutada kohalejõudmise seisukohalt otstarbekamaks.

Viimati uuendatud 20.12.2022

17.1. Maaüksuse lähiaadressi (sh nime) muutmine

Omavalitsus peab tagama, et koha-aadressid vastaksid nõuetele. Seega eelkõige tuvastab muudatusvajaduse ja algatab koha-aadressi muutmise omavalitsus, pöördudes maaüksuse omaniku poole.

Ka omanik saab algatada katastriüksuse nime muutmise, esitades selleks omavalitsusele avalduse. Kui omaniku soovitatav uus koha-aadress (sh nimi) on nõuetele vastav, siis määrab omavalitsus katastriüksusele uue koha-aadressi. Omavalitsus peab vastava muudatuse esitama aadressiandmete menetlusrakenduse kaudu Maa- ja Ruumiametile. Kui andmed on korrektsed, jõustatakse kanne ning need andmed kantakse automaatselt ka maakatastrisse ja kinnistusraamatu registriosa esimesse jakku, ilma et omanik peaks selleks midagi tegema või mingeid kulusid kandma.

Ehitisregistris registreeritud hoonete koha-aadresside muudatusi saab omavalitsus teha samuti ADS-i menetlusrakenduse kaudu. Kui omavalitsus teeb muudatused ehitisregistri (EHR) kaudu, siis on menetluskäik mõnevõrra pikem ja tülikam.

Alates 2014. aasta oktoobrist saab omavalitsus teha ADS-i menetlusrakenduses nii katastriüksuse koha-aadressi kui ka sellel asuvate hoonete aadresside muudatused, sõltumata sellest, kas tegu on EHR-is registreeritud või registreerimata hoonega. ADS-i seisukohast ei ole oluline, kas hoone andmed on EHR-i kantud või mitte, kuid soovitame kindlasti omavalitsustel kõigi hoonete andmed ka EHR-i kanda.

Ruumiandmete seaduse kohaselt peavad kõigi hoonete andmed olema ADS-is ja kui neid ei ole ADS-i sisestatud, siis juhib Maa- ja Ruumiamet sellele omavalitsuse tähelepanu, aidates igati andmete kvaliteedi tagamisele kaasa.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.2. Kinnistu nimi ei ole koha-aadressi osa

Oluline on, et kõik koha-aadresside ja kohanimedega tegelevad osapooled saaksid valdkonna mõistetest ühtemoodi aru. Seepärast käsitleme kinnistu nime mõistet põhjalikumalt.

Kinnistu nimi võib langeda kokku katastriüksuse nimega, kuid ei pruugi. Koha-aadressi saab anda ainult aadressiobjektile (aadressiobjekt on maaga seotud objekt, näiteks tänav, hoone, maaüksus jmt). **Kinnistu (registriosa) ei ole aadressiobjekt, kuigi sellel võib olla sama nimi mis katastriüksusel.** Kinnistu registriosa koosseisu võib kuuluda palju katastriüksusi ja igalühel neist võib olla erinev koha-aadress (sh nimi). Aadressiandmete süsteemis ei kasutata kinnistu ega kinnistu nime mõisteid ja seepärast tuleb hoolikalt jälgida, **mida igal konkreetsel juhul mõeldakse, kui räägitakse kinnistu nimest.**

Kinnistu nimi on kuni 2013. aasta 1. juulini kantud kinnistusraamatu registriosa pealkirja ossa (vt allolevat pilti). Alates nimetatud kuupäevast saab kinnistu nime kinnistusraamatus registriosa pealkirja osas **muuta üksnes tühjaks ja seda saab teha omanik** oma avaldusega, mis tuleb esitada kinnistusraamatu pidajale (kontaktandmeid vt <https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/registrid/kinnistusraamat>). Avaldus peab olema notariaalselt kinnitatud või digitaalselt allkirjastatud. **Katastriüksuse lähiaadress (sh nimi)** kantakse aga maakatastrisse ja sealt kandub see omakorda kinnistusraamatu **registriosa esimesse jakku (sisu ossa)**. **Katastriüksuse koha-aadressi** (sealhulgas **nime**) muutmist on kirjeldatud eelmises peatükis ("**17.1. Maaüksuse lähiaadressi (sh nime) muutmine**"). Koha-aadressi (sh maaüksuse nime) määraja on kohalik omavalitsus.

Inimese aadressiks rahvastikuregistris tuleb määrata aadress, mis on antud aadressiobjektile (hoonele, hooneosale või katastriüksusele). Kinnistu ei ole aadressiobjekt, seega kinnistusraamatu registriosa nime (nimetatakse ka kinnistu nimeks) ei või võtta aluseks isiku aadressi määramisel, tuleb vaadata registriosa esimeses jaos olevat aadressi.

Toome ühe näite.

Kinnistusraamatu pidaja on registreerinud kinnistu registriosa nr 293839 koosseisu esimese jao andmed:

Kehtivad kanded

Kannete ajalugu

Dokumentide tellimine

Ehitisregistri andmed

Aadressiandmed

Registriosia:

Ava uues aknas

Prindi

Salvesta

E-mail

Registriosia number

293839

Kinnistusosakond

Tartu Maakohtu kinnistusosakond

Kinnistu nimi

TÕNISE

Õigsuse märke

Elektrooniline registriosia omab õiguslikku tähendust: 13.02.2008

Digitoimik

Kinnistustoimiku kõik dokumendid on digitaalsed alates 22.03.2012

Kinnistu nimi ja katastriüksuse nimi ei saa alati kokku langeda, sest ühte registriosias võib kuuluda mitu katastriüksust, millel on erinevad nimed.

Sulge

I jagu - KINNISTU KOOSSEIS

Katastripidaja märkeid vaata maakatastrist

Kande Nr.	Katastritunnus	Sihtotstarve ja asukoht	Pindala	Info	Kande kehtivus
1	75801:001:0068 75801:001:0069 75801:001:0070 87001:003:0392	Maatulundusmaa 100%, Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Metsküla, <u>Meriti</u>. Maatulundusmaa 100%, Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Metsküla, <u>Tõnise</u>. Maatulundusmaa 100%, Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Metsküla, <u>Augusti</u>. Maatulundusmaa 100%, Viljandi maakond, Põhja-Sakala vald, Metsküla, <u>Jõeniidu</u>.	6,0 ha 19,72 ha 3,54 ha 16846,0 m²	Maakatastri andmed üle võetud 29.11.2019.	kehtiv

Nagu näha, on kinnistu nimeks registreeritud **Tõnise**, samas kui registriosia koosseisus on neli katastriüksust: Meriti, Tõnise, Augusti ja Jõeniidu.

Kokkuvõtteks: koha-aadressi osaks on lähiaadress (hajaasustuses on see enamasti maaüksuse nimi). **Maaüksuse nimi võib kokku langeda kinnistusraamatus oleva kinnistu nimega, kuid ei tarvitse.** Kinnistusraamatu registriosia koosseisu võib kuuluda mitu katastriüksust erinevate koha-aadressidega, seega kinnistu nime ei saa kasutada koha-aadressi ega kohanime tähenduses. Kui kinnistu nimi tekitab segadust, siis on otstarbekas see tühjaks muuta (seda saab teha omanik oma avaldusega).

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.3. Juurdelõigete adresseerimine

Maareformiseaduse § 22³ lõike 12 alusel oli maaomanikel teatud tingimustel võimalik olemasoleva maaüksusega piirnevat maad juurde erastada. Samuti on muude maakorraldustegevuste käigus tekkinud erinevaid väikeseid juurdelõikeid olemasolevatele maaüksustele. Sellised juurdelõiked on otstarbekas liita

põhimaatükiga. Kui liitmist ei ole aga tehtud, siis on ka neid, sageli väikeseid ja ribaja kujuga maaüksusi, vaja kuidagi adresseerida.

Soovitame määrata sellistele ribadele eraldi koha-aadressi, mis erineb põhitüki aadressist täiendi (erilisandi või eristava lisandi) poolest. Võib määrata ka nime, mis peab sisaldama põhitüki (st katastriüksus, mille juurde riba kuulub) lähiaadressi täiskujul ja millele lisatakse sõna *juurdelõige*. Juhul kui maaüksus asub tiheasustuses, on eraldi lähiaadressi määramine kohustuslik, hajaasustuse puhul võib juurdelõigetel lähiaadress puududa.

Näiteks katastriüksus, millele tahetakse riba juurde erastada, kannab lähiaadressi *Metsa tn 1*. Soovitame selle juurde kuuluvale väikesele maaüksusele (ribale) määrata lähiaadressiks *Metsa tn 1a* (s.o liikluspinnajärgne lähiaadress) või *Metsa tänav 1 juurdelõige* (s.o maaüksuse nimi).

Arvestama peab sellega, et maaüksusele võib tiheasustuses või kompaktse hoonestusega alal määrata nime üksnes hoonestamata üksuse korral. Lisaks võib hajaasustuses unikaalaadressi mittenõudva maaüksuse korral lähiaadressi määramata jätta. Samas võib määrata ka nime.

Vahel küsitakse, miks ühe maaüksuse nimes (lähiaadressis) võib tänav olla lühendatult *tn*, aga teises peab olema pikalt *tänav* välja kirjutatud. Vastuseks saame öelda, et näiteks *Metsa tn 1a* on liikluspinna järgi määratud lähiaadress, kuid *Metsa tänav 1 juurdelõige* on käsitletav maaüksuse nimena. Need on erinevate struktuuridega lähiaadressi variandid (vt lisaks peatükki „7.5. Lähiaadress”).

On veel paar asjaolu, mida juurdelõigete adresseerimisel tuleb tähele panna. Juurdelõigetele ei või määrata paralleelaadressi kujul *Metsa tn 1 // Juurdelõige* ega *Metsa tn 1 // Juurdelõike*, sest lähiaadressiga *Metsa tn 1* katastriüksus on juba olemas ja seda aadressi ei või anda teisele katastriüksusele. Paralleelaadresside lisamine ei ole lahendus unikaalaadressi nõude täitmise seisukohast. Teisisõnu peab unikaalsuse tagamiseks olema unikaalne iga määratud aadress. Kui näiteks ühele maaüksusele on määratud lähiaadressiks *Juurdelõike* või *Juurdelõige*, siis ei tohi seda samas asulas ühegi teise katastriüksuse nimeks määrata.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.4. Maaüksuste kohanimed

Maaüksusele ei pea kohanime määrama, piisab, kui määratakse koha-aadress. Juhul kui maaüksusele kohanimi määratakse, peab see vastama **kõigile kohanimele esitatavatele üldnõuetele**. Kui piirdatakse koha-aadressi määramisega, võib see sisaldada ka numbreid ja mõningaid lühendeid (erilisandeid ja eristavaid lisandeid), mis on kohanimedel puhul keelatud.

Maaüksusele kohanime määramisel tuleb küll järgida kohanime määramise üldreegleid, kuid näiteks avalikustamise nõue sel puhul ei kehti.

Maaüksuse puhul on kohanimi ühtlasi lähiaadress ning eraldi õigusakte ja asendikaarte kohanimeregistrile esitama ei pea.

Maaüksuse aadressiandmed esitatakse aadressiandmete menetlusrakenduse kaudu ADS-i haldussüsteemi analoogselt teiste maaüksuste, hoonete ja hooneosade koha-aadressidega.

Kuna üldnõuded kohanimedele on juba eelnevates peatükkides piisavalt hästi lahti kirjutatud, siis ei hakka siin kõike kordama, kuid järgnevalt toome ära mõned maaüksuse kohanimedele kehtivad olulised nõuded, millele tasub eraldi tähelepanu pöörata.

Viimati uuendatud 26.04.2022

17.5. Maaüksuse kohanime liigisõnad

- **Kohanimede eestikeelsuse kindlakstegemise korra** § 3 lõike 3 kohaselt peab **kohanimi, sh maaüksuse nimi olema omastavas käändes** (nt *Niidu, Ülase, Kuke*), välja arvatud maatüki või selle paikneva **objekti liiki märkiv liigisõna** (nt, *sadam, mets, park, tänav* vms). Vt. erandite kohta peatükist: **"16.3. Nimetuum või liigisõna ei ole õiges käändes"**. Eelnimetatud säte on sõnastatud järgmiselt: *Kui nimetuum on liigisõnast lahku kirjutatud ega ühildu sellega käändes, siis peab nimetuum lõppema vokaaliga nii, et tal on tegeliku või mõeldava eesti omasõna omastava käände kuju*. Seega maaüksuse nimi ei pea otseselt midagi tähendama. Sageli on nimed tuletatud isikunimedest või nt vanemast keelepruugist pärit sõnad või murdesõnade tuletised, kuid ka sellised sõnad peavad vastama keelereeglitele (nt *Hansujärna, Jakabi, Sõeru*).
- **Erandina** võib esineda ka kohanimesid, mis on **kohakäändelised** (alale-, alal-, alat-, sisse-, sees või seestütlevas käändes). Sellised nimed on väga haruldased, kuid seda väärtuslikumad (näiteks Saarepealti). Selliseid erandeid tuleb ette ka juhul, kui nimele on lisatud mitte eesliide, vaid järelliide (näiteks *Päralde-Eest, Allika-Alt, Allika-Ülalt*).
- Liigisõna nimetavas käändes esitamist peetakse **heaks kohanimetavaks**.
- Lisaks tuleb lähtuda ka **eesti kirjakeele üldreeglitest** ning vahet teha liigisõnadel, mis märgivad **maa-ala** (nt *mets, põld, haljasala* jne) ja **muid objekte**, mis maaüksusel asuvad (nt *laut, alajaam* jne).
- Objekti liiki märkiv sõna **saaks** eesti keele reeglite järgi tinglikult olla **omastavas** käändes üksnes juhul, **kui see ei märgi maa-ala**.
- Samas märgime, et **liigisõnade omastavas** käändes esitamine on sama **ebaotstarbekas**, kui kirjutada näiteks peatuse sildile *Kunstiülikooli*.
- Kui maaüksuse nimeks ongi mõni **liigisõnana tuntud sõna** (nt *Metsa, Põllu, Lahe, Soo*), lähtutakse ikka arusaamast, et **tegu on nimega (kohanime tuumaga)**, st kasutatakse **suurt tähte ja nime vorm on omastav** (sest liigisõna *maaüksus* vms on juurdemõeldav).
- Seega - kui nimele lisatakse liigisõna, mis kirjutatakse nimetuumast lahku (näiteks sekundaarnimede korral), siis tuleb see eesti õigekirjareeglite kohasel kirjutada **väikese tähega** (seega õige on *Oru alajaam*, mitte *Oru Alajaam*).
- Kuna maaüksuse ja maaüksusel paikneva ehitise kasutusotstarve ajas muutub, siis **soovitame ühte järgmistest**:

- muuta maaüksuse nime vastavalt objekti uuele kasutusotstarbele (funktsioonile) – seda juhul, kui kasutusotstarve on tõenäoliselt pikemat aega püsiv (püsivaks võib lugeda näiteks pühakodasid, parke, surnuaedu, veekogusid, mägesid jm);
- määrata maaüksusele nimi, milles ei tooda välja objekti kasutusotstarvet – seda juhul, kui funktsioon on pigem ajutist laadi. Samuti soovitame arvestada, milliseid kasutusfunktsioone või juriidilisi üksikasju on mõistlik koha-aadressis üldse kajastada. Näiteks see, et maaüksusel asub sihtkaitsevöönd või mõni muu kasutuspiirang, ei tingi vajadust seda asjaolu koha-aadressis kajastada.

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.6. Vana kirjaviis maaüksuste kohanimes

Kirjaviisist on juttu peatükkides „11.6. Kohanime õigekirjutus”, „11.7. Kirjaviis”, „11.8. Vana kirjaviisi reeglid” ja „11.9. Kuidas vana kirjaviisi ära tunda?”.

Üldreeglina kehtib see, et vanas kirjaviisis nimesid tuleb parandada kohapealse häälduse kohaselt.

- Näiteks *Sabbariko* > *Sabariko* ~ *Sabariku*; *Nottisauna* > *Notisauna*; *Niggula* > *Nigula*; *Otti* > *Oti*; *Pedikarle* > *Peedikaarle*.

Keelevead: vana kirjaviis; nime tavakuju; ümberkirjutusvead, mis on tekkinud juba 1930. aastate skeemilisel katastrikaardil; eristava täiendsõna kirjutamine eraldi, mitte sidekriipsu abil.

Nimekirjutusvead võivad olla pärit veelgi vanemast ajast, näiteks kui revisjonikirjutaja (kes oli sageli taani, saksa, vene või muu võõra päritoluga või vastavas keeles hariduse saanud) on pidanud vajalikuks teha nimesse mugandusi, mis on tema emakeelele (või haridusele) omased. Esialgse nime taastamine võib mõnel juhul olla võimatu, sest nimi on tänaseks juba liiga palju moondunud. Ainus, mida sel juhul teha saab, on vähemalt kirjutada nimi tänapäevaste keelereeglite järgi.

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.7. Maaüksuste nimede rändamine

Maaüksusele, mille sisse jäävad vana, tuntud nimega talukoha hooned, on pandud uus, sageli väljamõeldud nimi, sest

- a) vana nimi on juba määratud õigusjärgsele omanikule tagastatud hooneteta maatükile;

- b) vana nimi on juba määratud enne nõukogude aega nn ematalust jagatud katastriüksusele või ematalust välja ehitatud tol ajal kinnistamata majapidamisele, mille katastrisse kandmisega on nüüd ette jõutud;
- c) omanikule pole vana nimi meeldinud;
- d) omanik on oma esivanemate talu nime teise kohta üle kandnud.
- Esineb ka juhtumeid, kus maakorraldaja on lausa soovitanud taluhoonete juurde maa erastajale võtta uus nimi, kuigi samanimelisuse probleemi ei ole.

Sellisel puhul soovitame siiski taastada nimi tema endisesse asukohta (endise talu hoonestatud maaüksusele). Endise talu lahustükid võivad saada sama nime kas hargtäiendiga või mõne uue nime. Samas on hea lahendus ka see, kui endine hoonestatud taluosa saab hargtäiendiga vana nime (nt Vana-Otsa). Oluline on püüda endisaegsed nimed taastada nende põlises asukohas ja mitte lasta neid hävida ega teise kohta rännata.

Viimati uuendatud 26.04.2022

17.8. Maaüksuste nimede nummerdamine

1990. aastatel alanud maareformi käigus nummerdati suur hulk tagastatud maaüksustest (nt *Raja 1*, *Raja 2*, *Toomnga I*, *Toomnga II* jne). Seda juhtus eriti sageli siis, kui ühele talule oli mitu pärijat, kes kõik said sellest tükikese.

Ka 1919. aastal alanud maareformi ajast tekkis hulgaliselt kinnistuid, kus ühe küla mitme kinnistu nime eristabki ainult number. Tol ajal jagunenud talud või ühe küla talud eristuvad sageli ka juba vanades dokumentides ainult numbri poolest. Seega maaüksuste nimede numbritega eristamine oli laialt levinud nii eelmise sajandi alguses kui ka lõpus.

Hea kohanimetava ega ka kohanimeseaduses sätestatud põhimõtted ei soosi tänapäeval enam sellist nummerdamist. Lahendusena soovitame leida nimedele kas sõnalisi hargtäiendeid või määrata täiesti uusi nimesid (vt lisaks peatükki „**11. Kohanimele esitatavad nõuded**”).

Alates 1. juulist 2013 on hoonestatud maaüksuste (talude) nummerdamine hajaasustuses kohanimeseadusega keelatud. Numbrite kasutamine maaüksuste nimedes on reguleeritud **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis § 16**.

ADS määruse § 16 lõikes 1 sätestatakse hoonestamata ja hoonestamisele mittekuuluva maaüksuse nimes kasutada lubatud eristavad lisandid. Üheks eristavaks lisandiks võib olla üks suur täht ja sellele järgnev arabia number. Näiteks soovitame kasutada järgmisi tähti:

L – liikluspinnad (nt Kase tänav L2);

T – teeregistris olevad riigimaanteed ja teised teed, mis ei ole samas lõigus liikluspinnad (nt Raja-Kulla tee T4);

J – juurdesõidud (nt Kose-Aru tee J1);

R – raudteed (nt Juurdeveo raudtee R2);

V – veekogud (nt Pärnu jõgi V4);

P – pargid (nt Võhma park P3).

Eeltoodud tähtede kasutamine on soovituslik. Eelkõige on oluline, et omavalitsuse siseselt kasutatakse ühesuguseid tähti samalaadsete objektide puhul. Juhul kui omavalitsus on senini kasutanud süsteemitult erinevaid tähti või pole seesuguseid objekte varem adresseerinud, siis on soovitatav kasutada seletuskirjas toodut.

Sama paragrahvi lõikes 3 on reguleeritud **erand**, kus eristava lisandi asendamine sõnaga on lubatud. Seda võib teha ainult liikluspinna maaüksusel, kus eristava lisandi *L* võib asendada sõnaga *lõik* ning muutes kohanime liigisõna omastavasse käändesse (näiteks Kase tänava lõik 2, Pika tänava lõik 3).

Lõikes 4 on reguleeritud raudtee maaüksuste nimesid. Nimelt võib raudtee maaüksuste nimes eristava lisandina kasutada piketaaži tähistavaid numbreid või numbrivahemikke ja nendele järgnevat lühendit *km* (näiteks Tallinn-Lelle-Pärnu 50 km; Tallinna-Tapa raudtee 112-115,8 km). Nimelt kui raudtee maaüksuse nimes ei kasutata liigisõna (raudtee), on kohtade nimed algkujul: Tallinn-Lelle-Pärnu 50 km. St „Tallinn“ on nimetavas käändes. Kui aga lisandub liigisõna, siis peab kohanime käänama: Tallinna-Tapa raudtee 112-115,8 km. Selles näites siis „Tallinna“. Enamik Eesti kohanimesid on omastava käände vormis ja see nüanss ilmnebki peamiselt Tallinna näitel. Eelnõu kohaselt kirjutatakse edaspidi piketinumbrate vahele mõttekriipsu asemel sidekriips. Piketti tähistav number võib sisaldada koma. Piketinumbrate vahele kirjutatakse sidekriips. Raudtee nime ja esimese piketi numbri ning viimase piketi numbri ja lühendi *km* vahele jäetakse tühik. Algu- ja lõpp-punkti tähistava kohanime vahel oleva sidekriipsu ees ja järel tühikuid ei kasutata, samuti on hargtäiendi ja nimetuumade vahel sidekriips tühikuteta. Tühikud peavad olema sidekriipsu ees ja järel üksnes siis, kui nimes sisaldub mitmest osast koosnev nimi. Raudtee maaüksuse nime käänatakse. Nt Tallinna-Rapla raudtee 703, Tallinna-Tapa 112-115,8 km, Tapa-Tartu 390 km.

Raudtee maaüksuse nime kohta kehtib erisäte, sest praktikas kasutatakse riigile kuuluvate pikemate raudteede puhul piketipõhist adresseerimist. Piketipõhiselt on otstarbekas adresseerida ka raudtee maaüksusi. Raudtee maaüksuse puhul on erandina lubatud kasutada kilomeetreid tähistavaid numbreid ja lühendit *km*.

Vt lisaks peatükki **"17. Maaüksuse lähiaadress"**.

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.9. Nimetuuma kokkukirjutus

Üldjuhul soovitame katastriüksuste nimedes pigem nimetuuma ja liigisõna kokkukirjutust, nt *Küüni-Saare > Küünisaare, Vabadiko Pealse > Vabadikupealse, Vana Loosu > Vanaloosu, Kuusiko-Allika > Kuusikuallika*.

Sidekriips sobib:

1. juhul, kui üks katastriüksuse nimi on hargtäiendita, teine täiendiga.

Näiteks samas piirkonnas on olemas nii *Lepiku* kui ka *Mäe-Lepiku* ning *Kubja* ja *Alt-Kubja*;

2. keerulisemates ühendites (eesnimi + liitsõna, liitsõna + esnimi).

Näiteks: *Mõnuvere-Hendriku, Kedekubja-Juhani, Tagaküla-Endriku*.

Kui selline eristav tunnus on lisatud kõigile nimedele, siis on otstarbekas rakendada tavalist kokkukirjutust, nt *Jürilepiku, Mäelepiku, Orulepiku*.

Eesnimest ja üldsõnast või kahest eesnimest koosnevad katastriüksuste nimed kirjutatakse kokku nagu tavalised liitsõnad, nt *Mardimetsa, Torijaani, Jüriaadu*.

- Vt lisaks Eesti kohanimed kokku- ja lahkukirjutamise reegleid (Emakeele Seltsi [keeletoimkonna 1995. a soovitus](#) ajakirjas Keel ja Kirjandus 1997, nr 1, lk 41–42, või 2000. a ilmunud „Kirjakeele teatajas II”, lk 51–53).

Vaata lisaks peatükke „[12. Kohanimede kokku- ja lahkukirjutamine](#)” ja „[16.2. Kokku- ja lahkukirjutamise vead](#)”

Viimati uuendatud 20.12.2022

17.10. Hoonestatud maaüksused

Maaüksuse ja sellel asuvate hoonete adresseerimist tuleb vaadelda tervikuna. Kui maaüksusel asub hooneid või kui sinna on kavas hooneid ehitada, peab maaüksuse adresseerimisel lähtuma muuhulgas ka hoonete adresseerimise vajadustest. Põhjalikumalt on teemat käsitletud osas „[18.1. Hoonete adresseerimine](#)”.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.11. Parkide ja haljasalade maaüksused

Tiheasustuses asuvate haljasalasid ja parke teenindavate maaüksuste puhul (linnad, alevikud jm), kehtib unikaaladressi nõue. Hajaasustuses võivad maaüksuste nimed korduda juhul, kui puudub vajadus eristada neid lähiaadressi alusel või kui nad kuuluvad samasse kinnistusraamatu registriosas. Üldiselt soovitame haljasala teenindava maaüksuse nimes kajastada maa-ala tähistavat liigisõna *park*, *haljak*, *haljasala* vm.

Kui nimes maa-ala tähistav liigisõna on vastavuses oma otstarbega, kirjutatakse liigisõna üldjuhul nimetuumast lahku, nimetavas käändes ja väikese algustähega, nt *Mõisa park*, *Kalevi mets*. Kui üks park või haljasala jääb mitmele maaüksusele, soovitame kasutada eristamiseks suurtähest *P* ja numbrist koosnevat lisandit. Näiteks *Mõisa park P1* ja *Mõisa park P2*; *Kalevi mets P1* ja *Kalevi mets P2*.

Maa-ala liiki tähistava liigisõna võib kirjutada ka nimetuumaga kokku. Seejuures on liigisõna üldjuhul ainsuse nimetavas käändes, kuid kasutada võib ka ainsuse omastavat vormi, nt *Koerapark*, *Mõisapargi*.

Kui aga maaüksuse nimes maa-ala liiki tähistav liigisõna ei ole oma otstarbega vastavuses (nt on tänaseks endise pargi asemel põld või aiand), tuleb nimetuum ja omastavakäändeline liigisõna kirjutada kokku, nt *Keskpargi*, *Kalevimetsa*.

Juhul kui haljasala teenindav maaüksus asub tiheasustuses ning lähiaadressis soovitakse täpsustada nii maaüksuse asukohta kui ka otstarvet, on õigustatud paralleelaadressi määramine, nt *Mõisa tee 1 // Rasina mõisapark*.

Samuti võib tiheasustuses asuval haljasala teenindavale maaüksusele määrata ainult liikluspinnajärgse lähiaadressi, nt *Mõisa tee 1*.

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.12. Avalike teede maaüksused

Avalikud teed jaotuvad teeseaduse kohaselt mitmesse suurde rühma. ADS-i jaoks kõige olulisemad rühmad on **riigimaanteed** ja **kohalikud maanteed**.

Riigimaanteed nimekirja kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister. Kohalike teede nimekirja kehtestab kohalik omavalitsus. Kohalike teede hulka kuuluvad ka ehitusseadustiku tähenduses tänavad (linnades, alevites ja alevikes asuvad teed on samal ajal aadressiandmete süsteemi tähenduses enamasti liikluspinnad ehk sellised teed, mille järgi adresseeritakse maaüksusi ja hooneid). Teede ja liikluspindade nimed registreeritakse kohanimeregistris.

Seega on kohalike teede ja liikluspindade nimede määramine ning omakorda neid teenindavate maaüksuste

nimetamine üsna keerukas. Vajalik on jälgida infot nii teeregistris kui ka kohanimeregistris. Kui teeregistri ja kohanimeregistri info omavahel kokku ei sobi, siis peab omavalitsus kehtestama õigusaktiga kas teede nimekirja muudatuse või kohanime muudatuse ning esitama selle vastavale registrile.

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.13. Riigimaanteede maaüksused

Teed teenindavad on sellised maaüksused, millel asuvad teed. Üldjuhul on sellise maaüksuse sihtotstarve transpordimaa. **Teed teenindavale maaüksusele peab määrama nime.** Erandiks on sellised transpordimaa sihtotstarbega maaüksused, millel asub näiteks parkla ja mis ei kuulu otseselt tee tavalise sõiduosa juurde. Sel juhul võib määrata ka mõne teise struktuuriga lähiaadressi – näiteks tänava nime koos numberlisandiga.

Riigile kuuluvate teede maaüksuste nimede määramise üldised põhimõtted on kokku lepitud Transpordiameti (endine Maanteeamet) ja Maa- ja Ruumiameti vahel. Soovitame järgmisi punkte järgida.

1. Maaüksuse nimi peab koosnema riigimaantee numbrist, riigimaantee nimetusest teeregistris ja liigisõnast (nt *15173 Oisu - Kärevere - Taikse tee, 5 Pärnu - Rakvere - Sõmeru tee*).
2. Maaüksuse nimi peab sisaldama tee nimetust täiskujul (nt *15213 Oisu - Retla - Rulli teerist - Saareotsa tee*, liigisõnade ja teiste nimeosade lühendite kasutamine on keelatud). Kui tee nimetus teeregistris sisaldab lühendeid, siis tuleb need pikalt välja kirjutada.
3. Nime ette võib lisada üksnes teeregistri numbri. Nime järele võib unikaalsuse tagamiseks lisada ühe suurtähtlisandi ja sellele vahetult (ilma tühikuta) järgneva numbri (nt *17189 Rakvere sissesõit T1*). Eristava tähena soovitame kasutada T-tähte nende teede puhul, mis ei ole samas lõigus liikluspinnana kasutuses.
4. Kui teed kasutatakse samas lõigus ka liikluspinnana (tee nime järgi adresseeritakse hooneid ja maaüksusi), siis soovitame eristava tähena kasutada L-tähte (näiteks kui tee nimi on *Kuusalu tee* ja selle järgi adresseeritakse hooneid, siis teed teenindavate katastriüksuste nimed on *11106 Kuusalu tee L1* ja *11106 Kuusalu tee L2*).
5. Üksik täht (tähtlisand või eristav täht) ei või esineda maaüksuse nimes üksi ilma numbrita.
6. Liigisõnale (tee, maantee jne) ei või vahetult järgneda number.
7. Katastriüksuse nimi ei või sisaldada Rooma numbreid ega lühendeid.
8. Koha-aadressi unikaalsusnõue kehtib selliste teelõikude puhul, mida kasutatakse aadressikohana (liikluspinnana) või mis asuvad tiheasustuspiirkondades või unikaalaadressi kohustusega aladel. Seega peavad alevites, alevikes ja linnades kõik maaüksuste aadressid olema unikaalsed.
9. Kui unikaalsusnõue puudub, siis võivad katastriüksuste nimed korduda ja eristajat ei ole vaja lisada. Seega hajaasustuses võivad teed teenindavate maaüksuste nimed korduda ja eristamiseks piisab ainult katastritunnusest. Näiteks võib hajaasustuses olla mitu katastriüksust nimega *5 Pärnu - Rakvere - Sõmeru tee*.
10. Kui teeregistris on tee nimetuses liigisõna olemas (nt *ramp, ülesõit, ring*), siis muud liigisõna ei kasutata. Kui aga teeregistris oleval nimetusel liigisõna puudub, siis kokkuleppeliselt tuleb kasutada

liigisõna *tee*. Liigisõna *maantee* ei või sel juhul kasutada.

11. Ristmike ja liiklussõlmede korral eelistatakse väiksema numbriga tee nime. Ristmike kohta vaata täpsemalt peatükist „**17.16. Ristmikud**”.
12. Tee nimi koosneb tavaliselt teistest (nt asulate) **kohanimedest**. Need kohanimed eraldatakse omavahel **sidekriipsudega**. Kohti eristavate sidekriipsude ees ja järel **jäetakse alati tühikud**.

- Jõhvi - Tartu - Valga (tee nr 3)

- Otepää - Kääriku - Kurevere (tee nr 23195)

Asula sidekriipsuga liitnimedes tühikuid ei ole (Kohtla-Nõmme; Türi-Alliku).

- Maidla - **Kohtla-Nõmme** - Kohtla tee (tee nr 13217)

- Taikse - Tori - **Türi-Alliku** tee (tee nr 15106)

- Aa - **Aa ranna** tee (tee nr 13194)

- Tumala - Orissaare - **Väikese väina** tee (tee nr 75)

Seega on võimalik kergesti teisendada registris olevaid tee nimesid n.ö. tavakirja reeglite järgseks: kui tühik on kahel pool sidekriipsu, siis teisendatakse see mõttekriipsuks ja kui tühikuid ei ole, siis jääb ta ka tavakirja teisendades sidekriipsuks.

13. Maaüksuse nimes kasutatakse kohanimede eraldajana tühikutega sidekriipsu. Kui maaüksuse nimes on sidekriipsu sisaldav kohanimi, kasutatakse kohanimede eraldajana sidekriipsu, mille ette ja taha jäetakse tühik.

- 5 Pärnu - Rakvere - Sõmeru tee (nimes on mitu kohanime, sidekriipsud on kohanimede vahel tühikutega)
- 11230 Harju-Risti - Riguldi - Võntküla tee (nimes on kohanimede vahel sidekriipsud koos tühikutega, asula sidekriipsuga liitnimes tühikuid ei ole)
- Soo-otsa tee (mitmeosalises kohanimes on sidekriips ilma tühikuteta)

Viimati uuendatud 25.07.2024

17.14. Liikluspinna nimega teedest

Aadressikoha nime võib määrata ka tee lõigule. Seega võib omavalitsus määrata oma territooriumil teeregistris registreeritud tee lõigule liikluspinna nime, et selle järgi adresseerida tee ääres olevaid katastriüksusi. Sellisel juhul võib teed teenindava katastriüksuse nimi tuleneda nii teeregistris registreeritud tee kui ka liikluspinna nimest. Transpordiamet eelistab riigimaantee nime järgi adresseerimist ka linnades ja mujal tiheasustuses.

Näide 1. 67 Võru-Mõniste-Valga tee Võru linna läbiva lõigu liikluspinna nimeks on määratud *Kubja tee*. Selle tee teenindamiseks vajaliku katastriüksuse lähiaadressiks (nimeks) on määratud *Kubja tee T1*, kuid Transpordiameti soovitus järgi võiks nimeks olla 67 Võru-Mõniste-Valga tee T1. Eristava tähena soovitame kasutada T-tähte nende teede puhul, mis ei ole samas lõigus liikluspinnana kasutusel. Aga oluline on see, et kasutamine oleks ühtlane - vastavalt kas L- või T-täht.

Näide 2. 20 Põdruse-Kunda-Pada tee Kunda linnas olevale kolmele lõigule on määratud liikluspindade nimed *Selja tee*, *Rakvere maantee* (osaliselt) ja *Jaama tänav*. Nimetatud liikluspindasid teenindava maaüksuse nime määramisel on mitu võimalust.

1. Nimetada kogu maaüksus riikliku tugimaantee nime järgi: *20 Põdruse-Kunda-Pada tee*.
2. Kui on moodustatud mitu maaüksust, siis võib need nimetada: *20 Põdruse-Kunda-Pada tee L1*, *20 Põdruse-Kunda-Pada tee L2* jne.
3. Kui iga maaüksus on moodustatud ainult kindla liikluspinna ulatuses, siis võib neid lõike adresseerida ka igaüht erineva liikluspinna järgi: *Selja tee*, *Rakvere maantee L1*, *Jaama tänav*. Kuna riigiteede korral on maa haldaja Transpordiamet, siis on vajalik ka Transpordiameti kooskõlastus.

Riigimaanteed teemaa katastriüksuste (tee teenindamiseks moodustatud maaüksuse) nime määramise põhimõtted on toodud peatükis "**17.13. Riigimaanteed maaüksused**"

Viimati uuendatud 05.01.2023

17.15. Riigimaanteede maaüksuse nime näiteid

Näide 1: 11173 Vasalemma jaama tee

11173 on tee number teeregistris.

Vasalemma jaama tee on tee nimetus teeregistris.

Juhul kui maantee nimetus sisaldab liigisõna, siis seda ei korrata.

Näide 2: 11123 Kose - Ravila - Nõmbra tee

11123 on riigimaantee number.

Kose - Ravila - Nõmbra on riigimaantee nimetus teeregistris.

Sõna *tee* on lisatav liigisõna.

Näide 3: 12165 Kärkla - Hausma - Lennujaama tee

12165 on tee number teeregistris.

Kärkla - Hausma - Lennujaam on tee nimetus teeregistris.

Juhul kui tee nimetus on nimetavas käändes, soovitame katastriüksuse nimes panna see omastavasse käändesse.

Sõna *tee* on liigisõna, mis tuleb lisada, kui see teeregistri nimetuses puudub.

Näide 4: 2210 Riia ring

2210 on riigimaantee number teeregistris.

Riia ring on tee nimetus teeregistris.

Sõna *ring* loetakse liigisõnaks ja rohkem liigisõnu ei ole vaja lisada.

Näide 5: 22131 Tõrvandi raudtee ülesõit

22131 on riigimaantee number teeregistris.

Tõrvandi rdt ülesõit on tee nimetus teeregistris.

Juhul kui tee nimetus sisaldab lühendeid, tuleb need katastriüksuse nimes pikalt välja kirjutada.

Sõna *ülesõit* loetakse liigisõnaks.

Näide 6: 14140 Jõgeva - Jõgeva aleviku tee

14140 on tee number teeregistris.

Jõgeva - Jõgeva alevik on tee nimetus.

Juhul kui tee nimetus on nimetavas käändes, siis tuleb katastriüksuse nimes panna see omastavasse käändesse.

Näide 7: 21155 Audla - Saareküla - Tornimäe - Väikese väina tee

21155 on riigimaantee number teeregistris.

Audla - Saareküla - Tornimäe - Väike väin on riigimaantee nimetus teeregistris.

Juhul kui tee nimetus on nimetavas käändes, siis tuleb katastriüksuse nimes panna see omastavasse käändesse.

Sõna *tee* on lisatav liigisõna.

Veel teede liigisõnade näiteid:

ühendustee, ramp, kesktänav, tänav, põik, puiestee, maantee, jalgte, kergtee,

kergliiklustee, ülesõit, sisetee, ühendustee jne.

Viimati uuendatud 24.07.2024

17.16. Ristmikud

Teede ristmike teenindamiseks moodustatud maaüksuste nimede puhul saavad kõik maaüksused tähtsama ehk väiksema teeregistri numbriga tee numbri ja nime. Koha-aadressis ei ole soovitatav kasutada eraldi ristmiku nime. Kuna ristmik on ka tee osa, siis piisab kõige tähtsama tee numbrist ja nimest maaüksuse nimes, millele vajaduse korral lisatakse eristav lisand (T1 või L1).

Sama põhimõtet võib rakendada ka kohalike teede ja liikluspindade teenindamiseks moodustatud maaüksuste puhul, kui maaüksusele jääb mitu erinevat liikluspinda või kohalikku teed. Seega piltlikult kulgeb väiksema numbriga teemaa lindina ja suurema numbriga teel on katkestus. Näiteks kui ristuvad tee number 5 ja tee number 2, siis antakse ristmikku või liiklussõlme teenindavatele katastriüksustele nimed tee number 2 järgi.

Need mõned eritasandiliste ristmike alused maaüksused, mis on näiteks Harjumaal saanud ristmiku nime, tuleb ümber nimetada väiksema numbriga tee järgi. Mitmetasandiliste ristmike maha- ja pealesõitude maaüksuste nimed peavad olema samuti tähtsama tee nime järgi. Kui need maaüksused ei vaja unikaalaadressi, siis ei ole vaja lisada eristavaid lisandeid (T1 või L1) ja nad kõik võivad olla ühesuguse nimega. Erinevate maaüksuste eristamisel on abiks katastritunnus, nt 2 *Tallinna - Tartu - Võru - Luhamaa tee*.

Viimati uuendatud 24.07.2024

17.17. Teede laiendamise maaüksused

Sageli jäetakse riigimaanteed äärsete teemaade laienduseks vajalikud reformimata maad riigi omandisse või jagatakse teega piirnevad maaüksused teede laiendamise eesmärgil. Üldreegli kohaselt soovitame kõik need (üldjuhul ribaja kujuga) maaüksused nimetada põhitee nime järgi. Hajaasustuses ei ole sellistel maaüksustel unikaalaadressi nõuet, seega ei pea määrama eristavat lisandit (kõik maaüksused on ühenimelised). Unikaalsusnõude korral (tiheasustuses) tuleb nimedele lisada eristav lisand (T1 või L1). Võimalike segaduste (vigade) vältimiseks soovitame viia läbi korrektse haldusmenetluse ja võtta maaüksuste nimede määramisel ühendust Transpordiametiga.

Kui tee laiendamiseks jagatakse teeäärseid maaüksusi, siis ei ole õige panna sellistele lõigetele nime teega

piirneva maaüksuse lähiaadressist lähtudes (näiteks *Künka* nime kandva maaüksuse jagamisel määrata eraldatavale ribale nimeks *Künka tee*) ega kasutada ka muud väljamõeldud nime (näiteks *Teemaa*), vaid lähtuda tuleb ikka selle tee nimest, mille laiendamiseks üksus moodustatakse. Eristavate lisandite numbrid ei pea olema määratud järjestikku, numbreid võib anda lõigetele näiteks nende põhitükkidest eraldamise järjekorras, peasi, et need ei korduks. Numbreid võib jätta ka varusse, kui on ette näha, et mingis vahemikus võib veel lõikeid tekkida. Keelatud on kasutada eristavas lisandis peale numbrit veel omakorda tähte (nt *27 Rapla – Järvakandi – Kergu tee T22a*), selle asemel tuleb määrata järgmine vaba number: *27 Rapla – Järvakandi – Kergu tee T23*.

Mitme liigisõna kasutamine ühes nimes ei ole korrektne. Näiteks *Vaida ühendustee juurdelõige* ei sobi, vajaduse korral võib kasutada eristavaid lisandeid.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.18. Kohaliku tee maaüksused

Teeregistris registreeritakse kõik kohalikud teed kooskõlas ehitusseadustikuga. Omavalitsus esitab kohalike teede andmed teeregistrile. Kohalikele teedele võib vastavalt kohanimeseadusele määrata ka kohanime ning esitada registreerimiseks kohanimeregistrile. Alates 2013. aasta juulist ei ole teele kohanime määramine enam kohustuslik. Juhul kui teele kohanimi määratakse, peab tee nimetus teeregistris ja tee kohanimi kohanimeregistris omavahel kokku langema. Kohanimeregistrile võib koos kohanime määramise otsusega esitada ka viite tee numbrile teeregistris, sel juhul ei ole vaja kohanimeregistrile tee asendikaarti esitada.

Kohanime määramisel kohalikule teele tuleb vahet teha, kas tee nime hakatakse kasutama adresseerimiseks või mitte (kas tee on kogu ulatuses või mingis lõigus ka liikluspind ruumilandmete seaduse ja ADS-i määrase tähenduses). Kui soovitakse adresseerida maaüksusi ja hooneid, siis tuleb kohanimeobjekti liigiks määrata *liikluspind*. Kui aadresse määrata vaja ei ole, siis tuleb kohanimeobjekti liigiks määrata tee.

Kohaliku tee ruumiline ulatus võib olla erinev liikluspinna ruumilisest ulatusest. Juhul kui kohalik tee on täies ulatuses liikluspind, peavad teeregistris registreeritud tee nimetus ja kohanimeregistris registreeritud liikluspinna kohanimi omavahel kokku langema (nt Rahu tänav Jõhvi linnas on samas ulatuses teeregistris tee nr 2510584 ja tema nimi on samuti Rahu, liigisõna teeregistri nimetuses ei pea olema). Kui tee ja liikluspinna ruumikuju omavahel kokku ei lange, siis peavad ka nimed olema erinevad. Näiteks Kiili vallas asub teeregistri andmetel Kurna-Tuhala tee nr 11115 millest osa on kohanimeregistri andmetel Vaela tee nimeline liikluspind ja osa on Kangru tee nimeline liikluspind.

Kui kohalik tee on samal ajal ka liikluspind, siis kehtivad seda teenindavale maaüksusele liikluspinda teenindava maaüksuse aadressi määramise reeglid (vt lisaks peatükki „**13.7. Näiteid liikluspinna paiknemise kohta**”).

Kohalikku teed teenindava maaüksuse (katastriüksuse) nimi peab sisaldama sellel asuva teeregistris (ja ühtlasi kohanimeregistris) registreeritud tee või liikluspinna nime täiskujul koos liigisõnaga. Kui teeregistris ei

ole liigisõna määratud, siis on see kokkuleppeliselt *tee*. Maaüksuse nimes ei ole sõna *maatükk* vajalik, see on juurdemõeldav. Mõned näited kohalikku teed teenindavate maaüksuste nimede kohta: *Alaküla tee*, *Kontjala tee*, *Vana-Rannu tee*, *Lautna-Kelu tee*, *Türi-Pärnu tee*. Kohalike teede puhul on omavalitsuse enda otsustada, kas teeregistri number nime ette lisada või mitte. Näiteks on lubatud variandid *Muri tee* või *4320067 Muri tee* või *Muri tee L1* ja *Muri tee L2*. Pigem siiski ei soovita kohalike teede maaüksuse aadressis kohaliku tee numbrit kasutada, kuna need võivad muutuda.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.19. Liikluspinna maaüksus

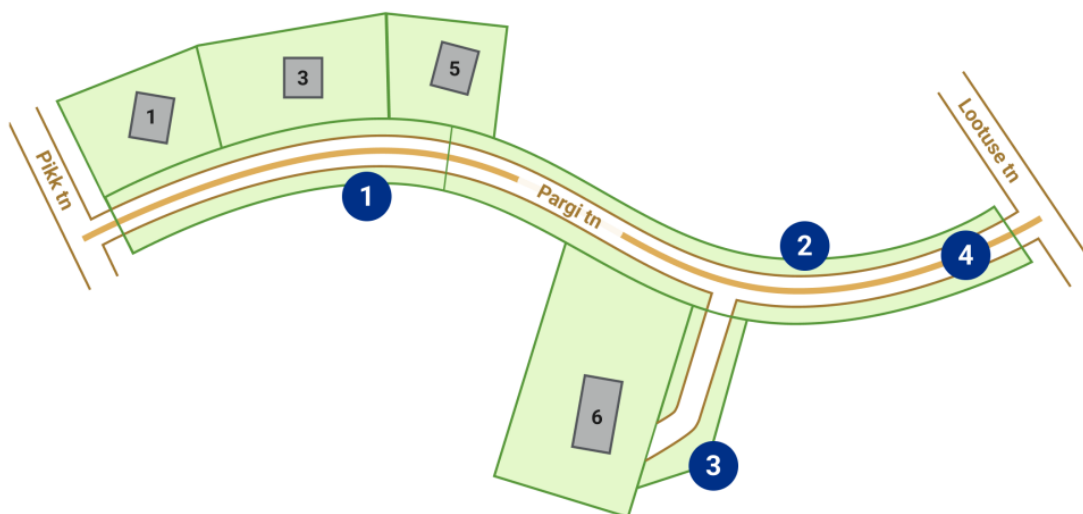
Üldised põhimõtted liikluspinda teenindava maaüksuse nime määramiseks on järgmised.

- Liikluspinna teenindamiseks moodustatavale maaüksusele määratakse kohanimi, mis peab sisaldama liikluspinna kohanime täiskujul (nt *Kase tänav*).
- Liikluspinnale määratud kohanimi peab olema kantud kohanimeregistrisse.
- Tänavat teenindavale (transpordimaa) maaüksusele tuleb määrata nimi nii, et see ei oleks eksitavalt sarnane tänava ääres olevate kruntide aadressidega.

Õige on *Aia tänav L5* ja *Aia tänava lõik 5*.

Vale on *Pargi tn 5* ja *Pargi tn V maatükk*.

- Vajaduse korral võib liikluspinna teenindamiseks moodustatava maaüksuse nimi kohanime järel sisaldada erilisandeid. Erilisandis soovitame kasutada L-tähte ja numbrit, nt *Pargi tänav L1*, *Pargi tänav L2* ja *Pargi tänav L3*.

1 Pargi tn põhiliiklusteed teenindava maaüksuse nimi on Pargi tänav L1

3 Pargi tn 6 juurdepääsuteed teenindava maaüksuse nimi on Pargi tänav J1

2 Pargi tn põhiliiklusteed teenindava maaüksuse nimi on Pargi tänav L2

4 Pargi tn põhitelg

- Tähte üksi ilma numbrita erilisandina kasutada ei või.
- Eristava tähe *L* asemel võib ka kirjutada välja sõna *lõik* ja lisada sellele numbrit, kuid siis peab järgima ka käänamise reegleid (nt *Kuuse tänava lõik 3*, *Pika tänava lõik 1*).
- Maaüksusele nime määramisel tuleb jälgida põhimõtet, et nimi ei ole jutustav asukoha kirjeldus (näiteks vale on lähiaadressiks määrata *Kaasiku tänava planeeritav põhjapoolne läbimurre*). Nimi peab olema lakooniline.
- Nimi ei või sisaldada Rooma numbreid, liikluspinna liigisõna lühendit ega muid lühendeid. Pühendusnimede korral tuleb ka eesnimed pikalt välja kirjutada.
- Liikluspinna kohanime ette võib lisada vajadusel kohaliku tee teeregistri numbrit nagu riigimaanteed teenindavate maaüksuste puhul.

Liikluspinda teenindava maaüksuse (katastriüksuse) nimi peab sisaldama sellel asuva ametliku kohanime määratud ja kohanimeregistrisse kantud liikluspinna või teeregistrisse kantud tee nime täiskujul. Kui liikluspinda teenindavaid maaüksusi on üks, siis on selle maaüksuse nimeks liikluspinna nimi täiskujul (koos pikalt välja kirjutatud liigisõnaga, pühendusnimede puhul koos kõigi eesnimedega). Näiteks *Aiandi tee*, *Hämariku tänav*, *Instituudi põik*, *Rännaku puiestee*, *Paide maantee*, *Carl Robert Jakobsoni tänav*.

Kui unikaalaadressi nõudega alal on ühte liikluspinda teenindavaid maaüksusi (katastriüksusi) mitu, siis peavad maaüksuste nimed olema unikaalsed. Selle tagavad nime ette või järele lisatud täht- ja numberlisandid. Samas ei tohi liikluspinda teenindava maaüksuse nimi olla eksitavalt sarnane liikluspinna

ääres olevate kruntide aadressidega, siit ka nõue, et number ei või vahetult liigisõnale järgneda. Näiteks *Aia tänav L1* ja *Aia tänav L2*, *Pargi tee T1* ja *Pargi tee T2*, *Metsa tänava lõik 1* ja *Metsa tänava lõik 2*, *Pika tänava lõik 4*, *Soo põigu lõik 1*, *Järve tee lõik 2*.

Unikaalsusnõue on täidetud ka siis, kui üks nimi on ilma erilisandita ja teis(t)el on lisand, näiteks *Näpi tee* ja *Näpi tee L1*.

Mitme liikluspinna teenindamiseks võib moodustada ka ühe maaüksuse (katastriüksuse), kuigi soovitus on selliseid "ämblikke" vältida ja eraldada iga liikluspinna jaoks oma maaüksus(ed). **Mitut liikluspinda teenindava maaüksuse nimi on soovitatav määrata ühe liikluspinna järgi** (kõige väiksema teeregistri numbriga tee nime alusel). Transpordimaale võib määrata paralleelaadressiks ka mitu nime, seega võivad kõik liikluspinna nimed olla esindatud maaüksuse aadressis. Näiteks võib maaüksuse paralleelaadress olla *Selja tee // Rakvere maantee L1 // Jaama tänav*, kui see katastriüksus teenindab nii Selja teed, Rakvere maanteed kui ka Jaama tänavat.

Kui liikluspind on ühtlasi mõne riikliku maantee osa, siis soovitame määrata selle liikluspinna teenindamiseks moodustatud maaüksuse nimi vastava riikliku maantee nime järgi. Samas võib määrata maaüksuse nime ka liikluspinna nime järgi. Mõlemad võimalused on lubatud, korraga ei ole vaja kahte nime määrata. Haldusmenetluse läbiviimise käigus tuleb nimi kooskõlastada maa haldajaga (riigiteede korral on selleks Transpordiamet).

Näide

Riigimaantee nr 25145 nimi on *Võru-Kaubajaama tee*. Ühele sellele riigimaantee lõigule Võru linnas on määratud liikluspinna nimi *Kaubajaama tee*. Selle liikluspinna teenindamiseks moodustatava maaüksuse nimi võib olla näiteks kas *25145 Võru-Kaubajaama tee L1* (riigimaantee nime alusel) või *Kaubajaama tee L1* (liikluspinna nime alusel).

Kehtib reegel, et teed teenindava maaüksuse nimi peab sisaldama sellel asuva, teeregistris registreeritud tee nime täiskujul koos liigisõnaga. Kui teeregistris ei ole liigisõna määratud, siis on selleks kokkuleppeliselt tee, nt *Alaküla tee*, *Lautna-Kelu tee*, *Türi-Pärnu tee*. Seega kui teeregistrisse on kantud tee kohanimeregistrist erinev nimi, tuleb see muuta kohanimeregistris olevale nimele vastavaks. Samuti tuleb jälgida, et teeregistris oleva tee ruumikuju (ulatus) ja kohanimeregistrile esitatud tee ruumikuju oleksid võrdsed.

Liikluspinna nimena ei ole otstarbekas kasutada kolme- ja enamaosalist nime, seega ei ole soovitatav kanda kolme- ja enamaosalisi nimesid ka teeregistrisse kohaliku tee nimeks.

Viimati uuendatud 20.12.2022

17.20. Teed ja liikluspinnad väikekohas

Väikekohtades võivad teedele olla kohanimed määratud, kuid võivad ka mitte olla. Kui teele on kohanimi määratud, siis on see ka adresseerimisel kasutuses (tegu on liikluspinnaga). Seega väikekohas olevale **teealusele maaüksusele** nime määramine toimub kahel erineval põhimõttel.

1. Väikekohas asuvale teele on kohanimi määratud ja adresseerimine toimub nii väikekoha kui ka liikluspinna järgi.
  - Näiteks *Kotka väikekohas* on liikluspinna nimi *Sule tee*. Sel juhul peab seda liikluspinda teenindava maaüksuse nimi sisaldama Sule tee nime, millele võib lisada vajaduse korral erilisandi (nt *Sule tee L1* ja *Sule tee L2*). Sule tee ääres asuva hoonestatud krundi lähiaadress on sel juhul *Kotka väikekoht, Sule tee 2*.
2. Väikekoha teedel ei tarvitse kohanimesid olla ja hoonete aadresse määratakse väikekoha nime ja numberlisandiga. Sel juhul on tegu üldmaa territooriumiga, mille nimi peab sisaldama väikekoha nimetuuma.
  - Näiteks *Kure väikekoha* üldkasutatavatele maaüksustele, millel asuvad laste mänguväljak, lõkkeplats, alajaam, teed ja kaev, on määratud nimeks *Kure üldmaa 1* ja *Kure üldmaa 2*. Kirjeldatud juhul ei lisata väikekoha liigisõna, seega on vale *Kure väikekoha üldmaa 1* (vt lisaks peatükki „**13.10. Nummerdamine väikekohtades**”).
    - Näiteks *Pihlaka väikekohas*, kus teedele ei ole kohanime määratud, võiksid teed teenindavate maaüksuste nimed olla *Pihlaka teelõik 1*, *Pihlaka teelõik 2* jne.

Kokkuvõtteks: kui väikekohas ei ole teedele kohanime määratud, siis on teid teenindavate maaüksuste nime määramisel soovitatav kasutada väikekoha nime ja liigisõna *teelõik* (kui on tegemist ainult teealuse maaga) või *üldmaa* (kui katastriüksusel on teealusele maale lisaks veel mingi laiendus, näiteks veevõtu tiik või kaev) ning vajadusel erilisandina ka number, nt *Pihlaka teelõik 1*, *Sooääre üldmaa*, *Lootose üldmaa 1*.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.21. Kergliiklusteed, jalgteed, kõnniteed

Kergliiklusteedele ehk kergteedele (sh jalgteedele ja kõnniteedele) ei ole üldjuhul vaja kohanime määrata. Kui aga kergliiklusteele **on määratud kohanimi** (ametliku kohanimena ja/või registreeritud nimi teeregistris), siis peavad seda teenindavate katastriüksuste nimed sisaldama **kergliiklustee kohanime täiskujul**. Kui kergliiklustee asub hajaasustuses (väljaspool unikaalaadressi nõudega ala), siis võivad kõikidel maaüksustel olla ühesugused nimed, nt Luua jalgteed. Unikaalsusnõude korral (tiheasustuses) tuleb lisada eristav lisand, nt Luua jalgteed L1, Luua jalgteed L2.

Kui kergliiklusteele **ei ole kohanime** määratud, siis soovime kergliiklusteed teenindavate katastriüksuste nimedes kasutada ühte järgmistest:

1. selle liikluspinna või teeregistri tee nime, mille ääres nad asuvad. See tähendab, et nn põhitee ja kergliiklustee moodustavad loogilise terviku. Näiteks Pika tänava äärse kõnnitee maaüksuse puhul Pikk tänav L7; Jaama tee äärse kergliiklustee maaüksuse puhul Jaama tee L4 jne. Kui nn põhiteel on nii teeregistri nimi kui ka liikluspinna nimi, siis võib valida kergliiklustee maaüksuse nimes kasutamiseks neist kas ühe või teise.
2. Võtta kasutusele kergliiklustee nimi, mida kohalikus kõnepruugis kasutatakse (mitteametlik kohanimi). Liigisõnaks sobivad sellistel juhtudel tee, kergtee, kergliiklustee, jalgtee jmt. Nt 22234 Vara-Kaitsemõisa tee ääres asuvat jalgteed teenindavale maaüksusele on määratud nimeks Varamõisa jalgtee. Sel juhul on vaja KOV-i lihtkirjalikku kinnitust Maa- ja Ruumiametile, et see nimi kanda mitteametliku kohanimena kohanimerestrisse.

Kergliiklustee ehitamiseks teeäärsetest maaüksustest n-ö väljajagatavad maaüksused soovitame nimetada kohe eeltoodud põhimõtete järgi. Näiteks *Klooga maantee Uuspere juurdelõige* ei ole sobiv nimi. Nimede määramisel ei ole soovitatav viidata maaüksustele, millest need tükikesed eraldatud on, sest **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 15 lõike 1 kohaselt määratakse liikluspinna (ka tee) teenindamiseks moodustatavale maaüksusele (st transpordimaale) nimi, mis peab sisaldama liikluspinna (ka tee) kohanime täiskujul. Naaberüksuste nimed, millest tee üksus välja jagati, ei ole seejuures enam olulised (vt lisaks peatükki „**17.17. Teede laiendamise maaüksused**”).

Mõned näited

Tallinna – Pärnu – Ikla tee äärde rajatavat kergliiklusteed teenindavate katastriüksuste nimed võivad olla järgmised:

4 Tallinna-Pärnu-Ikla tee (nime ette võib olla lisatud teeregistri number)

Tallinna-Pärnu-Ikla tee

4 Tallinna-Pärnu-Ikla kergliiklustee

Tallinna-Pärnu-Ikla kergtee

või unikaalsusnõude või eristamise vajaduse korral võib lisada eristava lisandi nime lõppu:

4 Tallinna-Pärnu-Ikla tee L1

Tallinna-Pärnu-Ikla tee L1

4 Tallinna-Pärnu-Ikla kergliiklustee L5

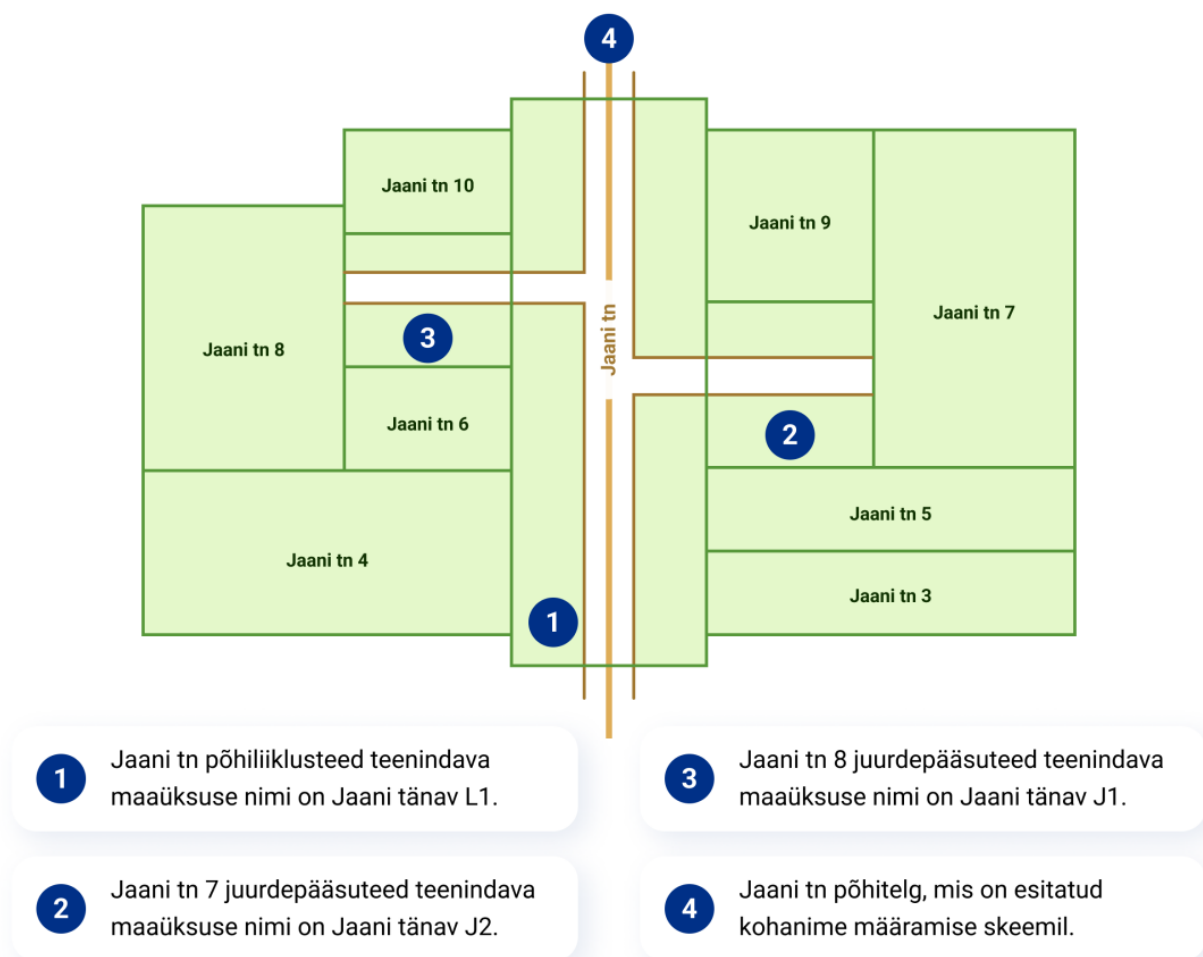
Tallinna-Pärnu-Ikla kergtee L5

Viimati uuendatud 25.07.2024

17.22. Majadevahelised juurdepääsuteed

Sageli tekib küsimus, kuidas määrata kohanimesid majadevahelistele juurdepääsuteedele. Kui liikluspinnale kohanime määratakse, siis soovitame sellised juurdesõidud jätta liikluspinna ruumikujus välja toomata. Oluline on, et kohanimi oleks tänava põhiliiklusteel ja sellest ühele poole määratakse paaritud numbrid, teisele poole paarisnumbrid. On üsna arusaadav, et tänavalt hargnevad sissesõiduteed on sama tänava osadena käsitletavad ja eraldi kohanime neile määrata ei ole vaja. Kirjeldatud juurdepääsuteede teenindamiseks

võidakse moodustada eraldi maaüksusi ja siis on vaja neile ka nimi määrata. Juurdepääsuteede alustele maaüksustele soovitame määrata koha-aadressi põhitee (tänav) järgi, lisades suurtähe J ja numbri, nt *Jaani tänav J1*. Kui selliseid juurdesõite on mitu, siis vastavalt *Jaani tänav J1*, *Jaani tänav J2* jne.

Hulgaliselt probleeme valmistavad kindlasti liiga pikad juurdepääsulõigud. Näiteks Maardus on Vana-Narva maantee järgi adresseeritud sellest üle 300 meetri eemal asuvaid maaüksusi, kuid soovitav on määrata nii pikale juurdepääsule juba eraldi liikluspinna nimi:

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.23. Riigile kuuluvad metsamaad

Riigile kuuluvate metsamaade haldaja on enamasti Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK). Kuna RMK-le kuuluvaid maaüksusi on üsna paljudes omavalitsustes, siis anname haldusmenetluse lihtsustamiseks üldised soovitusel nendele aadresside määramiseks. Toodud põhimõtted on Maa- ja Ruumiameti ja RMK vahel kooskõlastatud.

1. Maaüksuse nime tuum peab olema omastavas käändes (näiteks: *Külastuskeskuse*, *Valgjärve*).
2. Objekti liiki märkiv sõna (liigisõna) kirjutatakse väikese tähega ja üldjuhul nimetavas käändes (näiteks: *Muike paisjärv*, *Loksa metskond 10*).
3. Keelatud on määrata jutustavaid nimesid ja selliseid, mis sisaldavad sidesõnu (ja, ning vmt) nagu näiteks *Turismi- ja Külastuskeskus*.

Soovitav on nimi määrata üheosalisena: *Külastuskeskuse* või *Turismikeskuse*. Samuti võib lisada nimetuuma: *Sõrve külastuskeskus* – sel juhul on *külastuskeskus* liigisõna rollis ja kirjutatakse väikese tähega.

4. Kui nimetuum on liigisõnaga kokku kirjutatud, siis võib nimi olla nimetavas käändes (näiteks: *Rajamets*). Kui aga liigisõna ise ongi nimetuumaks, siis peab ta olema omastavas käändes (näiteks: *Metsa*; *Keskuse*; *Kontori*).
5. Maatulundusmaa sihtotstarbega hoonestamata maaüksuste puhul kasutatakse üldjuhul metskonna nime ja metskonna raames ühtset numeratsiooni sõltumata haldus- ja asustusjaotusest.

(Näiteks: *Harju maakond, Loksa linn, Loksa metskond 40* - see tähendab, et *Loksa metskond 40* ei või olla määratud maaüksuse nimeks ühelegi teisele maaüksusele Eestis).

6. Kui maaüksuse nimes esineb number, siis ei lisata numbri järgi omakorda tähti (näiteks ei või lähiaadressiks määrata: *Valga metskond 12a; Valga metskond 12b*). Kui maaüksus jagatakse, siis lisatakse metskonna nimele järgmine vaba number ilma tähtlisanditeta.
7. Katastriüksuse nimi ei või sisaldada rooma numbreid, keelatud sümboleid, parasiitsõnu ega lühendeid (näiteks on lähiaadressides keelatud: *sulud, võrdlusmärgid, komad, punktid, sidekriipsud, kaldkriipsud, üksikud suurtähed, kr, mü, kü, krunt, nr, maatükk, kinnistu, ja, ning* jne).
8. Hoonestatud katastriüksustele määratakse üldjuhul ajalooline kohanimi või ka nimi kohaliku loodusobjekti järgi, hoiduda tuleb liigisõnast *kordon* (sest see on tänases keelekasutuses eksitav). Nime määramisel võib abistava infomaterjalina kasutada näiteks Maa- ja Ruumiameti [aadressiandmete rakenduses](#) olevaid ajaloolisi kaarte, [kohanimeregistri andmeid](#) ning arhiivimaterjale.

Kohanimede kihte saab valida vasakul paiknevast kihtide loetelust:

MAA-AMET

EST

ENG

tn 6

Aadressiandmed

Kaardirakenduse teemakihid

Aadressid

Katastriüksuse aadressiobjekt

Liikluspinna aadressiobjekt

Väikekoha aadressiobjekt

Väikekoha aadressipunkt

Kehtiv väikekoht

Hoone (ADS)

Hoone aadress

Hoone kuju

Kohanimed

Ametlik kohanimi

Mitteametlik esikohanimi

Mitteametlik muu nimi

Endise kohanime tunnus...

Huvipunktid

Mitteametlikud aadressiobjektid

KNAB-i kohanimed

Võrumaa kohanimed

Mitteametlik piirkond

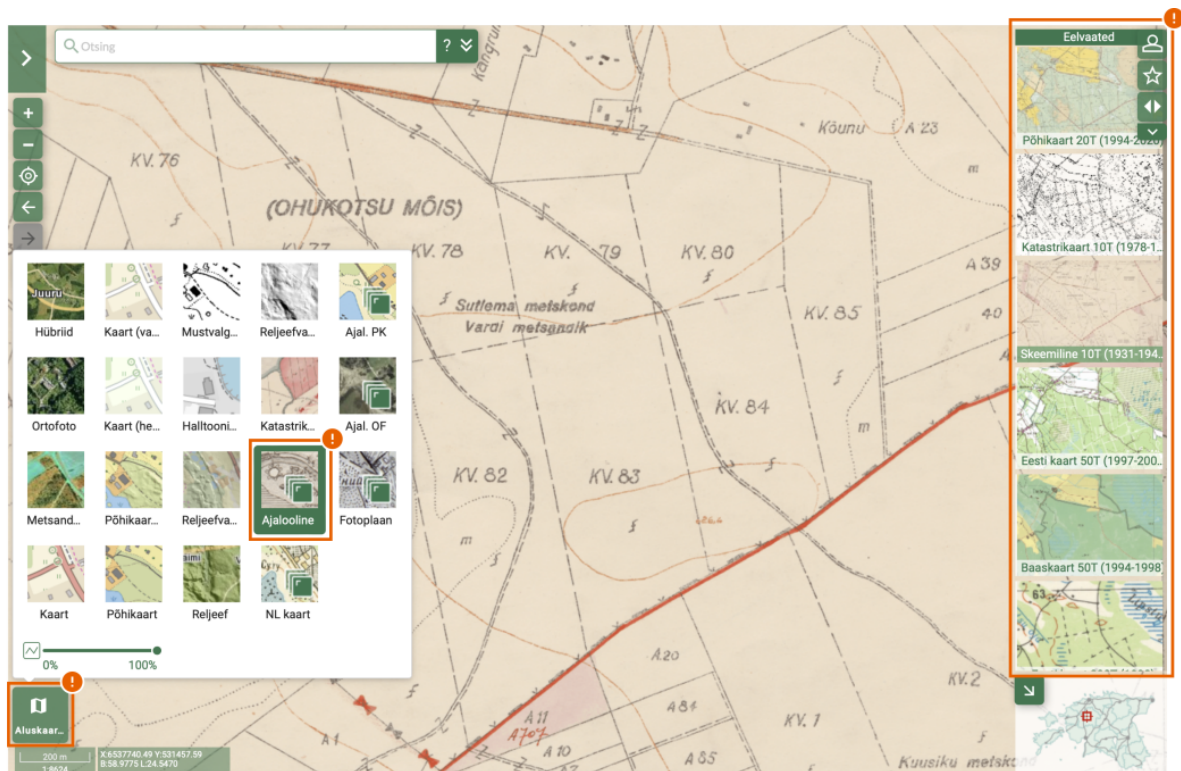
UN- ja Sihtnumbri alad

ELAK-koht (ADS)

Aluskaarte saab valida kaardiakna alumisest servast:

Aluskaartide hulgast saab valida erinevast ajast pärinevaid kaarte.

Maaüksuse nime määramisel saab lähtuda muuhulgas ka maksualuste maade nimekirjast aastast 1938:

- **Harjumaa, Järvamaa, Virumaa** (2.08 MB)
- **Pärnumaa, Läänemaa, Saaremaa, Viljandimaa** (2.14 MB)
- **Tartumaa, Valgamaa, Võrumaa, Petserimaa** (2.18 MB)

10. RMK valduses oleval maaüksusel asuvate maa-ainese ja maavarade karjääride puhul võib objektide eristamiseks määrata karjääri teenindava maa lähiaadressi numberlisandi (näiteks: Kukemetsa liivakarjäär 1). Numberlisandit ei või määrata nimetuuma ja liigisõna vahele (näiteks on vale: *Kukruse 2 karjäär*).
11. RMK valduses oleval maaüksusel asuvale tee nime määramisel lähtutakse samadest põhimõtetest, mis on kehtestatud riigimaanteede nime määramiseks. Vt ADS käsiraamatu peatükke: "**17.13. Riigimaanteede maaüksused**"; "**17.14. Liikluspinna nimega teedest**"; "**17.16. Ristmikud**"; "**17.17. Teede laiendamise maaüksused**".
12. Kui maaüksus asub mitmes asustusüksuses (nt külas), siis määratakse neist koha-aadressis ainult üks. Koha-aadressi määratavaks asustusüksuseks valitakse kas maaüksusel asuva ehitise (või muu aadressiobjekti) asukohajärgne asustusüksus või asustusüksus, kus asub kõige suurem osa selle maaüksuse territooriumist või see asustusüksus, kust kaudu sellele maaüksusele ligi saab (ligipääsutee järgi).

RMK valduses olevate maaüksuste soovituslik nimekuju

Näide 1 – maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksus:

Aegviidu metskond 1, kus ühe metskonna nimega seotud numbrid ei kordu. Numeratsiooni kooskõlastavad kohalikud omavalitsused enne selle määramist **RMK maakorralduse peaspetsialistdega**.

Näide 2 – looduskaitsete piirangutega kaitsealuse maa sihtotstarbega katastriüksus kaitse- ja hoiualadel: *Soomaa rahvuspark 1*, kus ühe kaitstava loodusobjekti nimega seotud numbrid ei kordu. Nimedes tuleb vältida viidet kaitsealustele liikidele ja nende elupaikadele ja asukohtadele (näiteks ei või nimeks määrata: Metsise; Konnakotka).

Näide 3 – hoonestatud katastriüksus elamu-, äri- tootmis- või ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega: *Ussilaka tee 9* (piirkondades, kus adresseeritakse liikluspindade järgi); *Kiisa alajaam*; *Kurtna kool*; *Alatskivi jahiloss*; *Pikknurme kontor*; *Varetepalu* (hajaasustuses).

Näide 4 – veekogude maa sihtotstarbega katastriüksus: *Muike paisjärv*.

Näide 5 – üldkasutatava maa sihtotstarbega katastriüksus: *Külastuskeskuse*; *Spordikeskuse*; *Terviseraja*. Kui objekti koha-aadress sisaldab asustusüksuse nime, ei korrata seda katastriüksuse nimes (näiteks Palivere külas asuva turismikeskuse katastriüksuse nimes ei korrata Palivere nime, vaid piisab nimest Turismikeskuse).

Näide 6 – transpordimaa sihtotstarbega katastriüksus:

2850220 Hullunaisõ ringtee; *45 Tartu-Värskä tee L12*; *112233 Metsavahi tee*. Teede puhul võib kirjutada nime alguses teeregistri koodi (riigiteede korral kuni 5-kohaline number).

Näide 7 – mäetööstus- ja turbatööstusmaa sihtotstarbega katastriüksus:

Kukemetsa liivakarjäär 1.

Kuna RMK-le kuuluvate metsaga kaetud maatulundusmaa sihtotstarbega maaüksuste korral ei ole üldjuhul tegu kohanime vajavate maaüksustega (neil ei paikne hooneid), siis on lubatud nendes ka nn tehniliste numbrite olemasolu. Liigisõna *metskond* viitab arusaadavalt sellele, et tegu on metsamaaga. Analoogselt on lubatud ka maanteid teenindavate maaüksuste korral kasutada numbreid selle erisusega, et number ei või liigisõnale vahetult järgneda.

Siin peatükis toodud olevad soovituslikud lähiaadressid ei ole siiski ainsad võimalikud variandid, vaid iga üksikjuhtumit saab vaadelda ka eraldi. Sobiv koha-aadress valitakse välja omaniku (haldaja) ja omavalitsuse koostöös. Seega soovitame kohalikel omavalitsustel metsamaade katastriüksuste lähiaadressid kooskõlastada kohaliku metskonnaga. Lõplikud otsused nii kohanime kui ka koha-aadressi kohta teeb siiski kohalik omavalitsus. Maa- ja Ruumiameti roll piirdub hinnanguga, kas üks või teine variant on seadustega kooskõlas.

Eelkõige rõhutame siinjuures põhimõtet, et kui piirkonnas on välja kujunenud nimi, mille järgi kohalik elanikkond paika tunneb, siis tuleb seda ka lähiaadressina eelistada. Seega katastriüksuse koha-aadressi

muutmisel tuleb haldusmenetlus läbi viia koostöös omanikuga (haldajaga) ja anda talle aega reageerimiseks.

Elulisi näited

1. Lähiaadress *Kloostri metskond*, **maatükk nr 28** ei ole korrektne. Sobilik on *Kloostri metskond 28*.
2. Kuigi *Aakre metskonda* enam ei eksisteeri, soovib RMK kasutada just seda vana metskonna nime, omavalitsus aga mitte. Maa- ja Ruumiamet soovib uurida, kas maaüksusel on olemas mõni varasem ajalooline nimi, seejärel viia läbi haldusmenetlus ja kui ajaloolist nime ei ole, siis võimaluse korral arvestada RMK kui maa haldaja soovi. Kui aga leitakse ajalooline nimi, siis soovitame selle kasutusele võtta.
3. Kas oleks igati seaduslik ja korrektne, et ilma hooneteta ja metsaga kaetud katastriüksusel on nimeks näiteks *Mihkli tammik* // *Halinga metskond 35* või siis *Sooba* // *Varbla metskond 43*? **Vastus:** mitut nime maaüksusele määrata ei või.
4. Riigimetsa tükk jagatakse kaheks. Mis oleks õige määrata riigimetsadele nimeks, kas mõlemad tükid ühe nimega (*Kohtla metskond 38*) või panna ühele tükile *Kohtla metskond 38a*? **Vastus:** numbri järel ei saa kasutada tähte. Soovitame leida selles metskonnas lihtsalt järgmine vaba number, näiteks *Kohtla metskond 50*.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.24. Karjäärid

Maardlad ja mäeeraldised registreeritakse keskkonnaregistri maardlate nimistus ja kaardil saab nende

andmetega tutvuda Maa- ja Ruumiameti geoportaalil **X-GIS-i maardlate rakenduses**. Maavarade ja maa-ainese pealmaakaevandamiseks rajatud karjääridel on enamasti olemas kohanimed, millega neid tuntakse. Tavaliselt on need sekundaarnimed, mis sisaldavad asukohaks oleva asula (küla) või mõne muu objekti (nt talu) nime ja liigisõna (karjäär, liivakarjäär, kruusakarjäär jne), nt *Karujärve karjäär*, *Karinu lubjakivikarjäär*.

Karjääre teenindavale maale nime määramine ei tarvitse alati sõltuda karjääri olemasolust, sest maardlad ja mäeeraldised võivad asuda nii ühe kui ka mitme maaüksuse alal. Maaüksused võivad olla ka erinevate omanike valduses ja neil võib asuda veel palju teisi objekte. Kui aga karjääri teenindamiseks on moodustatud või moodustatakse eraldi maaüksus, siis soovitame lähtuda vastava mäeeraldisest nimest, mis on maardlate nimistus registreeritud. Juhul kui mäeeraldist veel registreeritud ei ole, siis on kindlasti registris olemas maardla ja samuti võib olla välja antud maavara kaevandamise loa andmise otsus (kas Kliimaministeeriumi või Keskkonnaameti poolt), milles olevast mäeeraldisest nimest saab lähtuda.

Oluline on, et karjääri teenindavate maaüksuste nimed vastaksid koha-aadressi üldnõuetele ning oleksid **optimaalse pikkusega** ja **informatiivsed**. Maaüksusele nime määramisel tuleb hoiduda kirjeldavatest nimedest, lühenditest, sümbolitest ja parasiitsõnadest (näiteks ei ole korrektsed sellised nimed: *Sompa kaevanduse tööstusterritorium*, *AS Narva Karjäär maatükk nr 6*, *Sirgala karjäär II nr 14*).

Üldpõhimõtted karjääre teenindavate maaüksuste nimede määramisel

- Tiheasustuses asuvate karjääre teenindavate maaüksuste puhul (linnad, alevikud jm), unikaalaadressi kohustusega alal või millel asuvad unikaalaadressi vajavad rajatised, kehtib unikaalaadressi nõue. Karjääri maaüksusele võib lisada eristava numbrit, nt *Kaarupalu karjäär 1* ja *Kaarupalu karjäär 2*. Eristavat numbrit ei või lisada nimetuuma ja liigisõna vahele (keelatud on näiteks *Pombre 2 karjäär* -> peab muutma *Pombre karjäär 2*).
- Hajaasustuses võivad karjääre teenindavate maaüksuste nimed korduda juhul, kui puudub vajadus eristada neid lähiaadressi alusel. Ühel maardlal võib olla mitu mäeeraldist, mis üldjuhul nummerdatakse. Korduvad numbrid ei ole otstarbekad.
- Karjääri teenindava maaüksuse nimes soovitame kajastada maa-ala tähistavat liigisõna *karjäär*.
- Kui maaüksuse nimeks ongi ainult objekti liiki märkiv sõna, siis on see nimetuuma rollis ning kirjutatakse ainsuse omastavas käändes ja suure algustähega, nt *Karjääri*.
- Karjääri teenindava maaüksuse nimes võib soovi korral sisalduda asukohale viitava asustusüksuse nimi, seejuures on liigisõna üldjuhul ainsuse nimetavas käändes, väikese algustähega ja kirjutatakse nimetuumast lahku, nt *Muuga karjäär*.
- Nimetuumas võib sisalduda ka maavara nimi, sel juhul käsitletakse maavara nime nimetuumana, mis on liigisõnaga (karjäär) kokku kirjutatud (nt *Kruusakarjäär*, *Liivakarjäär*, *Dolokivikarjäär*, *Ravimudakarjäär*).
- Viimati mainitud sõnu tuleb käsitleda liigisõnana, kui neile eelneb asula või mõni muu kohanimi, nt *Moldova kruusakarjäär*, *Poolvahe liivakarjäär*, *Valkla lubjakivikarjäär*.

Viimati uuendatud 06.11.2023

17.25. Veekogude maaüksused

Nagu karjääridegi puhul, võib veekogu olla jaotunud mitme maaüksuse alale, millel on teisigi objekte. Kui aga veekogule (näiteks järvele või jõeale) on moodustatud eraldi maaüksus, siis loetakse seda veekogu teenindavaks maaüksuseks. Suuremate veekogude korral võib ühe veekogu teenindamiseks olla moodustatud mitu maaüksust. Ka veekogude puhul kehtib tiheasustuses (linnad, alevikud jm) või detailplaneeringu alal unikaalaadressi nõue. Eristavaks lisandiks soovitame kasutada V-tähte koos numbriga, nt *Kassijärv V1*, *Kassijärv V2*.

Hajaasustuses võivad veekogusid teenindavate maaüksuste nimed korduda juhul, kui puudub vajadus neid lähiaadressi alusel eristada.

- Veekogu teenindava maaüksuse nimes soovitame kajastada maa-ala tähistavat liigisõna *järv*, *jõgi*, *oja*, *allikas*, *veehoidla* vm.
- Kui maaüksuse nimeks ongi ainult objekti liiki tähistav sõna, siis on see nimetuuma rollis ning kirjutatakse ainsuse omastavas käändes ja suure algustähega, nt *Järve*, *Tiigi*, *Veehoidla*.
- Kui nimes kajastuv maa-ala liiki tähistav liigisõna on vastavuses oma otstarbega, st maaüksus teenindabki veekogu, kirjutatakse liigisõna üldjuhul nimetuumast lahku, nimetavas käändes ja väikese algustähega, nt *Kubija järv*.
- Maa-ala liiki tähistava liigisõna võib kirjutada ka nimetuumaga kokku. Seejuures on liigisõna üldjuhul ainsuse nimetavas käändes, kuid kasutada võib ka ainsuse omastavat vormi, nt *Pappjärv*, *Rasinajärve*.
- Kui maaüksus teenindab veekogu lähedal asuvat muud objekti (nt talu, lauta, metsaala vm), siis ei täida veekogu tähistav liigisõna oma funktsiooni ning omastavakäändeline liigisõna tuleb kirjutada nimetuumaga kokku, nt *Pikkjärve*.
- Veekogud, mis asuvad tiheasustuses või kompaktse asustusega ehk unikaalaadressi kohustusega aladel ja millele laieneb unikaalaadressi nõue, eristatakse üksteisest lisandiga, nt *Pirita-Ülemiste kanal V1*.
- Juhul kui veekogu teenindav maaüksus asub tiheasustuses ning lähiaadressis soovitakse täpsustada nii maaüksuse asukohta liikluspindade suhtes kui ka otstarvet, on õigustatud paralleelaadressi kasutamine, nt *Kesk tn 32c // Arbi järv*.
- Samuti võib tiheasustuses asuvale veekogu teenindavale maaüksusele määrata ainult liikluspinnajärgse lähiaadressi ilma veekogu nime kasutamata, nt *Kesk tn 32c*. Sellist võimalust soovitame kasutada üksnes väga väikeste veekogude korral, millel ei tarvitsegi kohanime olla.

Viimati uuendatud 26.04.2022

17.26. Veeteede navigatsioonimärkide maaüksused

Veeteede navigatsioonimärkidest kõige tuntumad on tuletornid, kuid kasutatakse ka tulepaake, päevamärke ja hulgaliselt vees asuvaid märke. Enamasti on maismaal olevaid märke teenindavad maaüksused jäetud riigi omandisse. Merealade infoga (veesügavuste, ohtude, navigatsioonimärkide jm) saab tutvuda Transpordiameti, Maa- ja Ruumiameti ja **PRIMAR**-i koostöös valminud kaardirakendusega Maa- ja Ruumiameti geoportaal **X-GIS merekaart**.

Transpordiameti ja Maa- ja Ruumiameti koostöös on valminud soovitusel nime määramiseks navigatsioonimärkide katastriüksustele. Näiteks juhul, kui navigatsioonimärki teenindaval maaüksusel on hooneid, siis numbriga kohanime (nt Ruhnu tuletorn 990) lähiaadressiks ei sobi – määrata tuleb hoonetele ja hoonestatud üksusele sobilik aadress. Loomulikult tuleb koha-aadressi määramisel viia läbi haldusmenetlus ja koha-aadressid objekti omaniku (haldajaga) kooskõlastada, kuid soovitame lähtuda alltoodud põhimõtetest, et haldusmenetlus oleks ladusam.

Navigatsioonimärke teenindavate maaüksuste lähiaadressi määramise põhimõtted

- Nimeses soovitame kajastada märgi liiki tähistavat liigisõna, nt *tuletorn*, *tulepaak*, *päevamärk*.
- Nimed võivad sisaldada tehnilisi numberlisandeid, kusjuures number järgneb liigisõnale (*tuletorn* vm). Numbril määramisel lähtutakse Veeteede Ameti hallatavas **navigatsioonimärkide registris** olevast numbrist.
- Navigatsioonimärki teenindava maaüksuse nimes sisaldub asukohale viitav asustusüksuse nimi, seejuures on liigisõna üldjuhul ainsuse nimetavas käändes, väikese algustähega ja kirjutatakse nimetuumast lahku.
- Nimi ei või sisaldada Rooma numbraid, keelatud sümboleid, parasiitsõnu ega lühendeid (näiteks on lähiaadressides keelatud sulud, komad, punktid, sidekriipsud, kaldkriipsud, üksikud suurtähed jne).

Toome mõned näited, kuidas maaüksuse nime muuta.

Navigatsioonimärgi (senine) nimi	Korrastatud katastriüksuse nimi (soovitav)
<i>Narva-Jõesuu tuletorn</i>	<i>Narva-Jõesuu tuletorn 1</i>
<i>Narva jõe liitsihi alumine tulepaak</i>	<i>Narva-Jõesuu tulepaak 15</i>
<i>Narva-Jõesuu jõe liitsihi ülemine tulepaak</i>	<i>Narva-Jõesuu tulepaak 16</i>
<i>Sillamäe sadama läänemuuli tulepaak</i>	<i>Sillamäe tulepaak 201</i>
<i>Sillamäe sadama idamuuli tulepaak</i>	<i>Sillamäe tulepaak 21</i>
<i>Ringsu sadama liitsihi ülemine tulepaak</i>	<i>Ringsu tulepaak 995</i>

Viimati uuendatud 09.01.2023

17.27. Raudtee maaüksused

Suurem osa Eesti raudteede alusest maast on riigi omandis. Selles peatükis käsitlemegi eelkõige riigile kuuluvatele maaüksustele lähiaadressi määramist. Väike osa raudteid on ka eraomandis ja nende maaüksuste lähiaadressi määramisel võib järgida samu põhimõtteid. Loomulikult tuleb koha-aadressi määramisel viia läbi haldusmenetlus ja koha-aadressid objekti omaniku (haldajaga) kooskõlastada, kuid soovime lähtuda alltoodud põhimõtetest, et haldusmenetlus oleks ladusam.

Riigile kuuluvat raudteetaristut teenindavate maaüksuste lähiaadresside määramise põhimõtted

- Maaüksuste puhul, mis asuvad tiheasustuses (linnad, alevikud jm) kompaktse asustusega alal ehk unikaalaadressi kohustusega alal või millel asuvad unikaalaadressi vajavad hooned, kehtib unikaalaadressi nõue.
- Hajaasustuses võivad raudteed teenindavate maaüksuste nimed korduda, kui puudub vajadus neid lähiaadressi alusel eristada.
- Raudteed teenindava maaüksuse nimi ei pea sisaldama raudteeliini nime täiskujul, piisab ka linnade nimedest, nt *Tallinn-Tapa*. Kuid soovitatav on selguse huvides kasutada ka liigisõna *raudtee*.
- Ilma liigisõnata on nimetuum nimetavas käändes, koos liigisõnaga aga omastavas käändes, näiteks *Tallinn-Tapa 109,3-110,3 km* või *Tallinna-Tapa **raudtee** 109,3-110,3 km*.
- Maaüksuse nimes soovime kajastada maa-ala tähistavat liigisõna (*depoo, raudteejaam, jaamahoone, raudteesild* jne), millele võib soovi korral lisada asukohale viitava asustatusüksuse nime, seejuures on liigisõna üldjuhul ainsuse nimetavas käändes, väikese algustähega ja kirjutatakse nimetuumast lahku.

Näiteks: *Karula raudteejaam*

kus *Karula* on raudteejaama nimi ja *raudteejaam* on liigisõna.

- Juhul kui raudtee maaüksuse nimeks ongi ainult objekti liigisõna, siis on see omastavas käändes, nt *Raudteejaama*.
- Kui raudteetaristus kuuluv rajatise liigisõna juba sisaldab iseloomustavaid sõnu *raudtee* või *jaama*, siis täiendavaid liigisõnu *raudteejaama*, *raudtee* või *jaama* ei kasutata.

Näiteks: *Vastse-Kuuste jaamahoone*, kus *Vastse-Kuuste* on raudteejaama nimi ja *jaamahoone* on liigisõna.

- Kahte liigisõna võib kasutada juhul, kui need täpsustavad teineteist oluliselt. Näiteks *raudteejaam + sild*, *pöördering*, *alajaam* vm liigisõnad, mis märgivad raudteetaristu hulka kuuluvaid eraldi krunditud ehitisi.

Näiteks: *Valga raudteejaama sild*

kus *Valga* on raudteejaama nimi, *raudteejaam* on liigisõna ja *sild* on täpsustav liigisõna.

- Selleks, et rõhutada raudteed teenindaval maaüksusel asuvate hoonete kasutusotstarvet ja/või asukohta, võib kasutada paralleelaadressi.

Näiteks: *Spordi tänaval asuva raudteed teenindava maaüksuse*, millel on jaamahoone, lähiaadress võiks olla *Spordi tn 2 // Võhma raudteejaam*.

- Maaüksuste lähiaadressid võivad sisaldada tehnilisi tähtlisandeid (näiteks suurtähed R, T) ja numberlisandeid, mis järgnevad liigisõnale.

Näiteks: *Paljassaare tee raudteeharu 1*, *Hoidla tee raudteeharu R2*, *Muuga raudteejaam T1*

- Raudteeobjekti maaüksuse nimi võib sisaldada piketaaži koos lühendiga *km*. Pikette kasutades on võimalik näidata vahemikku 0,1 km täpsusega sõltuvalt raudteelõigu pikkusest. Raudteed teenindavad maaüksused on ainus erand, kus selline numbrivahemike ja kilomeetri lühendi kasutamine on õigustatud ja lubatud, sest piketipõhine asukoha määratlus on raudteede puhul peamine adresseerimisviis juba aastasadu.
- Juhul kui piketaaž on täisarv, jätta täisarvu lõpust null ära.
- Kui raudteelõigu pikkus on alla 100 m, siis pikettide vahemikke ei näidata.
- Piketinumbrate vahele kirjutatakse sidekriips. Raudtee nime ja esimese piketi numbrini ning viimase piketi numbrini ja lühendi *km* vahele jäetakse tühik.
- Algus- ja lõpp-punkti tähistava kohanime vahel oleva sidekriipsu ees ja järel tühikuid ei kasutata, samuti on hargtäiendi ja nimetuuma vahel sidekriips tühikuteta. Tühikud peavad olema sidekriipsu ees ja järel üksnes siis, kui nimes sisaldub mitmest osast koosnev nimi.
- Raudtee maaüksuse nime kääntakse.

Näiteks: *Tapa-Tartu 390 km*, kus *Tapa-Tartu* on raudteeliini nimetus, *390 km* on maaüksusel paikneva tehnilise objekti piketaaž 0,1 km täpsusega

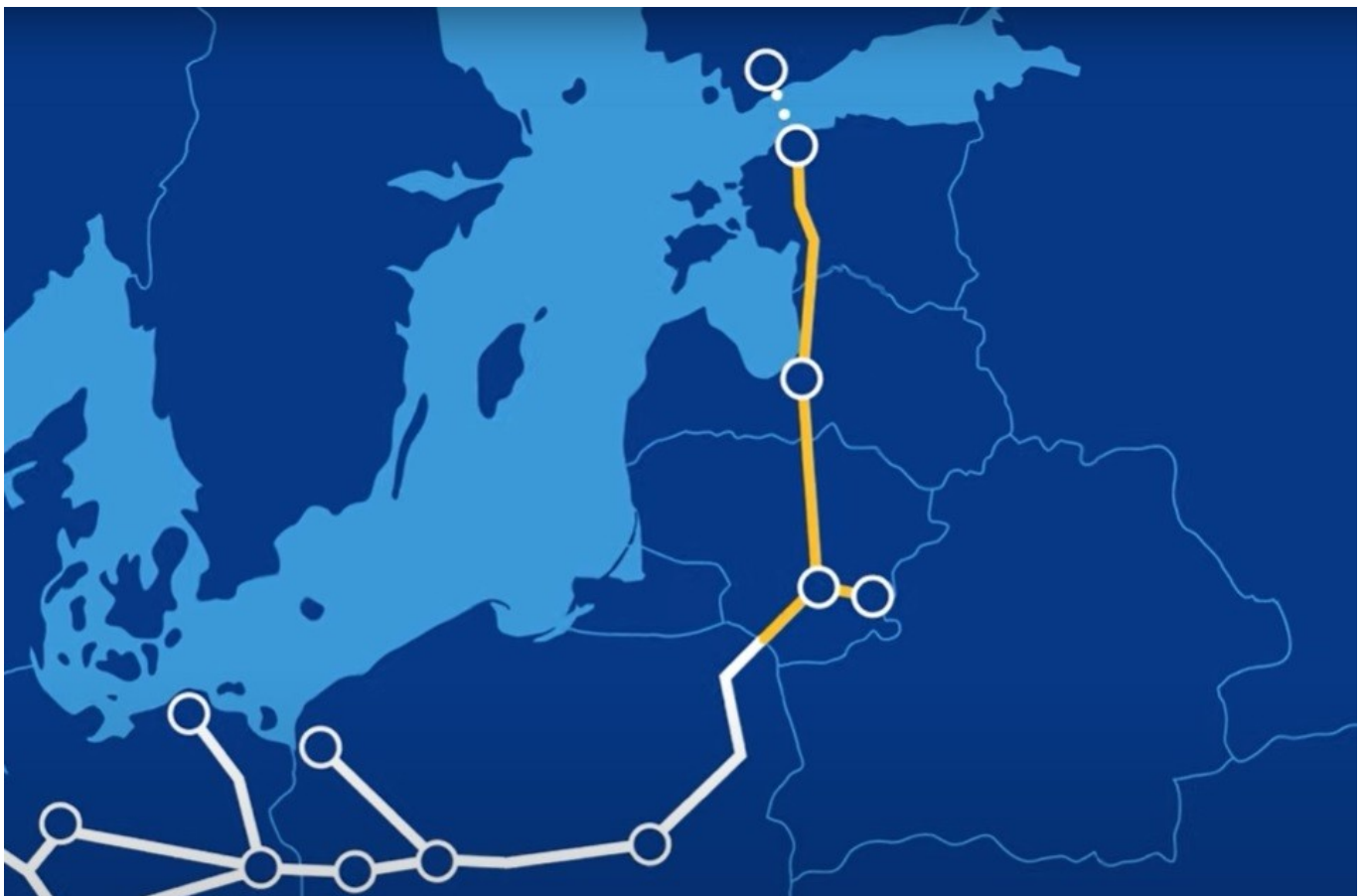
- Kui raudteelõigu pikkus on üle 100 m, siis näidatakse pikettide vahemik.

Näiteks: *Tallinn-Tapa 112-115,8 km*

kus *Tallinn-Tapa* on raudteeliini nimetus ja *112-115,8 km* on maaüksusel paikneva tehnilise objekti piketaaž 0,1 km täpsusega.

17.28. Rail Baltica kiirraudteemaaüksused

Rail Baltica on kavandatud moodne, keskkonnasõbralik ja kiire elektrifitseeritud raudtee, mis ühendab Eesti tihedamalt Kesk- ja Lääne-Euroopa ning naaberriikidega.

Raudteetrass kulgeb Eestis läbi Harju, Rapla ja Pärnu maakonna. Raudteetrassi koridori jääb lisaks riigimaale ligikaudu 650 eraomanikele ning kohalikele omavalitsustele kuuluvat kinnisasja.

Vastavalt Keskkonnaministeeriumi, Maa- ja Ruumiameti (kuni 2025 Maa-amet) ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vahel 06.09.2016 sõlmitud koostöökokkuleppele viib Rail Baltica raudtee ehitamiseks vajaliku era- või munitsipaalomandis oleva maa omandamise menetlusi läbi Maa- ja Ruumiamet.

Kuna raudtee ja teenindusrajatiste aluste maade omandamiseks tuleb omandatav osa katastriüksusest välja jagada, siis tehakse nn **ajutisi maaüksusi**, mida hiljem on plaanis liita üheks katastriüksuseks. Ajutiste maaüksuste nimed lähtuvad raudtee eelprojekti krundijaotuskavadest (KJK) ning raudtee lõikudest: Tallinna-Rapla raudtee, Rapla-Pärnu raudtee ja Pärnu-Ikla raudtee.

Näiteks:

- **Tallinna-Rapla raudtee 703** (raudtee eelprojekti 7. lõigu KJK nr 3)
- **Rapla-Pärnu raudtee 466** (raudtee eelprojekti 4. lõigu KJK nr 66)
- **Pärnu-Ikla raudtee 3121** (raudtee eelprojekti 3. lõigu KJK nr 121)

7. lõigu maaüksuse KJK nr 8 juurdepääsutee ajutine lähiaadress on nimetusega *Juurdepääsutee lõik 708*. Kui juurdepääsutee jagatakse kaheks tükiks, siis on maaüksuste nimed (lähiaadressid) vastavalt:

- **Juurdepääsutee lõik 70801**
- **Juurdepääsutee lõik 70802**

Kui Rail Baltica raudtee jaoks on maad riigile omandatud, siis liidetakse ühes haldusüksuses taristuobjekti lõikes katastriüksused kokku ning numbrilise tähistuse ette lisatakse järgmised tähed: raudtee katastriüksustele „R“, teede üksustele „T“ ja ökodukti katastriüksustele „E“.

Raudteega seotud rajatiste nagu viaduktide ja liiklussõlmede maaüksuste puhul võib kasutada adresseerimiseks raudteed ületava tee nimest tulenevat aadressi või vastavalt vajadusele liiklussõlmele (vmt objektile) viitavat aadressi. Näiteks liiklussõlme puhul lähtutakse liiklussõlme nimest ja vastava projekti krundijaotuskavast. Lisatav number peab tagama nime unikaalsuse.

Näiteks:

- **Kohila liiklussõlm 445**

Näiteks kui katastriüksus nimega Kalda jagatakse neljaks, millest osa jääb eraomanikule ning kolm maaüksust ostab riik jagamise järgselt raudtee jaoks välja, siis hiljem liidetud katastriüksuste lähiaadressiks kujunevad:

- **Kalda** (jääb omanikule);
- **Pärnu-Ikla raudtee R1** (raudteealune maa);
- **Pärnu-Ikla E99** (ökodukti või maastikusilla maa);
- **Kasemetsa tee T7** või **Juurdepääsutee lõik 7081**, kus sõna „lõik“ on liigisõna rollis (juurdepääsutee maa).

Vaata lisaks ka raudteed teenindavatele maaüksustele aadresside määramise üldpõhimõtteid peatükis "[17.27. Raudtee maaüksused](#)".

Viimati uuendatud 08.11.2023

17.29. Riigipiiriäärsed maad

Piirivalve ja riigipiiri hoolduse korraldamise eesmärgil moodustatakse piiri äärde riigikaitsemaa sihtotstarbega maaüksused, mis on umbes 5 m laiused. Tegu on valdavalt hajaasustuses asuvate maaüksustega, millel ei ole hooneid. Sellistele maaüksustele nime määramisel tuleb lähtuda järgmistest põhimõtetest:

- maaüksustele määratakse nimeks *Piiririba*;
- nimede nummerdamine (nt *Piiririba 12*) hajaasustuses ei ole otstarbekas, sest ei ole teada, mitu maaüksust tuleb;
- maaüksuse eristamiseks kasutatakse üldjuhul maakatastri määratavat unikaalset katastriüksuse tunnust.

Eeltoodud reeglid kehtivad ainult hajaasustuses ja juhul, kui üksusel ei ole unikaalaadressi vajavat objekti, näiteks hooneid. Haldusmenetluse läbiviimisel tuleb koha-aadressid kooskõlastada Politsei- ja Piirivalveametiga.

Maaüksuste unikaalsuse tagamiseks tiheasustusalal (nt Valga linn) soovitame kasutada nimi + number + liigisõna (nt *Piiririba lõik 1*, *Piiririba lõik 2* jne).

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.30. Gaasirajatiste maaüksused

Suuremad gaasirajatised on maapealsed toruühendused koos erinevate lisarajatistega (näiteks kraanid jmt).

Sellistele rajatistele on sageli moodustatud teenindamiseks eraldi maaüksused, mis kuuluvad Elenger valdusse. Väiksemad toruühendused on enamasti maa-alused ja nendele eraldi maaüksusi ei moodustata.

Gaasirajatisi teenindavate maaüksuste lähiaadresside määramise põhimõtted

- Soovitame määrata nimetuumaks objekti läheduses oleva koha nime (näiteks talu, mäe või tee nimi, keelatud ei ole ka haldus- või asustusüksuse nime kasutamine, kuid võimaluse korral soovitame seda varianti vältida), millele lisatakse liigisõnana gaasirajatisi objekti nimi (nt Kaasiku talu kõrval asuva harukraanisõlme puhul sobib seda teenindava katastriüksuse nimeks *Kaasiku harukraanisõlm*). Sobivate liigisõnade loend on toodud allpool.
- Nimetuum peab olema omastavas käändes ning objekti liiki märkiv sõna (liigisõna) kirjutatakse väikese tähega ja üldjuhul nimetavas käändes, nt *Saadjärve gaasijaotusjaam, Padaoru katoodkaitsejaam*.
- Katastriüksuse nimeks võib määrata ka ainult gaasirajatisi objekti märkiva liigisõna või üldnime, nt *Gaasi*. Kui katastriüksuse nimeks on ainult liigisõna, siis peab see olema omastavas käändes, nt *Gaasireguleeripunkti, Gaasitorustiku, Vastuvõtusõlme, Katoodkaitsejaama*.
- Keelatud on määrata pikki kirjeldavaid nimesid, mis sisaldavad kirjavahemärke, sümboleid, sidesõnu, lühendeid, üksikuid suurtähti (näiteks sulud, kaldkriipsud, ja, nr, PK). Keelatud on sellised nimed nagu *Kraanisõlm ja Järvakandi harukraan* või *Ü/k torustiku lõik nr 5 PK*.
- Katastriüksuse nimi ei või sisaldada parasiitsõnu (näiteks *kinnistu, krunt, maatükk, maaüksus, maa jmt*).
- Samanimeliste objektide eristamiseks võib katastriüksuse nimes määrata numberlisandi, mis järgneb liigisõnale, nt *Sausti katoodkaitsejaam 1, Sausti katoodkaitsejaam 2*.
- Numberlisandina tohib kasutada ainult araabia numbreid, Rooma numbrid on keelatud.
- Numberlisandit ei või määrata nimetuuma ja liigisõna vahele.
- Kui maaüksuse nimes on number, siis ei lisata sinna enam tähti (näiteks ei või lähiaadressiks määrata *Sauga gaasitorustik 12a*). Kui maaüksus jagatakse, siis lisatakse eristamiseks nimele järgmine vaba number ilma tähtlisandita.
- Gaasitorustiku erinevate lõikude eristamiseks võib lisada ka sõna *lõik*, nt *Vandjala gaasitorustiku lõik 7*. Sel juhul peab nime koos liigisõnaga kirjutama omastavas käändes. Samas võib kasutada ka G-tähte ja numbrit (nt *Vandjala gaasitorustik G2*), sel juhul on liigisõna nimetavas käändes. Üksikut tähte ilma numbrita kasutada ei või.
- Jõgesid (ja teisi veekogusid) ületavate torusillete korral, kui veekogu liigisõna kirjutatakse nimetuumast lahku, ei ole seda vaja katastriüksuse nimes välja tuua ja piisab liigisõnast *torusille*. Seega *Selja jõe torusille* asemel *Selja torusille* ja *Toila peakraavi torusille* asemel *Toila torusille*.
- Kui veekogu liigisõna kirjutatakse nimetuumaga kokku, siis seda ära ei jäeta, nt *Pühajõe torusille*. Vajaduse korral võib lisada ka eristava numbri: *Pedja torusille 1, Pedja torusille 2*.
- Gaasiseadmete juurde viivate juurdepääsuteede teenindamiseks vajalike katastriüksuste nimede määramisel tuleb lähtuda teid teenindavate maade adresseerimise üldpõhimõtetest. Sisuliselt on tegu juurdepääsuteedega. Seega tuleb lähtuda tee nimest, millelt juurdepääsutee algab, ning lisada erilisandina suurtäht J ja number. Näiteks Veriora gaasijaotusjaama juurde viiva Pahtpää – Sulengo teelt alguse saava juurdepääsutee teenindamiseks vajaliku katastriüksuse nimeks soovitame *Pahtpää – Sulengo tee J1*.
- Kui maaüksus asub mitmes asustusüksuses, siis määratakse neist koha-aadressis ainult üks. Koha-aadressi määratavaks asustusüksuseks valitakse kas maaüksusel asuva ehitise (või muu aadressiobjekti) asukohajärgne asustusüksus või asustusüksus, kus asub kõige suurem osa selle territooriumist või kustkaudu sellele ligi pääseb (ligipääsutee järgi).
- Üldlevinud liigisõnad gaasiseadmeid teenindavatele katastriüksustele on järgmised:

gaasijaotusjaam, gaasikraanisõlm, gaasimõõtejaam, gaasireguleerkapp, gaasireguleerpunkt, gaasisulgeseade, gaasitorustik, harukraanisõlm, katoodkaitsejaam, kondensaadikoguja, läbipuhumissõlm, sidevõimenduspunkt, torusille, vastuvõtusõlm.

- Kui on vaja kasutada teistsuguseid liigisõnu, siis tuleb need eelnevalt Elenger-iga kooskõlastada.

Näiteid gaasiseadmeid teenindavate katastriüksuste nimedest

Saadjärve gaasijaotusjaam

Sõpruse gaasikraanisõlm

Gaasimõõtejaama

Gaasireguleerpunkti

Varbe gaasireguleerpunkt

Padaoru gaasitorustiku lõik 5

Ääremaa katoodkaitsejaam 1

Läbipuhumissõlme

Kolga sidevõimenduspunkt

Perjatsi torusille (ületab Perjatsi oja)

Toila torusille (ületab Toila peakraavi)

Purtse torusille 2 (ületab Purtse jõe)

Lihulõpe vastuvõtusõlm

Elenger ja Maa- ja Ruumiameti koostöös on valminud juhendmaterjal, milles käsitletakse katastriüksuste lähiaadresside (sh nimede) määramise põhimõtteid Elenger valduses olevatele katastriüksustele. Juhend on kättesaadav Maa- ja Ruumiameti kodulehel: https://geoportaal.maaamet.ee/docs/aadress/KY_EGAAS.pdf. Käsiraamatus oleme mõningaid põhimõtteid uuendanud.

Viimati uuendatud 12.01.2023

17.31. Päikesepaneelide maaüksused

Taastuvatest energiaallikatest elektri tootmine on oluline, kuna tagab riigile tugevuse ja sõltumatuse. Mida mitmekesisem ja hajutatum on elektritootmine, seda kindlamini on tagatud tarbijatele vajalik kogus elektrit. Rohelise Energia tootmiseks kasutatakse 100% taastuvaid energiaallikaid, peamiselt päikese-, tuule- ja hüdroenergiat.

Päikesepaneelide paigaldamiseks moodustatakse sageli üsna väikseid (600m²) kõrvuti paiknevaid katastriüksusi.

Selliste üksuste adresseerimisel on vaja lähtuda "Aadressiandmete süsteemi" määruse § 16 lõige 1 punktist 2, mis ütleb, et hoonestamata ja hoonestamisele mittekuuluva maaüksuse nimes, mis sisaldab liigisõna, võib unikaalsuse tagamiseks kasutada eristavat lisandit, milleks on liigisõnale järgnev araabia number (näiteks Kuuse päikesepatarei 1 või Kuuse päikesepaneel 1). Eristav number ei või vahetult järgneda nimetuumale ega

aadressikoha liigisõnale.

Eesti Keele Instituut soovib kasutada liigisõnaks päikeseпарк, päikeseelektrijaam või päikesepaneel.

Viimati uuendatud 10.01.2023

18. Hoone ja hooneosa koha-aadress

Peatükis kirjeldame täpsemalt hoonete ja hooneosade (nt korterite ja büroopindade) adresseerimise üksikasju.

Viimati uuendatud 26.04.2022

18.1. Hoonete adresseerimine

Hoone koha-aadressi määramisel tuleb omavalitsustel eelkõige lähtuda hoone leitavuse seisukohast, näiteks milliselt liikluspinnalt (tänavalt) pääseb hoonele ligi. Samuti tuleb silmas pidada maaüksuse aadressi, millel hoone paikneb.

Alates ruumiandmete seaduse jõustumisest 2012. aasta 1. jaanuaril on omavalitsuse ülesandeks ka hoonete ja hooneosade koha-aadresside määramine ning ruumikujude seostamine aadressidega ADS-i infosüsteemis.

Alates 2012. aastast on Maa- ja Ruumiamet (kuni 2025 Maa-amet) hoonete ruumikujude kvaliteedi tagamiseks teinud mitmeid automaatseid ja poolautomaatseid andmetöötusi ning suhelnud aktiivselt omavalitsustega. Koostöös oleme hulgaliselt andmeid korrastanud ning need tööd jätkuvad. Omavalitsused on suure hulga hoonete ruumikujusid korrastanud ka käsitsi ja 2016. aasta lõpuks oleme andmekvaliteedi osas suure sammu edasi astunud.

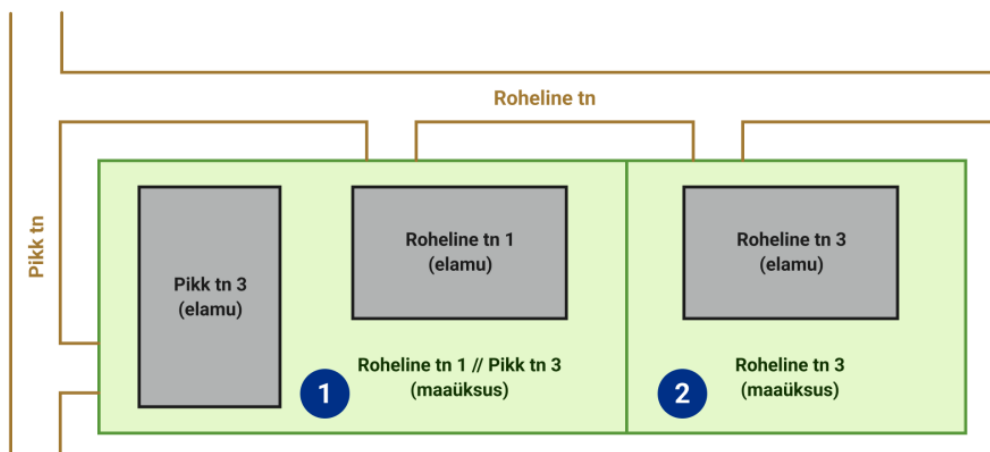
Selleks, et hoone koha-aadress vastaks leitavuse printsiibile, peab olema tagatud tema ruumilise asukoha ja kuju õigsus kaardil.

Hoone adresseerimise põhireeglid on järgmised.

- Hoone aadress koosneb samadest komponentidest, mis maaüksuse aadress, millele lisatakse vajadusel hoonete eristamiseks erilisand. Seega hoone aadress ja maaüksuse aadress peavad olema omavahel vastavuses.
Näiteks: maaüksuse koha-aadress on *Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Roheline tn 3* ja kui sellel maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone (nt elamu), siis peab ka selle hoone aadress olema sama: *Rapla maakond, Rapla vald, Rapla linn, Roheline tn 3*.
- Hoone koha-aadressis ei esitata korterinumbreid ega teisi hooneosade lähiaadressi erilisandeid. Näiteks hoone lähiaadressiks ei või olla *Kuuse tn 4-5*. Selline sidekriips viitab korteri numbrile.
- Kui hoonele määratakse lähiaadressid mitme liikluspinna järgi, siis peavad kõik hoone lähiaadressid sisalduma ka maaüksuse koha-aadressis.

Näiteks: kaks hoonet lähiaadressidega *Roheline tn 1* ja *Pikk tn 3* asuvad ühisel maaüksusel, mis paikneb Pika tänava ja Rohelise tänava nurgal. Maaüksuse lähiaadress peab sisaldama mõlemaid sellel asuvate hoonete lähiaadresse: *Roheline tn 1 // Pikk tn 3*.

Hoone tuleb adresseerida selle liikluspinna järgi, millelt on talle ligipääs

1 Kaks hoonet tänavanurgal

2 Üks hoone maaüksusel

- Liikluspinnajärgsete aadresside korral tuleb hoone adresseerida selle liikluspinna järgi, millelt on talle ligipääs.
- Unikaalaadressi nõudva hoone korral peavad maaüksuse ja hoone aadress olema võrdsed ning hoone aadressile erilisandeid ei lisata. Kui maaüksusel asuvad ainult hooned, mis unikaalaadressi ei nõua (näiteks kuurid) või kui maaüksusel asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hoone (üks elamu ja kaks kuuri), siis moodustub kõikide sellel maaüksusel asuvate hoonete koha-aadress ainult maaüksuse koha-aadressi struktuurielementidest ja nendele ei lisata erilisandeid.

Hoonete adresseerimisel tuleb teha vahet, kas maaüksusel paikneb ainult üks unikaalaadressi nõudev (elukondlik) hoone või mitu hoonet. Veel võib olla tegu hoonetega, mis paiknevad mitmel maaüksusel. Vastavalt hoonete paiknemisele maaüksusel võib välja tuua järgmised juhud:

1. üks hoone maaüksusel;
2. mitu hoonet maaüksusel;
3. liithoone (sh komplekshoone) ühel maaüksusel;
4. liithoone (sh komplekshoone) eraldi maaüksustel.

Järgnevates peatükkides selgitame, kuidas hooned erinevate paiknemisviiside puhul adresseerida.

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.2. Üks hoone ühel maaüksusel

- Kui maaüksusel asub **üks** unikaalaadressi nõudev hoone, siis on maaüksuse ja hoone aadress võrdsed.

Maaüksusel *Rohu tn 15* asuva hoone lähiaadress on *Rohu tn 15*.

Maaüksusel lähiaadressiga (nimega) *Maasika* asuva hoone lähiaadress on *Maasika*.

Maaüksusel *Metsapiiga väikekoht 1* asuva hoone lähiaadress on *Metsapiiga väikekoht 1*.

- Kui maaüksusele, millel asub **üks** unikaalaadressi vajav hoone, on määratud mitu lähiaadressi (paralleelaadressid) **erinevate liikluspindade järgi**, siis valitakse hoonele üks aadress selle liikluspinna järgi, kust on hoonele peasissepääs

Maaüksusel, mille lähiaadress on määratud kahe erineva tänava järgi *Kapteni tn 4 // Mere tn 5*, asuva hoone lähiaadress on *Kapteni tn 4 // Mere tn 5*.

- Kui maaüksusel asub **üks** unikaalaadressi vajav hoone, millele on määratud mitu lähiaadressi (paralleelaadressid) **ühe liikluspinna järgi**, siis peavad kõik hoone lähiaadressid sisalduma ka maaüksuse lähiaadressis.

Maaüksusel, mille lähiaadress on määratud kahe erineva tänava järgi *Kapteni tn 4 // Mere tn 5*, asuva hoone lähiaadress on *Kapteni tn 4*, kui hoonesse sissepääs asub *Kapteni tänaval*.

Küsimusi on tekitanud juhtumid, kus maaüksusel on varem olnud mitu unikaalaadressiga hoonet, millest igaühel on olnud erinev aadress ja kõik need aadressid kajastusid maaüksuse lähiaadressis (paralleelaadress). Nüüdseks on maaüksusele jäänud alles üks hoone. Kas nüüd peaks sellele hoonele määrama kõik maaüksuse aadressid, kaasa arvatud ka juba lammutatud hoonete omad? Sellise olukorra vältimiseks soovitame viia maaüksuse lähiaadress vastavusse olemasoleva hoone lähiaadressiga ja jätta mittevajalik(ud) lähiaadress(id) vaikimisi varuks.

- Kui maaüksusel asub **üks** unikaalaadressi vajav hoone, millele määratakse mitu lähiaadressi (paralleelaadressid) **liikluspinna ja aadressiobjekti nime järgi**, siis peab hoone olema adresseeritud liikluspinna järgi.

Maaüksusel lähiaadressiga *Laulu tn 21a // Sõbra* asub üks hoone, mille lähiaadress on *Laulu tn 21a*.

Soovitame võimalusel hoiduda hoonetele paralleelaadresside määramisest ning adresseerida hoone ja maaüksused sissepääsujärgse liikluspinna järgi. Arvestada tuleb sellega, et paralleelaadressi kasutamine ühel hoonel võib olla tülikas. Paralleelaadressi kasutamine on õigustatud juhul, kui juurdepääs hoonele toimub erinevate liikluspindade kaudu ja hoonel on mitu peasissepääsu. Vana talunime säilitamiseks võib selle lisada katastriüksusele paralleelaadressiks, kuid hoone adresseeritakse liikluspinna järgi.

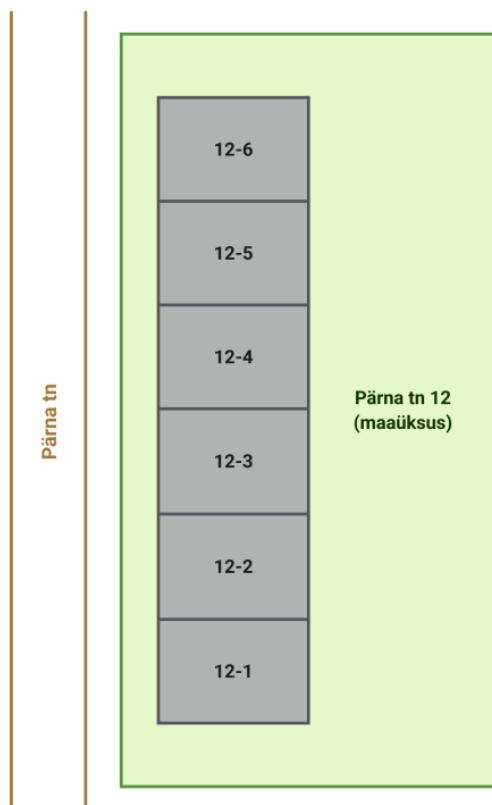
Viimati uuendatud 12.01.2023

18.3. Ridaelamud ja teised liithooned

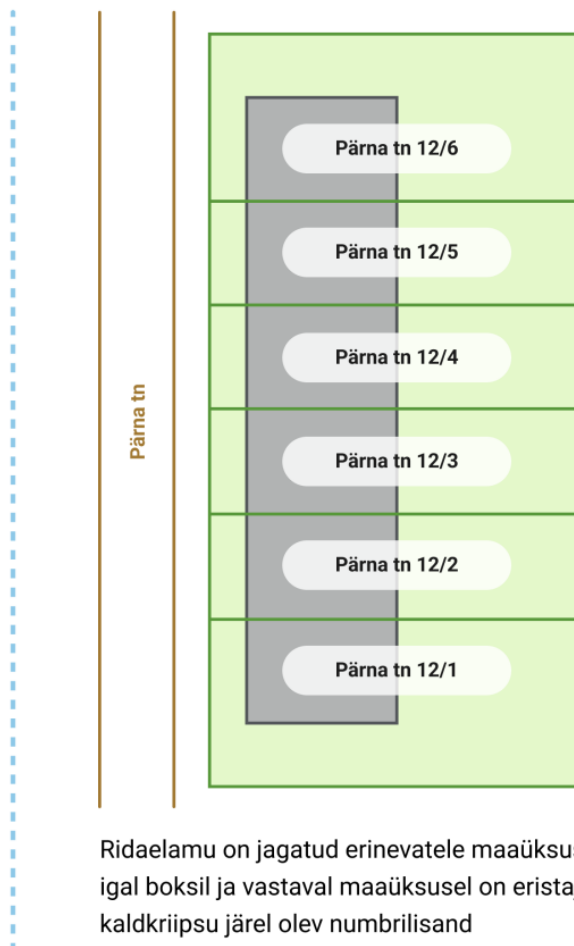
Liithooneteks loeme selliseid hooneid, mis koosnevad boksidest (paarismaja, ridaelamu, kärgelamu, vaipelamu, ridagaraaž). Kogu liithoone võib paikneda ühel maaüksusel, aga võib olla ka jaotatud mitmele maaüksusele nõnda, et igal boksil on oma maaüksus.

- **Liithoonete bokside eristamiseks kehtivad järgmised reeglid.**

- Kui ridaelamu asub tervikuna ühel maaüksusel, siis võib boksi numbri eraldajana kasutada sidekriipsu analoogselt korteriga, nt *Pärna tn 12-1*, *Pärna tn 12-2* jne.
- Samuti võib ühel maaüksusel asuva ridaelamu bokse käsitleda hooneosade asemel komplekshoone põhimõttel (vt ptk **"18.4. Komplekshooned"**) näiteks nii, et igale boksile määratakse unikaalne hoone number kaldkriipsuga, nt *Pärna tn 12/1*, *Pärna tn 12/2*, *Pärna tn 12/3* jne. Boksidel võivad olla ka eraldi numbrid (nt *Pärna tn 12*, *Pärna tn 14*, *Pärna tn 16*) või tähtlisandiga numbrid (nt *Pärna tn 12a*, *Pärna tn 12b*, *Pärna tn 12c*), kuid sellisel juhul peavad hoonete aadressid olema ka katastriüksuse paralleelaadressideks.
- Kui ridaelamuboksid jaotatakse eraldi maaüksustele, siis tuleb ka aadressid määrata hoonete adresseerimise reeglite järgi, nt kaldkriipsuga: *Pärna tn 12/1*, *Pärna tn 12/2*, *Pärna tn 12/3* või hajaasustuses *Maasika/1*, *Maasika/2*, *Maasika/3* jne.
- Samuti võib eraldi maaüksustel asuvad ridaelamuboksid eristada täht- või numberlisandiga, nt *Pärna tn 12* aadressi asemel tekib igale boksile oma aadress: *Pärna tn 12a*, *Pärna tn 12b*, *Pärna tn 12c* jne või *Pärna tn 12*, *Pärna tn 14*, *Pärna tn 16* jne.
- Hajaasustuses võib eraldi maaüksustel asuvatele ridaelamuboksidele ja nendealustele maaüksustele määrata erinevad nimed ilma erilisandit määramata, nt *Maasika*, *Vaarika*, *Mustika* jne.

Ridaelamu ühel maaüksusel, boksidel on korterinumbrid

Ridaelamu on jagatud erinevatele maaüksustele, igal boksil ja vastaval maaüksusel on eristajaks kaldkriipsu järel olev numbrilisand

- Koha-aadressidesse ei lisata sõnu *krunt*, *nr*, *number* jne. Näiteks ei ole õige määrata lähiaadressiks *Laeva tn 24 garaaž nr 5*, vaid lubatud variant on *Laeva tn 24/5*.

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.4. Komplekshooned

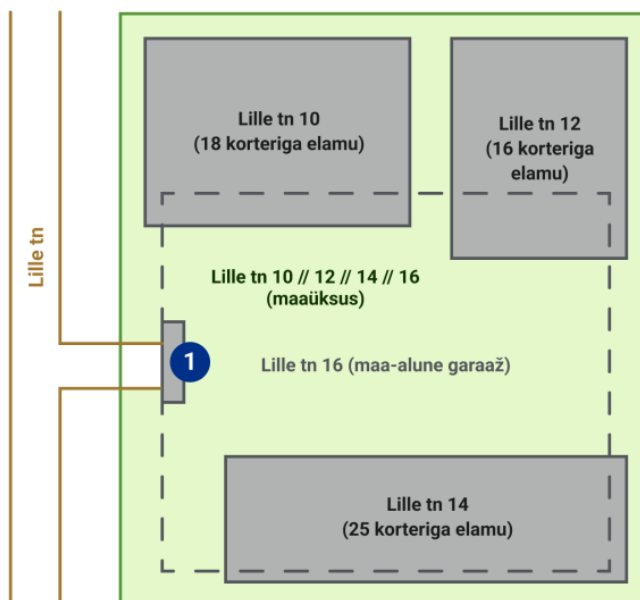
Komplekshooned on sellised hooned, mis koosnevad eraldi korpustest. Näiteks loeme komplekshooneks maja, mille puhul on maa peal näha kolme lahus seisvat mitmekorruselist kortermajaosa, mis on ühendatud maa-aluse garaažiga. Sellist hoonet ei ole võimalik ehitustehniliselt vertikaaltasapindadega erinevateks hooneteks eraldada ja seda loetakse üheks hooneks. Komplekshoone võib paikneda nii ühel kui ka mitmel maaüksusel.

Aadressi määramisel käsitletakse komplekshoone korpusi (näiteks kolme korruselamut ja ühte maa-alust garaaži) siiski eraldi hoonetena. Korpustele määratakse koha-aadressid lähtuvalt nende ruumilisest paiknemisest kehtivate reeglite alusel ning iga korpus, mis on elukondlik hoone, peab saama unikaalaadressi.

Kui komplekshoone korpused asuvad ühel maaüksusel

Lille tänava komplekshoone pealtvaates. Komplekshoone kõik korpused asuvad ühel maaüksusel. Garaažile on määratud unikaaladdress, sest seal tegutseb autotöökoda.

- 1 Lille tn 16 maa-aluse garaaži sissepääsu värav.

Üks komplekshoone näide on Soo tänaval Põhja-Tallinna linnaosas. Välisel vaatlemisel on tegemist 3 eraldi hoonega, kuid tegelikult on seal komplekshoone, mis koosneb kolmest korpusest, mis on ühendatud maa-aluse osaga. Maapealsed korpused kannavad aadresse Soo tn 1b/1, 1b/2 ja 1b/3 ning maa-aluse osa aadress on Põhja puiestee 17b. Ehitisregistris (EHR) on see hoone registreeritud ühe hoonena (EHR kood 120606320), millel on mitu maapealset osa. Tavamõistes on tegemist kolme eraldiseisva hoonega (mida näitab asjaolu, et kasutuses on 3 erinevat aadressi), aga EHR-is on registreeritud üks hoone (st ehitustehniline tervik).

Samad hooned kaldfotol:

Alljärgnevalt on toodud põhimõtted ja soovitusel seoses komplekshoonete ja nendes paiknevate hooneosade adresseerimisega:

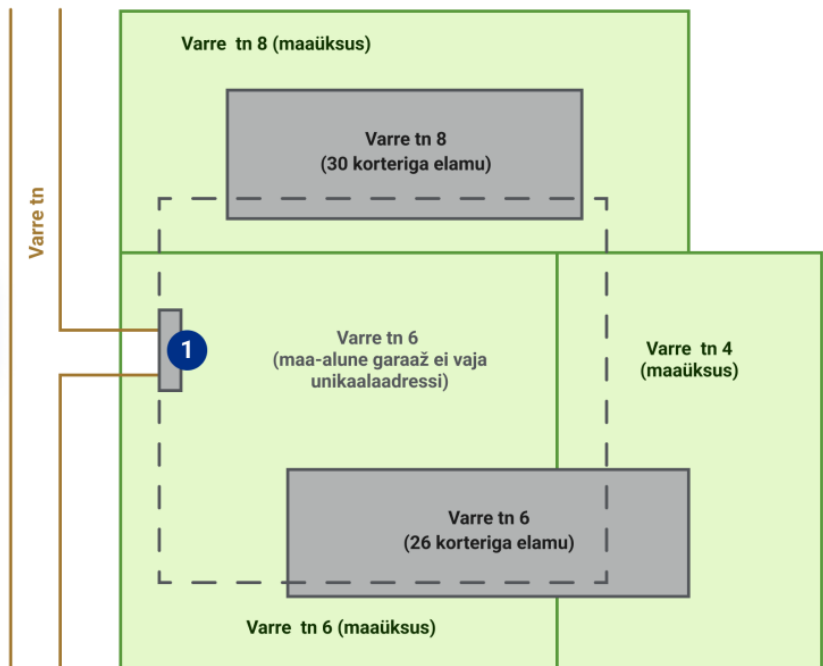
1. Komplekshoone korpustele peab **määrama unikaalaadressid**. Selleks võivad olla täiesti erinevad numbrid (nt Tornimäe tn **3**, **5** ja **7** või Metsa tn **3**, **3a** ja **3b**) või erilisandi lisamine hoone nn põhinumbrile (nt Soo tn **1b/1**, **1b/2** ja **1b/3** või Metsa tn **3/1**, **3/2** ja **3/3**).
2. **Korterinumbrite ja teiste hooneosade numbrite määramisest komplekshoones vt juhend.**
3. EHR-s tuleb komplekshoonele määrata **hoone aadressiks kõigi korpuste aadressid paralleelaadressidena**.
4. EHR-s on võimalik määrata, millises korpuses konkreetne hooneosa paikneb. Seega tuleb määrata igale korterile tema asukohakorpuse järgne aadress. Näiteks komplekshoone aadressiga: Soo tn **1b/1 // 1b/2 // 1b/3**, siis **korter 1 aadress on: Soo tn 1b/1-1**. Juhul kui hooneosal on paralleelaadresse, siis tuleb need kõrvaldada ja jätta kehtima ainult üks aadress.
5. Komplekshoonele tuleb lisada EHR-s **ruumikuju igale korpusele eraldi**.

Kui komplekshoone korpused asuvad mitmel maaüksusel

Kui komplekshoone korpus asub mitmel erineval maaüksusel, siis lähtutakse korpuse sissepääsu asukohast ning korpuse ja tema sissepääsu asukohaks oleva maaüksuse koha-aadress peavad olema omavahel kooskõlas.

Varre tänava komplekshoone pealtvaates. Komplekshoone korpused asuvad erinevatel maaüksustel. Iga korpus saab aadressi peasissepääsu asukoha järgi.

1 Varre tn 6 maa-aluse garaaži sissepääsu värav.

Kui hoone sissepääs on jagunenud mitmele maaüksusele, siis valitakse see maaüksus, kuhu jääb suurem osa sissepääsust. Kui hoonel on mitu peasissepääsu, mis paiknevad erinevatel maaüksustel, siis määratakse hoonele nende maaüksuste järgi paralleelaadress.

Loe komplekshoonete kohta lähemalt ka [komplekshoonete juhendist](#).

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.5. Mitu hoonet ühel maaüksusel

Ühel maaüksusel võib asuda **mitu unikaalaadressi** nõudvat hoonet (näiteks elamud, ärihooned ja teised elukondlikud hooned). Sel juhul on hoonete adresseerimiseks järgmised võimalused:

- **Maaüksuse lähiaadressile lisatakse hoone eristamiseks erilisand**, mis eraldatakse maaüksuse lähiaadressist kaldkriipsuga.

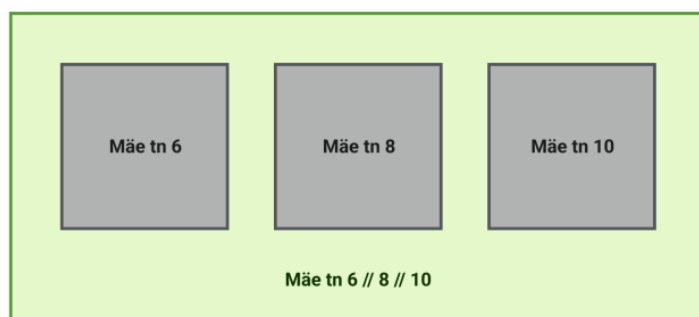
Näiteks: maaüksuse lähiaadress on *Mäe tn 3* ja sellel asub kolm elamut lähiaadressidega *Mäe tn 3/1*, *Mäe tn*

3/2, Mäe tn 3/3.

- Samuti võib vajaduse korral lisada **mitme hoone eristamiseks numbri järel omakorda tähe**: Mäe tn 3/3a.
- **Ilma numbrita tähtlisandeid kasutada ei saa**, seega ei saa kasutada aadresse Tööstuse tn 5/a, Tööstuse tn 5/b.
- **Eristamiseks võib määrata ka eraldi põhinumbri**, kuid sel juhul peab ka maaüksusel olema mitu paralleelaadressi. Ehk teisisõnu: kui maaüksuse koha-aadress koosneb mitmest paralleelaadressist, on lubatud sellel maaüksusel paikneva mitme hoone korral kasutada erinevaid lähiaadresse.

Näiteks: maaüksuse lähiaadress on Mäe tn 6 // 8 // 10 ja sellel asub kolm hoonet: Mäe tn 6, Mäe tn 8 ja Mäe tn 10.

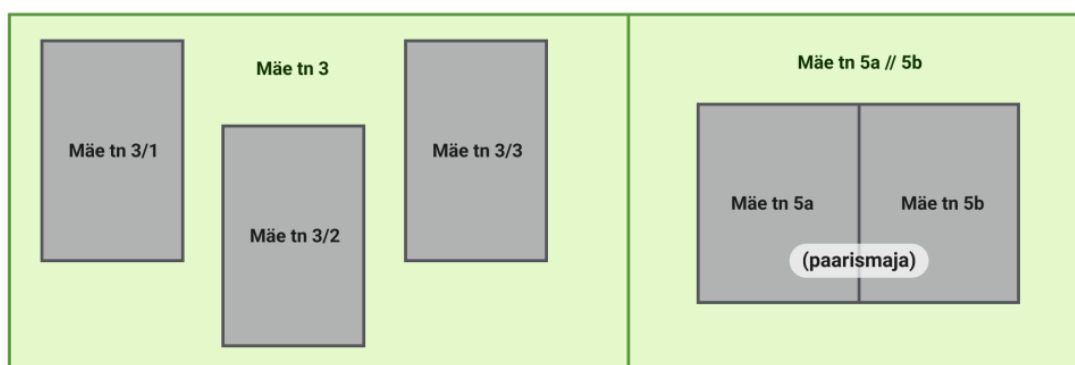
Näiteks: maaüksuse lähiaadress on Mäe tn 5a // 5b ja sellel asub paarismaja, ühe paarismaja osa lähiaadress on Mäe tn 5a ja teise lähiaadress Mäe tn 5b.

Mäe tn

- **Hajaasustuses** tuleb samal maaüksusel asuvate unikaalaadressi vajavate hoonete eristamiseks kasutada numberlisandeid. Hoonete eristamiseks nime kasutada ei tohi. Vaata lisaks peatükki **"15.6. Unikaalaadressi nõudvate hoonete adresseerimine hajaasustuses"**.

Mitu **unikaalaadressi** vajavat hoonet
ühel maaüksusel hajaasustuses

- 1 Nurmenuku (maaüksus)
- 2 Nurmenuku/1 (elamu)
- 3 Nurmenuku/2 (elamu)
- 4 Kullerkupu (maaüksus)
- 5 Kullerkupu/1 (elamu)
- 6 Kullerkupu/2 (elamu)

Kui inimesed elavad samal katastriüksusel, kuid erinevates hoonetes ja need hooned on sama aadressiga, siis on vaja määrata hoonetele unikaalsed ehk eristuvad aadressid, et saaks isikute elukohti rahvastikuregistris aadressi alusel eristada. Unikaalsete aadresside määramisest ja seotud muudatustest rahvastikuregistris on täiendavalt kirjutatud [menetlusrakenduse uudises](#).

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.6. Üks hoone mitmel maaüksusel

Üldreegel on, et hoone aadress ja maaüksuse aadress peavad olema omavahel vastavuses. Mõnel juhul on ehitatud siiski hooneid mitme maaüksuse piiresse, arvestamata katastriüksuste piiridega ja hoone ehitustehnilise konstruktsiooniga (maaüksuse piiril ei ole vaheseina ja hoonet ei saa sealt osadeks jaotada). Selliseid näiteid ei ole küll palju, kuid neid siiski on, näiteks üks suur kaubanduskeskus Tallinnas sadama piirkonnas ja mõned korterelamud ulatuvad mitmele maaüksusele. Tegu on omavalitsuse planeeringu- ja ehitusjärelvalve apsidega, mille korrektseks lahendamiseks tuleks maaüksuste piirid hoonete tegeliku ulatusega maakorralduslikult kooskõlla viia, liites maaüksused kokku.

Näiteks oli üheks selliseks hooneks ka Tallinnas Uus-Tatari tn 10 ja Ravi tn 6 nurgal paiknev elumaja.

Selle hoone üks sissekäikudest asus Ravi tn 6a või 8a maaüksusel, kuid uksele ja ka maja nurgale oli kirjutatud number 6. Praeguseks on kohalik omavalitsus sellise olukorra lahendanud ning katastriüksused on liidetud üheks katastriüksuseks aadressiga Ravi tn 6, mis on ka hoone aadressiks.

Kuni hoone asub erinevatel maaüksustel, tuleb aadressi määramisel lähtuda aadressi kohaleviivast funktsioonist ja määrata hoonele aadress selle maaüksuse järgi, mis hoone leidmisel kõige kohasem on. Eelkõige tuleb võtta aluseks hoone peasissepääs. Vajaduse korral võib maaüksuste aadresse muuta,

lähitudes hoone leitavuse vajadusest (vt lisaks peatükki „**18.4. Komplekshooned**”).

Viimati uuendatud 20.12.2022

18.7. Hooneosade (sh korterite, äriruumide ja garaažibokside) adresseerimine

Hooneosa (näiteks korterite, adresseeritavate kontoriruumide ja garaažibokside) aadress koosneb samadest osadest nagu maaüksuse ja hoone aadress, millele lisatakse numberlisand. Hooneosadele määratakse koha-aadress juhul, kui on tegu eluruumidega või kui aadressi alusel eristamine on vajalik muul põhjusel.

- **Hooneosa (korterinumbri) eraldaja on sidekriips.** Hooneosa number on **araabia number**, mis järgneb hoone numbrile tühikuteta sidekriipsu järel.

Näiteks: *Lai tn 12-21, Keskuse väikekoht 2-2*

- **Nimed on korterite ja teiste hooneosade eristamiseks keelatud.** Tähtlisandid on alates 20.03.2017 kehtima hakanud **ruumiandmete seaduse** § 45 punkt 8 muudatuse alusel lubatud.

Näiteks võib korteri aadressiks määrata *Pargi tn 56-12a* või *Pargi tn 56-12/1*.

- Hooneosade jagamisel võib hooneosa numbrile lisada täiendava numbri kaldkriipsu järel, alustades number 1-st (näiteks korter 12/1 ja 12/2), või lisada hooneosa numbrile vahetult järgneva tähtlisandi, alustades tähestiku algusest (näiteks korter 12a ja 12b). Hooneosade jagamisel, kui kõik põhinumbrite ja täiendavate numbrite järjestikused vahemikud on välja antud, võib lisada hooneosa numbrile vahetult järgneva tähtlisandi, alustades tähestiku algusest (näiteks korter 12/1a ja 12/1b). Hooneosade jagamisel, kui kõik põhinumbrite ja tähtlisandite järjestikused vahemikud on välja antud, võib lisada hooneosa numbrile vahetult järgneva kaldkriipsu ja täiendava numbri (näiteks korter 12a/1 ja 12a/2).
- Hajaasustuses, kus enamasti on maaüksusele määratud nimi, võib korteri number järgneda vahetult maaüksuse nimele. Näiteks kui maaüksuse nimi on *Sireli* ja sellel asub korterelamu, siis korterite numbrid lisatakse maaüksuse nimele: *Sireli-1, Sireli-2* jne.
- Unikaalaadressi mittenõudvatele hooneosadele ei pea koha-aadressi määrama, sama kehtib siis, kui hoones asub ainult üks unikaalaadressi nõudev hooneosa. Sellise hooneosa aadress koosneb hoone aadressist, millele ei ole vaja lisada korteri numbrit või muid hooneosa erilisandeid. Näiteks ei vaja eristamist ühepereelamus asuv eluruum ja selle koha-aadress vastab hoone koha-aadressile.
- Juhul kui on tegemist ühel maaüksusel asuva mitme unikaalaadressi vajava hoonega, moodustub hooneosa lähiaadress maaüksuse nimest ning hoone ja hooneosade erilisanditest.

Näiteks Hooldekodu maaüksusel asuvate korterelamute *Hooldekodu/1, Hooldekodu/2* ja *Hooldekodu/3*. Hooneosade (korterite) lähiaadressid on vastavalt *Hooldekodu/1-1, Hooldekodu/2-1* ja *Hooldekodu/3-1*.

1**Hooldekodu peahoone**

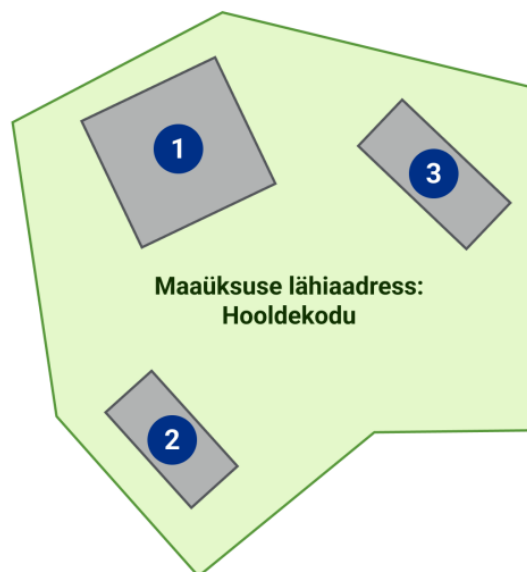
Hoone lähiaadress: Hooldekodu/1

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/1-1; Hooldekodu/1-2 jne**2****Korterelamu hooldajatele**

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/2

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/2-1; Hooldekodu/2-2 jne**3****Korterelamu hooldajatele**

Hoone lähiaadress: Hooldekodu/3

Hooneosade (korterite) lähiaadressid:
Hooldekodu/3-1; Hooldekodu/3-2 jne

- Ühel maaüksusel asuva ridaelamuboksi (samuti garaažiboksi) puhul võib boksi käsitleda hooneosana ja numbril eraldajana kasutada **sidekriipsu** nagu korteri puhul (vt peatükki „**18.3. Ridaelamud ja teised liithooned**”).
- Hooneosale ei ole lubatud määrata ametlikuks aadressiks sõnalist nime, kasutada tuleb numbreid. Näiteks ei või määrata *Roosi* maaüksusel asuvale kortermaja korterile nimeks *Okka* (korteri keelatud lähiaadressi vorm oleks sel juhul *Roosi-Okka*). Õige on määrata numberlisand, nt *Roosi-5*.
- Koha-aadressidesse ei lisata sõnu *krunt*, *nr*, *number* jne. Näiteks kui ridagaraaž asub ühel maaüksusel, siis ei ole õige määrata boksi lähiaadressiks *Kuuse tn 56 garaaž number 2*, vaid lubatud variant on *Kuuse tn 56-2*.

Korterinumbrite ja teiste hooneosade numbrite määramine komplekshoones:

1. Kortерitele või muudele hooneosadele tuleb määrata unikaalsed numbrid (tähisted) kogu komplekshoone ulatuses. St kui komplekshoones on 100 korterit, siis esimeses korpuses on korterid **1 kuni 50** ja teises **51 kuni 100**. Ruumiandmete seaduse § 42, 43 lg 2 p 4 ning §52 lg 4 sätestavad koostmõjus, et kui hooneosale on number (tähis) ehk koha-aadress määratud (st on vajadus selle hooneosa aadressi alusel eristamise järele), siis peab selle koha-aadress olema unikaalne. Unikaalsuse tagamiseks peavad ühe hoone (ka komplekshoone) piires olema hooneosade numbrid (tähisted) unikaalsed. Komplekshoone ei ole üks hoone pelgalt ehitustehniliselt, vaid tõenäoliselt ka antud hoonet hallatakse ühiselt. Unikaalsed hooneosa numbrid (sh nii korterite kui ka mitteeluruumide numbrid) tagavad selguse aadressides.
2. Soovi korral võib komplekshoone igas korpuses alustada numeratsiooni number ühest. St esimeses korpuses on korterid **1 kuni 50** ja teises samuti **1 kuni 50**. Sellisel juhul tuleb kindlasti tagada, et

hoone on EHR-is korrektselt registreeritud ja on määratud, millises korpuses antud korter paikneb (millise ruumikujuga on korter seotud) ja millise korpuse unikaalset aadressi selle korteri adresseerimisel kasutakse.

3. Juhul kui komplekshoone **ühendavas osas** (nt maa-alune garaaž) paikneb aadressiobjekte, millele laieneb unikaalaadressi nõue (Ruumiandmete seaduse § 42 ja 43: nt töötab maa-aluses garaažis autoremonditöökoda) või kui ühendavas osas paiknevad hooneosad registreeritakse kinnistusraamatus eraldiseisva korteriomandina, siis tuleb ka ühendavat osa käsitleda iseseisva korpuse ja talle määrata unikaalaadress. Sellises ühendavas osas paiknevatele hooneosadele määratakse aadress ühendavale osale määratud unikaalaadressi järgselt.

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.8. Vähim hooneosa, millele aadress määrata

Aadressiandmete süsteemis on võimalik määrata koha-aadress nii korterile kui ka korteris olevale üksikule toale (või tubadele). Hooneosade (tubade) aadressi eraldi määramine (täpsustamine) võib olla otstarbekas näiteks põhjusel, et hooneosi (tube) kasutavad erinevad leibkonnad ja nende leibkondade kasutuses olevate ruumide (hooneosade) eristamine aadressi alusel on vajalik.

Õigusaktidest ei tulene nõuet, et adresseeritav hooneosa peab olema ehtisregistris korterina (eluruumina) või kinnistusraamatus korteriomandi reaalosana registreeritud. Seega piisab hooneosale koha-aadressi määramiseks selle registreerimisest ADS-is.

Vähim hooneosa, millel saab olla koha-aadress, on seintega eraldatud ruum, nt ühiselamu tuba, ühiskorteri tuba, keldriboks, panipaik. See aga ei tähenda, et iga seintega eraldatud ruum hoones peab soovi korral saama eraldi koha-aadressi. Vajaduse kindlaks tegemine on sageli lihtne (nt korteriomandi kanne kinnistusraamatus, ehtisregistri kanne, notariaalne kasutuskord), mõnel juhul aga keerukam (kodaniku ütlus, muud andmed – fotod, arved jmt). Ütluspõhise hooneosa koha-aadressi tekitamine on kahtlemata kohaliku omavalitsuse kaalutlusotsus ja selle kaalutluse alus peab tuginema ühiskonnas välja kujunenud arusaamadele (kultuuritavadele).

Ühises eluhoones koos elavate isikute puhul on oluline hinnata erinevate leibkondade olemasolu ja nende eristuva aadressi alusel leitavuse nõude katmist:

- hooneosasse sissepääsu tagamine (nt eraldi välisuksed, eristuvad numbrid sama korteri tubade ustel, eraldi uksekellade olemasolu, eraldi postkastide olemasolu jne);
- ruumide ühiskasutust (millised on eraldi kasutatavad ja millised ühiskasutuses ruumid (nt ainult koridor, trepikoda, köök, tualett või ka nt elutuba ühiskasutuses));
- telekommunikatsiooni ja teenuste arvete esitamist;
- muid määravaid asjaolusid, millest lähtuvalt saab väita või eitada ühist majapidamist.

Lähtuvalt eeltoodust saab teha järelduse koha-aadressi määramise (täpsustamise) vajaduse kohta.

Näide: 4-liikmeline pere (ema, isa ja 2 alaealist last) ning pensionär elavad ühes hoones (eramaja). Pere

kasutab elamiseks eramaja teist korrust, kus neil on lisaks elutubadele ka oma vannituba, köök ja magamistoad.

Pensionär kasutab elamiseks eramaja esimest korrust. Pere ja pensionär kasutavad majja pääsemiseks erinevaid sissepääse ning puutuvad omavahel kokku tavaliselt siis, kui näevad juhuslikult tänaval. Samuti on maja ees 2 eraldi postkasti (üks pensionäri perekonnanimega ja teine maja teisel korrusel elava pere perekonnanimega) ning nad möödavad elektrit, vett eraldi möödikute alusel.

Sellises olukorras võiks hooneosadele eraldi aadressi andmine olla põhjendatud, sest nii pere kui pensionär elavad ja toimetavad üksteisest eraldiseisvalt.

Viimati uuendatud 12.01.2023

18.9. Tubade aadressid

Ruumiandmete seadus ei välista ühe sissekäiguga korteri tubadele eraldi aadresside andmist (st lugeda neid eraldi eluruumideks). Selline adresseerimine ei ole tavapärane, kuid vajadusel saab seda teha. Tubadele eraldi aadresside määramine peab olema põhjendatud. Sarnaselt ühise majapidamisega tuleb lähtuda sellest, kas tuba on selline hooneosa, mis vajab eristamist tulenevalt eelmises peatükis toodud kriteeriumidest.

Näide: Lahutatud abielupaar on elanud 20 aastat ühises korteris. Korteri tubadele eraldi aadressi määramiseks pöörduakse kohaliku omavalitsuse poole. Isikute sõnul lahutati abielu 5 aastat tagasi ning nende vahel puuduvad peresuhted. Samas tarbitakse ühiselt elektrit, korteril ei ole eraldi sissepääse, eraldi veemööttjaid jne. Isikud sooviksid saada ka üksi elava pensionäri toetust.

Sellises olukorras peaks kohalik omavalitsus isikute ütluste kõrval hindama ruumide eristamise vajadust. Kohalik omavalitsus saab isikutelt paluda tõendust aadressi määramise vajaduse kohta või ise uurida, kas korteri tubadele aadresside määramine on põhjendatud. Hooneosadele aadressi määramise põhjuseks peab olema reaalne ruumide eristamise vajadus.

Voodikohtadele eraldi koha-aadresse ei määrata, sest puudub aadressiobjekt (hooneosa peab olema ehituslikult eraldatud – st seinad, lagi, põrand, ukSED, trepid vms).

Voodikohtade adresseerimise küsimus on kerkinud näiteks seoses üksielavale pensionäri toetuse määramisega. Kui isikule osutatakse ööpäevaringset hooldusteenust, on sel isikul kooskõlas sotsiaalhoolekande seaduse § 139¹ lg 4 p 2 alusel õigus pensionäritoetusele.

Kohalikud omavalitsused saavad täiendavat teavet koha-aadressi määramise tehniliste küsimuste kohta **aadressiandmete süsteemi haldajalt**.

19. Näiteid omavalitsustest

Peatükis on näiteid Sindi, Harku ja Raasiku omavalitsustest.

Viimati uuendatud 10.01.2023

19.1. Tööprotsess Sindi linna näitel

1. Kohanimede määramise korraldus

- Sindi linnas tehakse kohanime määramine omavalitsuse algatusel ja füüsilise või juriidilise isiku kirjalikul taotlusel ([kohanimeseaduse](#) § 6 lg 1).
- Omavalitsuse algatuse korral pakub omavalitsus ise kohanimed välja.
- Füüsilise või juriidilise isiku taotluse korral (detailplaneeringu piirkonnad, endised aiandusühistud) võetakse arvesse ka taotleja pakutavad kohanimed.
- Omavalitsus valmistab ette kohanime määramise eelnõu, väljavõtte kaardist ja seletuskirja.
- Kõik materjalid avalikustatakse Sindi linna kodulehel (volikogu on kehtestanud vastava korra), Sindi Linnaraamatukogus ja linnavalitsuse sekretariaadis (kahel viimasel juhul paber kandjal) vähemalt 15 päeva enne kohanime määramise otsuse tegemist.
- Pärast õigusakti kehtestamist saadetakse määrus kõikidele teemaga seotud isikutele.
- Linnatänavate puhul annab linnavalitsus Sindi Kommunaalile korralduse tänavasiltide tellimiseks ja paigaldamiseks (üldjuhul tehakse töö 30 päeva jooksul).
- Eratänavate puhul jääb tänavasiltide paigaldamine omaniku kohustuseks, omavalitsus kontrollib seda (tänavasildi paigaldamise kohustus tekib pärast tänavaväljaehitamist).
- Omavalitsuses saavad õigusaktid geomaatik, rahvastikuregistri pidaja, ehitisregistri pidaja ja maamaksu andmebaasi koostaja.
- Vastavalt kehtivatele õigusaktidele tehakse kõikides registrites ja andmebaasides muudatused.
- Vajaduse korral muudetakse andmed kohalikus teeregistris.

2. Aadressitoimingute korraldus

Näide 1:

Pärnu maakond Sindi linn
Kevade tänav
lähiaadresside skeem
M 1:2000

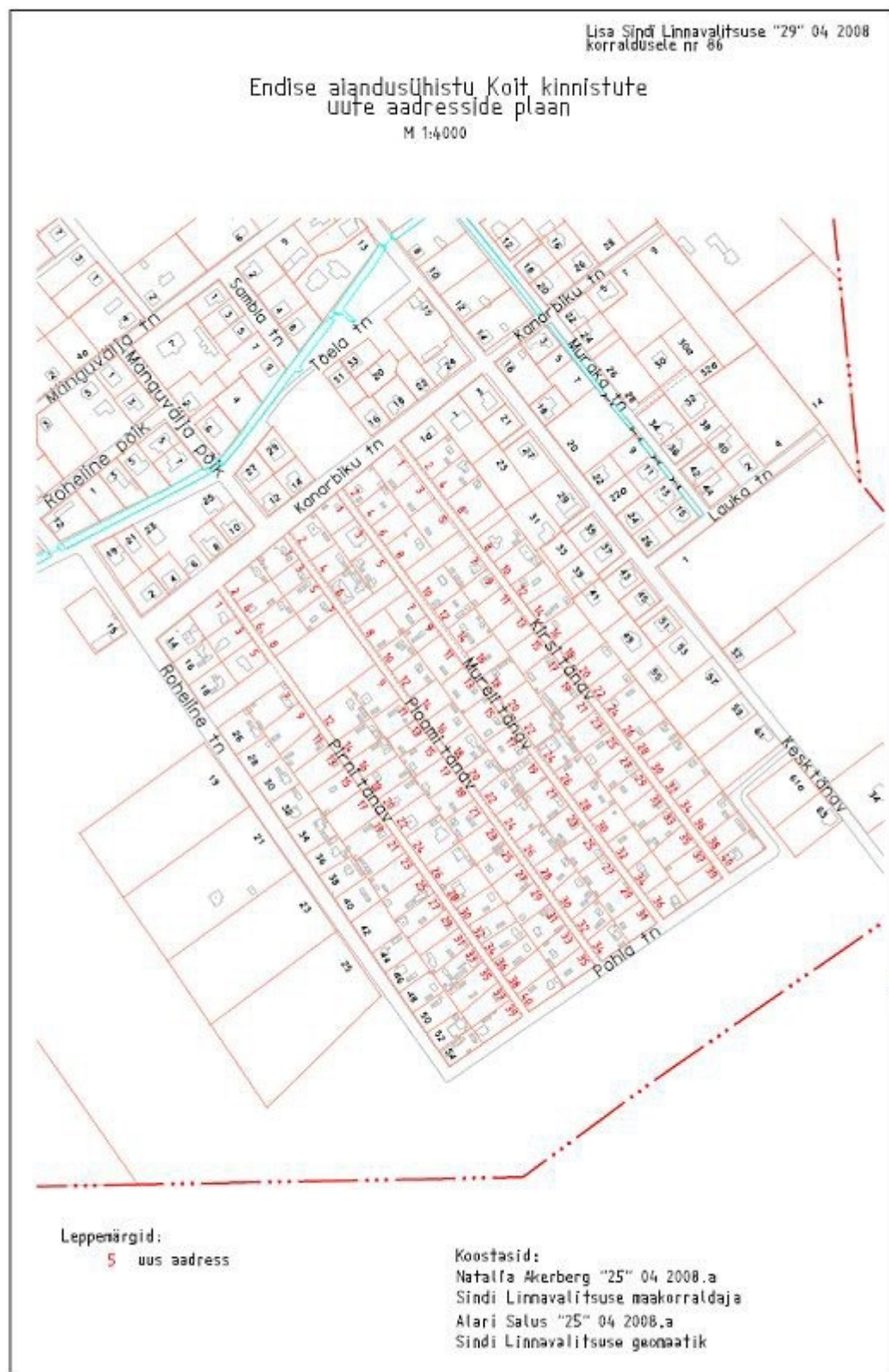
Leppemärgid:

① lähiaadress

Koostas:

Alari Salus "25" mai 2009.a
Sindi Linnavalitsuse geomaatik

Näide 2:

- Aadressiandmete korrastamine on järjepidev töö.
- Lähiaadresside muutmise või uute määramise algatab kas omavalitsus või maaüksuse omanik (detailplaneeringu piirkonnad, aiandusühistud).

- Omavalitsus korraldab aadressiandmete korrastamist (muutmist) piirkondade kaupa.
    - **Näide 1.** Tänavalõigule määrati uus kohanimi. Tänav aäres asub 6 maaüksust. Eelnevalt teavitati omanikke lähiaadressi muutmise vajadusest: kutsuti linnavalitsusse ja selgitati, millised toimingud viib läbi omavalitsus ja mis jääb omaniku kanda.
    - **Näide 2.** Endises aiandusühistus Koit asub 167 maaüksust. Uute lähiaadresside määramist vajasisid 146 maaüksust. Eelnevalt tuli määrata kohanimed endise aiandusühistu teedele (määrati Kirsi tänav, Mureli tänav, Ploomi tänav, Pirni tänav). Pärast kohanime määramist muudeti ADS-i nõuete kohaselt lähiaadressid.
  - **Linnavalitsus võtab vastu õigusakti lähiaadresside määramise (muutmise) kohta ja toimib edasi alltoodud korra kohaselt.**
1. Korralduse (või väljavõtte) tõestatud ära kiri koos kaaskirjaga saadetakse maaüksuse omanikule.
    - **Märkus.** Kaaskirjas märgitakse ära, millised toimingud seoses lähiaadressi muutmise teeb linnavalitsus ja millised jäävad omaniku kanda (numbrisildi paigaldamise tähtaeg määratakse korraldusega).
  2. Korralduse ära kiri esitatakse ehitisregistri pidajale ja rahvastikuregistri pidajale.
  3. Pärnu katastribüroole esitatakse avaldus katastriüksuse aadressi muutmiseks.
  4. Kui katastriüksuse aadressi muudatus on maakatastris registreeritud, väljastab katastribüroo teatise ja uue õiendi muudetud andmetega ning omavalitsus edastab katastriõiendi maaüksuse omanikule posti teel koos selgitava kaaskirjaga.
  5. Pärast maakatastris registreeritud aadressimuudatust **esitab omavalitsus andmed:**
    1. **ehitisregistri pidajale**, kes muudab andmed ehitisregistris;
    2. **rahvastikuregistri pidajale**, kes teeb järgmised toimingud:
      1. uue kohanime lisandumisel tänavanimede registrisse (kus asuvad rahvastatud hooned ning kui on vajalik elanike ümberregistreerimine) palub registripidaja keskregistri (Andmevaral) lisada uued kohanimed (tänavanimed) registribaasi;
      2. omavalitsuse algatusel registreerib registripidaja kodaniku uuele aadressile. Olemas on vastav vorm lisa 2 – teade elukoha andmete kandmiseks rahvastikuregistrisse kohaliku omavalitsusüksuse algatusel.
        - **Näide.** Maakatastris registreeritud maaüksuste Suve tn 2, Suve tn 4, Suve tn 6, Suve tn 1, Suve tn 3 ja Suve tn 5 aadressid vajasisid korrastamist. Tänavalõigule määrati uus kohanimi Kevade tänav (kohanime määramine toimus kooskõlas kohanimeseadusega) ning uued lähiaadressid Kevade tn 2, Kevade tn 4, Kevade tn 6, Kevade tn 8, Kevade tn 10 ja Kevade tn 12 (vastavalt ADS-i määrusele). Omavalitsuse algatusel palus rahvastikuregistri pidaja lisada baasi uue kohanime (Kevade tänav) ja registreeris elanikud uutele aadressidele. Maaüksuste omanikke oli eelnevalt teavitatud omavalitsuse toimingutest;
  3. **Geomaatikule**, kes korrastab Sindi linna kaartide baasid.
  4. Andmed aadressiandmete muutmise kohta esitatakse omavalitsuse spetsialistile, kes koostab maamaksu andmebaasi.
  5. Omavalitsus esitab õigusaktid aadressi muutmise kohta Sindi postkontorile, Eesti Energia AS-i teenindusele, Sindi Tervisekeskusele.
  6. **Märkus.** Vajaduse korral peab kodanik ise teavitama aadressimuudatusest sideoperaatorit ja pank.

19.2. Tööprotsess Harku valla näitel

Millest lähtuti

- 130 aiandusühistut, kuhu inimesed on asunud püsivalt elama, kujunevad ümber elamupiirkondadeks.
- Planeerimistegevuses, aktiivses ehitustegevuses, teede hooldamisel, kommunikatsioonide rajamisel on oluline hästi toimiv aadresside süsteem.
- Väikekohtade süsteem ei ole Harku valla puhul otstarbekas lahendus.

Mida tehakse

- Kogu vallas otsustatakse loobuda väikekohajärgsest adresseerimisest ja hakata adresseerimiseks kasutama liikluspindasid.
- Protsess võtab kaua aega, tähtaegade täitmisega on raskusi.
- Alustatakse teavitustööga, avaldatakse artikleid kohalikus ajalehes (Harku Valla Teataja 2009. a veebruari ja augusti number).
- Kohanimede määramise teavituskirju saadetakse piirkondade kaupa aiandusühistute kontaktisikutele.
- Tallinna eeskujul moodustatakse kohanimekomisjon.
- Koha-aadresside määramisel jälgitakse, milliselt teelt on hoonele juurdepääs; selle kindlakstegemine on aeganõudev.
- Vastatakse kodanike kirjadele.
- Üldiselt on inimesed muudatustega nõus, vaidlejaid on vähe.

Õigusaktide ettevalmistamine

- Kohanimede kehtestamise õigusaktid ja koha-aadresside muutmise õigusaktid valmistatakse ette korraga.
- Mõnel juhul tuleb eelnõusid muuta, näiteks kui inimesed esitavad oma vastuväited hilinemisega või selgub, et ligipääs on teiselt teelt, või tekib vajadus liikluspinnajärgset nummerdamise järjekorda muuta.

Mida arvestatakse

- Liikluspinnajärgsel adresseerimisel arvestatakse Euroopa traditsiooniga: ühel pool teed paaritud ja teisel pool teed paarisnumbrid.
- Viidad teedele paneb Harku vald ise.
- Harku vald teavitab ka Eesti Posti, Eesti Energiat jt asutusi, et kodanikud ei peaks ise aadresside muudatuste tõttu mingeid lisategevusi tegema.

Viimati uuendatud 26.04.2022

19.3. Tööprotsess Raasiku valla näitel

Mida on tehtud

- Maa- ja Ruumiametist saadud katastriüksuste nimekirjade alusel on tehtud kõik vajalikud muudatused.
- Valla katastriüksuste koha-aadressid on üle vaadatud ja vajaduse korral muudetud (näiteks Rooma numbrid on kõrvaldatud).
- Isikuid on muudatustest teavitatud.

Milliseid andmeid kasutatakse

- Katastriandmeid saab vald Maa- ja Ruumiameti FTP-serverist.
- Valla andmebaasis ei muudeta andmeid enne kui kinnistusraamatus on muudatused tehtud (kinnistamata üksuste korral vaadatakse Maa- ja Ruumiameti FTP-serveri katastriandmete järgi).

Probleemid

- Äriühing nõuab aadressi muutmise eest hüvitist. Senini ei ole selgunud, millised kulud täpsemalt kaasnevad. Loodame, et see probleem laheneb.
- Kodanik nõuab uue majanumbri maksumuse kompenseerimist, väites, et mõnes omavalitsuses makstakse 50 eurot. Teabepäevadel tehtud küsitluste alusel ei ole selgunud, milline omavalitsus seda kulu kompenseerib.
- Kataster on kannetega viivitanud, võiks kiiremini teha. Kataster on üldjuhul ühe kuu jooksul kanded teinud, kuid puhkuste perioodi tõttu võib see aeg pikeneda.

Viimati uuendatud 12.01.2023

20. Aadressiandmed teistes registrites

Peatükis on tutvustatud ADS-i seoseid maakatastri, ehitisregistri, rahvastikuregistri, äriregistri, teeregistri ja postisüsteemiga. Seosed ja kvaliteedipuudujäägid ilmnevad hästi näiteks riikliku statistika tootmisel.

Viimati uuendatud 26.04.2022

20.1. Aadressiandmed maaregistris

Maaregister annab aadressiandmete süsteemile andmed eelkõige haldus- ja asustusüksuste (maakonnad, omavalitsused, külad jt asulad) kohta. Maaregister on ADS-iga liidestunud alates ADS-i loomisest 2007. aastal ning andmevahetus toimub automaatselt sünkroonselt (st kannetes ei ole ajalisi nihkeid). Katastriüksuste osas edastab ADS-ile maaregister üksnes ruumikujude muudatusi ja muid tehnilisi lisaandmeid.

Maa- ja Ruumiamet (kuni 2025 Maa-amet) on algatanud alates 2008. aastast mitmeid aadresside korrastamise töid. Aadressiandmete ja kohanimedede osakond on koostanud ning edastanud omavalitsustele probleemsete koha-aadressidega katastriüksuste nimekirju ning palunud andmeid korrastada.

Täname omavalitsusi, kus on praeguseks suur hulk probleeme edukalt kõrvaldatud ning toimub jätkuvalt hea koostöö Maa- ja Ruumiametiga!

Uusi maaüksuste koha-aadresse (sh ka muudatusi) tuleb esitada ADS-i otse (menetlusrakenduse kaudu) ning maaregistri pidamisel kasutab katastripidaja ADS-is registreeritud andmeid, ilma et oleks vaja katastripidajale aadressiandmete kohta õigusakte esitada. Seega näiteks enne kui katastriüksuse moodustamise toimik esitatakse katastripidajale, peab omavalitsus ise üksusele ADS-i rakenduses uue aadressi registreerima.

Viimati uuendatud 12.01.2023

20.2. Aadressiandmed ehitisregistris

Riiklik ehitisregister annab aadressiandmete süsteemile andmeid hoonete ja hooneosade (nt korterite) kohta. Ehitisregister on ADS-iga liidestunud 2008. aasta augustist. Ehitisregistris registreeritud hoonete kuju ja aadressi saab muuta ADS-is. Kui tegu on uuele hoonele ehitusloa andmise või ehitisregistri hoone kehtetuks muutmisega, siis seda tuleb teha ehitisregistri kaudu.

Omavalitsustel on võimalik näha ehitisregistris ka aadressiprobleeme ja tegeleda nende kõrvaldamisega, ilma et Maa- ja Ruumiametil oleks vaja omavalitsustele eraldi teavituskirju saata või probleemsete andmete kohta nimekirju koostada. Samuti näeb kasutaja probleemseid andmeid ADS-i menetlusrakenduses ja avalikus rakenduses ning saab probleemide nimekirju omale salvestada.

Kuna seaduse kohaselt ei pea praegu ehitisregistris kõiki hooneid ja hooneosi registreerima, siis paraku ei ole selles registris kõigi hoonete ja hooneosade andmeid. ADS-i toimimiseks on vajalik aga kõikide hoonete ja adresseeritavate hooneosade koha-aadresside olemasolu, seepärast kogutakse osade hoonete andmeid ADS-i ilma ehitisregistri vahendusega. Ehitisregistris saab neid andmeid kasutada.

Viimati uuendatud 12.01.2023

20.3. Aadressiandmed rahvastikuregistris

Eesti rahvastikuregister on ADS-iga täielikult liidestunud alates 2014. aasta juunist ning koha-aadresside kvaliteet üha paraneb. 2021. aasta alguses on umbes 99,99% rahvastikuregistri aadressidest suudetud seostada ADS-i andmetega.

Omavalitsus pidi 2012. a lõpuni rahvastikuregistrile (AS-ile Andmevara) kohanime ja koha-aadresside määramised ja muutmised esitama e-kirja teel Exceli tabelitena. Nüüd saab kohalik omavalitsus aadressimuudatused ära teha ADS-i menetlusrakenduse ja pereregistri kaudu ise ning enamus andmetöötlusest toimub automaatselt ilma täiendava käsitööta.

Viimati uuendatud 20.12.2022

20.4. Aadressiandmete kooskõla erinevates registrites

Erinevate registrite andmete kvaliteedist saab hea ülevaate näiteks riikliku statistika tegemisel. Sageli küsitakse, miks ei tehtud registripõhist rahva- ja eluruumide loendust juba aastal 2011, kui meil on registrites kõik andmed olemas.

Paraku tuleb tõdeda, et kui oleksime teinud rahvaloenduse registrites olevate (2011. aasta) andmete alusel, siis elaks meil näiteks 3900 inimest Lasnamäe keskel ühise leibkonnana lageda taeva all, sest nende rahvastikuregistrisse kantud aadressiga hoonet ei ole olemas või puudub neil üldse hoone tasemel aadress. Samamoodi oleks meil veel linnade ja külade kaupa erineva suurusega leibkondades lageda taeva all elavaid inimesi kokku umbes 112 000. Seega ligikaudu 8% elanikest võinuks registriandmete alusel pidada kodututeks, kes moodustavad kummalisi ühisperesid (loendusstatistika leibkondi). Niisuguse statistikaga ei soovi ilmselt enamik Eesti elanikke oma riiki kuskil esitleda.

Statistilistes uuringutes moodustavad leibkonna ühes eluruumis elavad inimesed.

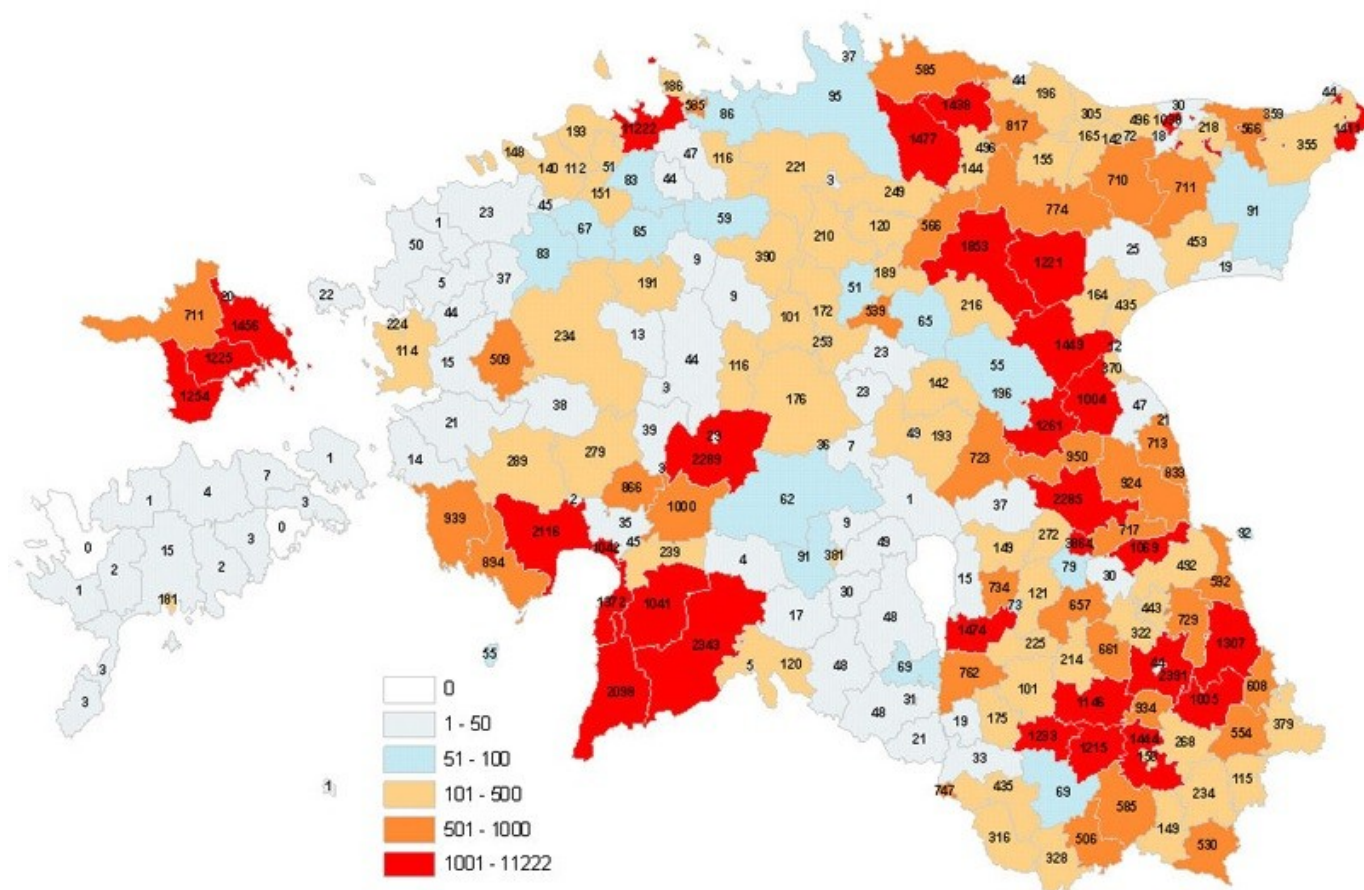

Pilt: Tuule Sofia Konsap 4a.

Seega - enne andmete korrastamist eelkõige rahvastikuregistris, aga kindlasti ka ehitisregistris, äriregistris ja teisteski registrites ei saa riik minna üle registripõhisele loendusele. Registrate andmete korrastamatuse tõttu pidi riik tegema suuri kulutusi 2011. aasta loenduse läbiviimiseks, kus suur osakaal oli endiselt klassikalisel ükselt uksele küsitlusel.

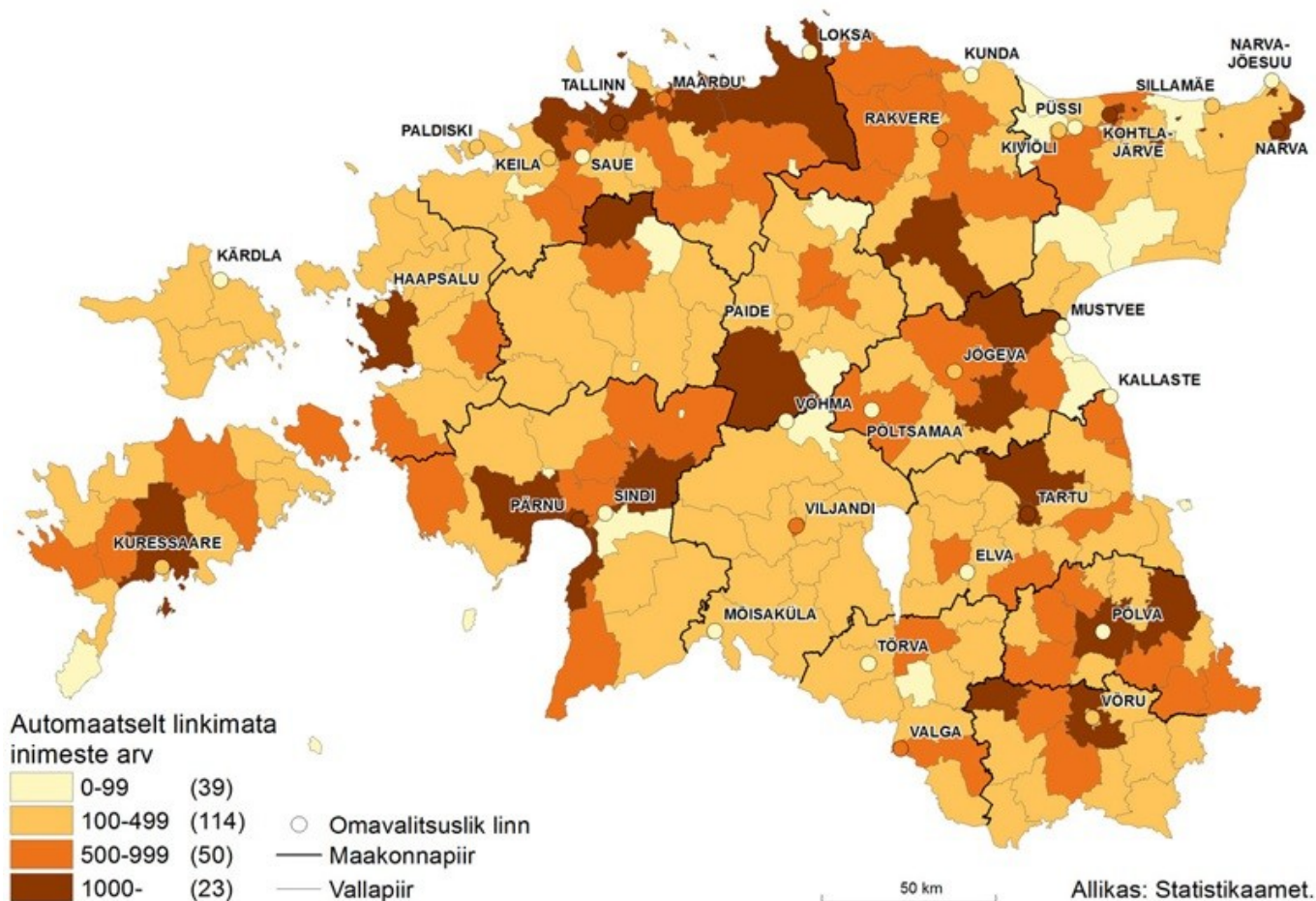
Allpool on toodud mõned joonised nende elanike arvu kohta, kelle aadress ei seostunud hoonega. See tähendab, et inimesel võib olla rahvastikuregistris küll mingi aadress kirjas, kuid selle alusel ei ole võimalik teda leida, sest niisuguse aadressiga hoonet ei ole riigi hallatavas ehitisregistris ega ka ADS-is olemas. Sageli on rahvastikuregistris olev aadress ainult omavalitsuse või asustusüksuse tasandil ilma lähiaadressita kirje – ka sellise aadressi alusel ei ole inimene leitav.

2007. aastal võrdles statistikaamet ehitisregistris olevate hoonete aadresse ja rahvastikuregistris olevaid inimeste aadresse. Tulemust ilmestab järgnev joonis, kus seostamata jäänud inimeste arv on omavalitsuste kaupa kaardil esitatud ning iga omavalitsus on värvitud vastavalt seostamata jäänud inimeste arvule.

Võrdluseks sama teave 2010. aasta seisuga:

Praeguseks on andmekvaliteet paranenud, sest paljud omavalitsused on mõistnud selle olulisust.

Vaata lisaks peatükke: „[5.3. Andmekvaliteedi tagamine](#)” ja “[4.9. Soovides on vastuolu](#)”.

Viimati uuendatud 12.01.2023

20.5. Korteriomandite numbrid ja aadressid Kinnistusraamatus

Eesti riiklike registrite koostoime tagamiseks on äärmiselt olulised kvaliteetsed aadressiandmed. Aadressiandmete kasutuse aluseks Eestis on Aadressiandmete süsteem (ADS).

Registrite koostoime vajaduse heaks näiteks on eesmärk aastal 2020 viia läbi rahva ja eluruumide loendus registripõhiselt (REGREL). Erinevatesse registritesse sisestatud isikuandmetega seotud atribuutide seostamiseks on tihtipeale ainsaks ühendavaks lüliks just aadress. Seetõttu on oluline, et aadressiandmed oleks erinevates registrites ühetaolised aadressi tekkest peale.

Enamasti tekkivad korterite aadressid **ehitisregistris** (EHR) hoonele või korterile ehitusloa väljastamise protsessis. Üheks kohustuslikuks ehitusloa väljastamise osaks on korteri aadressi registreerimine **ADS**-is. Ja seejärel tuleb kasutada neid aadresse teistes registrites täpselt sellistena nagu nad on **ADS**-is.

Paraku lähevad osad korterite aadressid käibesse hoopis **kinnistusraamatu kaudu korteriomandi kinnistamisel**. Selline aadresside tekkimine on aga väär, sest kinnistusraamatu korteriomandid ei ole aadressiobjektid ja sealtkaudu ei kandu aadressid **ADS**-i ja teised registrid ei saa teada sellise aadressi tekkest. Kinnistusraamatu korteriomandi korteri numbrile ei kohaldu riiklikud aadresside määramise nõuded ja seega võivad tekkida n-ö aadressid, mis ei vasta ADS-is olevatele. Korteriomand küll hiljem seostatakse ADS-is korrektse aadressiga, aga kinnistusraamatus korteriomandi korterinumbrit enam ei muudeta.

Korteri omanikud tahavad **kinnistusraamatu korteriomandi korteri numbri** alusel teha edasisi toiminguid (nt registreerida elukohta rahvastikuregistris), pidades neid ametlikeks aadressideks. See on loomulik, sest omanikul on omandi kohta käivad dokumendid ja sinna on kantud korteriomandi korterinumbrist ning talle ei ole selgitatud, et kinnistusraamatus olev number ei tarvitse olla selles korteriomandis sisalduva eluruumi tegelik aadress.

Enamusel juhtudel langeb korteriomandi numbri väljale kirjutatud number kokku korteri tegeliku aadressinumbri, kuid see ei tarvitse kõigil juhtudel nii olla.

Kõigis registrites peavad aadressid rangelt vastama ADS-i nõuetele ja kui aadress ei vasta nõuetele, siis ei õnnestu kodanikul ülalmainitud korteriomandi korterinumbrit riiklikes registrites kasutada.

Tihti peale kasutavad ADS-i andmeid ka taristuettevõtted ja muud teenusepakkujad ning ka sealtkaudu võib tekkida korteriomandil probleeme ja küsimusi. **Seetõttu on soovitus võtta kinnistusraamatu kannete aluseks alati EHR-i ja ADS-i andmed ja olukorras, kus see ei ole võimalik, tagada, et korteriomanditele määratavad aadressid vastavad ADS-i nõuetele. Lähemalt alltoodud juhises.**

Kinnistusraamatus on korteri number (eriomand) näha järgmiselt:

Otsing

?

Põhja-Tallinna linnaosa, Auna tn 9-12

Kataster/Kinnistu nr

Kood/Omaniku nimi

☐ Kehtetu omanik

☐ Õigustatud isik

Tühjenda x

Otsi

Otsingutulemus

Omanik

Vaata tulemusi Maa-ameti kaardilt

Salvesta

Printi

Kinnistu nr	Kinnistu liik	Katastritunnus	Katastriüksuse aadress	Pindala	Eriomand	info
7109301	Korteriomand	78408:803:5650	Auna tn 9, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond	1141 m2	12	

Otsingutulemusi: 1

Paraku see andmeväli ei tarvitse olla selle korteri aadressinumber. Ametlikku aadressi selles korteriomandis oleva korteri kohta näeb aadressivormi avades.

Registriosal klõpsates avanevad lisaandmete paneelid, kus parempoolsel paneelil on aadressiandmed.

Otsingutulemus
Omanik
Vaata tulemusi Maa-ameti kaardilt
Salvesta
Prindi

Kinnistu nr
Kinnistu liik
Katastritunnus
Katastriüksuse aadress
Pindala
Eriomand
info

7109301
Korteriomand
78408:803:5650
Auna tn 9, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond
1141 m2
12

Korteriühistu registrikood
80132939

Sihtotstarve
Elamumaa 100%

Andmejälgija
Kui Kinnistusraamatus väljastatakse isiku isikuandmeid (nimi + isikukood), siis näeb isik, kelle isikuandmeid väljastati, infot selle kohta eesti.ee portaalis.

Dokumentide tellimine
Toimiku dokumentide tellimiseks tuleb esmalt [siseneda](#) ID-kaardi või mobiil-ID'ga ning osta vähemalt üks selle kinnistuga seonduv registriosajagu.

Vaata Maa-ameti kaarti ▶

Kehtivad kanded
Kannete ajalugu
Dokumentide tellimine
Ehitisregistri andmed
Aadressiandmed

Registriosajaga on seotud järgmised aadressiandmed

ADS_OID	Täisaadress	Objekti liik
ER01362917	Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa, Auna tn 9-12	eluruum

* Andmed on informatiivsed ja pärinevad xgis.maaamet.ee/adsavalik/

* Valede andmete esinemisel palume edastada teade Registre ja Infosüsteemide Keskusele

Ülaltoodud näites lähevad korteriomandi korterinumbr ja ametlik aadress kokku, kuid see ei pruugi alati nii olla. Korteri aadressid määrab kohalik omavalitsus aadressiandmete süsteemis ja kinnistusraamatus oleva korteriomandi number aadressiandmete muudatuse korral automaatselt ei muutu (korteriomandi number langeb kokku tähistusega plaanil, mis on kinnistamiskande osa, ja seetõttu seda kinnistusraamatus ei muudeta ning kaasaegsena ei hoita).

Näiteks on Aadressiandmete süsteemis aadress Rakvere linn, Turu plats 3-27, aga kinnistusraamatus on korteri numbri väljale kantud M3:

Otsing
Rakvere linn, Turu plats 3-27
Otsi

Kood/Omaniku nimi
☐ Kehtetu omanik
☐ Õigustatud isik
Tühjenda x

Otsingutulemus
Omanik
Vaata tulemusi Maa-ameti kaardilt
Salvesta
Prindi

Kinnistu nr
Kinnistu liik
Katastritunnus
Katastriüksuse aadress
Pindala
Eriomand
info

4279331
Korteriomand
66301:008:0018
Turu plats 3, Rakvere linn, Lääne-Viru maakond
1118,0 m2
M3

Otsingutulemusi: 1

Notar ega kohtuniku abi, kes teeb kande kinnistusraamatusse, ei ole aadressi määraja (aadressi määraja on kohalik omavalitsus). Paraku ei ole see asjaolu, et kinnistusraamatus olev korteri number ja ametlik aadress ei lange alati kokku, tavakodanikele üldjuhul teada ja korteriomandite andmetes sisalduvat korteri numbrit peetakse sageli korteri aadressinumbriks.

Korteriomandi andmetes olevale korterinumbri andmeväljale võib olla kirjutatud üksik täht, sõna, number, eelnevate kombinatsioon jne, kuid korteri aadressile (sh aadressinumbri ja selle lisanditele) kehtivad nõuded vastavalt **ruumiandmete seadusele avaneb uues vahekaardis** ja aadressiandmete süsteemi ehk **ADS-i määrusele avaneb uues vahekaardis**.

Et vähendada segadust ja tagada registrites korrektsete seoste tekkimine ning ühetaolisus, on vaja, et korteriomandite numbrid kinnistusraamatus lähtuksid samadest põhimõtetest ja nõuetest, mis kehtivad hooneosade adresseerimisel.

Korteriomanditele kinnistusraamatus korteri numbriga sisestamisel (vastavalt siis juba kande aluseks olevate lepingutekstide koostamisel) peab lähtuma sellest, kas korteriomandile vastav hooneosa vajab adresseerimist ADS-is.

Adresseeritavatele hooneosadega (näiteks korterid ja äriruumid) seotud ehk **ADS seost vajavatele korteriomanditele kinnistusraamatus korterinumbri sisestamisel** tuleb lähtuda järgmistest punktidest:

1. Korteri number ei või alata tähega või olla üksik suutäht, nt „M1“, „M2“, „A“, „B“ vms, vaid peab olema number.
  - Kui on vaja tagada samas majas paiknevate eluruumide ja mitteiluruumide eristamine, siis tuleb sisestada kinnistusraamatus korteri numbriga erinevad araabia numbrid järjest suurenevalt (näiteks 1 kuni 15, sh 1 kuni 10 on korterid ja 11 kuni 15 on äriruumid).
2. Korteriomandi jagamisel võib kasutada lisaks numbrile väikest tähte või numbrit erilisandina.
  - Näiteks korteri nr 1 jagamisel tekivad korteriomandid „1a“ ja „1b“ või „1/1“ ja „1/2“.
3. Üldjuhul peab korteriomandi number kinnistusraamatus kokku langema EHR-is oleva hooneosa (eluruumi või mitteiluruumi) numbriga.
4. Üldjuhul ei või korrata korteriomandi korterinumbri maja numbrit või lähiaadressi. Maja numbriga või lähiaadressiga kordamine võib olla vajalik juhul, kui katastriüksusel paikneb mitu hoonet ja kõigis neis hoonetes on hooneosad samasuguste numbritega (algavad 1-st).
  - Näiteks kui on katastriüksusel aadressiga Metsa tn 5 hooned Metsa tn 5/1 ja Metsa tn 5/2, siis lisada hoone number ka korteriomandi andmetes olevale korteri numbrile – nt „5/1-1“ ja „5/2-1“ jne.
  - Näiteks kui katastriüksusel on paralleelaadress Õuna tn 1 // Kirsi tn 1, st maja number on ka sama, siis võib korteriomandi andmetes olevale korteri numbriga lisada ka maja lähiaadressi – nt „Õuna tn 1-1“, „Kirsi tn 1-1“.
5. Üldjuhul ei kirjutata korteri numbriga lahtrisse sõnalist teksti.
  - Näiteks ei ole lubatud kirjutada „korter 1“, „äripind M2“ vms.

Kui korteriomand ei vaja ADS seost, st korteriomandile ei vasta adresseeritav hooneosa (näiteks parkimiskoht, panipaik, keldriboks vms), siis

6. Punktides 1-5 toodud reeglid ei kehti.

7. Selliste korteriomandite eristamiseks on soovitatav kasutada tähti või sõnu.

- Näiteks „PP23” või „panipaik nr 23”, „PK5” või „parkimiskoht nr 5” jne.

Siiski peab sellistes olukordades olema kindlalt veendunud, et korteriomandi aadressi alusel eristamiseks ei teki väga suure tõenäosusega kunagi vajadust. Nt võib garaažiboksis tegutsemist alustada juriidiline isik, kelle aadress vajab äriregistris registreerimist. Parkimiskohtade (mh ka eraldiseisvas parkimismajas) ja panipaikade puhul võib olla suhteliselt kindel, et ADS seos ei ole vajalik.

Lisaküsimuste korral abistab Maa- ja Ruumiameti aadressiandmete ja kohanimed osakond:
ads.abi@maaruum.ee

Viimati uuendatud 02.08.2024

20.6. Aadressiandmed äriregistris

Äriregister on alates 2018. aastast ADS-iga liidestunud, selles sisalduvate koha-aadresside struktuur on ligi 95% ulatuses ADS-i nõuetega vastavuses. ADS-iga seostatud aadresside puhul toimuvad uuendused vastavalt ADS-i andmetele automaatselt ja seega KOV-d enam aadresside muudatustest RIK-i teavitama ei pea.

Äriregistris olevate juriidiliste isikute koha-aadresside kvaliteet on riigi infosüsteemi toimimise ning rahva- ja eluruumide loenduse seisukohast samuti oluline, sest loenduse teel uuritakse ka inimeste töövaldkonda puudutavaid üksikasju. Statistilistele andmetele tuginedes saab teha järeldusi näiteks igapäevase pendelrände (kodu-töö-kodu) kohta. Selle põhjal omakorda saab teha olulisi otsuseid transpordi arendamiseks jne.

Viimati uuendatud 11.01.2023

20.7. Teede andmed teeregistris

Oma valitsused saavad oma kohanime korrastamisel võrrelda neid ka teeregistris olevate andmetega. Liikluspindadele nimesid määrates tuleb arvestada, et sama ruumilise ulatusega teedel peab olema sama kohanime nii teeregistris kui ka kohanime registris. Samale tee ei või määrata liikluspinna nimest või kohanime registrile esitatava tee nimest erinevaid nimesid, kui vastava objekti ruumiline ulatus on võrdne. Küll aga saab määrata erinevaid nimesid teesadele (näiteks kui riigimaantee läbib alevit, siis alevi ulatuses võib teesale määrata terviktee nimest erineva liikluspinna nime).

Teeregistri tärkandmeid (kirjelisi andmeid) saab vaadata aadressil <https://teeregister.riik.ee>.

Teeregister

Avaleht

Otsing

Teenused

Aruanded

Kaart

Sisene

Lihtotsing

Otsingutulemustes näidatakse maksimaalselt 5 000 rida. Mahukama päringu tegemiseks kasutage aruandlust.

Maakond (hooldepiirkond)

Oma valitsusüksus

Terviktee jaotus

Terviktee number ja nimi

Andmeliik

Otsi

Tee	Nimetus	Sõidutee	Algus km	Lõpp km	Algus teeosa nr	Algus tkaukus	Lõpp teeosa nr	Lõpp tkaukus	Andmeliik	Pikkus
2290025	Allika tee								Terviktee	220

Kirjed: 1 - 1 Kokku: 1

CSV

XLSX

Terviktee

Tee number: 2290025

Tee nimi: Allika tee

Pikkus (m): 220

Tee liik: MUU - Muu tee

Aadressotsing

Orto

Kaart

Hübriid

Koordinaat

Joonlaud

Kihid...

Pointeriga valik

Pinnaga valik

Teed kaardil on vaadeldavad Maa- ja Ruumiameti geoportaalil (<https://geoportaal.maaamet.ee/>):

Kohanimeregister

Kohapärimus +

Kultuurimälestised +

Lennunduskaart +

Loodushoiutööd +

Looduskaitse, Natura 2000 +

Maaparandussüsteemid +

Maardlad +

Mahealad +

Merealad +

Metsamuutused +

Mullastiku kaart +

Mürakaart +

Ohtlikud kätised, veevarustus, veeohutus +

Palverännutee +

Planeeringud +

Pärandkultuur +

Pärandniidud +

Riigimaa kasutus +

Riigimaade oksjonid +

Ristipuud +

RMK metsatööde kaart

Sadamakaart +

Soojussaared +

Teeregister (Transpordiamet) +

Veemajanduskavade meetmed 2022-2027 +

Vee terviseohutus +

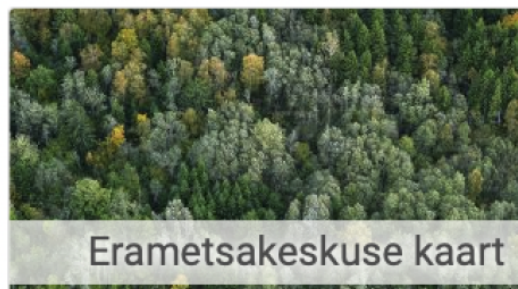
Üleujutusohuga alad +

Korduma kippuvad küsimused +

info »

Versioon: X-

info »

Versioon: X-

info »

Versioon: X-

info »

Versioon: X-

Olles mõnes teises kaardirakenduses, saab rakendusi vahetada: <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/maainfo>

MAA-AMET

Teeregister (Transpordiamet) ▼

Pärandniitude kaardirakendus

Planeeringud

Ravimiamet

Riigimaa oksjonite kaardirakendus

Ristipuude kaardirakendus

RMK metsatööde kaart

Sadamakaart

Soojussaared

Teeregister (Transpordiamet)

Viimati uuendatud 20.12.2022

20.8. Aadressiandmed postisüsteemis

6. oktoobril 2017 jõustus ADS-i põhimääruse muudatus, mille kohaselt kantakse aadressiandmete süsteemi infosüsteemi ka posti sihtnumbrid. Universaalse postiteenuse sihtnumbrid lisati aadressiandmete süsteemi

2019. aasta arendustöödega, siis hakati neid ka päringuteenuste kaudu edastama.

Postiaadress ja koha-aadress on üldjuhul üsna sarnased. Postiaadressides lisandub koha-aadressile sihtnumber (postiindeks). Postiaadresside hulgas on aadresse, mis lõpevad postkasti numbriga. Sellised aadressid ADS-i ei kuulu, sest postkasti number, mis ei viita hoonele ega hooneosale, ei ole koha-aadressi osa.

Postisüsteemis toimivad postiaadressidena lisaks tavapärastele koha-aadressidele ka koha-aadressile (näiteks postkontori aadressile) lisatavad postkastide numbrid ja pakiautomaatide nimed. Selliseid postiteenuse spetsiifilisi aadresse ei ole kavas ADS-s haldama hakata, sest iga ettevõtte või eraisik võib omaltpoolt luua erinevaid teenuseid ning määrata aadresse (nimesid) sellistele objektidele, mis ei kuulu aadressisüsteemi, ja kasutada neid oma äri- või muude vajaduste katmiseks.

Sihtnumbrite infot saab universaalse postiteenuse osutaja (AS Omniva) kodulehelt. Samuti võib iga postiteenuse pakkuja välja töötada oma indekseerimise süsteemi.

Omniva uuendab oma baasis aadressiandmeid ADS-st igaühiselt.

Viimati uuendatud 11.01.2023

20.9 Google'i veebikaardil aadressi muutmine

Google Mapsi ega ka teiste eraettevõtete navigeerimisteenustesse ei pruugi Eesti aadressimuudatused jõuda vahetult pärast kohaliku omavalitsuse poolset aadressi muutmist ADS-is. Mõistetavalt häirib see väga, kui nt tellitud takso või kaup ei jõua õigele aadressile. Maa- ja Ruumiameti andmed on küll kõigile osapooltele tasuta kättesaadavad, kuid eraettevõtetele ei ole ADS-i kasutamine kohustuslik.

Maa- ja Ruumiamet on sõlminud Google'iga andmevahetuslepingu, millega teeb kättesaadavaks Eesti värskeimad asukohaandmed. Paraku kajastuvad andmemuudatused siiski mõningase viivituse või moonutusega.

Andmevigade selgumisel Google Mapsis soovitame kaardi kasutajatel edastada muudatusettepanek. Juhendmaterjal asub aadressil <https://support.google.com/maps>. Valige sealt teema „Lisage või muutke kohta, arvustust või fotot“ („Add or edit a place, review or photo“) ning seejärel „**Puuduva aadressi või nõõpnõela vale asukoha parandamine**“ („Fix a missing address or wrong pin location“).

Maa- ja Ruumiamet edastab ka ise eeltoodud vormi kaudu vastavaid ettepanekuid, sest mida rohkem ettepanekuid sama koha kohta edastatakse, seda kiiremini andmed korda tehakse.

Sarnaste küsimustega on kokku puutunud ka teiste riikide kolleegid.

Viimati uuendatud 11.01.2023

21. Infosüsteemide arendajatele ja suurkasutajatele

Mis on ADS-i infosüsteemis seni tehtud

- Loodud on ADS-i infosüsteemi andmebaas (aastal 2007, arendatakse pidevalt edasi).
- Loodud on aadressiandmete menetlusrakendus (algse ADS-i haldamise veebirakenduse funktsionaalus on viidud menetlusrakendusse).
- Loodud on avalik [X-GIS-i kaardirakendus](#) ja [päringurakendus](#) (ADS andmete väljavõtteid saab alla laadida).
- Maaregister on liidestatud 2007. aastal (katastriüksused ning haldus- ja asustusüksused).
- Ehtisregister on liidestatud augustis 2008 (hooned ja hooneosad, sh korterid). Alates 2014. aasta oktoobrist saab ADS-is muuta ehtisregistris registreeritud hoonete kuju ja aadressi ning ehtisregister võtab need andmed automaatselt üle.
- Kohanimeregister on liidestatud detsembris 2008 (liikluspindade ja väikekohtade kohanimed ning ruumikujud).
- On loodud [X-tee teenused](#) andmeuuenduste salvestamiseks ADS-i ja andmete väljastamiseks. Alates 2016. aasta novembrist on kõik teenused X-tee versioonis 6 kättesaadavad.
- 2012. aastal loodi ADS avalik päringurakendus, mille kaudu on võimalik teha suuremaid väljavõtteid mis võimaldab igaühel ADS-i andmeid CSV-vormingus alla laadida (andmehulk on ligikaudu 2 miljonit aadressi ja 2,6 miljonit aadressiobjekti). Aastal 2025 rakendust uuendati ning kõik olemasolevad funktsionaalsused liikusid [Aadresside ja kohanimede süsteemi AKS](#) alla
- Loodud on integreeritav aadressiotsing [In-ADS](#).
- Kasutada saab ka [WMS teenust](#). Maa- ja Ruumiameti WMS-teenused on OGC WMS standardil põhinevad kaarditeenused, mis võimaldavad Maa- ja Ruumiameti aluskaartide ja andmete kasutamist erinevate GIS-tarkvaradega (sh mitmesuguste vabavaraliste tarkvaradega).

Viimati uuendatud 12.01.2023

21.1. ADS-i X-tee teenused

ADS-i X-tee teenuste kohta saab täpsemalt lugeda [ADS-i spetsifikatsioonist](#). X-tee on riigi ametlik andmevahetuskiht. Seepärast on ka ADS-i poolt infosüsteemidele pakutavad teenused tehtud just X-tee teenustena. Teenused on nii avaliku kui ka erasektori tarbijale tasuta. Vaata lisaks ADS-i ja KNR-i X-tee teenuste kohta ka [Maa- ja Ruumiameti geoportaalist](#). Loe ADS-i X-tee teenuste kasutamise kohta lähemalt [ADS-i X-tee teenuste kirjeldusest](#). Teenuste kirjeldus inglise keeles: [ADS X-tee services](#).

Teenuste XML formaadis kirjeldustega on võimalik tutvuda Maa- ja Ruumiameti geoportaali

lehel: [aadressiandmete süsteemi X-tee teenused](#).

Lisaks ADS-i X-tee teenustele leiab geoportaalist kirjeldused ka kõikidele teistele Maa- ja Ruumiameti infosüsteemidega seotud X-tee teenustele.

- **Aadressikomponentide kehtiva seisu väljastamise teenus (ADSkomponendid.v2)** – väljastab aadressikomponentide kehtiva seisu, kuid kuna kogu klassifikaatori andmemaht on väga suur, siis algne seis on mõistlik laadida ühekordsena [aadressiandmete süsteemi avalikus teenuses](#) väljavõtete alt CSV-vormingus ja seejärel hakata andmemuudatusi teenustest küsima. Seega päring on sobiv pigem üksikute klassifikaatori väärtuste kontrollimiseks, mitte kogu klassifikaatori allalaadimiseks.
- **Aadressikomponentide klassifikaatori muudatuste päring (ADSkompklassif.v2)** – klassifikaatori väärtuste esmalaadimise järel saab selle teenuse kaudu pärida muudatusi. Enamik infosüsteeme teevad andmeuenduspäringuid öösiti, muudatused ise toimuvad päeval.
- **Aadressiobjekti otsing (ADSobjotsing.v6)** – võimaldab otsida aadressiobjekte aadressi ja objekti andmete alusel.
- **Aadresside otsing (ADSaadrotsing.v3)**
- **Objekti muudatuste päring (ADSobjmuudatused.v5)** - selle teenuse kaudu saab väline infosüsteem teada, milliseid muudatusi on tehtud aadressiobjektide andmetes. Ainult objekti aadressimuudatusi saab pärida eraldi teenuse kaudu.
- **Aadressi muudatuste päring (ADSaadrmuudatused.v5)** – teenuse kaudu saab väline infosüsteem teavet aadresside lisandumisest, muutmisest ja tühistamisest ADS süsteemis etteantud vahemikus. Logitavad sündmused lähtuvalt otseselt aadressidest.
- **Objekti aadresside muudatuste päring (ADSobjaadrmuudatused.v3)** - teenus annab teada, milliseid muudatusi on objekti aadressides tehtud etteantud vahemikus. Eelkõige jälgitakse objekti ja aadressi seose teket, muutmist ja kadumist. Selliste objekti - aadressi seoste sündmuste lisaandmetena väljastatakse ka objekti enda sündmused, samuti objekti järgnevusinfo, aadressi komponendid ning teiste sama aadressiga seoses olevate objektide andmed.
- **Aadressiteksti normaliseerimise teenus (ADSnormal.v2)** - teenuse sisendiks on normaliseerimata aadress, väljundiks on maksimaalselt normaliseeritud aadress. Kõikidel juhtudel ei ole võimalik aadressi normaliseerida.
- **Tühistatud objekti järglaste päring (ADSobjjarglased.v2)** - teenuse kaudu on võimalik pärida tühistatud aadressiobjekti loogiliseks järglaseks olevaid objekte. Asendavad objektid võivad tekkida ajaliselt hiljem kui päringu tegemise hetkel.
- **Tühistatud aadressi järglaste päring (ADSaadrjarglased.v2)** - teenuse kaudu on võimalik pärida tühistatud aadresside loogiliseks järglaseks olevaid aadresse. Asendavad aadressid võivad tekkida ajaliselt hiljem kui päringu tegemise hetkel.
- **Ruumiaadressi päring (ADSruumiaadress.v1)** - teenuse kaudu on võimalik küsida kujule vastavaid ruumiaadresse. Sisendiks kas gml-formaadis kuju või punkti koordinaadid.
- **Liidestujate aadresside tagasiside teenus (ADSadrTagasiside.v2)** - liidestunud register saab selle teenuse kaudu anda tagasisidet enda aadressidest, mis ADS-iga seotud või puuduvad ADS-ist.
- **Liidestujate tagasiside soovitude teenus (ADSadrTagasisideSoovitused.v2)** - liidestujate aadressisoovituste teenus, mille kaudu saab liidestunud register pärida liidestuja aadressile ADS-is leitud vastet.
- **ADS gazetteer otsing (ADSGazetteerotsing.v1)** - selle teenuse vahendusel on võimalik kasutada In-ADS-i aadresside päringuid üle X-tee.
- **Ajaloolise aadressiobjekti otsing (ADSobjajalooline.v2)** - teenus võimaldab otsida aadressiobjekte ka ajalooliste andmete alusel.

Lisainfot:

ADS-i arendamine ja tarbijate tagasiside on tekitanud vajaduse uute teenuste versioonide järgi. Vanemad teenused on nii tehniliselt kui moraalselt aegunud ja ei anna enam andmete kohta päris adekvaatset infot.

Viimati uuendatud 12.08.2025

21.2. Maainfosüsteemi X-tee teenused

Maainfosüsteem (maakataster) pakub paljusid X-tee teenuseid, kuid aadressiandmete seisukohast on olulisemad järgmised (täpsemalt vt teenuste kirjeldusi [siit](#)):

- **Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaatori (EHAK) kehtiv seis** – väljastab EHAK-i kehtiva seisu, enamik andmetest on ka ADS-i teenuste kaudu saadaval, kuid on mõned erinevused.
- **EHAK-i muudatused** – kui kehtiv seis on alla laaditud, siis saab selle teenuse kaudu muudatuste andmeid.
- **EHAK-i muudatuskomplektid** – muudatuste andmed komplekteeritakse ajavahemiku järgi (kõik etteantud ajavahemikus toimunud objektide kustutamised, lisandumised ja muutmised).

Nende teenuste kaudu saab detailseid andmed EHAK-i objektide kohta, sealhulgas ringpiiri andmeid, mida ADS-i kaudu ei väljastata.

EHAK andmete kirjelduse koos andmete allalaadimise võimalusega leiab [Maa- ja Ruumiameti geoportaalist](#)

Viimati uuendatud 12.08.2025

21.3. Kohanimeregistri X-tee teenused

- **Kehtivate nimeobjektide päring** – väljastab kehtivate kohanimeobjektide andmeid.
- **Kohanime kõik vasted** – väljastab kohanime vasteid.
- **Kohanime dokumentide päring** – väljastab kohanime kõik alusdokumendid.
- **Kohanime muudatuslogi päring** – väljastab kohanime ja kohanimeobjektide muudatuste andmeid.
- **Kohanime päring tekstiliste atribuutide ja ruumifiltri põhjal** – võimaldab pärida andmeid kohanimes sisalduva teksti ja objekti või tema tunnuspunkti ruumilise asukoha alusel.

Viimati uuendatud 04.05.2022

21.4. Andmetöötlus ADS-is

Aadressiandmete süsteemis töödeldakse laekunud andmeid ja toodetakse erinevate reeglite alusel järgmisi lisaandmeid.

- Hoitakse ajakohasena **unikaalaadressi nõudega alade** piire.
- Uuendatakse Omniva **sihtnumbrite** andmeid koos ruumikujudega kaardil.
- Hallatakse kõigi kaheksa taseme **komponentide klassifikaatorit**, arvutatakse välja järgnevussuhted 1-5 taseme komponentide vahel.
- Säilitatakse aadressiobjektide ja koha-aadresside ning nende muudatuste infot alates ADS-i käivitamisest 2008. aasta jaanuaris.
- Aadresside **ajaloo** info – toodetakse andmete **järgnevussuhete info** nii aadressikomponentidele, aadressiobjektidele kui ka aadressidele. Näiteks kui tänavanimi muudetakse kehtetuks ja nimetatakse uus tänav, siis uue tänav järgi määratud aadressid on vanade aadresside nn järglased. Objektidele lisatakse ka seosed ajalooliste andmetega. Sageli ei õnnestu seoseid tuvastada vastavuses üks ühele (1 : 1), vaid üks mitmele (1 : N) või mitu mitmele (N : M). Objektide järgnevuse arvutamisel arvestatakse ainult ruumiliselt samas kohas olevate objektidega. Juhul kui objektil ruumikuju puudub, siis objektide järgnevust ei leita.
- Aadresside **probleemide** info – näiteks kui tänavanimi muudetakse kehtetuks ja määratakse uus nimi, kuid ei muudeta maaüksuste ega hoonete koha-aadresse, siis jäävad vana tänavanimi seotud aadressid probleemseteks. Probleemidest antakse omavalitsustele teada ADS-i menetlusrakenduses ja e-kirjaga. Sageli suhtlevad ADS-i haldajad omavalitsustega ka telefonitsi.

Kõik järeltegevused (nt vigade, unikaalaadressi nõude, järgnevussuhete jmt arvutus) toimuvad töövälisel ajal. Juhul kui ühel päeval tehakse väga palju muudatusi, võivad järeltegevused kesta mitu tundi, kuid enamasti saavad arvutused tehtud ühe tunni jooksul.

Viimati uuendatud 14.08.2024

21.5. Süsteemi liidestamine ADS-iga

ADS-iga liidestumise juhendi esimene versioon valmis aastal 2013 (vt lisaks peatükki: "**21.6. ADS-iga liidestumise juhend**").

Juhend ise on kättesaadav lingilt: **ADS-iga liidestumise juhend avaneb uues vahekaardis**. Juhend on tõlgitud ka **inglise keelde avaneb uues vahekaardis**.

Lähtudes ruumiandmete seadusest **§ 59 lg 1 ja 2 avaneb uues vahekaardis**, on aadressiandmete süsteemi kasutamine kohustuslik koha-aadresside määramisel ja muutmisel ning teabevaldajatele koha-aadressidega seotud aadressiandmete töötlemisel. Vastavalt **ADS-i määruse avaneb uues vahekaardis** § 4-le peab andmekogu aadressiandmete süsteemi kasutamiseks liidestuma ADS-i infosüsteemiga. Liidestama peab kõik andmekogud, kus tekivad isikute, esemete ja sündmuste vahel seosed koha-aadressidega (sh salvestatakse näiteks isikute, ettevõtete, hoonete või maaüksuste aadresse).

Liidestumise kohustust ei ole, kui andmekogus olevad aadressiandmed on ainult asutusesiseseks kasutamiseks ning ühtegi aadressikirjet süsteemist ei väljastata. Omaette küsimus on, kas sellisel juhul on koha-aadressi salvestamine andmekogusse vajalik - ehk piisab e-posti, IP aadressi vmt salvestamisest.

ADS-iga liidestumine on soovitatav ka erasektori poolt peetavatele andmekogudele (nt sideteenuste pakujatele), et tagada süsteemis korrektsete ja kehtivate aadresside olemasolu. Samuti on liidestumine oluline selliste suurte aadressimuudatuste puhul nagu haldusreform – liidestunud registritel läheb aadresside uuendamine kergemini.

Andmekogu liidestamiseks ADS-iga on üldjuhul vajalikud järgmised tegevused:

- andmete võrdlemine ja alglaadimine (nt on võimalus igakuiseid väljavõtteid **avalikus rakenduses avaneb uues vahekaardis** alla laadida);
avaneb uues vahekaardis
- olemasolevate aadressiandmete korrastamine vastavalt ADS-i nõuetele (näiteks klassifikaatoritasemete vastavuse tagamine);
- olemasolevate andmete seostamine ADS-i andmetega (klassifikaatorite väärtuste vastete otsimine ADS-i klassifikaatorite hulgast);
- integreeritava aadressiotsingu **In-ADS avaneb uues vahekaardis** kasutusele võtmine (sh seosandmete oma süsteemi salvestamine);
- süsteemi liidestamine **X-teega avaneb uues vahekaardis** (kui andmeid on vaja ajakohasena hoida);
- tarkvara loomine teenuste kasutamiseks;
- andmebaasi tabelite (näiteks ADS seosandmete - sh identifikaatorite) lisamine ja kasutajatarkvara arendamine nii, et seoseta aadressiandmeid juurde ei tekiks;
- vajalike aadressiandmete (sh seoste) kandmine oma andmebaasi ja nende uuendamine (ajakohasena hoidmine) või iga kord vajaliku päringu tegemine ADS-ist.

Liidestumise võimalikud variandid: otsene ja kaudne

Kui andmekogusse lisatakse uusi aadressiandmeid inimeste ütluste või esitatud dokumentide alusel, siis on vaja liidestuda ADS-iga otse. Sageli piisab **In-ADS avaneb uues vahekaardis**-i kasutusele võtmisest.

Otseliidestumiseks tuleb andmekogu pidajal teostada andmekogus järgmised tegevused:

- andmekogus aktuaalses kasutuses olevad koha-aadressid viiakse vastavusse ADS-i infosüsteemi koha-aadressi struktuurielementide klassifikaatoriga ning edaspidi kasutatakse aadresside töötlemisel kehtivat klassifikaatorit;
- andmekogus olemasolevad koha-aadressid seostatakse ADS-i infosüsteemi poolt peetava koha-aadressi unikaalse tehnilise identifikaatoriga (ADR ID) või aadressiobjekti identifikaatoriga (ADS OID) ning edaspidi tagatakse ADS-is toimuvate muudatuste kajastumine liidestunud andmekogus;
- kui peale liidestumist toimub andmekogus olevates aadressiandmetes muudatusi, siis tagatakse andmete sünkroonsus ADS-i infosüsteemiga ja kui muutuvad andmed ADS-is, siis kajastatakse vastavaid muudatusi liidestunud andmekogus.

Kaudse liidestumise jaoks peavad andmekogul olema täidetud järgmised tingimused:

- andmekogus ei teki isikute, esemete ja sündmuste vahel uusi seoseid koha-aadressidega;
- eelnimetatud seosed koos koha-aadressidega võetakse üle mõnest teisest andmekogust, mis on ADS-iga juba otse liidestunud. Sealhulgas peavad ülevõetud koha-aadressid olema juba ADS-i infosüsteemi identifikaatoritega seostatud.

Kui kasutatakse kaudset liidestumist, siis peab andmekogu pidaja tagama andmete sünkroonsuse ADS-i infosüsteemiga läbi muudatuste jälgimise vastavast otseliidestunud andmekogust ning looma lisaks kontrollpäringute võimaluse läbi X-tee teenuste otse ADS-i infosüsteemist.

Kui näiteks rahvastikuregister registreerib isikule elukoha, siis sellega luuakse seos isiku ja aadressi vahel. Vajalik on otseliidestumine ADS-iga. Kui mõni teine register või andmekogu tahab kasutada isiku andmeid ja tema aadressi, mis pärinevad rahvastikuregistrist ja sealjuures ei muudeta aadressi ega seostata isikut uute aadressidega, siis ei looda uusi seoseid ning andmekogul piisab kaudsest liidestumisest. Teisisõnu kasutab andmekogu ADS-i andmeid läbi ADS-iga liidestunud rahvastikuregistri.

Kui aga andmekogu võtab isiku andmed rahvastikuregistrist ja **lisab juurde teise kontaktaadressi** (näiteks lisaks elukoha aadressile veel töökoha kontaktaadressi), siis on tegemist isiku ja aadressi vahel uue seose loomisega. Sellisel juhul ei kasutata enam ainult neid andmeid, mida rahvastikuregistrist saadi. Sellisel juhul on **vajalik otseliidestumine**.

Erandjuhtudel, näiteks kui andmekogu ei ole X-teel, kuid on ADS-iga liidestumise vajadus, siis on võimalik kasutada ka **In-ADS-i integreeritavat aadressiotsingut**. Tuleb arvestada, et näiteks muudatuste ja järgnevussuhete jälgimiseks see ei sobi.

Kui andmekogu ei ole veel X-teega liidestunud, siis X-teega liidestumise kohta saab infot Riigi Infosüsteemi Ameti kodulehelt:

Liituja saab esmast teavet riigi registrite, andmekogude ja infosüsteemide kohta aadressilt <https://www.riha.ee/> **avaneb uues vahekaardis**

Laadimine...

Ülevaade riigi infosüsteemist

Riigi infosüsteemi haldussüsteemist RIHA leiad riigi
infosüsteemide ja andmete kirjeldused

500

Aktiivset asutust ja ettevõtet

üle 1500

registreeritud infosüsteemi ja andmekogu

RIHA kataloogi sirvimine

Kõik RIHAse kirja pandud infosüsteemid on
leitavad avalikust RIHA kataloogist. Kataloog annab
infot, kui palju erinevaid süsteeme Eesti riigi
infosüsteemi üldise moodustavad.

Infosüsteemi sirvimine RIHA-s:

- annab teadmise erinevatest infosüsteemidest
riigis, nende eesmärgist ja andmetest
- hõlbustab infosüsteemi eest vastutavate
inimeste leidmist
- annab infosüsteemi omanikule teadmise, kust
leida talle vajalikku andmekomplekti

[Loe lähemalt](#)

[Alustan](#)

Infosüsteemi haldamine

Selleks, et teised leiaksid sinu infosüsteemi, tuleb
see esmalt kirja panna. Olgu tegemist alles loodava
või juba aastaid kasutuselolevaga, siis kirjelda see
RIHAs.

Infosüsteemi kirjeldamine RIHA-s annab:

- teistele asutustele ja arendajatele teada, mis
andmed sul on ja kuidas neid kasutada saab
- teadmise, kas infosüsteem vastab riigi IT
nõuetele
- sulle endale kindluse, et oled täitnud tublisti
seadust

[Loe lähemalt](#)

[Alustan](#)

X-teega liitumine

Teistest infosüsteemidest andmete saamiseks või
sinna sisestamiseks tuleb kasutada X-teed. See
tagab koosvõimelise andmevahetuse kõikide
riigiasutustega.

X-teega liitumine:

- avab sulle päringud teistesse
infosüsteemidesse
- annab teistele turvalise ligipääsu sinu
andmetele
- võimaldab sul keskenduda infosüsteemi
funktsionaalsuse ja andmekvaliteedile ning jätta
andmevahetus X-tee hooleks

[Loe lähemalt](#)

[Alustan](#)

Viimati uuendatud 11.01.2023

21.6. ADS-iga liidestumise juhend

ADS-i infosüsteemiga liidestumise juhend koostati Maa- ja Ruumiameti (kuni 2025 Maa-amet) tellimusel, sellega alustati 2012. aasta lõpus ning esimese versiooniga saadi valmis 2013. aasta märtsis.

Liidestumise juhendi eesmärk ja missioon

Nagu iga standardiseerimise, nii ka aadressi standardiseerimise eesmärk on muuta aadressi mõiste eri osapooltele üheselt arusaadavaks, luua eeldus aadressiandmete sarnaseks töötlemiseks ja muuta odavamaks süsteemidevaheliste liideste ehitus. Siinkohal võib kõneleda ka süsteemidevaheliste liideste loomise vältimatu eeltingimuseks ADS standardi rakendamiseks, sest erinevad koha-aadressi käsitlused võivad tekitada süsteemidevahelises suhtluses ületamatuid probleeme.

Eestis on hinnanguliselt 160 riiklikult või omavalitsuste poolt hallatavat olulist infosüsteemi, millest enamusel (RIA hinnangul vähemalt 100) on pistmist aadressiandmetega. Liidestumise juhendi koostamise ajaks oli ADS standardi kasutusele võtnud vähem kui 10 infosüsteemi. Eesmärk on ADS standardi kasutuse ja ADS kesksüsteemiga liidestamise osakaalu oluliselt laiendada ja viimastel aastatel ongi ADS-i kasutavate infosüsteemide arv viiekordistunud.

Juhend annab ülevaate ADS tarbimise tasemetest: sõltuvalt süsteemide vajadustest saab liidestumist liigitada erinevatele tasemetele (kaudne liidestumine ning otseliidestumisel kerg- ja täisbaasiline liidestumine).

Juhendis on kirjeldatud ADS liidestumise tüüpilised lähteolukorrad ja andmemudelite tüüplahendused. Samuti on kirjeldatud kasutajaliidese tüüplahendusi ning andmeuuendamise protsesse.

ADS-iga liidestumise juhend

Viimati uuendatud 11.01.2023

21.7. Integreeritav aadressiotsing (In-ADS)

In-ADSi veebiteenuse näol on tegemist aadressiandmete süsteemi andmeid sisaldava integreeritava aadressiotsingu kasutajaliidesega, mida on võimalik lihtsalt paigutada erinevatesse veebipõhistesse infosüsteemidesse.

In-ADS kasutajaliides

In-ADSi on alati kõige täpsemad aadressid, sest tänu igaõistele uuendamistele jõuavad sinna kõik aadressiandmete süsteemis (ADS) tehtud muudatused, mis pärinevad kohalikest omavalitsustest.

In-ADS on kiire ja mugav. In-ADSi kaudu saavad kõik huvilised tasuta kätte ajakohased ja kvaliteetsed Eesti aadressid koos võimalusega salvestada neid koos andmeatribuutidega oma infosüsteemi. Seega sobib teenus kõigile asutustele, kes ootavad oma veebirakenduste kasutajatelt aadressi sisestamist. In-ADSi kaudu on see tehtud tarbijale mugavaks (aadresse pakutakse juba sisestamise käigus) ja rakendusele edastatakse info valitud aadressi kohta süsteemselt töödeldaval kujul.

Lisaks tavaotsingule on teenuse abil leitud vasted võimalik salvestada oma infosüsteemi. In-ADSi konfigureerimisel saab seadistada ka kaardikomponendi. See võimaldab lõppkasutajal vajalikku aadressi ja objekti (nt hoonet) otsida nii tekstina (kasutaja sisestab oma aadressi tekstina) kui ka kaardipõhiselt (kasutaja valib vajaliku koha kaardilt). Kaardikomponenti saab vaikimisi peita ja kasutada ainult juhul, kui teksti abil vajalikku aadressi ei leia.

Näiteks saab klient äriregistris ettevõtet registreerides lihtsalt ja kiirelt sisestada aadressi. Lisaks üheselt arusaadavale aadressile saab äriregister In-ADSi kaudu ka muud andmeatribuudid (nt X- ja Y-koordinaadid). Vajadusel näeb klient aadressi kaardil, et veenduda registreeritava ettevõtte asukoha õigsuses.

In-ADS rakenduses saab taustaks valida Maa- ja Ruumiameti toodetud hübriid- ja aluskaardi või ortofoto ning kuvada seal ka katastriüksuste piire ja aadressipunkte. Samuti võimaldab In-ADS ettevõttel või asutusel oma asukohta Maa- ja Ruumiameti aluskaardi abil veebilehel kuvada.

Lisaks võimaldab In-ADS ettevõttel või asutusel oma asukohta veebilehel kuvada Maa- ja Ruumiameti pidevalt uueneva aluskaardi taustal.

Komponendi lisamiseks oma leheküljele saab genereerida vajaliku koodi. Detailsema kirjelduse komponendi kasutamise ja seadistamise kohta leiab kasutusjuhendist või arendusjuhendist.

In-ADS komponendi kasutusjuhend

In-ADS komponendi arendusjuhend

Juhendid on kättesaadavad ka inglise keeles:

In-ADS user guide

IN-ADS developer guide

ADS-iga liidestumine In-ADSi abil – infosüsteemi liidestumist ADS-ga In-ADS komponendi kaudu võib nimetada ka ülikergliidestumiseks. See on parim valik veebipõhiste kasutajaliidestega süsteemidele, mis ei vaja maha salvestatud aadresside ajakohastamist ja taluvad välise komponendi töökindluse riski. In-ADS on kõrge käideldavusega teenus, sest tema olulised koostisosad on dubleeritud.

In-ADSi kasutamine ei eelda X-tee teenuste kasutamist ja on süsteemi arendamise mõttes kõige odavam ja kiiremini rakendatav lahendus. In-ADSi laialdasem kasutamine loob ka eelduse, et kasutajatel tekib erinevatel veebilehtedel sarnane kasutuskogemus.

In-ADSi komponendi kasutust saab edukalt kombineerida ADSi X-tee teenuste tarbimisega.

2016 jaanuaris valmis In-ADSi redaktor, millega saab:

- joonestada kaardil lihtsaid geomeetriaid, neid muuta ja kustutada;
- joonestatud geomeetria salvestada välisesse andmebaasi ja seda taasesitada kaardile;
- määrata geomeetriaatele oma kujunduse, näiteks punktile kuvatava ikooni ja selle suuruse, joonele laiuse ja värvi ning alale lisaks täitevärvi ja selle läbipaistvuse.

In-ADS on juba edukalt kasutusel mitmes veebirakenduses - näiteks **Tuleohutuse enesekontrolli aruannete keskkonnas**, ID-kaardi ja juhilubade taotlemisel, ettevõtte registreerimisel ja paljudes teistes kohtades.

Viimati uuendatud 12.01.2023

21.8. ADS-i andmete kasutamine

ADS-i andmed ja teenused on nii era- kui ka avalikule sektorile **tasuta** kättesaadavad.

- ADS-i X-tee teenuste kohta saab lisainfot Maa- ja Ruumiameti geoportaalist <https://geoportaal.maaamet.ee/est/Teenused/X-tee-teenused/ADS-X-tee-teenused-p266.html>.
- ADS-i tehniline kirjeldus (spetsifikatsioon), kus on täpsem info ka X-tee teenuste kohta, on aadressil: https://geoportaal.maaamet.ee/docs/aadress/ADS_spetsifikatsioon.pdf
- Lisainfo ADS-iga liidestumise kohta: <https://geoportaal.maaamet.ee/est/Ruumiandmed/Aadressiandmed/ADS-iga-liidestumine-p497.html>
- Kui soovite ADS-ist andmete väljavõtteid **suuremas mahus**, siis ei ole neid otstarbekas üritada alla laadida X-tee kaudu. X-teelt saab ühele päringule kuni 100 päringuvastust. Suuremate väljavõtete tegemiseks on loodud **ADS-i avaliku päringu rakenduse** väljavõtete menüü. Täiendava info saamiseks soovitame pöörduda ADS-i haldaja poole või [Maa-ja Ruumiameti](#) aadressil.

Viimati uuendatud 14.08.2024